

3	דוח הדירקטוריון
109	סקירת הנהלה
128	צהרת המנכ"ל
129	צהרת החשבונאי הראשי
130	סקירת המבקרים
131	תמצית דוחות כספיים
139	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

בישיבת הדירקטוריון, שהתקיימה ביום 30 בנובמבר 2009, אושרו הדוחות הכספיים המאוחדים, הבלתי מבוקרים, של בנק דיסקונט לישראל בע"מ לתשעת ולשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009. הדוחות הכספיים ביניים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות לפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2008⁽¹⁾, פרט לאמור בביאור 1 ב' לתמצית הדוחות הכספיים. הדוחות הכספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2009 נסקרו על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק. הסקירה האמורה היא בהיקף מצומצם, בהתאם לנהלים שנקבעו לצורך זה על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, ואינה מהווה ביקורת לפי תקני ביקורת מקובלים, ועל כן לא חיוו רואי החשבון המבקרים את דעתם עליהם.

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים רווחיות

לתשעת החודשים שהסתיימו			
ביום 30 בספטמבר			
שינוי	2008	2009	
באחוזים	במיליוני ש"ח		
8.6	3,254	3,535	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
76.1	414	729	הפרשה לחובות מסופקים
(1.2)	2,840	2,806	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
25.3	1,827	2,289	הכנסות תפעוליות ואחרות
6.2	1,846	1,961	מזה: עמלות תפעוליות
3.4	3,879	4,010	הוצאות תפעוליות ואחרות
37.7	788	1,085	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
55.5	391	608	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
110.1	366	769	רווח נקי
99.5	375	748	רווח נקי בניטרול רכיבים מסויימים*
	0.37	0.78	הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ג.
	5.3	11.3	תשואה נטו להון, ב-%
	5.4	11.0	תשואה נטו להון, ב-%, בניטרול רכיבים מסויימים*

* לפרטים בדבר הרכיבים שנוטרלו, ר' סעיף "רווח ורווחיות" להלן.

מאזן

שינוי באחוזים	31.12.08	30.9.08	30.9.09			
לעומת						
	31.12.08	30.9.08	במיליוני ש"ח			
	3.0	9.7	182,044	170,955	187,535	סך כל הנכסים
	(0.7)	2.1	116,669	113,461	115,840	אשראי לציבור
	13.7	20.1	31,535	29,860	35,866	ניירות ערך
	0.8	9.9	139,232	127,686	140,390	פקדונות הציבור
	13.8	14.5	9,023	8,966	10,269	אמצעים הוניים, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים
	13.5	13.8	8,797	8,772	9,986	הון עצמי

(1) הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 נחתמו מחדש ביום 30 באוגוסט 2009, ונכללו בתשקיף מדף שהבנק פרסם ביום 31 באוגוסט 2009.

יחסים פיננסיים

31.12.08	30.9.08	30.9.09	
באחוזים			
5.0	5.2	5.5	אמצעים הוניים ביחס לסך כל הנכסים
10.23	10.52	12.92	יחס הון לרכיבי סיכון
0.64	0.46	0.80	ההפרשה לחובות מסופקים ביחס לאשראי לציבור
64.1	66.4	61.8	אשראי לציבור ביחס לסך כל הנכסים
83.8	88.9	82.5	אשראי לציבור ביחס לפקדונות הציבור
76.5	74.7	74.9	פקדונות הציבור ביחס לסך כל הנכסים
48.1	47.1	57.1	הכנסות תפעוליות ביחס להוצאות התפעוליות
79.8	76.3	68.9	הוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות

נתח שוק

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 30 ביוני, 2009 כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל, חלקה של קבוצת דיסקונט בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל היה כלהלן:

31 בדצמבר 2008	30 ביוני 2009	
באחוזים		
18.0	18.5	סך כל הנכסים
16.7	16.9	אשראי לציבור
17.8	17.9	פקדונות הציבור
23.0	20.7	רווח מפעולות מימון
15.4	20.3	הפרשה לחובות מסופקים
19.9	20.2	הכנסות תפעוליות
20.9	21.6	הוצאות תפעוליות

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל, עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלה שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים מאקר-כלכליים, שינויים במצב הגיא-פוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות הערכות ו/או שינויים בתכניות העסקיות של הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים, כגון: "מאמין", "צופה", "מעריך", "מתכוון", "נערך ל...", "יכול ש...", "יתכן" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "רצון", "צפי", "כוונה", "צפיה", "הערכה", "תחזית" וכיו"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלה, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר הערכות לגבי מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחול, שיעורי האינפלציה וכיו"ב, וכן ביחס להשפעת הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון ובתחומים אחרים שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס בין היתר על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון והכספים בארץ ובעולם.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

עדכון התוכנית האסטרטגית

לאחר מספר שנים של שגשוג בעולם ובישראל, נכנס המשק בשנת 2008 לתקופת האטה. התוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2007-2011, תוכנית הצמיחה המואצת, נכתבה תחת הנחות צמיחה בשווקים בהם פועל הבנק ותחת הנחות של יחסי הלימות הון שהיו נקוטות באותה עת. תוכנית זו קבעה מסגרת להגדלת ערך הבנק ונשענה על מנועי צמיחה, בנוסף לגידול בפעילות השוטפת של הבנק. ברבעון הראשון של שנת 2009, כצעד ביניים עד לעדכון התוכנית האסטרטגית, עודכנו הדגשים האסטרטגיים לשנת 2009, והותאמו לשינויים בסביבה הכלכלית. ביום 26 באוגוסט 2009 החליט דירקטוריון הבנק לאשר עדכון לתוכנית האסטרטגית. במסגרת העדכון נקבעו, בין היתר, יעדי תשואה להון לשנים 2010-2011, לטווח שבין 9% ל-11%.
כן נקבע כי המשך יישום התוכנית האסטרטגית יתבצע בשים לב ליעדים שנקבעו ובשים לב להחלטת הדירקטוריון בדבר יעד יחס הלימות הון כולל, בשיעור של 12% לסוף 2009.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של קבוצת דיסקונט בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בסך של 769 מיליון ש"ח, לעומת 366 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 110.1%.

להלן פירוט ההשפעות של רכיבים מסויימים על הרווח הנקי (במיליוני ש"ח):

לתשעת החודשים הראשונים של שנת		
2008	2009	
366	769	רווח נקי מדרווח
19	16	השפעת רבע מההפרשה בגין הסכם השכר על גידול בהתחייבויות בגין הפרשות נלוות לשכר
-	39	ביטול מסים נדחים בגין שנים קודמות
-	37	השפעת הפחתת שיעורי מס חברות
(20)	-	סגירת שומות וביטול הפרשה למס בגין חלק הבנק ברווחי כאל
-	17	הפסדים ממכירת חברות מוחזקות
10	-	הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות
-	(130)	ביטול ההפרשה למס בגין ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון
375	748	רווח נקי בניטרול רכיבים מסויימים
5.4%	11.0%	תשואה על ההון בניטרול רכיבים מסויימים
0.38	0.76	הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. בניטרול רכיבים מסויימים

לפרטים בדבר ניתוח מרכיבים מסויימים ברווח מפעולות מימון, ובפרט השפעת הנגזרים, ר' להלן "התפתחות ההכנסות וההוצאות".
התשואה להון העצמי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 11.3%, על בסיס שנתי, לעומת 5.3% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 2.7% בכל שנת 2008.
הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-0.78 ש"ח, לעומת 0.37 ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה

לתקופה המקבילה אשתקד:

- א. עליה בשיעור של 8.6% ברווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.
  - ב. עליה בשיעור של 76.1% בהפרשה לחובות מסופקים.
  - ג. עליה בהכנסות התפעוליות והאחרות, בשיעור של 25.3%, שהושפעה מעליה בעמלות תפעוליות, בשיעור של 6.2%, עליה בסך של 141 מיליון ש"ח ברווחים מהשקעות במניות ועליה בסך של 206 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות, שהושפעה בעיקר מרווחים שנרשמו בקופות הפיצויים.
  - ד. עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, בשיעור של 3.4%, שהושפעה מעליה בשיעור של 3.3% במשכורות והוצאות נלוות, עליה בשיעור של 8.8% באחזקה ופחת בניינים.
  - ה. הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות בסך של 477 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת סך של 397 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בהפרשה למסים הושפעה, בין היתר, מהשפעת הירידה בשיעור המס על יתרת מסים נדחים, בסך של 37 מיליון ש"ח, ומביטול מסים נדחים בגין שנים קודמות, בסך של 39 מיליון ש"ח.
  - ו. חלקו של הבנק ברווחים מפעולות רגילות של חברות כלולות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 236 מיליון ש"ח לעומת סך של 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, כולל סך של 130 מיליון ש"ח, בגין ביטול הפרשה למס בגין ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון (ר' ביאור 14 לתמצית הדוחות הכספיים).
- רווח ברבעון הרביעי מדיבידנד וממכירת מניות בזק.** ברבעון הרביעי של שנת 2009 צפויים הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט לרשום רווח, נטו, בסך של 52 מיליון ש"ח, מדיבידנד וממימוש יתרת מניות בזק שהוחזקו בידי כונס הנכסים (לפרטים נוספים, ר' ביאור 2ב' לתמצית הדוחות הכספיים).

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכם הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך של 3,535 מיליון ש"ח, לעומת סך של 3,254 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 8.6%.

בניטרול התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, השפעת חיסוי מס, רווחים והפרשות לירידת ערך של איגרות חוב, הסתכם הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך של 3,573 מיליון ש"ח, לעומת סך של 3,224 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 10.8%.

להלן פירוט ההשפעות של רכיבים מסויימים על הרווח המימוני (במיליון ש"ח):

2008		2009				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	
1,065	1,132	1,057	873	940	1,266	רווח מימוני מדווח
130	33	(163)	28	278	4	השפעת התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ALM
(103)	(69)	24	133	135	(94)	השפעת חיסוי מס בגין אי די בי ניו יורק
(60)	(24)	(51)	(67)	(187)	(59)	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, נטו
-	3	169	139	51	50	הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה
(21)	16	86	(23)	(35)	(4)	הפסדים (רווחים) שמומשו ושטרם מומשו באיגרות חוב בתיק למסחר, נטו
1,011	1,091	1,122	1,083	1,182	1,163	רווח מימוני לאחר התאמות

פער הריבית כולל השפעת נגזרים הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 1.36%, לעומת 1.83% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית בניטרול השפעת התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ALM והשפעת חיסוי מס בגין אי די בי ניו יורק הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 1.50%, לעומת 1.75% בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים אודות הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה, ר' "שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים" בסקירת ההנהלה להלן.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד:

א. גידול ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים המניבים בשיעור של כ-11.6% מסך של 246,562 מיליון ש"ח לסך של 275,275 מיליון ש"ח.

ב. התאמות לשווי הוגן במכשירים פיננסיים נגזרים, בעיקר במגזר הצמוד למדד, אשר יצרו פער שלילי של כ-296 מיליון ש"ח עקב אי הקבלה ברישומים החשבונאיים בין השיטה לחישוב שוויים של נכסי הבסיס בגין עסקאות אלה, אשר נמדדים על בסיס צבירה, לבין השיטה לחישוב שוויים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס, אשר נמדדים על בסיס השווי ההוגן. בניטרול התאמות אלה, מרווח הריבית במגזר הצמוד למדד היה מגיע ל-0.52% בתקופת הדוח, לעומת 0.62% בתקופה המקבילה אשתקד. זאת, לעומת מרווח שלילי בפועל של 0.79% בתשעת החודשים הראשונים של השנה ולעומת מרווח חיובי בפועל של 0.85% בתקופה המקבילה אשתקד.

ג. קיטון בתרומת ההון הפעיל, בעיקר במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע חוץ.

ד. גידול במימון אחר, נטו, (כעולה מסקירת ההנהלה להלן) בסך של 653 מיליון ש"ח, בעיקר בשל עליה של 204 מיליון ש"ח ברווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, בשל עליה של 103 מיליון ש"ח ברווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו, בשל קיטון בהפרשות לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה בסך של 54 מיליון ש"ח, ובשל הפרשי שער חיוביים, נטו, שנרשמו בגין יתרות נכסים והתחייבויות כספיים בחברה מאוחדת בחו"ל.

ה. פעולת חיסוי שהבנק מבצע במטרה לנטרל את התנודתיות בהפרשה למס הנובעת משינויים בערך ההשקעה בחברות מאוחדות בחו"ל, כתוצאה מפיחות או ייסוף של שערי החליפין, גרמה לעליה של 15 מיליון ש"ח ברווח מפעולות מימון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת עליה של 148 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השפעת פעולת חיסוי זו קוזזה במלואה כנגד סעיף המסים על ההכנסה.

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם בסך של 1,329 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,057 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 25.7%. בניטרול התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, השפעת חיסוי מס, רווחים והפרשות לירידת ערך של איגרות חוב, הסתכם הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך של 1,228 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,122 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 9.4%.

פער הריבית כולל השפעת נגזרים (בגידור וב-ALM) הגיע ברבעון השלישי של שנת 2009 לשיעור של 1.66%, לעומת שיעור של 1.91% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית בניטרול השפעת התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ALM והשפעת חיסוי מס בגין אי די בי ניו יורק הגיע ברבעון השלישי של שנת 2009 לשיעור של 1.60%, לעומת 1.67% בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים אודות הרווח מפעולות מימון לפי מגזרי הצמדה, ר' "שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים" בסקירת ההנהלה להלן.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות המסופקים ברבעון השלישי של שנת 2009, בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד:

א. גידול ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים המניבים בשיעור של כ-14.4%, מסך של 248,062 מיליון ש"ח לסך של 283,857 מיליון ש"ח.

ב. התאמות לשווי הוגן במכשירים פיננסיים נגזרים, בעיקר במגזר הצמוד למדד, אשר יצרו פער שלילי של כ-177 מיליון ש"ח עקב אי הקבלה ברישומים החשבונאיים בין השיטה לחישוב שוויים של נכסי הבסיס בגין עסקאות אלה, אשר נמדדים על בסיס צבירה, לבין השיטה לחישוב שוויים של המכשירים הנגזרים ששימשו לכיסוי נכסי הבסיס, אשר נמדדים על בסיס השווי ההוגן. בניטרול התאמות אלה, מרווח הריבית במגזר הצמוד למדד היה מגיע ל-0.35% ברבעון השלישי של שנת 2009, לעומת 0.27% בתקופה המקבילה אשתקד. זאת, לעומת מרווח חיובי בפועל של 0.39% ברבעון השלישי של שנת 2009 ומרווח חיובי בפועל של 3.69% בתקופה המקבילה אשתקד.

- ג. גידול במימון אחר, נטו, (כעולה מסקירת ההנהלה להלן) בסך של 309 מיליון ש"ח, בעיקר בשל קיטון בהפרשות לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה, בסך של 152 מיליון ש"ח, ובשל פעילות באופציות.
- ד. פעולת חיסוי שהבנק מבצע במטרה לנטרל את התנודתיות בהפרשה למס הנובעת משינויים בערך ההשקעה בחברות מאוחדות בחו"ל, כתוצאה מפירות או ייסוף של שערי החליפין, גרמה לעליה של כ-56 מיליון ש"ח ברווח מפעולות מימון ברבעון השלישי של שנת 2009, לעומת ירידה של כ-24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השפעת פעולת חיסוי זו קוזזה במלואה כנגד סעיף המסים על ההכנסה.

להלן יובאו נתונים על התפתחות הרווח המימוני, לפני הפרשה לחובת מסופקים, לפיי מגזרי פעילות:

לתשעת החודשים			לשלושת החודשים			
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
שינוי	2008*	2009	שינוי	2008*	2009	
%-ב	מיליוני ש"ח		%-ב	מיליוני ש"ח		
(7.4)	969	897	(16.7)	348	290	קמעונאי - מגזר משקי בית
1.0	597	603	(2.8)	212	206	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
10.0	749	824	0.4	261	262	מגזר בנקאות עסקית
(4.4)	517	494	0.0	154	154	מגזר בנקאות מסחרית
(3.2)	277	268	(8.5)	94	86	מגזר בנקאות פרטית
209.7	145	449	-	(12)	331	מגזר פיננסי
8.6	3,254	3,535	25.7	1,057	1,329	סך-הכל

* סווג מחדש.

ההפרשה לחובות מסופקים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמה ההפרשה לחובות מסופקים בסך של 729 מיליון ש"ח, לעומת 414 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 76.1%.

להלן פרטים בדבר הוצאות ההפרשה לחובות מסופקים:

לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר			
שינוי	2008	2009	
%-ב	במיליוני ש"ח		
50.4	613	922	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
	(184)	(160)	הקטנת ההפרשה הספציפית וגביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
77.6	429	762	שינוי בהפרשה הספציפית
	(5)	8	הפרשה נוספת בארץ
	(10)	(41)	הפרשה כללית בחו"ל*
	(15)	(33)	שינוי בהפרשה הכללית והנוספת
76.1	414	729	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
	0.46%	0.80%	שיעור ההפרשה לחובות מסופקים מהאשראי לציבור**

* מזה - 2009: גידול בסך של 3 מיליון ש"ח הנובע מהפרשי שער שנרשמו בגין ההפרשה הכללית בחברה מאוחדת בחו"ל - 2008; קיטון בסך של 18 מיליון ש"ח הנובע מהפרשי שער שליליים בגין ההפרשה כאמור.
** על בסיס שנתי.

יתרת ההפרשה לחובות מסופקים, הכוללת הפרשה ספציפית, הפרשה כללית והפרשה נוספת, לא כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הגיעה בתום תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לסך של 6,366 מיליון ש"ח ומהווה 5.21% מהאשראי לציבור, לעומת יתרת הפרשה בסך של 5,781 מיליון ש"ח, שהיוותה 4.85% מהאשראי לציבור, בתום התקופה המקבילה אשתקד.
ההפרשה הספציפית נטו הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 762 מיליון ש"ח, לעומת סך של 429 מיליון

ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ-77.6%. השינוי בהפרשות מבטא במידה רבה את השפעת המשבר הכלכלי על מצבם של לווים מסויימים.

ההפרשה הספציפית נערכה בצורה שמרנית, לפי הערכת ההנהלה לגבי ההפסדים הצפויים בתיק האשראי, על בסיס בדיקה ומעקב של מצב החייבים ופעילותם העסקית, הערכת הסיכונים הקשורים במצבם הפיננסי, ובהתייחס למצב הביטחונות. לפרטים בדבר מרכיבי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים, ר' ביאור 3 לתמצית הדוחות הכספיים.

להלן פרטים בדבר ההתפתחות הרבעונית של ההפרשה לחובות מסופקים (במיליוני ש"ח):

2008		2009		2008		2009	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
122	120	187	345	260	242	260	הפרשה ספציפית
(29)	19	(5)	21	(8)	(11)	(14)	הפרשה נוספת
93	139	182	366	252	231	246	סך-הכל
0.44%	0.43%	0.62%	1.13%	0.82%	0.79%	0.85%	שיעור ההפרשה הספציפית מהאשראי לציבור*

* על בסיס שנתי.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בסך של 2,806 מיליון ש"ח, לעומת סך של 2,840 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 1.2%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 2,289 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,827 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 25.3%.

העמלות התפעוליות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 1,961 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,846 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 6.2%, הנובעת בעיקר מגידול בהכנסות מכרטיסי אשראי ומעמלות שונות בבנק ובחברות מאוחדות.

ההכנסות מפעילות בשוק ההון בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכמו בסך של 558 מיליון ש"ח, לעומת 285 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 95.8%.

להלן פרטים בדבר ההכנסות משוק ההון:

תשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		
2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים		
230	261	הכנסות פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים
34	38	הפצת מוצרים פיננסיים
21	38	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
-	218	רווחים מקופות פיצויים
-	3	הכנסות אחרות
285	558	סך-הכל

(לפרטים בדבר חקיקה בנושא העמלות הבנקאיות, ר' להלן "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית"; לפרטים בדבר סיווג מחדש של נתוני עמלות תפעוליות, ר' ביאור 1 ד' לתמצית הדוחות הכספיים).

רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ברווח בסך של 98 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 43 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נבע, בעיקר, מדיבידנד בסך 20 מיליון ש"ח שקיבלו הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט מבזק, רווח ברוטו בסך של 22 מיליון ש"ח הנובע ממימוש יתרת מניות "הוט", רווח ברוטו בסך של 51 מיליון ש"ח ממימוש מניות בזק, רווח ברוטו בסך של 25 מיליון ש"ח ממימוש מניות הראל (ר' ביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 וביאור 2 ב' לתמצית הדוחות הכספיים) ומהפרשה לירידת ערך בגין קרן של קרנות גידור, בסך של 17 מיליון ש"ח. ההפסד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 נבע, בעיקר, מהפרשה לירידת ערך בגין קרן של קרנות גידור, בסך של 67 מיליון ש"ח, והוא קוזז בחלקו בדיבידנד בסך של כ-17 מיליון ש"ח שקיבלו הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט מחברה שמניות שלה שמשו כבטוחה להלוואה שקיבל לווה מסויים.

ההכנסות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 230 מיליון ש"ח, לעומת סך של 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הגידול נובע בעיקר מעליה ברווחי קופות הפיצויים.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 4,010 מיליון ש"ח, לעומת 3,879 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 3.4%.

הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 2,314 מיליון ש"ח, לעומת סך של 2,241 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 3.3%.

להלן פירוט ההשפעה של רכיבים מסויימים על הוצאות משכורות והוצאות נלוות:

לתשעת החודשים הראשונים של שנת		
שינוי	2008	2009
%-1	במיליוני ש"ח	
3.3	2,241	2,314
	(16)	(82)
	(12)	(3)
	(30)	(25)
	-	(8)
	(43)	77
6.2	2,140	2,273

העליה בהוצאות השכר בניטרול רכיבים מסויימים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, הושפעה בעיקר מהסכמי השכר הצפויים בבנק ובבנק מרכנתיל דיסקונט לשנת 2009.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, נרשמו בקופת הפיצויים רווחים בסך של 295 מיליון ש"ח, ששימשו בחלקם לכיסוי הגידול בהתחייבות לפיצויים בגין שנים קודמות בסך של 77 מיליון ש"ח, שנבע מהסכם השכר הצפוי לשנת 2009, ועודף הרווחים בסך של 218 מיליון ש"ח נרשם להכנסות אחרות. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 נרשם הפסד נטו מקופות הפיצויים בסך של 43 מיליון ש"ח, הפסד שהגדיל את הוצאת הפיצויים שנרשמה.

ההוצאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, כוללות את מלוא הגידול בהתחייבות בגין הפרשות נלוות לשכר בהתאם להערכת ההנהלה את עלות הסכם השכר הצפוי לשנת 2009, בסכום הנאמד, בסך של 99 מיליון ש"ח, לעומת 116 מיליון ש"ח שנכללו בתקופה המקבילה אשתקד, בגין הפרשה להסכם השכר בבנק ובחברה מאוחדת לשנת 2008. כן כוללות ההוצאות הפרשה למענקים בהתאם לשיעור התשואה השנתי, כפי שנאמד במועד עריכת הדוחות הכספיים.

הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 730 מיליון ש"ח, לעומת סך של 671 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 8.8%, בעיקר עקב גידול בהוצאות פחת בבנק, אשר נבע מהפחתה של עלויות תוכנה לשימוש עצמי שהושלם פיתוחה.

הוצאות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 966 מיליון ש"ח, לעומת סך של 967 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 0.1%. בבנק נרשמה ירידה בהוצאות אחרות שקוזה על ידי עליה בהוצאות האחרות בחברות מאוחדות של הבנק (עליה בהוצאות ביטוח פקדונות באי די בי ניו יורק ועליה בהוצאות כאל בד בבד עם הגידול בפעילותה).

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 57.1%, לעומת שיעור של 47.1% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 48.1% בשנת 2008 כולה.

סך ההוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות, הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לשיעור של 68.9% לעומת שיעור של 76.3% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 ולעומת שיעור של 79.8% בשנת 2008 כולה.

הרווח מפעולות רגילות לפני מסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 1,085 מיליון ש"ח, לעומת סך של 788 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 37.7%.

ההפרשה למסים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשמה הפרשה למסים בסך של 477 מיליון ש"ח, לעומת סך של 397 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בהפרשה למסים הושפעה, בין היתר, מהשפעת הירידה בשיעור המס על יתרת מסים נדחים, בסך של 37 מיליון ש"ח (לפרטים נוספים ר' ביאור 15' לתמצית הדוחות הכספיים), ומביטול מסים נדחים בגין שנים קודמות, בסך של 39 מיליון ש"ח.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 608 מיליון ש"ח, לעומת סך של 391 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 55.5%.

חלקו של הבנק ברווחים נטו מפעולות רגילות של חברות כלולות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 236 מיליון ש"ח, לעומת סך של 26 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 807.7%. הרווח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, כולל סך של 130 מיליון ש"ח, בגין ביטול ההפרשה למס בגין ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון.

הרווח הנקי מפעולות רגילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 787 מיליון ש"ח, לעומת סך של 370 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 112.7%.

ההפסד נטו מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 18 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שיעור הרווח מפעולות רגילות לפני הפרשה למסים ביחס להון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הגיע בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 19.0%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 14.1% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 7.7% בשנת 2008 כולה.

שיעור הרווח מפעולות רגילות לאחר הפרשה למסים ביחס להון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הגיע לשיעור של 10.5% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 7.0% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 5.4% בשנת 2008 כולה.

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בסך של 769 מיליון ש"ח, לעומת 366 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 110.1%.

התשואה להון העצמי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 11.3% על בסיס שנתי, לעומת 5.3% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 2.7% בכל שנת 2008.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ב. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכם ב-0.78 ש"ח, לעומת 0.37 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם בסך של 292 מיליון ש"ח, לעומת 377 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2009, ולעומת סך של 110 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

התשואה להון העצמי ברבעון השלישי של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 12.7% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 15.8% ברבעון השני של שנת 2009, ולעומת שיעור של 4.8% ברבעון המקביל אשתקד.

להלן ניתוח ההשפעות של רכיבים מסויימים על הרווח הנקי (במיליוני ש"ח):

2008	2009	
רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון שלישי
110	337	292
(18)	(16)	(15)
-	39	-
-	-	37
10	-	-
-	(130)	-
102	230	314
4.5%	10.6%	13.7%

לפרטים בדבר הרווח הנקי, התשואה להון העצמי והרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ג., בניטרול רכיבים מסויימים, ר' לעיל בסעיף "רווח ורווחיות".

צעדי התייעלות וחסכון

במסגרת יישום התוכנית האסטרטגית נקט הבנק בשנת 2008 צעדי חסכון והתייעלות. על רקע המשבר הפיננסי והשלכותיו הורחבו הצעדים שננקטו והם נמשכים גם בשנת 2009.

בין הצעדים האמורים, ניתן למנות את אלה:

פרוייקט "ארגון רזה" לשיפור האפקטיביות של מערך הסניפים. במסגרת הפרוייקט מתבצע מהלך של העברת פעילויות תפעוליות שונות למשרד אחורי שמופעל באגף התפעול של הבנק. העברת הפעילויות כאמור נועדה לאפשר צמצום מסוים בכוח האדם בסניפים וצמצום הדרגתי בשטחי הסניפים תוך מעבר לביצוע הפעולות ביחידה מרכזית ויעילה יותר.

שינוי המבנה הארגוני. השינוי, עליו הוחלט בשלהי שנת 2008, בוצע בתחילת שנת 2009, במסגרתו בוטלו החטיבה לשיווק ותכנון אסטרטגי וחטיבת נכסי לקוחות. מהלך זה כלל, בין היתר, צמצום מספר חברי ההנהלה, וצמצום יחידות מטה שונות (לפרטים נוספים, ר' "שינוי המבנה הארגוני" בפרק "משאבי אנוש" בדוח שנתי).

תוכנית התייעלות בתחום המחשוב. בשנת 2008 יושמה התוכנית בשני צירים מרכזיים: האחד, מאמץ בתחום הניהול של פיתוח מערכות המידע בבנק, במטרה להגדיל את תפוקתו. השני, סגירה הדרגתית של חלק מהיחידות המתמחות שעסקו בפרוייקט אופק ושחרור הדרגתי של כוח האדם שעסק בפרוייקט.

סגירת מחשב ה-Unisys. ההסבה של כל המערכות שעדיין הופעלו על מחשב יוניסיס הושלמה ובחודש אוקטובר 2009 הופסקה עבודת הייצור עם מחשב ה-Unisys. להערכת הנהלת הבנק, הדממת מחשב ה-Unisys תחסוך סך של כ-70-60 מיליון ש"ח לשנה עלויות של רשיונות ההפעלה של המחשב ותחזוקת המחשב וכן תאפשר צמצום במצבת כוח האדם ביחידות הרלבנטיות. עיקר החסכון האמור יבוא לידי ביטוי משנת 2010 ואילך.

קיטון במצבת כח האדם. הצעדים שנמנו לעיל צפויים להביא, בין היתר, לקיטון במצבת כוח האדם בבנק בהיקף של כ-300 משרות במהלך שנת 2009. זאת, לאחר שמאז חודש מרס 2008 חל קיטון ניכר במצבת כוח האדם, אשר הסתכם בכ-406 עובדים עד סוף שנת 2008 (ירידה של כ-253 עובדים בין 31 בדצמבר 2007 ל-31 בדצמבר 2008).

ויתור על שכר. בחודש פברואר 2009 הודיעו יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק כי הם מוותרים על 10% משכרם לתקופה של 12 חודשים שתחילתה בחודש פברואר 2009. חברי הנהלת הבנק ויתרו על 7.5% משכרם לתקופה זהה. עובדי הבנק, בקטגוריות השונות, ויתרו אף הם על שיעור משכרם ו/או על מרכיבים אחרים מהתגמול לו הם זכאים. החסכון הכולל הצפוי בעקבות מהלכים אלה נאמד על ידי הנהלת הבנק בסך של כ-60 מיליון ש"ח. בחודש פברואר 2009 החליט הדירקטוריון כי הגמול המשולם לדירקטורים יופחת באופן זמני, בשיעור של 10%, לתקופה של 12 חודשים מחודש מרס 2009.

הפחתת עלויות. מרבית הספקים של הבנק נענו לפניית הבנק להפחית את תעריף הסחורות והשירותים שהם מספקים לבנק, בשיעור של בין 6%-10%. במקביל, הבנק בוחן את כל מרכיבי ההוצאות התפעוליות ופועל לצמצומן במידת האפשר, ובלבד שלא תפגענה פעילויות הליבה העסקיות שלו.

צעדי חסכון והתייעלות בחברות הבת. חברות הבת בקבוצה פועלות ליישום צעדי חסכון והתייעלות, ובכלל זה הפחתת שכר נושאי משרה בכירה למשך תקופה קצובה. חלק מהחברות נוקטות גם מדיניות מרסנת בעניין מצבת כוח האדם. חלק מהמידע המובא לעיל הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר משקף את תוכניות הנהלת הבנק והערכותיה במועד פרסום הדוחות. המידע עשוי שלא להתממש במידה ויחולו שינויים בהיקף ותעדוף משימות בתחום מערכות מידע, נוכח השינויים ברגולציה וצרכים עסקיים דחופים, אשר עשויים להביא לשינוי בהיערכות או ביכולת להוציא לפועל את תוכניות הבנק הקיימות למועד פרסום הדוחות.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם בסך של 187,535 מיליון ש"ח, לעומת סך של 182,044 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 3.0%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שיעור השינוי	31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2009	
ב-%	במיליוני ש"ח		
			נכסים
7.1	21,554	23,083	מזומנים ופקדונות בבנקים
13.7	31,535	35,866	ניירות ערך
(0.7)	116,669	115,840	אשראי לציבור
			התחייבויות
0.8	139,232	140,390	פקדונות הציבור
14.2	4,555	5,200	פקדונות מבנקים
15.6	9,373	10,837	כתבי התחייבות נדחים
13.5	8,797	9,986	הון עצמי

האשראי לציבור

כללי. ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם האשראי לציבור בסך של 115,840 מיליון ש"ח, לעומת סך של 116,669 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, ירידה בשיעור של 0.7%, ולעומת סך של 120,620 מיליון ש"ח ביום 31 במרס 2009, ירידה בשיעור של 4.0% אשר נבעה בחלקה ממדיניות מרסנת שנקט הבנק בתחום נכסי הסיכון, ובחלקה מירידה בשער החליפין של הדולר.

מדיניות האשראי בבנק. מדיניות הבנק במתן אשראי לציבור נועדה, בין היתר, להביא לשיפור איכות תיק האשראי ופיזור הסיכונים הגלומים בו. פיזור הסיכונים בא לידי ביטוי בפיצול תיק האשראי בין ענפי המשק השונים ובין הלווים וקבוצות הלווים השונות. במסגרת מדיניות האשראי נקבעים עקרונות וכללים הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי משק ומגזרי פעילות שונים. הבנק נוקט במדיניות אשראי זהירה ביחס לענפי המשק ומגזרי האשראי השונים. מדיניות האשראי לוקחת בחשבון את ההאטה במשק ואת העליה בסיכון המערכתי.

דיון במדיניות האשראי נערך פעם בשנה, תוך קביעת מדיניות אשראי לשנה הבאה. עקב המשבר הוחלט כי מדיניות האשראי תבחן באופן שוטף ובמידת הצורך תובא לאישור הדירקטוריון הצעה לשינוי המדיניות.

מסמך האסטרטגיה ומדיניות האשראי מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק לשנת העבודה ומפרט שוקי מטרות ויעדים עסקיים,

כיווני פעילות, מגבלות פרטניות לריכוזיות תיק האשראי, שיפור ניהול תיק האשראי ואיכותו ותמחור האשראי. כן מפרט המסמך נהלי עבודה באשראי, סמכויות ותהליך חיתום האשראי.

לבנק מדיניות אשראי מפורטת לענפי המשק, לקבוצות לווים ולמגזרי הצמדה. היעדים העסקיים של הבנק בתחום האשראי נקבעים, בין היתר, על פי הקווים הכלליים שמתווה מדיניות האשראי. מדיניות פיזור הסיכון בין ענפי משק, מושתתת על הערכת התפתחויות צפויות במגזרי המשק השונים, במטרה להעריך את רמת הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במגזרי המשק השונים. במסגרת קביעת מדיניות האשראי נקבעה מגבלה פנימית של הבנק לגבי חשיפה לענפי משק מסויימים.

מדיניות האשראי ללווים גדולים/קבוצות לווים כוללת מגבלות פנימיות של הבנק וכן מתכונת לדיון תקופתי בכל קבוצת לווים. בנוסף נקבעת מדיניות מפורטת לתחומים הבאים: רכישת אמצעי שליטה, יהלומים, נדל"ן, סניף לונדון ושוק ההון.

השנה יעסוק מסמך המדיניות שיובא לאישור הדירקטוריון גם במדיניות בתחום איכות הסביבה, וזאת על רקע העליה בשנים האחרונות במודעות לנזקים אקולוגיים וחברתיים הנגרמים כתוצר לוואי של פעילות חברות ופיתוח פרויקטים בתחום התעשייה, הנדל"ן והתשתיות, לאור יחזמות החקיקה בנושא וכן בהתאם למכתב בנק ישראל בענין הסיכונים הסביבתיים.

כמו כן, יעסוק המסמך במדיניות העמדת אשראי לעסקאות סחר חוץ מורכבות, למוסדות פיננסיים ולבנקים וללווים במדיניות ה-LDC. כאשר מתגלה סיכון אשראי בענף מסוים/קבוצת לווים מסוימת ננקטים צעדים להפחתת הסיכון בענף/קבוצה באמצעות גיבוש מדיניות להפחתת החשיפה לענף/קבוצה, מעקב אחר הפעילות בענף/קבוצה וקביעת מגבלות על הפעילות.

הבנק נותן אשראי ללקוחותיו כנגד בטחונות מסוגים שונים, ובהם: נכסים נדילים, נכסים קבועים, שעבודים וערבויות לסוגיהם. מרווחי הבטחון לצורך ההסתמכות על הבטחונות מעוגנים בנהלים ומאושרים על ידי הדירקטוריון במסמך מדיניות האשראי. היקף ו/או איכות הבטחונות נגזרים מרמת הסיכון שהבנק נוטל על עצמו בעת העמדת האשראי, תוך מתן דגש מיוחד לכושר ההחזר של הלקוחות.

המגבלות הרגולטוריות המוטלות על הבנק במסגרת הוראות המפקח על הבנקים בדבר לווה בודד, קבוצת לווים ושק קבוצות הלווים הגדולות, מטילות על הבנק מגבלה אפקטיבית במתן אשראי ללווים מסוימים.

סמכויות האשראי בבנק נקבעות על ידי הדירקטוריון, ומוגדרות בנהלי הבנק, החל מסמכויות של מנהלים בדרגים שונים, דרך ועדות האשראי ועד לוועדת אשראים של הדירקטוריון.

התמודדות עם הסיכונים בעקבות המשבר הפיננסי והריאלי בשווקים. לאור המשבר הפיננסי והריאלי בשווקים, אשר השפיע לרעה על מצבם של חלק מהלווים, מבצע הבנק מעקב שוטף אחר התפתחויות מאקרו-כלכליות, מגמות בשוק ההון, שער החליפין של השקל, המגמה בשוק האשראי החוץ בנקאי והמגמות בשוקי חו"ל בעיקר בארה"ב ובאירופה.

ברבעון השלישי של שנת 2009 החלה מגמת התאוששות קלה במשק לצד זינוק המדדים בשוק ההון. הבנק עוקב באופן שוטף אחר קצב ההתאוששות בענפי המשק ובסקטורים השונים ומעדכן את מדיניות האשראי בהתאם.

הבנק ממשיך בבקרה על תיק האשראי תוך הערכת מצב הלווים בענפי המשק השונים ובדיקה סלקטיבית של לווים חדשים. הבנק מבצע בתדירות שוטפת בדיקה ועדכון של דירוג החוב והתאמתו למצב הלקוח.

בשנה האחרונה נערכו מספר בדיקות נרחבות במטרה לזהות ולאתר סימני אזהרה או הרעה בקרב אוכלוסיית הלקוחות. נערכה בדיקה בנוגע לעסקאות לרכישת אמצעי שליטה, בדיקת חשיפה של לקוחות הבנק שהנפיקו איגרות חוב אשר נסחרות בתשואות עודפות, בדיקה לגבי לקוחות שעיקר פעילותם בארצות מתפתחות ובדיקה לגבי עמידת הלווים בהתחייבויות החוץ בנקאיות שלהם. בעקבות הבדיקות הוחלט על טיפול פרטני בלקוחות מסוימים, לרבות על סיווגם כחובות בעייתיים וכן, במידה ונדרש, על עריכת הפרשה לחובות מסופקים בניגום. ביום 12 באוקטובר 2009 הפיץ המפקח על הבנקים מכתב לתאגידי הבנקאיים, במסגרתו התבקשו התאגידיים הבנקאיים לבחון את הצורך בהורדת דירוג, חיזוק בטחונות, סיווג ו/או הפרשות לגבי לווים שיאותרו ככאלה הרגישים למשבר וזאת על סמך קריטריונים שתוארו במכתב וכאלה שיקבע התאגיד הבנקאי לעצמו.

בימים אלה עורך הבנק בדיקה נוספת בהתאם להנחיות המפקח כאמור. להערכת הבנק לא צפויים להימצא לווים גדולים נוספים שנפגעו ולא אותרו בעבר וזאת בהתבסס על הבדיקות המקיפות שכבר נערכו השנה.

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2009		
	% מסך האשראי לציבור		% מסך האשראי לציבור		
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
5.3	48.2	56,233	51.1	59,186	מטבע ישראלי לא צמוד
(4.6)	18.0	21,016	17.3	20,049	מטבע ישראלי צמוד מדד
(7.1)	33.8	39,420	31.6	36,605	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
(0.7)	100.0	116,669	100.0	115,840	סך-הכל

האשראי במגזר מטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירד בשיעור של 7.1% לעומת 31 בדצמבר 2008. במונחים דולריים ירד האשראי בסך של 628 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2008, ירידה של 6.1%.

להלן נתונים על סיכון האשראי הכולל, שבאחריות הקבוצה, בגין חובות בעייתיים בניכוי הפרשה לחובות מסופקים⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח):

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
	2008	*2008	
2,347	1,974	2,317	שאינם נושאים הכנסה
366	241	890	שאורגנו מחדש ⁽²⁾
231	35	177	מיועדים לארגון מחדש ⁽³⁾
832	562	675	בפיגור זמני
4,427	4,250	4,376	בהשגחה מיוחדת ⁽⁴⁾
8,203	7,062	8,435	סך-הכל אשראי מאזני ללווים בעייתיים
1,359	1,198	972	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין לווים בעייתיים ⁽⁵⁾
64	42	28	איגרות חוב של לווים בעייתיים
209	69	60	נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של לווים בעייתיים
9,835	8,371	9,495	סך-הכל סיכון אשראי כולל בגין חובות בעייתיים
6	-	10	סיכון אשראי כולל של בנקים בעייתיים
9,841	8,371	9,505	סך כל סיכון האשראי הכולל בגין לווים ובנקים בעייתיים

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) לא כולל חובות בעייתיים שבגינם קיימים בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 313).
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות.
- (3) אשראי ללווים אשר לגבי קיימת החלטה של הנהלת התאגיד הבנקאי על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- (4) מזה: חובות בסך של 1,098 מיליון ש"ח שנכללו לאחר שנערכה בגינם הפרשה ספציפית ואשראי לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור בסך 174 מיליון ש"ח (30.9.08: 772 מיליון ש"ח ו-177 מיליון ש"ח, בהתאמה. 31.12.08: 622 מיליון ש"ח ו-178 מיליון ש"ח, בהתאמה). כולל ארגון מחדש בגין שנים קודמות ללא ויתור על הכנסה.
- (5) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

עיקר סיכון האשראי הכולל בגין חובות בעייתיים הוא בענף בינוי ונדל"ן ובענפי התעשייה השונים, בדומה ל-31 בדצמבר 2008. במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוהג הבנק, באופן שוטף, לבחון ולהעריך את חשיפת הלקוחות לשינויים בתנאי השוק והסביבה העסקית. בעקבות סריקה, מיפוי ובחינה של תיקי הלקוחות, שמתבצעת החל מהרבעון השלישי של שנת 2008, נמצאו לווים אשר עלולים להיות מושפעים לרעה מהמשבר הפוקד את שוקי ההון והכספים והוחלט לסווגם כחובות בעייתיים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, ירד ההיקף הכולל של תיק האשראי הבעייתי בקבוצה בסך של 340 מיליון ש"ח, ירידה בשיעור של 3.5% לעומת 31 בדצמבר 2008.

הוראה בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ביום 31 בדצמבר 2007 פירסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידים הבנקאים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC. העקרונות שבבסיס ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו. לפרטים נוספים אודות ההוראה והשינויים העיקריים שנכללו בה ביחס להוראות הקיימות, ר' ביאור 1 ג' לתמצית הדוחות הכספיים. ההוראה תיושם בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 ואילך. בעת יישום ההוראה לראשונה יידרשו התאגידים הבנקאיים למחוק חשבונאית את יתרות החובות הבעייתיים, העומדים באמות המידה שנקבעו בהוראה למחיקה חשבונאית, לבטל את כל ההכנסות הריבית שייצברו עד ליום 1 בינואר 2010 ולא ייגבו בפועל עד אותו מועד, בגין חובות פגומים שהוגדרו בהוראה וליצור הפרשות בהתאם לנדרש בהוראה.

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 1 בינואר 2010, בהתאם לדרישות ההוראה, יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי. יישום ההוראה מחייב הערכות ושינויים מהותיים במערכת המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי הכללים החדשים. כמו כן, הכללים החדשים דורשים מכל בנק לגבש מתודולוגיה בנושאים שונים. בכלל זה, לדוגמה, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים, לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות.

לאור האמור לעיל לא ניתן לכמת בשלב זה את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראה בדוחות לשנת 2010 ואילך על תוצאות הפעילות של הבנק, לרבות ההשפעה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי ליום 1 בינואר 2010. עם זאת, צפוי כי יישום ההוראה ישפיע לרעה על תוצאות הפעילות של הבנק ועל מצבו הכספי.

הנהלת הבנק נערכת ליישום ההוראה במסגרת פרויקט שמתנהל באחריות החטיבה העסקית של הבנק. צוות הפרוייקט כולל, בין היתר, נציגים של חלק מחברות הבת.

במסגרת הפרוייקט פועלים צוותי עבודה במספר תחומים (מתודולוגיה בפן ההפרשה הקבוצתי, מתודולוגיה בפן ההפרשה הפרטני, דיווח כספי, תפעול, נהלים והדרכה), תוך תיאום והתממשקות מול העבודה בתחומים החופפים בחלקם, אשר מתבצעת בבנק בכל הקשור לבאזל II ודירוג אשראי.

במסגרת ההערכות עד כה בוצע סקר פערים, נותחו הנתונים שנאספו ונבנתה תוכנית עבודה ראשונית ליישום הפרוייקט, אשר כוללת אפיון מפורט של השינויים הנדרשים במערכת המידע השונות בבנק, גזירת נתונים נדרשים לבניית תשתית נתונים לחישוב הפרשה קבוצתית ופרטנית, פיתוח מודל סטטיסטי לחישוב הפרשה קבוצתית, פיתוח מערכת, בסיסי נתונים וממשק משתמש לצורך הזנת תחזית תזרימי מזומנים וריבית להיוון, פיתוח מערכי דוחות תומכי החלטה בתהליך ההפרשה הפרטנית, ביצוע שינויים בתהליכי עבודה ארגונים על בסיס מסמך אפיון הדרישות, ניהול פרויקטלי שוטף ועוד. הבנק נעזר בביצוע הפרוייקט בשירותיהן של חברות חיצוניות. לא ניתן להעריך בשלב זה את עלות ההיערכות ליישום ההוראה והטמעתה בבנק ובחברות הקבוצה.

הבנק מקדיש משאבים ומאמצים רבים לקידום ההיערכות ליישום ההוראה למרות ריבוי המשימות שהוטלו על המערכת הבנקאית במקביל להיערכות ליישום ההוראה האמורה, שהבולטת בהן היא ההיערכות ליישום פרויקט באזל II.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - טיוטת הוראות מעבר. ביום 18 במאי 2009 פירסם המפקח טיוטת הוראות מעבר לשנים 2010 ו-2011, לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, במסגרת היישום של ההוראות החדשות בנושא הטיפול בחובות פגומים. זאת, תוך הבחנה בין תאגידים שטרם פיתחו שיטה פנימית לאמידת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ובין תאגידים שפיתחו שיטה פנימית כאמור.

הטיוטת דנה בהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר וקובעת כי בכל מועד דיווח בתקופת המעבר סכום יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין חבויות במשרדי התאגיד הבנקאי (על בסיס בנק) בישראל לא יפחת מסכום יתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד, ברוטו ממס.

ביום 20 באוגוסט 2009 פרסם המפקח טיוטה מתוקנת של הוראות מעבר לשנים 2010-2012, לטיפול בנושא ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, ובהפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים והפרשה קבוצתית מינימלית בתקופת המעבר. על פי הטיוטה יידחה מועד יישום ההוראה, ליום 1 ביולי 2010.
הבנק לומד את הטיוטה ואת משמעויותיה. (לפרטים נוספים, ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים).

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות:

שיעור השינוי ב-%	ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		קמטונאי - מגזר משקי בית
	2008		2009		
	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	
8.8	25.5	*29,715	27.9	32,338	
(4.3)	12.1	14,152	11.7	13,538	קמטונאי - מגזר עסקים קטנים
(2.3)	40.3	47,025	39.7	45,939	מגזר בנקאות עסקית
(7.0)	19.4	22,690	18.2	21,100	מגזר בנקאות מסחרית
(5.2)	2.7	3,087	2.5	2,925	מגזר בנקאות פרטית
(0.7)	100.0	116,669	100.0	115,840	סך-הכל

* סווג מחדש.

האשראי לממשלות הסתכם ב-1,833 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2009, לעומת סך של 1,491 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 22.9%.

מזומנים ופקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמו בסך של 23,083 מיליון ש"ח, לעומת סך של 21,554 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 7.1%.

ניירות ערך

כללי. ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמו בסך של 35,866 מיליון ש"ח, לעומת סך של 31,535 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 13.7%. מובהר כי בתיק הנוסטרו של קבוצת דיסקונט ליום 30 בספטמבר 2009 לא היה נייר ערך שההשקעה בו היוותה שיעור של 5% או למעלה מזה מכלל התיק (פרט לנייר ערך אחד - איגרת חוב ממשלתית מסוג "גילון", שההשקעה בה עמדה על כ-5% מכלל התיק).

מדיניות ניהול תיק הנוסטרו. עד שנת 2006 (כולל), רוב התיק השקלי הושקע באיגרות חוב ממשלתיות והתיק המט"חי בפקדונות בבנקים ובאיגרות חוב מגובות נכסים. במסגרת המהלך להגדלת התשואות בתיק, במקביל להגדלה הדרגתית של רמת הסיכון בו, הוחלט בשנת 2007 לגוון את תיק הנוסטרו כך שאיגרות החוב הממשלתיות ופקדונות בבנקים יוחלפו באיגרות חוב קונצרניות, איגרות חוב מגובות נכסים ומכשירים נוספים כדוגמת קרנות גידור. במהלך שנת 2008, עם העמקת המשבר בשווקים הפיננסיים והשפעתו על מחירי השוק של ניירות הערך, החליט הבנק לעצור את הפעילות לגיוון תיק הנוסטרו והפסיק לרכוש איגרות חוב קונצרניות, לרבות איגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 מימש הבנק ברווח חלק מתיק איגרות החוב הקונצרניות שברשותו, כחלק ממדיניות הקטנת הסיכון בתיק הנוסטרו.

הרכב תיק ניירות ערך לפי מגזרי הצמדה

להלן נתונים על הרכב ניירות ערך לפי בסיסי הצמדה:

שיעור השינוי %	31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2009		
	מסך % ניירות הערך	במיליוני ש"ח	מסך % ניירות ערך	במיליוני ש"ח	
5.6	26.0	8,206	24.2	8,666	מטבע ישראלי לא צמוד
92.1	11.2	3,527	18.9	6,776	מטבע ישראלי צמוד מדד
5.0	58.5	18,435	53.9	19,348	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
(21.3)	4.3	1,367	3.0	1,076	פריטים שאינם כספיים
13.7	100.0	31,535	100.0	35,866	סך-הכל

ניירות ערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ עלו בשיעור של 5.0% לעומת 31 בדצמבר 2008. במונחים דולריים עלו ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 300 מיליון דולר, עליה של 6.2% לעומת 31 בדצמבר 2008. סך כל ניירות הערך, הכללים את ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלו בשיעור של 14.4% לעומת 31 בדצמבר 2008.

הרכב תיק ניירות הערך לפי הסיווג לתיקים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מסווגים ניירות הערך לשלושה תיקים: תיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון, תיק ניירות ערך זמינים למכירה ותיק ניירות ערך למסחר.

להלן הרכב ההשקעות בניירות ערך על פי הסיווג האמור:

31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2009			
הערך במאזן	שווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	שווי הוגן	עלות מופחתת
במיליוני שקלים חדשים					
איגרות חוב					
1,917	1,855	1,917	2,054	2,108	2,054
מוחזקות לפדיון					
26,260	26,260	26,682	30,532	30,532	30,450
זמינות למכירה					
1,991	1,991	2,027	2,204	2,204	2,145
למסחר					
מניות					
1,325	1,325	1,282	1,034	1,034	938
זמינות למכירה					
42	42	52	42	42	51
למסחר					
31,535	31,473	31,960	35,866	35,920	35,638
סך-הכל ניירות ערך					

ההפרש נטו (לאחר השפעת המס) בין השווי הוגן של התיק הזמין למכירה לבין עלותו המופחתת, בסך של 170 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2009, נכלל בהון העצמי כ-"התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" כקרן הון חיובית (31.12.2008): 186 מיליון ש"ח כקרן הון שלילית). בנוסף, נכלל בהון הפרש כאמור בגין חלקו של הבנק הבינלאומי, בסך של 30 מיליון ש"ח כקרן הון חיובית (31.12.2008: 10 מיליון ש"ח כקרן הון שלילית).

איגרות חוב קונצרניות. תיק ניירות ערך הזמינים למכירה של קבוצת דיסקונט ליום 30 בספטמבר 2009 כולל השקעה באיגרות חוב קונצרניות בסכום של כ-3,608 מיליון ש"ח (סך של כ-1,385 מיליון ש"ח מוחזק באי די בי ניו יורק וסך של כ-1,318 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק). לפריטים בדבר הפסדים שטרם מומשו הכלולים ביתרת איגרות החוב האמורות, ר' להלן ובביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

איגרות חוב זמינות למכירה - נתונים לפי ענפי משק. להלן פרטים בדבר התפלגות איגרות החוב בתיק הזמין למכירה, בחתך של ענפי משק:

מחצית נובמבר 2009	30 בספטמבר 2009			עלות מופחתת	שווי הוגן
הפסדים	הפסדים	רווחים	רווח כולל אחר מצטבר	במיליוני שקלים חדשים	
איגרות חוב לא ממשלתיות					
1	2	4	58	56	תעשייה
16	16	2	154	168	בני ונדל"ן
1	1	5	180	176	חשמל ומים
-	1	-	15	16	מסחר
1	2	-	22	24	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	תקשורת
411	433	24	3,179	3,588	שירותים פיננסיים ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	שירותים עסקיים אחרים
430	455	35	3,608	4,028	סך הכל איגרות חוב לא ממשלתיות
איגרות חוב ממשלתיות					
9	9	31	4,001	3,979	ממשלת ארצות הברית
-	8	245	13,465	13,228	ממשלת ישראל
1	1	1	209	209	ממשלות אחרות
10	18	277	17,675	17,416	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
סוכנויות של ממשלת ארה"ב					
3	1	120	4,210	4,091	Freddie Mac
2	1	119	4,575	4,457	Fannie Mae
-	3	9	464	458	סוכנויות ממשלתיות אחרות
5	5	248	9,249	9,006	סך הכל סוכנויות של ממשלת ארה"ב
445	478	560	30,532	30,450	סך הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה
(1) להלן פירוט איגרות חוב זמינות למכירה בענף שירותים פיננסיים:					
396	408	20	2,844	3,232	בנקים וחברות החזקה בנקאיות ⁽²⁾
5	5	-	29	34	ביטוח וגמל
10	20	4	306	322	אחרים
411	433	24	3,179	3,588	סך הכל שירותים פיננסיים
(2) להלן פירוט לפי אזורים גיאוגרפיים של ההשקעות באיגרות חוב זמינות למכירה של בנקים וחברות החזקה בנקאיות:					
366	372	11	1,793	2,154	צפון אמריקה
27	32	1	768	799	מערב אירופה
-	-	7	193	186	ישראל
3	4	1	90	93	אסיה
-	-	-	-	-	אוסטרליה
-	-	-	-	-	אחר
396	408	20	2,844	3,232	סך-הכל בנקים וחברות החזקה בנקאיות

(3) להלן פירוט בחתך דירוגים של ההשקעות באיגרות חוב זמינות למכירה של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה בצפון אמריקה:

מחצית נובמבר 2009						30 בספטמבר 2009					
רווח כולל אחר מצטבר			שווי הוגן		עלות מופחתת	דירוג					
הפסדים	הפסדים	רווחים				במיליוני שקלים חדשים					
-	-	1	187		186	AAA					
-	-	-	11		11	AA+					
4	7	-	58		65	AA					
-	-	-	20		20	AA-					
100	101	2	716		815	A- עד A+					
89	139	4	607		742	BBB- עד BBB+					
135	88	-	142		230	B+ עד BB-					
38	37	4	52		85	ללא דירוג					
366	372	11	1,793		2,154	סך-הכל					

(4) להלן פירוט בחתך מדינות של ההשקעות באיגרות חוב זמינות למכירה של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה במערב אירופה:

מחצית נובמבר 2009						30 בספטמבר 2009					
רווח כולל אחר מצטבר			שווי הוגן		עלות מופחתת	מדינה					
הפסדים	הפסדים	רווחים				במיליוני שקלים חדשים					
20	24	-	287		311	אנגליה					
7	8	1	481		488	אחר*					
27	32	1	768		799	סך-הכל בנקים וחברות החזקה בנקאיות					

* סכומי שווי הוגן הנמוכים מ-100 מיליון ש"ח למדינה.

איגרות חוב מוחזקות לפדיון - נתונים לפי ענפי משק. להלן פרטים אודות התפלגות איגרות החוב המוחזקות לפדיון, בחתך של ענפי משק:

מחצית נובמבר 2009					30 בספטמבר 2009					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן		שווי הוגן		עלות מופחתת		
במיליוני שקלים חדשים										
איגרות חוב לא ממשלתיות										
-		-		-		11		11		תעשייה
-		-		-		22		22		חשמל ומים
-		-		-		9		9		מסחר
-		-		-		4		4		תחבורה ואחסנה
20		20		6		399		413		שרותים פיננסיים
20		20		6		445		459		סך הכל איגרות חוב לא ממשלתיות
1		1		68		1,648		1,581		איגרות חוב ממשלתיות
סוכנויות של ממשלת ארה"ב										
-		-		1		11		10		Fannie Mae
-		-		-		4		4		סוכנויות ממשלתיות אחרות
-		-		1		15		14		סך הכל סוכנויות של ממשלת ארה"ב
21		21		75		2,108		2,054		סך הכל איגרות חוב בתיק לפדיון

איגרות חוב למסחר - נתונים לפי ענפי משק. להלן פרטים אודות התפלגות איגרות חוב בתיק למסחר, בחתך של ענפי משק:

מחצית נובמבר 2009					30 בספטמבר 2009					
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן		הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן		רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן		עלות מופחתת		שווי הוגן		
במיליוני שקלים חדשים										
איגרות חוב לא ממשלתיות										
תעשייה					22	23	2	1	-	-
בני ונדל"ן					5	4	-	1	1	1
חשמל ומים					1	1	-	-	-	-
מסחר					5	5	-	-	-	-
תחבורה ואחסנה					4	4	-	-	-	-
תקשורת					4	4	-	-	-	-
שרותים פיננסיים					26	24	-	2	3	3
שרותים עסקיים אחרים					18	17	-	1	1	1
סך הכל איגרות חוב לא ממשלתיות					85	82	2	5	5	5
איגרות חוב ממשלתיות					2,055	2,116	61	-	-	-
סוכנויות של ממשלת ארה"ב					5	6	1	-	-	-
סך הכל איגרות חוב בתיק למסחר					2,145	2,204	64	5	5	5

השקעות בניירות ערך מגובי נכסים

כללי. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 30 בספטמבר 2009 כולל השקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא בסכום של כ-3,301 מיליון דולר ארה"ב, אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, לעומת סך של כ-3,027 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008, עליה של 9%. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 רכש אי די בי ניו יורק CMO's של Ginnie Mae, המהווים התחייבות ישירה של ממשלת ארה"ב, בהיקף כולל של כ-969 מיליון דולר. כ-97% מתיק איגרות החוב מגובות המשכנתא, מורכב מאיגרות חוב של סוכנויות פדרליות שונות (Ginnie Mae, Fannie Mae, Freddie Mac) בדירוג AAA בארה"ב. ההשקעה באיגרות החוב האמורות אינה כוללת חשיפה לשוק ה-Subprime, פרט לחשיפה בסכום זניח, כמפורט להלן.

ליום 30 בספטמבר 2009, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) רווחים שטרם מומשו נטו בסך של כ-61 מיליון דולר. למחצית חודש נובמבר 2009, הסתכמו הרווחים שטרם מומשו נטו כאמור בסך של כ-73 מיליון דולר.

הסוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב. פאני מיי ופרדי מאק הינן סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (GSE - Government Sponsored Enterprises) לפי צ'ארטר שניתן על ידי הקונגרס האמריקאי (להלן: "הסוכנויות"), ומטרתן היא להעניק נזילות ויציבות לשווקי הדיור והמשכנתאות בארצות הברית. בכדי להשיג מטרה זו, סוכנויות אלה פועלות בשוק המשני של המשכנתאות. במקום להעמיד הלוואות לדיור ישירות לצרכנים, סוכנויות אלה פועלות עם בנקים למשכנתאות, מתווכים ושותפיות אחרות הפועלים בשוק המשכנתאות הראשוני, בכדי להבטיח שיהיו להם מקורות למתן הלוואות לרוכשי דיור בשערי ריבית שיוכלו לעמוד בהם. הסוכנויות מממנות את השקעותיהן בשוק המשכנתאות בעיקר על ידי הנפקת איגרות חוב בשוק המקומי ובשוק הבינלאומי.

ביום 6 בספטמבר 2008, מינתה הסוכנות הפדרלית למימון הדיור (FHFA - Finance Housing Federal Agency), את מנהלה, מר ג'יימס לוקהרט, כאפוטרופוס של שתי הסוכנויות. בנוסף, משרד האוצר האמריקאי הסכים להעמיד סכום הון של עד 200 מיליארד דולר, ככל שיידרש להבטיח את המשך העמדת הנזילות לשווקי הדיור והמשכנתאות על ידי הסוכנויות.

שוק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות פעל תמיד בהנחה שלניירות ערך אלה יש ערבות משתמעת של ממשלת ארה"ב, ולכן הפעולה שנקטה על ידי הממשלה הפדרלית, להעמיד את הסוכנויות תחת אפוטרופסות, נתקבלה באהדה על ידי השוק. בכדי לעמוד באחריות של משרד האוצר האמריקאי לתמוך בחוב של הסוכנויות (GSE) ובמחזיקים בניירות ערך מגובי המשכנתאות, חתם משרד האוצר האמריקאי על הסכם לרכישת מניות בכורה בכירות עם כל סוכנות, אשר מבטיח כי כל סוכנות תשמור על שווי נטו חיובי. פעולה זו מוסיפה ליציבות השוק בכך שהיא מקנה ביטחון נוסף לבעלי החוב של הסוכנויות - הן חוב בכיר והן חוב נדחה-וגורמת למשכנתאות להיות יותר בהישג יד כלכלי באמצעות שיפור בטחון המשקיעים בניירות ערך מגובי משכנתאות של הסוכנויות. התחייבות זו מבטלת גם הפעלה מחויבת כלשהי של כינוס נכסים.

כל ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות המוחזקים בידי אי די בי ניו יורק, עומדים בתנאים שלהם, וליום 30 בספטמבר 2009, שווי השוק שלהם עלה ב-62.7 מיליון דולר על שוויים בספרים. בנוסף לפאני מיי ופרדי מאק, ה-Federal Home Loan Bank (FHLB) הינה סוכנות שלישית הפועלת בחסות ממשלת ארה"ב, שיעודה לספק נדילות ויציבות לבנקים האמריקאיים החברים בה.

השקעה ישירה באיגרות חוב של סוכנויות פדרליות. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 30 בספטמבר 2009 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של Freddie Mac, Fannie Mae, Federal Home Loan Bank (FHLB) (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 170 מיליון דולר, לעומת 189 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008.

חשיפה להלוואות ALT-A ולהלוואות SUBPRIME

אי די בי ניו יורק מחזיק, בתיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון, איגרות חוב מסוג RMBS A-ALT בסך כולל של 70 מיליון דולר חשיפה מאזנית. ההשקעה בוצעה במחצית הראשונה של שנת 2008, והיא מגובה בחובות מגובי משכנתאות לדיון של אנשים פרטיים. מועדי הפדיון החודשיים של איגרות החוב האמורות נעים בין 26 שנים ל-38 שנים. משך החיים הממוצע של ניירות ערך מסוג זה נמוך משמעותית, בדרך כלל, בשל פרעונות שוטפים של המשכנתאות המגבות. בנוסף, קיימת חשיפה ל-RMBS Subprime בתיק הזמין למכירה בגין השקעה בודדת שיתרתה ליום 30 בספטמבר 2009 היא 0.7 מיליון דולר, המדרגת בדירוג מתחת לדירוג השקעה, והעומדת לפדיון ביום 25 ביוני 2037. הערכות השווי של מכשירים מסוג RMBS רגישות במיוחד להנחות בדבר קצב הפרעונות במשכנתאות ולתדירות ולרמת הכשלים הצפויה במשכנתאות. ככל שקצב הפרעונות גבוה, כך שווי איגרות החוב גבוה וככל שתדירות והיקף ההפסדים גבוהים, כך שווי איגרות החוב קטן. לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה כאמור, מיום 31 בדצמבר 2008 ועד ליום 30 בספטמבר 2009. עם זאת, סכום החשיפה ירד כתוצאה מפרעונות שוטפים.

חשיפה לניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS)

אי די בי ניו יורק מחזיק ב-11 איגרות חוב מגובות משכנתאות למסחר (CMBS) בסך כולל של כ-19 מיליון דולר חשיפה מאזנית. ניירות ערך אלה מסווגים בענף שירותים פיננסיים. הבטחונות בגין ניירות ערך אלה כולם בארצות הברית. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לא היו מכירות או רכישות בסוג זה של ניירות ערך. בחודש אוקטובר 2009 מכר אי די בי ניו יורק 2 ניירות ערך בעלות מופחתת של 4.9 מיליון דולר, ובגינם הוכר בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2009 הפסד מירידת ערך בסך של 2.9 מיליון דולר. בהתייחס ליתרת ניירות הערך מסוג זה מעריכות הנהלת אי די בי ניו יורק והנהלת הבנק כי ירידות הערך אינן בעלות אופי מזמני. לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה כאמור, מיום 31 בדצמבר 2008 ועד ליום 30 בספטמבר 2009.

השקעות באיגרות חוב של מוסדות פיננסיים זרים

המשבר הפיננסי העולמי וקריסתם של מוסדות פיננסיים בינלאומיים חייבו את הבנק לערוך הפרשות לירידת ערך של ניירות ערך בתיק הנוסטרו. ההפרשות לירידת ערך בגין מוסדות פיננסיים בינלאומיים הסתכמו תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 108 מיליון ש"ח, בהמשך לסך של 283 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

לפרטים בדבר ההשקעה באיגרות החוב של Washington Mutual Bank, Lehman Brothers ושל Landsbanki, וההפרשות לירידת ערך שנערכו בגינה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

לפרטים נוספים בדבר החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, ר' "להלן" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" ובביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

כללי. בתחילת חודש נובמבר 2008, הנחה הפיקוח על הבנקים את התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון שלהם, החל מהדוח ליום 30 בספטמבר 2008, פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה.

נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש היא תאריך המאזן של תקופת הדיווח שבמהלכה ארעה לראשונה ירידת הערך המתמשכת.

שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות מחושב ליום הדיווח. זאת, גם אם במהלך התקופה שבה ההשקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש, שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות היה שונה באופן משמעותי משיעור הירידה ליום הדיווח.

בחינת ירידת ערך של ניירות ערך. על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, אשר מקפת לדוח רווח והפסד. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי הוגן, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד במסגרת ההון העצמי ומועברים לדוח רווח והפסד במקרים מסויימים, לרבות בעת מימוש. ההפסדים שטרם מומשו, שנזקפים לקרן הון, הינם הפסדים בעלי אופי זמני בלבד. הפסדים בעלי אופי שאינו זמני ייקפו מיידית לדוח רווח והפסד.

לצורך ההחלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור, מתבססות הנהלת הבנק ו/או חברת הבת הרלבנטית על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות המופחתת;
- התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שיעור התשואה לפדיון במקרה של איגרות חוב;
- דירוג האשראי של הנייר, לרבות שינויים שחלו בדירוגו;
- במקרה של מניות - אירועים של הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה;
- במקרה של איגרות חוב - עמידת המנפיק בתשלומי הקרן והריבית במועד;
- ייחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק, או לשינוי במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק או חברת הבת הרלבנטית להחזיק בניירות הערך לתקופת זמן מספקת עד שתחול עליה צפויה בשווי ההוגן של נייר הערך.

יצוין כי ביום 1 במרס 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הנחיה בדבר התנאים שבהתקיימם תוכר ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, אשר החמירה, הלכה למעשה, את הפרמטרים שנכללו בהנחיות קודמות (לפרטים נוספים, ר' "להלן" בסעיף "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים").

לפרטים בדבר מכתב בנושא "מדידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני", בעקבות תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, ר' בסעיף "שוונות" להלן.

בהתבסס על בחינת ירידת הערך של ניירות הערך האמורים, העריכה הנהלת הבנק, במקרים הרלבנטיים בהתבסס על הערכת חברת הבת הרלבנטית, כי ירידת הערך הינה זמנית.

הפסדים שטרם מומשו - ניירות ערך מגובי נכסים זמינים למכירה. להלן פרטים בדבר התפלגות ההפסדים שנצברו וטרם מומשו, בגין ניירות ערך מגובי נכסים זמינים למכירה, בחתך של שיעור ההפסד שטרם מומש מתוך עלות ההשקעה ופרק הזמן שבו צבר הפסד כאמור (במיליוני ש"ח):

30 בספטמבר 2009					
התקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת					
שיעור ההפסד שטרם מומש לעלות המופחתת	עד 6 חודשים	מ-6 עד 9 חודשים	מ-9 עד 12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
עד 20%	10	-	-	9	19
20% עד 40%	-	-	-	11	11
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	10	-	-	20	30

הפסדים שטרם מומשו - איגרות חוב זמינות למכירה. להלן פרטים בדבר התפלגות ההפסדים שנצברו וטרם מומשו, בגין איגרות חוב זמינות למכירה, בחתך של ההפסד שטרם מומש מתוך עלות ההשקעה ופרק הזמן שבו צבר הפסד כאמור (במיליוני ש"ח):

התקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת					
איגרות חוב זמינות למכירה אחרות:					
שיעור ההפסד שטרם מומש לעלות המופחתת	עד 6 חודשים	מ-6 עד 9 חודשים	מ-9 עד 12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
עד 20%	14	-	1	82	97
20% עד 40%	-	-	16	280	296
מעל 40%	-	-	-	55	55
סך הכל	14	-	17	417	448
מזה: אגרות חוב ממשלתיות	9	-	-	-	9

להלן פירוטים ליום 30 בספטמבר 2009 בדבר אגרות חוב מסוימות המוחזקות על ידי אי די בי ניו יורק בתיק הזמין למכירה עם הפסד שטרם מומש בעל אופי זמני ביחס לעלות המופחתת בשיעור של 40% ומעלה ושהתקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת עולה על 12 חודשים (באלפי דולרים):

דירוגי ניירות הערך			מועד פרעון סופי	הפסד שטרם מומש	שווי הוגן	עלות מופחתת	המנפיק / הקבוצה המנפיקה
Fitch	S&P	Moody's					
NR	NR	NR	2037	(3,152)	1,500	4,652	Community trust bancorp International
NR	NR	NR	2037	(3,115)	1,500	4,615	bancshares corp
NR	NR	NR	2037	(3,015)	1,500	4,515	United bancshares inc
BB+	B	Baa3	2027	(2,949)	2,051	5,000	Huntington bank
NR	BBB-	Baa1	2027	(2,381)	2,452	4,833	M&T Bank corp.
B-	B-	B3	2,012	(8)	3	11	Boden Argentina
				(14,620)	9,006	23,626	סך הכל

הערות:
NR - לא מדורג.
הנתונים בטבלה קובצו לפי קבוצת המנפיק.

מרבית אגרות החוב המפורטות לעיל הינן מסוג Trust Preferred Securities (להלן: "TRUPS").

המאפיינים של TRUPS:

- רקע - הנחיות רשמיות להנפקת "TRUPS" פורסמו על ידי מועצת הבנק הפדראלי בשנת 1996 ואפשרו לחברות אחזקות בנקאיות ("BHC") לגייס הון באופן יעיל מבחינת העלות באמצעות הנפקת "TRUPS". בעוד ש-"TRUPS" נחשבות כמכשירי חוב, בדוחות כספיים הנערכים על פי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב וכן לצרכי מס הכנסה בארה"ב, הרי שמועצת הבנק הפדראלי קבעה כי ניתן להכיר ב-"TRUPS" של חברת אחזקות בנקאית כחלק מההון הראשוני הרגולטורי של החברה (עד למגבלה של 25%) ובלבד שיענו על קריטריונים מסוימים המתוארים להלן.
- מבנה ההנפקה - "TRUPS" הן מניות בכורה צוברות בעלות משך חיים מוגבל, אשר מונפקות בדרך כלל עם משך חיים חוזי לפרעון של עד 35 שנה. הגם ש-"TRUPS" ניתנות להנפקה על ידי חברות ועל ידי חברות אחזקות בנקאיות, הרי שכאשר הן מונפקות על ידי חברת אחזקות בנקאית ועומדות בקריטריונים מסוימים, ניתן להכיר בהן כהון רגולטורי ולא כחוב. מסיבה זו, החלק הארי של הנפקות "TRUPS" בוצע על ידי בנקים. בדרך כלל חברת אחזקות בנקאית, מקים נאמנות למטרה מיוחדת ("SPTV") ומחזיק 100% מהמניות הרגילות של הנאמנות (בדרך כלל 3% מסה"כ הנכסים). הנאמנות מנפיקה מניות בכורה ומכאן השם מניות בכורה בנאמנות ("TRUPS") ומקבלת את התמורה מן המשקיעים. לאחר מכן הנאמנות מלווה את התמורה לחברת האחזקות הבנקאית בתמורה לשטר חוב נדחה זוטר. מועד הפרעון ושיעור הריבית על שטר החוב יהיו זהים לתנאים של ה-"TRUPS" אשר הונפקו על ידי הנאמנות. תשלומי דיבידנד בגין "TRUPS" הם יותר בחזקת תשלומי ריבית עבור המנפיק - מאחר שהם מבוצעים בדרך כלל אחת לשלושה או שישה חודשים וכאמור הם מהווים עבור המנפיק הוצאה מוכרת למס. הדיבידנדים המתקבלים מהבנקים, שהם חברות-בת של חברת האחזקות, משמשים מקור לפירעון התחייבויותיה של חברת האחזקות הבנקאית במסגרת "TRUPS", מאחר שהנכס העיקרי של חברת אחזקות בנקאית טיפוסית הוא הבעלות שלה על מניות הבנקים שהם חברות בת שלה.
- על מנת לעמוד בדרישות הרגולטוריות להכרה כהון, על החוב לקיים את התנאים הבאים:
- דחיה מצטברת של חמש שנים בתשלום הריבית, על פי בחירת המנפיק. אם הריבית נדחית, כל הריבית אשר נדחתה עומדת לפירעון לאחר תום תקופת הדחיה;
- המועד הנקוב לפירעון של איגרת החוב המונפקת יהיה לא פחות מ-30 שנה (אך לא יותר מ-50 שנה לשם הכרה בהוצאה לצרכי מס) וכן עליה להיות נדחית מפני כל צורות החוב האחרות המונפקות על ידי חברת האחזקות הבנקאית;
- המנפיק אינו רשאי להודיע על פדיון מוקדם של החוב אלא לאחר תום חמש השנים הראשונות;
- "TRUPS" אינן יכולות להקנות זכויות הצבעה.
- מגבלות - מועצת הבנק הפדראלי הגבילה את הסכום המצרפי המרבי של מניות בכורה ("TRUPS") או מניות בכורה צמיתות רגילות) אשר ניתן לכלול כהון ראשוני (ליבה) עד 25% מסך ההון הכולל. כל סכום שמעבר למגבלה של 25% נחשב כהון משני (נוסף).
- הוראת דחיה - המנפיק רשאי לדחות תשלומי דיבידנדים בגין נייר ערך למשך חמש שנים לכל היותר באופן מצטבר. אם המנפיק בחר לדחות תשלומי ריבית בגין "TRUPS", הוא חייב להפסיק גם לשלם דיבידנדים/ריבית בגין מניות בכורה או מניות רגילות אשר נדחות מפני ה-"TRUPS" (ובכלל זה המקורות שהתקבלו במספר בנקים בעקבות החקיקה בקונגרס האמריקאי בסתיו של 2008 במסגרת התוכנית הידועה בשם TARP).
- ערבות החברה האם - "TRUPS" נהנות מערבות של חברת האחזקות (החברה האם) אשר מכסה רק תשלומי דיבידנדים או חלקות, ובלבד שלנאמנות למטרה מיוחדת יש היקף הולם של מקורות לצורך תשלום למשקיעים. אם חברת האחזקות הבנקאית לא עמדה בתשלום לנאמנות בגין שטר חוב נדחה זוטר שלה וכתוצאה מכך לנאמנות אין מקורות זמינים בהיקף מספק על מנת לשלם למשקיעים, אזי חברת האחזקות הבנקאית מחויבת לשלם את מלוא החבות בגין ה-"TRUPS".
- ההיררכיה של "TRUPS" לעומת TARP - ממשלת ארה"ב הגיבה למשבר הפיננסי בסתיו של שנת 2008 והכריזה על התוכנית הזמנית לסיוע לנכסים ("TARP"), בה משתתפים מוסדות הזכאים לכך באמצעות הנפקת מניות בכורה לממשלה. עקב מיקומו בהיררכיית הנשייה, חוב מסוג "TRUPS" עדיף על מניות בכורה שהונפקו במסגרת TARP.
- אי הוודאות הנמשכת בשוק האשראי, החשש לגבי רווחיות הבנקים והיקף הונם והציפיות לגבי ההתאוששות הכלכלית השפיעו על ירידת מחירי השוק.
- ההנהלה בוחנת, על בסיס קבוע, את תיק ההשקעות וקובעת האם קיימים הפסדים בעלי אופי אחר מזמני, בחינת קיומם של הפסדים

בעלי אופי אחר מזמני כרוכה בביצוע הערכות, הנחות, והפעלת שיקול דעת רב. אין בתהליך זה של בחינת קיומם של הפסדים בעלי אופי אחר מזמני ספים כמותיים להחלטה האם ירידת הערך תחשב כאחרת מזמנית. הערכת ההנהלה, המתבססת על ביצוע תהליך בחינת ירידות הערך, לאחר שנבחן כל המידע שברשותה, היא כי מדובר בהפסדים בעלי אופי שאינו אחר מזמני.

בנוסף לנתונים הכמותיים המוצגים בטבלה לעיל, נבחנים פרמטרים נוספים בעלי משקל משמעותי, לרבות: כוונתה ויכולתה של ההנהלה להמשיך ולהחזיק בניירות אלה תקופה מספיקה עד להשבת ערכם בספרי הבנק ופירעון סדיר של התשלומים בגין הניירות. במידה וההנהלה צופה כי המנפיק לא יעמוד בתשלומים של הקרן או הריבית, הוכרה ירידת הערך.

בתהליך בחינת ירידות הערך נבחנו גם תנאי השוק; הלחץ השלילי על מחירי השוק כתוצאה מאי וודאות לגבי מצב הכלכלה ומצב השוק בכללותו (לא בהכרח בהתייחס למנפיק ספציפי); היקף נמוך במסחר ניירות ערך מסוימים בשוק המקשה על קביעת שווי הוגן; דירוג המנפיק לעומת דירוג ניירות מסוימים של המנפיק; ניתוח הענף בו פועלים המנפיקים והשוק בו הם נסחרים; וניתוח מצבו הפיננסי של המנפיק.

להלן יובאו פרטים נוספים בהתייחס לקבוצת ניירות הערך שהובאה בטבלה לעיל (פרט לקבוצה אחת, שלגביה נצבר הפסד שטרם מומש בסכום הנמוך מעשרת אלפים דולר):

Pikeville, Kentucky Community Trust Bancorp Inc. (CTBI), הוא בנק אזורי שמרכזו בעיר Pikeville, Kentucky ולו נכסים בשווי כולל של 3 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 319 מיליון דולר נכון ליום 30 בספטמבר 2009. להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק. יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ויחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של CTBI עמדו על 12.92% ועל 14.16%, בהתאמה ליום 30 בספטמבר 2009 (בדומה ליחסים ביוני 2009). יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות.

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009, דיווח CTBI על רווח נקי בסך 5.6 מיליון דולר, (לעומת 5.9 מיליון דולר ברבעון השני של 2009). הירידה בשורת הרווח מיוחסת, בין היתר, להפרשות בגין הפסדי אשראי, אשר גדלו ל-5.8 מיליון דולר לעומת 4.5 מיליון דולר. הגידול בהפרשות להפסדי אשראי תמך בגידול בהיקף האשראי בסך 22.4 מיליון דולר במהלך הרבעון, וכן בגידול במחיקות בעקבות ההליך המשפטי האיטי לגבי הלוואות נדל"ן מסחרי בעייתיות, אשר לגביהן בוצעו הפרשות ספציפיות. בחינת התנודתיות במחיר נייר הערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 13 בנובמבר 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 30 בספטמבר 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה, כי כוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

(IBOC) International Bancshares Corporation, היא חברת אחזקות פיננסית שבסיסה בעיר Laredo, Texas, ואשר לה נכסים בשווי כולל של 11.7 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 1.378 מיליארד דולר נכון ליום 30 בספטמבר 2009 (בהשוואה ל-11.5 מיליארד דולר ו-1.344 מיליארד דולר, בהתאמה, ליוני 2009). להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק. יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ויחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמדו ביום 30 בספטמבר 2009 על 17.19% ו-18.44%, בהתאמה, (בהשוואה ל-16.64% ו-17.89%, בהתאמה, ביוני 2009). יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות.

לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009, דיווחה IBOC על רווח נקי בסך 37.9 מיליון דולר (לעומת 31.1 מיליון דולר עבור הרבעון של השני 2009) שמתוכו הוקצו כ-4 מיליון דולר לשירות חוב בגין ה-TARP. הרווח הנקי הושפע מהגידול בהפרשה להפסדי אשראי במהלך הרבעון. ביום 23 בדצמבר 2008 קיבלה IBOC הון בסך 216 מיליון דולר במסגרת תוכנית TARP של משרד האוצר האמריקאי. בחינת התנודתיות במחיר נייר הערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 13 בנובמבר 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 30 בספטמבר 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה, כי כוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

(UBSI) United Bancshares Inc., היא חברת אחזקות פיננסית שבסיסה בעיר Charleston, West Virginia, ואשר לה נכסים בשווי כולל של 8 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 772 מיליון דולר נכון ליום 30 בספטמבר 2009 (בהשוואה ל-7.8 מיליארד דולר ו-756 מיליון דולר, בהתאמה, ליוני 2009). להערכת ההנהלה, ההפסד שטרם מומש בהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק.

לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009, דיווחה UBS על רווח נקי בסך 17.4 מיליון דולר (לעומת 8.1 מיליון דולר עבור רבעון שני 2009). תוצאות הרבעון השלישי כוללות הפרשה בגין ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בסך 2.8 מיליון דולר עבור ניירות ערך מסוימים, וכן התאמת מס חיובית בסך 568 אלף דולר. ההפרשות להפסדי אשראי ברבעון השלישי הסתכמו לסך 8 מיליון דולר (בהשוואה ל-23.2 מיליון דולר ברבעון שני 2009). להערכת הנהלת UBS, הפרשות אלו מייצגות את הסביבה הכלכלית להבדיל מההפרשות החריגות שבוצעו ברבעון הקודם לכיסוי הפסדים שנבעו ממצב אשראי שמקורו בהונאה. היקף האשראי שאינו נושא הכנסה עמד על 1.26% מסה"כ האשראי (לעומת 1.03% ביוני 2009), גידול זה מצביע על התנאים הכלכליים השוררים במשק. UBS היא מוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) עם יחס הון ראשוני לרכיבי סיכון ויחס הון כולל לרכיבי סיכון בשיעור של 10.8%, ו-12.1% בהתאמה, ליום 30 בספטמבר 2009 (10.34%-ו-11.49% לחודש יוני 2009). לחברת UBS אושר לקבל עד 197 מיליון דולר במסגרת תוכנית TARP של משרד האוצר האמריקאי, אך החברה ויתרה על השתתפותה בתוכנית.

בחינת התנודתיות במחיר נייר הערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 13 בנובמבר 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 30 בספטמבר 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה, כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

Huntington Bancshares Inc. (HBAN), היא חברת אחזקות בנקאית אזורית שמרכזה בעיר Columbus, Ohio ולה נכסים בשווי כולל של 52.5 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 5.7 מיליארד דולר נכון ליום 30 בספטמבר 2009 (בהשוואה ל-51.3 מיליארד דולר ו-5.2 מיליארד דולר, בהתאמה, ליוני 2009). להערכת הנהלה, ההפסד שטרם מומש מהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק. ליום 30 בספטמבר 2009 יחס הון הראשוני לרכיבי סיכון ויחס הון הכולל לרכיבי סיכון עמדו על 13.04% ועל 16.24%, בהתאמה ל-11.85% ו-14.94%, בהתאמה, ליום 30 ביוני 2009). יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות. במהלך הרבעון השלישי גייסה HBAN הון חדש בסך 587.3 מיליון דולר באמצעות הנפקה לציבור וכן תוכנית הנפקת מניות על פי שיקול דעתה (discretionary equity issuance plan), ובכך שיפרה את יחסי הון הרגולטוריים שלה.

לרבעון השלישי דיווחה HBAN על הפסד נקי בסך 166.2 מיליון דולר. זאת בהשוואה להפסד נקי בסך 125.1 מיליון דולר ברבעון השני של שנת 2009, ורווח נקי בסך 75.1 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. לתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 דיווחה HBAN על הפסד נקי בסך 2,724.5 מיליון דולר, אשר הושפע לרעה על ידי חיוב בגין ירידת ערך של מוניטין בסך 2,607 מיליון דולר אשר נרשם ברבעון הראשון של שנת 2009. לדברי הנהלת HBAN, ההפסד ברבעון הנוכחי נבע כולו מהפרשה להפסדי אשראי בסך 475.1 מיליון דולר, בעוד שהרווח לפני מס ולפני ההפרשה גדל ב-7.8 מיליון דולר (3%), לעומת הרבעון השני. איכות ביצועי האשראי ברבעון השלישי המשיכה והושפעה לרעה על ידי החולשה הכלכלית הנמשכת בשווקים באזור ה-Midwest של ארה"ב, שם פועלת HBAN. האשראי שאינו נושא הכנסה ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם לסך 2,344 מיליון דולר, המהווה 6.26% מסה"כ היקף האשראי. זוהי עליה של 341.5 מיליון דולר (17%), לעומת הרבעון השני של שנת 2009. סה"כ מחיקות נטו ברבעון השלישי הסתכמו לסך 355.9 מיליון דולר, גידול של 21.5 מיליון דולר לעומת 334.4 מיליון דולר ברבעון השני.

ביום 17 ביוני 2009 הורידה S&P את דירוג ה-TRUPS של HBAN, מדירוג BB לדירוג B. עם זאת, סוכנות הדירוג Moody's עדיין מדרגת את אותם ניירות ערך בדירוג השקעה.

בחינת התנודתיות במחיר נייר הערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 13 בנובמבר 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 30 בספטמבר 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה, כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

M&T Corporation Bank (M&T) הוא בנק אזורי שמרכזו בעיר New York Buffalo, ו-70 נכסים בשווי כולל של 69 מיליארד דולר והון עצמי בסך של 7.6 מיליארד דולר נכון ליום 30 בספטמבר 2009 (בהשוואה ל-70 מיליארד דולר ו-7.4 מיליארד דולר, בהתאמה ליוני 2009). להערכת הנהלה, ההפסד שטרם מומש מהשקעה זו נובע מהתנאים המתמשכים בשוק. נכון ליום 30 בספטמבר 2009 דיווח M&T על יחס הלימות הון ראשוני של 8.42% ויחס הון כולל לרכיבי סיכון של 12.15% (בהשוואה ל-8.17%, 11.87%, בהתאמה, ביום 30 ביוני 2009). יחסים אלו עולים על המינימום הנדרש בכדי להחשב כמוסד בעל הון הולם (Well-capitalized) על פי ההנחיות הפדראליות. לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2009, דיווח M&T על רווח נקי בסך 127.6 מיליון דולר (לעומת 51 מיליון

דולר ברבעון השני של שנת 2009). ברבעון השלישי נהנה הבנק מרווחי מימון נטו ומרווחים אחרים גבוהים יותר, והושפע לרעה, בין היתר, על ידי חיובים בגין ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בסך 29 מיליון דולר לגבי ניירות ערך מסוימים זמינים למכירה, וכן הצאות מיזוג בסך 9.0 מיליון דולר בקשר עם רכישת Provident Bankshares Corp ברבעון השני. ביום 23 בדצמבר 2008 קיבל הבנק הון בסך 600 מיליון דולר במסגרת תוכנית TARP של משרד האוצר האמריקאי.

בחינת התנודתיות במחיר נייר הערך לאחר תום הרבעון (ועד ליום 13 בנובמבר 2009) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחיר השוק ליום 30 בספטמבר 2009.

נייר הערך אינו בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה, כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בנייר ערך זה עד למועד הפדיון שלו או עד לעליית ערכו מעבר לעלותו בספרים.

הפרשות לירידת ערך. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 רשם אי די בי ניו יורק הפרשות בגין ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני בסך של 27 מיליון דולר, כולן בגין ניירות ערך זמינים למכירה.

לפרטים נוספים ר' ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

פקדונות הציבור

ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכמו בסך של 140,390 מיליון ש"ח, לעומת סך של 139,232 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 0.8%.

להלן נתונים על הרכב פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי ב-%	ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 30 בספטמבר 2009		
	מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	
5.6	46.5	64,770	48.7	68,429	מטבע ישראלי לא צמוד
4.1	9.0	12,516	9.3	13,024	מטבע ישראלי צמוד מדד
(4.9)	44.5	61,946	42.0	58,937	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
0.8	100.0	139,232	100.0	140,390	סך-הכל

פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירדו בשיעור של 4.9%. במונחים דולריים ירדו פקדונות הציבור בסך של 610 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2008, ירידה של 3.7%.

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

שיעור השינוי ב-%	ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 30 בספטמבר 2009		
	מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	מסך פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	
2.1	41.0	57,115	41.5	58,317	קמעונאי - מגזר משקי בית
9.7	7.8	*10,851	8.5	11,903	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
6.3	15.6	21,720	16.5	23,094	מגזר בנקאות עסקית
4.9	6.4	8,844	6.6	9,278	מגזר בנקאות מסחרית
(7.1)	29.2	*40,702	26.9	37,798	מגזר בנקאות פרטית
0.8	100.0	139,232	100.0	140,390	סך-הכל

* סווג מחדש.

סך כל האשראי לציבור ביחס לפקדונות הציבור היווה ליום 30 בספטמבר 2009 כ-82.5%, לעומת 83.8% בסוף השנה הקודמת.

האמצעים ההוניים מרכיבי ההון

האמצעים ההוניים של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, הסתכמו בסך של 10,269 מיליון ש"ח, לעומת סך של 9,023 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 13.8%.

ההון העצמי ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכם בסך של 9,986 מיליון ש"ח, לעומת סך של 8,797 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, עליה בשיעור של 13.5%.

יחס ההון העצמי, לרבות זכויות בעלי מניות חיצוניים, לסך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2009, הגיע לשיעור של 5.5%, לעומת 5.0% בסוף השנה הקודמת.

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון ליום 30 בספטמבר 2009, הגיע לשיעור של 8.64% לעומת שיעור של 7.41% בסוף השנה הקודמת. **יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון**, דהיינו היחס כאמור בניטרול הון ראשוני מורכב (ר' להלן) הגיע ביום 30 בספטמבר 2009 לשיעור של 7.41%, לעומת 6.52% ביום 31 בדצמבר 2008.

לפרטים בדבר יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון שנדרש על ידי המפקח על הבנקים, ר' להלן "הנפקת מכשירי הון מורכבים". **יחס ההון לרכיבי סיכון**, כפי שהוגדרו בהנחיות המפקח על הבנקים, ליום 30 בספטמבר 2009, הגיע לשיעור של 12.92%, לעומת שיעור של 10.23% ביום 31 בדצמבר 2008.

לפרטים בדבר השפעה אפשרית על יחסי הלימות ההון של חישוב על פי דרישות באזל II, ר' להלן "באזל II" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

הון ראשוני מורכב הינו שטרי הון המוכרים כחלק מההון הראשוני (ר' ביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008). ההון הראשוני המורכב של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם בסך של 1,633 מיליון ש"ח, לעומת סך של 1,223 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008. היקף ההון הראשוני המורכב מוגבל ל-15% מההון הראשוני הכולל (סך ההון הראשוני כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כולל ההון הראשוני המורכב). ליום 30 בספטמבר 2009, היווה ההון הראשוני המורכב 14.24% מההון הראשוני הכולל (31.12.2008: 12.07%). יתרת ההון הראשוני המורכב אותה נותר לבנק לגייס עד למיצי המגבלה היתה ביום 30 בספטמבר 2009 כ-102 מיליון ש"ח, לעומת כ-349 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת. יצויין כי גיוס הון ראשוני מורכב נוסף, מעבר לסך של 202 מיליון ש"ח, יחייב הגדלת ההון הרשום של הבנק (ר' בדוח השנתי לשנת 2008) ויכול להתבצע בכפוף לתנאים שקבע המפקח.

הון משני. ההון המשני של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-7,300 מיליון ש"ח, והוא כולל כתבי התחייבות נדחים וסך של 254 מיליון ש"ח בגין הפרשה כללית לחובות מסופקים. היקף כתבי התחייבות הנדחים מוגבל ל-50% מההון הראשוני שלא הוקצה כנגד סיכונים שוק. ליום 30 בספטמבר 2009 עמוד היחס האמור על שיעור של 50% (31.12.2008: 50%). יצויין כי ברבעון האחרון של שנת 2009 יגרעו מההון המשני של הבנק המשמש בחישוב יחס ההון לרכיבי סיכון כתבי התחייבות שהונפקו בעבר בהיקף של כ-149 מיליון ש"ח.

הון משני עליון. היקף ההון המשני מוגבל ל-100% מההון הראשוני. ההון המשני העליון של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-1,567 מיליון ש"ח. יתרת ההון המשני העליון שהבנק יכול לגייס, ליום 30 בספטמבר 2009, עמדה על 4,166 מיליון ש"ח. **מדיניות בדבר יחס ההון לרכיבי סיכון**. ביום 24 במרס 2008 החליט הדירקטוריון לקבוע כמדיניות כי הבנק יפעל לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון בסוף שנת 2009 לא יפחת מ-12%. כמפורט להלן, דירקטוריון הבנק אישר מתווה להשגת היעד האמור.

הנפקות במהלך שנת 2009

בחודשים ינואר עד אוקטובר 2009 גייס הבנק, באמצעות מכשירים שונים, סך כולל של כ-2.2 מיליארד ש"ח, כמפורט להלן. **הנפקת מכשירי הון מורכבים**. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הנפיק הבנק מכשירי הון מורכבים - הון ראשוני מורכב והון משני עליון, בסכום כולל של 1,608 מיליון ש"ח, כלהלן:

- הנפקת הון ראשוני מורכב בחודש מרס 2009 - הבנק התקשר עם מגדל חברה לביטוח בע"מ (משותף ברווחים), מגדל חברה לביטוח בע"מ (נוסטר) ומגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, כל אחת מהן לחוד על פי חלקה, לביצוע הנפקה פרטית של 350 מיליון ש"ח ערך נקוב שטרי הון נדחים (סדרה ב') של הבנק, בתמורה כוללת של 350 מיליון ש"ח. ביום 26 במרס 2009

ניתן אישור המפקח על הבנקים, לפיו שטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק, ככפוף לתנאים שקבע המפקח. לפרטים בדבר התנאים של שטרי ההון הנדחים (סדרה ב') והתנאים להכרה בהם כהון ראשוני מורכב, ר' ביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

- הנפקת הון משני עליון בחודש אפריל 2009 - בחודש אפריל 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 265 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהתאם לדוח הצעת מודף מיום 7 באפריל 2009, בתמורה כוללת של כ-258 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר התנאים של שטרי ההון הנדחים (סדרה 1) והתנאים להכרה בהם כהון משני עליון, ר' ביאור 14 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, ס.ק. 6.
- הנפקת הון משני עליון בחודש מאי 2009 - בחודש מאי 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 191 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהנפקות פרטיות למשקיעים מסווגים, בתמורה כוללת של כ-191 מיליון ש"ח.
- הנפקת הון משני עליון בחודש יולי 2009 - בחודש יולי 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים כ-696 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהתאם לדוח הצעת מודף מיום 12 ביולי 2009, בתמורה כוללת של כ-702 מיליון ש"ח.
- הנפקת הון משני עליון בחודש אוגוסט 2009 - בחודש אוגוסט 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 100 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה 1), בהנפקה פרטית למשקיע מסווג, בתמורה כוללת של כ-107 מיליון ש"ח.
- **הנפקת הון משני בחודש אוקטובר 2009.** בחודש אוקטובר 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים כ-326 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה ד) וכ-240 מיליון ש"ח ע.נ. שטרי הון נדחים (סדרה ט), בהתאם לדוח הצעת מודף מיום 18 באוקטובר 2009, בתמורה כוללת של כ-605 מיליון ש"ח.

הלימות ההון של הבנק

מאז שנת 1983 לא התאפשר לבנק להנפיק מניות, פרט להנפקת מניות אשר בוצעה בחודש אוקטובר 2001, במסגרת של הקצאה פרטית של מניות הבנק, בה גויס סכום לא משמעותי של כ-142 מיליון ש"ח. בהתאם, הגידול בהון שנדרש לצורך העמידה ביחס ההון לרכיבי סיכון, התבסס על שני מקורות: הרווחים השנתיים, בניכוי דיבידנדים וגיוס כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון שהוכרו כהון ראשוני מורכב.

הרווחיות הנאה בשנים 2004-2007 מזה וגיוס כתבי התחייבות נדחים, ובפרט גיוס ההון הראשוני המורכב מזה, שיפרו מהותית את יחס ההון לרכיבי סיכון, משיעור של 9.35% ביום 31 בדצמבר 2003, לשיעור של 10.9% ביום 31 בדצמבר 2007.

השיפור האמור איפשר לבנק להשלים בשנים 2006-2008 כמה מהלכים משמעותיים ולפתח באופן מואץ את עסקיו, ובכלל זה:

- מהלך רכישת מניות הציבור בבנק דיסקונט למשכנתאות, תמורת סך של 256 מיליון ש"ח;
- ביצוע השקעות ריאליות בסכום כולל של כ-793 מיליון ש"ח (יצוין כי בכלל ההשקעות האמורות נכללה ההשקעה ב-AFS, אשר מומשה בסוף הרבעון הראשון של שנת 2009 - ר' להלן בסעיף "תת מגזר החברות הריאליות").
- גידול משמעותי באשראי, מרמה של 87.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2005 לרמה של 116.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2008 (גידול של 33% במהלך שלוש שנים).
- חלוקת דיבידנד, בחודש אוקטובר 2008, בסך של 250 מיליון ש"ח.

במהלך שנת 2008 נמשך הפיתוח המואץ בעסקי הבנק - גידול של 14.5% באשראי לציבור. הפיתוח המואץ האמור, שגרם לגידול בנכסי הסיכון של הבנק, והשינויים בסביבה הכלכלית בה פועל הבנק, על רקע המשבר הפיננסי הבינלאומי והשפעתם על רווחיות הבנק מזה ועל אפשרויות הגיוס בשוק ההון מזה, הביאו לכך שלא רק שלא עלה בידי הבנק לעמוד ביעד הביניים שהציב לעצמו - יחס הון לרכיבי סיכון בסוף שנת 2008 בשיעור של 11.25%-11.5% - אלא שיחס ההון לרכיבי סיכון אף ירד ל-10.23% ביום 31 בדצמבר 2008. ליום 30 בספטמבר 2009 עמד יחס ההון על 12.92%. השיפור ביחס ההון נובע, בין היתר, מירידה ריאלית בנכסי הסיכון של הבנק ומירידה נוספת שנגרמה כתוצאה מהחלשות הדולר לעומת השקל. כן נובע השיפור מגיוס באמצעות מכשירי הון שונים, שביצע הבנק במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה.

הבנק בחן אפשרויות שונות ומגוונות לשיפור הלימות ההון שלו. בכלל האמור, הבנק נערך בחודשים האחרונים לאפשרויות שונות הכוללות הנפקת זכויות, גיוס הון ראשוני מורכב נוסף, גיוס הון משני עליון וגיוס הון משני עליון בערבות המדינה. העיתוי וההיקף של מימוש כל אחת מהחלופות האמורות, או שילוב שלהן, תלוי במידה רבה בתנאי השוק.

במסגרת זו, הבנק פרסם ביום 31 באוגוסט 2009 תשקיף מדף, אשר כולל סוגים שונים ומגוונים של ניירות ערך ומתכונות הצעה. בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 12 ביולי 2009, ביצע בפועל של הנפקת זכויות על פי תשקיף המדף, ייעשה בתיאום ובהסכמת בעלי השליטה בבנק.

יצוין כי חלק מהאפשרויות הנבחרות כרוך בהגדלת ההון הרשום. עוד יצוין כי בהסכם למכירת השליטה בבנק נקבע, בין היתר, כי במשך תקופת ההגבלה (להגדרת מונח זה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008) הרוכשים לא יבצעו כל פעולה להקצאת מניות, שינוי בזכויות הצמודות למניות, הגדלת הון (רשום או מונפק) וחלוקת מניות הטבה או הנפקת זכויות על ידי הבנק, ויפעלו כמיטב יכולתם לגרום לבנק להימנע מביצוען, אלא אם נתקבלה לפעולה הסכמתה המוקדמת, בכתב, של הממשלה. עוד נקבע בהסכם כי הממשלה לא תימנע מלידת הסכמתה לפעולות כאמור, אלא מטעמים סבירים, שעניינם שינוי מהותי בזכויותיה של הממשלה על פי ההסכם, או פגיעה בערכן של מניות הבנק שבידה או פגיעה ביכולתה למכור אותן.

הבנק בוחן בימים אלה עם בעלי השליטה אפשרות של גיוס הון ראשוני, במהלך משולב של הנפקת מניות לציבור והנפקת זכויות. קבוצת ברונפמן-שראן נתנה הסכמתה העקרונית למהלך גיוס הון האמור לעיל ולהגדלת ההון הרשום הנדרש לביצוע המהלך, בכפוף לקבלת היתרים כנדרש. בהמשך לכך, מסרה מדינת ישראל את הסכמתה העקרונית להגדלת ההון הרשום של הבנק, על מנת לאפשר את ביצוע מהלך גיוס הון, ובכפוף להיענות קבוצת ברונפמן-שראן להצעת הזכויות. הסכמה זו הותנתה בכך שההליך יבוצע בתיאום עם הממשלה ונכסים מ.י., בשיתוף הפעולה של הבנק עם הממשלה במידה ויוחלט על הצטרפותה להליך ובכך שהבנק יאפשר לשלב בהליך המכירה את יתרת אחזקות המדינה בבנק, כולן או חלקן, כפי שהוסכם, ובכפוף להוראות הסכם רכישת השליטה בבנק.

ירידה זמנית של יחס ההון הראשוני המקורי. יחס ההון הראשוני המקורי ליום 31 במרס 2009 עמד על 6.43%, מעט פחות מיחס ההון הראשוני שנדרש לעניין מכשירי ההון המורכבים שהנפיק הבנק.

לבקשת הבנק, נתן לו המפקח על הבנקים ארכה, עד ליום 1 באוקטובר 2009, שתנאיה נקבעו במכתב המפקח מיום 11 ביוני 2009, כתקופת ביניים במהלכה ימשיך להכיר במכשירי הון מורכבים שכבר הונפקו על ידי הבנק והוכרו על ידי הפיקוח, הכוללים תנאי לפיו יחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת מ-6.5%, וזאת על מנת שהבנק יפעל להעלאת יחס ההון הראשוני המקורי ל-6.5% לפחות.

במכתב האמור נדרש דירקטוריון הבנק לאשר, עד ליום 31 ביולי 2009, מתווה הלימות הון מוגדר, מפורט וישים להשגת יעד הלימות ההון שקבע הדירקטוריון לסוף שנת 2009, שיכלול בין היתר: בחינה של תמהיל ההון והאפשרויות הקיימות היום לגיוס הון, לרבות הנפקת מניות/זכויות; תכנית פעולה מוגדרת לקיטון בנכסי סיכון, בשיעורים ספציפיים בבנק ובחברות הבנות בקבוצה, לרבות בחינת חלופות נוספות בגין מכירת נכסים ומכירת אשראים; התאמה של תוכנית העבודה של הבנק לשנת 2009 והיעדים העסקיים שנקבעו בה ליעד הלימות ההון ולהחלטות שיתקבלו בנושא הקטנת נכסי סיכון; קביעת יעד ביניים ליחס הלימות ההון הכולל לסוף הרבעון השלישי של שנת 2009 וקביעת יעדי ביניים ליחס הון ראשוני מקורי.

ביום 27 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק מתווה הלימות הון כלהלן:

(1) יעד של 6.5% ליחס ההון המקורי ויעד של 12% ליחס ההון הכולל - לסוף שנת 2009. בנוסף, הבנק יפעל לשמירת כרית בטוח נוספת בגובה 0.5% מעל ליעד יחס ההון המקורי;

(2) יעד ביניים של 11.4% ליחס ההון הכולל לסוף הרבעון השלישי של שנת 2009.

התוכנית כלהלן גיוס הון והפחתת נכסי סיכון לעומת יתרת נכסי הסיכון ליום 31 במרס 2009, הן בבנק והן בחברות הבת. כן כלהלן התוכנית חלופות למקרה בו גיוס הון לא יצא אל הפועל, לצורך עמידה ביעדים שנקבעו כאמור.

בטווח המיידי, במקביל להמשך בחינת האפשרויות השונות לשיפור הלימות ההון שלו, הבנק נקט מדיניות מרסנת בתחום נכסי הסיכון, על מנת להעלות את יחס ההון הראשוני המקורי מעל המינימום הנדרש, בדחיפות הנדרשת.

יצוין כי נוכח השיפור שחל בנתוני הלימות ההון ליום 30 ביוני 2009, ובפרט - נוכח העובדה שיחס ההון הראשוני המקורי עלה מעל המינימום הנדרש, חזר הבנק ופנה לפיקוח בבקשה שהנפקות ההון המשני העליון שבוצעו בחודשים אפריל-אוגוסט 2009, יוכרו כחלק מההון המשני של הבנק. ביום 24 באוגוסט 2009 נתן המפקח את האישור המבוקש.

כאמור, יחס ההון הראשוני המקורי ליום 30 בספטמבר 2009 עמד על 7.4%.

להלן נתונים לגבי מרכיבי ההון ברובד העליון:

2008 בספטמבר 30		2009 בדצמבר 31	
במיליוני שקלים חדשים			
3,597	3,597	הון מניות	
1,223	1,633	הון ראשוני מורכב	
(34)	31	קרנות הון	
5,390	6,159	עודפים	
226	283	זכויות מיעוט	
(272)	(237)	עודף עלות השקעה בחברות מוחזקות שלא יוחס לנוכסים מוחשיים	
10,130	11,466		
השקעות שנוכו מההון:			
1,453	1,605	הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ	
9	9	שרותי בנק אוטומטיים בע"מ	
6	6	מרכז סליקה בנקאי בע"מ	
4	5	אחרים	
1,472	1,625		

הקצאת הון הנדרשת בגין סיכוני האשראי בבנק הינה כדלקמן:

2008 בדצמבר 31		2009 בספטמבר 30				
יתרות סיכון דרישות הון	יתרות	יתרות סיכון דרישות הון	יתרות	יתרות	יתרות	
במיליוני שקלים חדשים						
נכסים						
192	2,133	21,554	115	1,277	23,083	מזומנים ופקדונות בבנקים
636	7,066	31,535	541	6,009	35,866	ניירות ערך
-	-	25	-	-	513	ניירות ערך שנשאלו
9,127	101,412	116,998	9,054	100,602	116,171	אשראי לציבור
2	20	1,491	2	21	1,833	אשראי לממשלה
21	237	1,709	3	38	1,663	השקעה בחברות כלולות
274	3,039	3,039	276	3,062	3,062	בניינים וציוד
306	3,399	5,904	330	3,667	5,555	נכסים אחרים
10,558	117,306	182,255	10,321	114,676	187,746	סה"כ נכסים
מכשירים חוץ מאזניים						
1,174	13,048	14,141	1,037	11,518	13,310	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
394	4,372	11,038	367	4,082	11,233	מכשירים נגזרים
2	26	61	2	21	40	אחרים
1,570	17,446	25,240	1,406	15,621	24,583	סה"כ מכשירים חוץ מאזניים
12,128	134,752	207,495	11,727	130,297	212,329	סה"כ נכסי סיכון אשראי
		182,255			187,746	סה"כ נכסים כדלעיל
		(211)			(211)	הפרשה כללית
		182,044			187,535	סה"כ נכסים לפי הדוח הכספי

להלן התפלגות נכסי סיכון האשראי בבנק בהתאם לדרגות הסיכון השונות שנקבעו בהוראה:

30 בספטמבר 2009					
סך-הכל	100% או יותר	50%	20%	0%	
במיליוני שקלים חדשים					
23,083	199	-	5,390	17,494	מזומנים ופקדונות בבנקים
35,866	3,010	980	11,868	20,008	ניירות ערך
513	-	-	-	513	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
116,171	97,009	5,914	3,172	10,076	אשראי לציבור
1,833	21	-	-	1,812	אשראי לממשלה
1,663	38	-	-	1,625*	השקעה בחברות כלולות
3,062	3,062	-	-	-	בניינים וציוד
5,555	3,338	-	1,652	565	נכסים אחרים
13,310	11,193	402	620	1,095	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
11,233	2,391	43	8,345	454	מכשירים פיננסיים נגזרים
40	16	-	24	-	אחרים
212,329	120,277	7,339	31,071	53,642	סך-הכל נכסי סיכון אשראי

גורמי הפחתה שנכללו בשעורי סיכונים האשראי דלעיל:

ניירות ערך:					
-	-	-	-	21	אג"ח ופקדונות
-	-	-	211	3,344	ערביות שהתקבלו
אשראי לציבור:					
-	-	-	-	9,828	אג"ח ופקדונות
-	-	-	3,011	248	ערביות שהתקבלו
עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
-	-	-	-	1,095	אג"ח ופקדונות
-	-	-	620	-	ערביות שהתקבלו
מכשירים פיננסיים נגזרים:					
-	-	-	-	454	אג"ח ופקדונות

* השקעות בחברות כלולות שסוגו כנ"ל קוזזו מההון.

להלן התפלגות נכסי סיכון האשראי בבנק בהתאם לדרגות הסיכון השונות שנקבעו בהוראה:

31 בדצמבר 2008					
סך-הכל	100% או יותר	50%	20%	0%	
במיליוני שקלים חדשים					
21,554	256	-	9,385	11,913	מזמנים ופקדונות בבנקים
31,535	4,041	-	15,123	12,371	ניירות ערך
25	-	-	-	25	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
116,998	98,057	5,538	2,929	10,474	אשראי לציבור
1,491	20	-	-	1,471	אשראי לממשלה
1,709	237	-	-	1,472*	השקעה בחברות כלולות
3,039	3,039	-	-	-	בניינים וציוד
5,904	2,912	-	2,432	560	נכסים אחרים
14,141	12,797	386	287	671	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
11,038	2,747	58	7,982	251	מכשירים פיננסיים נגזרים
61	17	-	44	-	אחרים
207,495	124,123	5,982	38,182	39,208	סך הכל נכסי סיכון אשראי
גורמי הפחתה שנכללו בשעורי סיכונים האשראי דלעיל:					
ניירות ערך:					
-	-	-	-	23	אג"ח ופקדונות
-	-	-	64	207	ערביות שהתקבלו
אשראי לציבור:					
-	-	-	-	10,208	אג"ח ופקדונות
-	-	-	2,728	266	ערביות שהתקבלו
עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
-	-	-	-	671	אג"ח ופקדונות
-	-	-	287	-	ערביות שהתקבלו
מכשירים פיננסיים נגזרים:					
-	-	-	-	251	אג"ח ופקדונות

* השקעות בחברות כלולות שסוגו כנ"ל קוזזו מההון.

דירוג התחייבויות הבנק

דירוג הבנק על ידי מעלות. Ma'alot Standard & Poor's (לשעבר "מעלות" - החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ"; להלן: "מעלות"), קבעה בעבר דירוג של "AA" לפקדונות שהופקדו בבנק, דירוג של "AA-" לכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק, ישירות ובאמצעות דיסקונט מנפיקים בע"מ, ודירוג "A+" להון המשני העליון שיונפק על ידי הבנק.

ביום 18 במרס 2009 הודיעה מעלות כי היא מורידה את דירוג ההון הראשוני המורכב של הבנק ואת דירוג ההון המשני העליון (שטרם הונפק באותו מועד).

ביום 30 באפריל 2009 הודיעה מעלות על הורדת דירוג המנפיק של הבנק (כולל פקדונות) ל-"AA-" (במקום "AA") ושינתה את תחזית הדירוג של הבנק ל"שלילית" (במקום "יציבה").

הדירוג המעודכן של כתבי ההתחייבות הנדחים הוא "A+" (במקום "AA-"), עם תחזית דירוג שלילית.

הדירוג המעודכן של ההון הראשוני המורכב הוא "BBB-" (במקום "BBB"), עם תחזית דירוג שלילית.

הדירוג המעודכן של ההון המשני העליון הוא "A+" (במקום "A+"), עם תחזית דירוג שלילית.

מעלות ציינה שהורדת הדירוג משקפת את דעתה ביחס להשפעה השלילית של המיתון העולמי והמקומי על רווחיות קבוצת דיסקונט ועל איכות תיק האשראי שלה ובעקבות כך על מצב ההון החלש יחסית של הקבוצה בהתחשב בסביבת הפעילות העסקית.

דירוג הבנק על ידי מידרוג. מידרוג בע"מ (להלן: "מידרוג") קבעה דירוג של "Aa2" (יציב) לפקדונות לזמן ארוך שהופקדו בבנק, דירוג של "P-1" לפקדונות לזמן קצר, ודירוג של "Aa3" (יציב) לכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיק הבנק, ישירות ובאמצעות דיסקונט מנפיקים בע"מ.

דירוג הבנק על ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות. סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P קבעה לבנק דירוג "A-2" לטווח הקצר ו-"BBB" לטווח הארוך. בנוסף קבעה S&P תחזית "stable" (יציב) לבנק דיסקונט. ביום 30 באפריל 2009 הודיעה מעלות על הורדת הדירוג הגלובלי של הבנק ל-"BBB-" (במקום "BBB"), ועל הורדת הדירוג לזמן קצר ל-"A-3" (במקום "A-2") וקבעה תחזית דירוג גלובלי שלילית.

סוכנות הדירוג Moody's קבעה לבנק דירוג כלהלן: פקדונות מט"ח לטווח ארוך דורגו "A1 (Negative)" ופקדונות במטבע מקומי דורגו "P-1" (Stable). האיתנות הפיננסית של הבנק דורגה (Stable) "C-".

דירוג ההון הראשוני המורכב. במסגרת דירוג שטרי ההון הנדחים (סדרה א'), המהווים הון ראשוני מורכב, הדגישו מעלות ומידרוג כי דירוג זה התבסס, בין היתר, על החלטת דירקטוריון הבנק, שנתקבלה בקשר עם הנפקת שטרי ההון הנדחים, לפיה אימץ מדיניות הלימות הון, אשר על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) של 6.5% לפחות בכל עת. מידרוג הוסיפה והדגישה כי הדירוג שנקבע נסמך על יחס הלימות ההון הכולל אשר מציג הבנק. שטרי ההון מדורגים על ידי מידרוג בדירוג "A2". כאמור, בחודש מרס 2009 הורידה מעלות את דירוג שטרי ההון (סדרה א') ל-"BBB" ולאחר מכן, בסוף חודש אפריל 2009, ל-"BBB-".

דירוג בנק מרכזי דיסקונט. מעלות קבעה בעבר דירוג של "AA-" לפקדונות שהופקדו בבנק מרכזי דיסקונט ודירוג של "A+" לכתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה א'), שהנפיק בנק מרכזי דיסקונט. ביום 30 באפריל 2009 אישרה מעלות את הדירוגים האמורים, כפועל יוצא ממיצובו העסקי הטוב של בנק מרכזי דיסקונט ויחס הלימות ההון הגבוה ממנו הוא נהנה. עם זאת, עדכנה מעלות את אופק הדירוג של בנק מרכזי דיסקונט מ-"יציב" ל-"שלילי".

דירוג בנק דיסקונט למשכנתאות. מידרוג קבעה דירוג של "Aa2" (Stable) לפקדונות בבנק דיסקונט למשכנתאות לזמן ארוך ולכתבי ההתחייבות הנדחים הסחירים שלו ודירוג "P-1" (Stable) לפקדונות לזמן קצר.

בחודש אוקטובר 2008 צורפו כתבי ההתחייבות הנדחים של בנק דיסקונט למשכנתאות לרשימת המעקב של מידרוג. בחודש אוקטובר 2009 הודיעה מידרוג על הוצאת כתבי ההתחייבות האמורים מרשימת המעקב, תוך הורדת דירוג מ-"Aa2" ל-"Aa3" וזאת, במסגרת מהלך להשוואת הדירוג של בנק דיסקונט למשכנתאות לזה של הבנק.

לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

דיבידנדים

לפרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008 וביאור 13 ה' לוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. בשים לב לשינויים בסביבה הכלכלית, על רקע המשבר הפיננסי העולמי, מעריכה הנהלת הבנק כי בשנת 2009 ובשנה שלאחריה הבנק לא יחלק דיבידנדים.

לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק

כללי

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 גדל בסיס הכסף בסך של 6.1 מיליארד ש"ח, מזה סך של 2.8 מיליארד ש"ח ברבעון השלישי של השנה. זאת, לעומת גידול של 4.5 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2008.

הגידול בבסיס הכסף בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, הינו תוצאה של הזרמה ניכרת של בנק ישראל, באמצעות רכישות מט"ח ופעולות בשוק הפתוח, שקוזזה בחלקה הגדול על ידי מכרזים לפיקדונות שקליים וספיגה של הממשלה.

להלן רכיבי ההשפעה של בנק ישראל על בסיס הכסף בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009:

- עיקר ההזרמה בוצעה באמצעות רכישת מט"ח בהיקף של 72.2 מיליארד ש"ח, מזה סך של כ-30 מיליארד ש"ח ברבעון השלישי של השנה. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה ההזרמה בסך של 25 מיליארד ש"ח.
- בנוסף, ביצע בנק ישראל פעולות בשוק הפתוח בהיקף של 10.7 מיליארד ש"ח, לעומת 2 מיליארד ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008).
- מנגד, כאמור, פעל בנק ישראל לספיגת נזילות מהמערכת באמצעות הגדלת היקף המכרזים לפיקדונות שקליים (ספיגה בהיקף של 53.8 מיליארד ש"ח, לעומת הזרמה של 300 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד).

סך פעולות בנק ישראל הובילו להזרמה של 27.7 מיליארד ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 34.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2008.

מנגד, הובילה פעילות הממשלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה, לספיגה בהיקף של 22.5 מיליארד ש"ח, מזה סך של כ-10.2 מיליארד ש"ח ברבעון השלישי של השנה. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכמה ספיגת הממשלה בסך של 28.8 מיליארד ש"ח. ספיגת הממשלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נבעה מגיוס מקומי חיובי (נטו) בהיקף של 31.4 מיליארד ש"ח, שקוזזה בחלקה על ידי הזרמה בשל גירעון בפעילות המקומית של 14.4 מיליארד ש"ח (כולל מתן אשראי נטו).

היקף גיוסי ההון של הממשלה בתשעת החודשים הראשונים של השנה באמצעות הנפקת איגרות חוב סחירות בישראל עמד על 59.3 מיליארד ש"ח, לעומת פדיונות מקומיים סחירים (קרן וריבית) בהיקף של 45.1 מיליארד ש"ח. דהיינו, גיוס סחיר נטו בהיקף של 14.2 מיליארד ש"ח. לשם השוואה, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008 הסתכם הגיוס הסחיר ב-37.3 מיליארד ש"ח, והגיוס נטו עמד על 2.3 מיליארד ש"ח. כמו כן ביצעה הממשלה בחודשים ינואר עד ספטמבר 2009 מכרזי החלף של איגרות חוב כנגד איגרות חוב שעומדות לפדיון עד חודש ינואר 2010, בהיקף של 11.6 מיליארד ש"ח (ערך נקוב מונפק).

בבנק

הבנק שמר במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 על נכסים נזילים בהיקף גדול מסך ההתחייבויות הנזילות. להלן השינויים בהרכב הפקדונות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 וברבעון השלישי של השנה:

המזר הלא צמוד. היקף הפקדונות הלא צמודים של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש ספטמבר 2009 לסך של 57.9 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 55.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 4.7%. בהשוואה לסוף הרבעון השני של שנת 2009, חלה עליה בשיעור של 0.8%.

המזר צמוד המדד. היקף הפקדונות הצמודים למדד של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש ספטמבר 2009 לסך של 13.3 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 11.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 14.1%. בהשוואה לסוף הרבעון השני של שנת 2009, חלה עליה בשיעור של 9.9%. הגידול בתקופות של שלושת ותשעת החודשים נובע מהנפקות של דיסקונט מנפיקים, אשר הופקדו בבנק.

מזר מט"ח וצמוד מט"ח. היקף הפקדונות במט"ח והצמודים למט"ח של הציבור בבנק הגיע בסוף חודש ספטמבר 2009 לסך של 9.05 מיליארד דולר, לעומת סך של 9.3 מיליארד דולר בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 2.7%. השינוי בניטרול הפרשי שער בין המטבעות הסתכם בירידה של 419 מיליון דולר, ירידה של 4.5%. בהשוואה לסוף הרבעון השני של שנת 2009, חלה ירידה בשיעור של 2.1%. השינוי ברבעון השלישי בניטרול הפרשי שער בין המטבעות הסתכם בירידה של 294 מיליון דולר, ירידה של 3.2%.

קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009

התפתחויות בכלכלת העולם

בשלהי שנת 2008, כתוצאה מהמשבר בשוק האשראי בארה"ב, גלשה כלכלת העולם למיתון כלכלי עמוק, שהתבטא בהתכווצות כלכלות המשקים המפותחים והמתפתחים. המשבר התאפיין בקריסה של בנקים בארה"ב, בעליה במספר החברות בקשיים, במחנק אשראי, וכתוצאה מכך, בירידה חדה בביקושים ובהשקעות. המשבר פגע באופן חמור יותר במדינות המפותחות. לעומת זאת, בקרב המשקים המתפתחים התבטא המשבר בירידה חדה בקצב הצמיחה, אך לא בהכרח במיתון כלכלי על פי ההגדרה. זאת ועוד, כמה ממדינות אסיה, למשל סין והודו, המשיכו לצמוח בקצב מרשים, למרות חשיפתן הגבוהה למדינות המערב, זאת תודות לביקושים מקומיים. לאחרונה, הולכים וגוברים הסימנים להתאוששות כלכלית. החל מהרבעון השלישי של שנת 2009 מצביעים האינדיקטורים הכלכליים על עליות חדות בייצור התעשייתי ובמכירות הקמעונאיות הן בקרב המדינות המתפתחות והן בקרב המדינות המפותחות. כמו-כן, נרשמו עליות חדות במדדי אמון הצרכנים בארה"ב, אירופה ויפן, ובהיקף הסחר העולמי. כך נרשמו ברבעון השלישי של שנת 2009 צמיחה בשיעור שנתי של 2.8% בארה"ב ובשיעור שנתי של 1.5% בגוש האירו.

השיפור הניכר התאפשר תודות לצעדי מדיניות ציבורית תומכי צמיחה, בהם נקטו רוב מדינות העולם. בנקים מרכזיים הגדילו את הנזילות בשווקים על ידי הורדות ריבית חדות ומתן הלוואות לבנקים המסחריים. במקביל, ממשלות עודדו ביקושים באמצעות הטבות מס ומתן תמיכה כלכלית לבנקים וחברות בקשיים, ועוד. המדיניות הציבורית המשולבת הובילה להורדת רמת אי הוודאות, לחיזוק השווקים הפיננסיים בעולם ולשיפור הביטחון הכלכלי. לצד הסימנים המעידים על ההתאוששות, פועלים עדיין כוחות ממתנים, שהשפעתם נוטה להימשך זמן רב: שיעור החברות הנמצאות בקשיים ובסכנת פשיטת רגל עדיין גבוה, הביקוש הפרטי וההשקעות מצויים עדיין ברמה נמוכה ושיעורי האבטלה ממשיכים לעלות.

למרות משבר האשראי, חלה התאוששות ניכרת בשווקים הפיננסיים בעולם החל מחודש מרס 2009. בחודשיים הראשונים של השנה התאפיינו השווקים הפיננסיים בירידות שערים חדות, בעיקר עקב החששות לעתיד הצמיחה והעלייה ברמת אי הוודאות באשר לעתיד המערכת הפיננסית. מאז תחילת חודש מרס 2009 התהפכה המגמה בזכות הריביות הנמוכות אשר הביאו למעבר של השקעות מהאפיק הממשלתי סולידי אל האפיק המנייתי, וצעדי הממשלות, אשר עוררו ביקושים ושיפרו את ביצועיהן של החברות. ואכן, מאז נקודת השפל ועד לסוף חודש ספטמבר 2009 עלו מדד S&P 500 ב-56%, מדד Nikkei 225 ב-44%, ומדד FTSE 100 ב-46%. שיפור נרשם גם בשוקי האשראי, כאשר מרווחי התשואה בין איגרות החוב הקוצרניות ותשואת איגרות החוב הממשלתיות הצטמצמו ועלתה יכולתן של חברות לגייס הון. עם זאת, הסביבה העסקית עבור משקי בית ופירמות בגודל בינוני וקטן נותרה עדיין מאתגרת בגיוס הון ובקבלת הלוואות.

התפתחויות עיקריות במשק הישראלי

כללי

בתשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמה ירידה בשיעור של 0.4% בתמ"ג לעומת התקופה המקבילה אשתקד, והתמ"ג העסקי נסוג ב-1.3%. ואולם, במהלך החודשים האחרונים נמשכה התפנית החיובית בפעילות הכלכלית של המשק, וברבעון השלישי של שנת 2009 צמח התוצר המקומי הגולמי בשיעור של 2.2% (כל הנתונים מנוכי עונתיות במונחים שנתיים), בהמשך לצמיחה של 1% ברבעון השני ולעומת נסיגה של 3.2% ברבעון הראשון. התוצר העסקי צמח ברבעון השלישי בשיעור של 1.6%, לעומת 1.1% ו-4.9%, ברבעון השני והראשון, בהתאמה. ברבעון השלישי של השנה בלטו עליות של 23.2% בהשקעה בנכסים קבועים, 21.8% ביצוא הסחורות והשירותים ו-8.9% בצריכה הפרטית. מנגד, היבוא צמח בשיעור שנתי של 61.9%. בשוק העבודה, ירד שיעור האבטלה לרמה של 7.8% ברבעון השלישי של שנת 2009, אחרי שעלה מ-5.9% ברבעון השני של שנת 2008 ל-8% ברבעון השני של שנת 2009. במקביל, עלה השכר הריאלי של עובדים ישראלים בחודשים יולי-אוגוסט 2009 בשיעור של 0.8% לעומת הרבעון השני של השנה, בניגוד לירידה ברבעון הקודם. השכר הממוצע בשמונת החודשים הראשונים של השנה היה נמוך בשיעור ריאלי של 2.8% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2008.

התפתחויות עיקריות בענפי המשק

הסקטור התעשייתי נפגע משמעותית מהמיתון העולמי, כאשר מדד הייצור התעשייתי רשם מגמת ירידה החל מהמחצית השנייה של שנת 2008. הייצור התעשייתי ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בשיעור של 5.9%, לעומת 0.8% בתקופה המקבילה בשנת 2008, ומספר המשרות בתעשייה קטן ב-2.9%. הירידה בייצור התעשייתי התבטאה במרבית מגזרי התעשייה ובכל רמות הטכנולוגיה. אולם, בחודשים האחרונים חלה תפנית חיובית ומגמת הירידה התהפכה. ברבעון השלישי של שנת 2009 נרשמה צמיחה בקצב שנתי של 0.7%. זאת לאחר ירידות חדות של 15.8% ברבעון הראשון ו-6.0% ברבעון השני של שנת 2009. התאוששות ניכרת גם בצד הביקושים, והיא באה לידי ביטוי בעליה במדד הפדיון בענפי המסחר והשירותים, בעיקר בענפי המסחר הסיטונאי והקמעונאי וענפי הביטוח והמוסדות הפיננסיים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ירד מדד הפדיון בענפי המסחר והשירותים ב-5.2% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2008. נתוני החודשים האחרונים מצביעים על עליה בקצב שנתי של 3.2% ברבעון השלישי, לעומת נסיגה בקצב של 3.7% ברבעון הראשון ועליה בקצב של 5.5% ברבעון השני.

התפתחויות בפעילות המשק מול חו"ל

זרם ההשקעות הישירות של זרים למשק הישראלי נמשך, ובתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמו ההשקעות הישירות באמצעות הבנקים ב-3.1 מיליארד דולר, לעומת 5.4 מיליארד דולר בשנת 2008 כולה. במקביל, חלה בחודשים האחרונים האצה ניכרת ברכיב ההשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ בישראל. אלו הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-2.3 מיליארד דולר, מתוכם 2.1 מיליארד דולר בבורסה בת"א. לעומת זאת, שנת 2008 אופיינה במימושים של זרים בבורסה בתל-אביב, כאשר בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2008 הגיע היקף המימושים לכ-1.3 מיליארד דולר. באותה עת נרשם גידול ניכר בהשקעות הפיננסיות של ישראלים בחו"ל, בעיקר גופים מוסדיים. אלו הסתכמו ב-5.8 מיליארד דולר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת השקעה של 2.1 מיליארד דולר בשנת 2008 כולה. עם זאת, בהשקעות הישירות של ישראלים בחו"ל חלה ירידה חדה. ההשקעות הישירות באמצעות הבנקים הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-734 מיליון דולר, לעומת 5.5 מיליארד דולר בשנת 2008.

התפתחות שערי חליפין ואינפלציה

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה חל ייסוף של 1.2% בשער החליפין של השקל מול הדולר, ופיחות של 4% מול האירו. התפתחות שער החליפין של השקל מול הדולר הושפעה, במידה רבה, מהיחלשות הדולר מול המטבעות העיקריים בעולם. במהלך החודשים הראשונים של השנה התחזק הדולר מול השקל, והחל מהמחצית השנייה של חודש מרס התאפיין המסחר בין השקל לדולר בתנודתיות רבה והגיע לשיא של 4.256 ש"ח לדולר בסוף חודש אפריל. החל מחודש מאי ניכרת מגמת התחזקות של השקל, ובמהלך הרבעון השלישי של השנה תוסף השקל מול הדולר ב-4%. התנהגות שער החליפין הושפעה גם מהמשך רכישות מט"ח על-ידי בנק ישראל, לאורך כל התקופה. על אף שבמהלך חודש אוגוסט נפסקו הרכישות הסדירות, ובנק ישראל החל להתערב רק בעת תנודות חריגות בשער החליפין, נרשם בחודש אוגוסט היקף שיא של רכישות - כ-4 מיליארד דולר.

מדד המחירים לצרכן עלה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בשיעור של 3.4%, לעומת עליה של 4.4% בתקופה המקבילה בשנת 2008. עליית המדד מתחילת השנה נגרמה ברובה מעליות בסעיפי הירקות והפירות (9.6%), מחירי הדיור (5.2%), תחבורה ותקשורת (5.4%) ואחזקת הדירה (4.8%). בניכוי הסעיפים ירקות ופירות ודיור עלה מדד המחירים מתחילת השנה בשיעור של 2.4%, בין היתר, כתוצאה מהשפעת צעדי הממשלה, כמו הטלת מס בצורת, העלאת שיעור המע"מ והעלאת המס על הסיגריות והדלק. בחודש ספטמבר ירדה האינפלציה השנתית לרמה של 2.8% (בתחום יעד האינפלציה של בנק ישראל), לאחר שהגיעה ל-3.6% בחודש יוני.

מדיניות פיסקלית ומוניטרית

מדיניות פיסקלית. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם הגירעון בתקציב ב-21.9 מיליארד ש"ח (ללא מתן אשראי) לעומת עודף בסך של 1.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך ההכנסות ממסים (ללא מע"מ יבוא ביטחוני) הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-132.5 מיליארד ש"ח, ירידה נומינלית של 7.5%, כתוצאה מהמיתון ששרר במשק בחודשים הראשונים של השנה. לאחרונה חלה תפנית חיובית בפעילות הכלכלית, וכתוצאה מכך נרשמה מגמת עליה בהכנסות ממסים עקיפים החל מחודש מרס 2009, ובהכנסות ממסים ישירים החל מחודש מאי. בחודשים ינואר עד ספטמבר 2009 גבתה רשות המסים 2.5 מיליארד ש"ח מעבר ליעד שנקבע בתקציב לשנת 2009, זאת תודות לנידול בצריכה הפרטית וביבוא כלי רכב בחודש יולי.

מדיניות מוניטרית. במהלך ארבעת החודשים הראשונים של השנה הוריד בנק ישראל את הריבית מרמה של 2.5% לרמה נמוכה היסטורית של 0.5%, במטרה להחזיל את האשראי ולחזק את יכולתו של המשק להתמודד עם ההאטה בפעילות הכלכלית והירידה בביקושים. הריבית נותרה ברמה של 0.5% במהלך החודשים מאי עד אוגוסט. התאוששות הפעילות הכלכלית של המשק בחודשים האחרונים והאינפלציה השנתית הגבוהה, שחרגה מהגבול העליון של טווח יעד יציבות מחירים, הובילו את בנק ישראל להעלות את הריבית לחודש ספטמבר ב-25 נקודות בסיס לרמה של 0.75%. ההחלטה איזנה בין הצורך למתן את קצב עליית מדד המחירים ולתמוך עדיין בפעילות הכלכלית של המשק, בהינתן שיעור אבטלה גבוה. בנוסף לריבית הנמוכה, נתמכה ההרחבה המוניטרית על-ידי רכישת אג"ח ממשלתיות בשוק המשני על-ידי בנק ישראל, בהיקף של כ-18 מיליארד ש"ח, החל מחודש פברואר ועד ראשית חודש אוגוסט.

שוק ההון

במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה נרשמו בישראל עליות שערות חדות, הרבה מעבר לעליות בשווקים הפיננסיים בעולם. עליות אלה נתמכו על ידי המגמה החיובית בשוקי העולם, הריבית הנמוכה ורמת הנזילות הגבוהה במשק, ההתאוששות בפעילות העסקית והציפיות ליציאה מנייתון. בחודשים הראשונים של שנת 2009 התאפיינו המסחר בבורסה בתל אביב בירידות שערות תוך תנודתיות גבוהה יחסית עקב החששות הגוברים למיתון גלובלי חריף, ורמת אי הוודאות הגבוהה בשל גורמים גלובליים ואי הוודאות הפוליטית בישראל טרם הבחירות לכנסת. החל מהמחצית השנייה של חודש מרס, החלה מגמת עליה במדדי המניות בישראל, ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 עלה מדד המניות הכללי ב-57%. בסוף חודש ספטמבר עמד שווי השוק הכולל של כל המניות וההמירים על 625.5 מיליארד ש"ח. מדד ת"א 100 רשם עליה חדה של 65% במהלך תשעת החודשים הראשונים של השנה, ומדד ת"א 25 רשם עליה של 52%. עליות ניכרות נרשמו במניות הבנקים (77%), התל-טק (82%) והנדל"ן (110%), על אף המשבר ב-"אפריקה ישראל" והתנודתיות הגבוהה ברבעון השלישי. כאמור, העליות בבורסה בתל אביב במהלך החודשים ינואר עד ספטמבר 2009 היו גבוהות במידה ניכרת בהשוואה לבורסות המובילות בעולם: S&P500 (17%), FTSE100 (16%), Nikkei 225 (14%). המדד לתשואה כוללת של איגרות החוב הממשלתיות והקוצרניות עלה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בשיעור של 14%, כאשר מדד איגרות החוב הקוצרניות רשם עליה של 29% ומדד האג"ח הממשלתי הכולל עלה ב-5.8%. השיפור בשוק ההון התבטא גם בגידול ניכר בהיקף ההנפקות וההקצאות של איגרות החוב הנסחרות בבורסה בתל אביב. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיע היקף ההנפקות ל-25.2 מיליארד ש"ח, לעומת 17.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2008. עליה ניכרת בהיקף הגיוסים נרשמה במהלך הרבעון השלישי, בו הוא הסתכם ב-11.2 מיליארד ש"ח.

תיק הנכסים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים שבידי הציבור גדל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בכ-17%, והסתכם בסוף חודש ספטמבר 2009 ב-2.2 טריליון ש"ח לעומת 1.9 מיליארד ש"ח בסוף 2008. מתוך תיק הנכסים הכולל עמד תיק ניירות ערך בסוף ספטמבר 2009 על כ-670 מיליארד ש"ח לעומת כ-400 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2008 (גידול של כ-64%). חלק ניכר מהגידול בשווי תיק ניירות ערך נובע מעליה במחירי הנכסים (על פי תחשיבי בנק ישראל נאמדת העלייה בכ-56%), והיתרה נובעת מגידול בהשקעות נטו של הציבור.

- להלן השינויים העיקריים אשר נרשמו בהרכב תיק הנכסים הכולל של הציבור במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009:
1. עליה במשקל המניות, משיעור של 14.4% בסוף שנת 2008 ל-21.7% בסוף חודש ספטמבר 2009, וזאת בניגוד לירידה החדה שאפיינה את שנת 2008. עיקר העליה מקורה במרכיב המניות בארץ;
  2. ירידה במשקל הנכסים הצמודים למט"ח מ-15.2% ל-13.1%;
  3. ירידה במשקל הנכסים הלא צמודים מ-35.4% ל-32.2%;
  4. ירידה במשקל הנכסים הצמודים למדד מ-35.0% ל-33.6%.

התפתחויות כלכליות עיקריות בחודשים אוקטובר-נובמבר 2009

קרן המטבע הבינלאומית (IMF) עדכנה בחודש אוקטובר את תחזיתה. על פי ההערכות המעודכנות של הקרן, כלכלת העולם תיסוג בשנת 2009 בשיעור של 1.1%, שיעור נמוך משצפתה בעבר, עקב אינדיקטורים כלכליים כמו ייצור תעשייתי, פדיון ונתוני הסחר העולמי, המצביעים על שיפור ניכר בחודשים האחרונים. גם התחזית לשנת 2010 עודכנה כלפי מעלה, וכעת צופים כלכלני הקרן כי היא תעמוד על 3.1%. בישראל מעידים הנתונים על מגמת שיפור במשק. המדד המשולב שמפרסם בנק ישראל רשם בחודש אוקטובר עליה חודשית של 0.5%, בהמשך ל-0.6% בחודשים אוגוסט וספטמבר. בחודש אוקטובר נרשם גירעון של 2.6 מיליארד ש"ח בפעילות הממשלה (ללא מתן אשראי נטו), ומאז תחילת השנה מסתכם הגירעון ב-24.5 מיליארד ש"ח. בחודשים אוקטובר ונובמבר השאיר בנק ישראל את הריבית ברמה של 0.75%, אך העלה אותה ל-1% בחודש דצמבר. זאת, כחלק ממדיניותו, שנועדה לשמור על האינפלציה בתחום היעד, ולבסס את ההתאוששות בפעילות הכלכלית של המשק, תוך תמיכה ביציבות הפיננסית. בחודש אוקטובר עלה מדד המחירים לצרכן ב-0.2% והשלים עליות של 3.6% מתחילת השנה ושל 2.9% ב-12 החודשים החולפים. בחודשים אוקטובר-נובמבר נמשכה מגמת העליה במדדי המניות בבורסה בת"א במקביל להמשך המגמה בשוקי ההון בעולם. מדד ת"א 100 עלה מתחילת חודש אוקטובר ועד ליום 23 בנובמבר ב-7.7%, מדד התל-טק עלה ב-3.9%, מדד הבנקים ב-4.5% ומדד הנדל"ן ב-5.1%. מדד האג"ח הכללי עלה ב-2.4%. סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג האשראי ארוך הטווח במט"ח של ממשלת ישראל, וזה עומד על "A" עם אופק "יציב". כלכלני חברת הדירוג ציינו את התמודדותו הטובה של המשק הישראלי עם המשבר העולמי בהשוואה למשקים קטנים ופתוחים אחרים. בכך מצטרפת Fitch לסוכנויות הדירוג Moody's ו-S&P, אשר אישרו את דירוג האשראי של ישראל בחודשים יולי ואוגוסט השנה (בהתאמה).

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

כללי

פעילות הבנק כמתווך פיננסי כרוכה בנטילת סיכונים שהעיקריים שבהם: סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכוני נזילות. לסיכונים אלה נלווים סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים. מדיניות ניהול הסיכונים מיועדת להגדלת תוחלת הרווח כחלק מהאמצעים להשגת היעדים העסקיים שקבע הבנק לעצמו, תוך שמירה על רמת סיכון מאושרת ומבוקרת. לפרטים בדבר אמצעי פיקוח ומימוש המדיניות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

טיטת הנחיית הפיקוח על הבנקים בדבר מנהל סיכונים ראשי ופונקציית ניהול סיכונים. בחודש יוני 2009 פירסם המפקח על הבנקים טיוטה בנושא, אשר מסתמכת על עקרונות הנדבך השני של באזל II וקובעת הנחיות בדבר המעמד, התפקידים והאחריות של פונקציית ניהול הסיכונים והעומד בראשה. הטיטה קובעת כי פונקציית ניהול הסיכונים תהיה בעלת מעמד משמעותי בארגון, ובראשה יעמוד מנהל סיכונים ראשי אשר יהיה בלתי תלוי ולא יקבל החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים. מנהל הסיכונים הראשי יהיה חבר ההנהלה הבכירה וכפוף ישירות למנכ"ל. להערכת הבנק, יישום טיוטה זו עשוי לחייב שינוי ארגוני.

תיאור סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק ומדיניות ניהולם

סיכון שוק הוא הסיכון לפגיעה בהון הבנק הנובע משינויים בשווקים הפיננסיים המשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנדויות של פרמטרים אלה ומדדים כלכליים אחרים.

ניהול סיכונים קבוצתי. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 מערכת ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי תקיף את סניפיו בישראל ומחוץ לישראל ותביא בחשבון את החשיפות לסיכונים בחברות הבנות שלו, בישראל ומחוץ לישראל, ובהתבסס על מידע זמין מגופים אלו כחלק ממערך המידע הניהולי. בשלב זה, הניהול השוטף של סיכוני השוק בבנק מתבצע על בסיס בנק ובכל אחת מחברות הבת הבנקאיות בנפרד. יחד עם זאת, הבנק בוחן בתדירות גבוהה, רבעונית לפחות, את התיאבון לסיכון ואת סיכוני השוק והנזילות בפועל של הבנק ושל חברות הבת הבנקאיות. כמו כן, הדירקטוריונים של חברות הבת הבנקאיות קבעו אף הם מדיניות לגבי החשיפות המרביות לסיכוני השוק והנזילות והן מנהלות את סיכוני השוק והנזילות שלהן, כל אחת בכפוף למדיניות שקבע הדירקטוריון שלה. בסקירה שלהלן מוצגים סיכוני השוק והנזילות של הבנק וחברות הבת הבנקאיות בקבוצה (בנק מרכזית דיסקונט, בנק דיסקונט למשכנתאות, אי די בי ניו יורק ואי די בי (סוויס) בנק).

לפרטים בדבר מידרג הסמכויות בנושא סיכוני שוק ונזילות, בדבר מנגנוני הבקרה הפנימית למניעת סטיות ממדיניות החשיפה לסיכוני שוק ונזילות וניהולם ובדבר מדיניות גידור סיכוני השוק ותהליכי מעקב אחר אפקטיביות המדיניות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

(1) חשיפת בסיס

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין או במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות והשפעתן של האופציות הגלומות על החשיפה בבסיס. החשיפה לסיכון בסיס נמדדת במגזר הצמוד למדד המחירים ובמגזר מטבע חוץ (לרבות בשקלים צמודים למטבע חוץ).

להלן התפלגות השקעת ההון הפנוי הכלכלי בפועל בקבוצה בהשוואה למגבלות:

שנת 2008		רבעון שלישי 2009							
טווח החשיפה		טווח החשיפה							
ממוצע	עד	מ-	סוף שנה	ממוצע	עד	מ-	סוף תקופה	מגבלה	מגזר
85%	94%	70%	94%	95%	103%	88%	93%	היתרה	לא צמוד
15%	30%	6%	6%	4%	11%	(2%)	5%	(40%)–80%	צמוד מדד
-	-	(1%)	-	-	4%	(2%)	2%	(25%)–25%	מט"ח

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009, קבע הדירקטוריון מגבלה קבוצתית על החשיפה לסיכוני בסיס ושער חליפין. המגבלות בטבלה לעיל מציגות, החל בדוח זה, את המגבלה הקבוצתית האמורה. בנוסף, החליט הדירקטוריון לצמצם את המגבלה של הבנק לחשיפת הבסיס במגזר המט"ח ובמגזר הצמוד למדד.

במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 לא נרשמו חריגות מהמגבלות.

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין. רגישות ההון לשינויים בשערי חליפין מוצגת בטבלה שלהלן, המפרטת את ההשפעה של שינויים בשערי החליפין במטבעות העיקריים על ההון של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009.

רגישות הון הבנק לשינויים בשערי חליפין (במיליוני ש"ח) ⁽¹⁾				
מגזר	10%	5%	5%	(10%)
דולר	22	12	(23)	(47)
יורו	12	5	-	(1)
ליש"ט	7	4	(4)	(7)

הערה: החישוב התיאורטי שנערך בהתייחס למטבעות יין יפני ופר"ש הצביע על שינויים זניחים בשווי הכלכלי ולכן מטבעות אלה אינם מוצגים בטבלה.

השפעה זו חושבה על פי השינוי הצפוי בפוזיציות הכלכליות המנוהלות במטבעות השונים, בהינתן התרחיש שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. הפוזיציות הכלכליות של הבנק מבוססות על הפער שבין הנכסים להתחייבויות, בתוספת פריטים חוץ מאזניים ותיקונים כלכליים.

(2) חשיפת הריבית

א. כללי

סיכון הריבית הוא הסיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי של שיעורי הריבית בשוקים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. ניהול חשיפת הריבית מבוצע בנפרד בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

ב. ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

כללי

בחודש יוני 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראה חדשה בדבר "גילוי על חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית". ההוראה משנה את מתכונת הגילוי הקיימת בנושא זה, לפיה הוצגו הנכסים וההתחייבויות החשופים לשינויים בשיעורי הריבית, על פי תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים בגינם, כשהם מהווים על פי שיעור הריבית המנכה אותם לערכם המאזני. דיווח על חשיפת הבנק לשינויים בשיעורי הריבית על פי ההוראות החדשות נכלל על ידי הבנק החל מדוחות כספיים אלה. בנוסף, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול דוח הדירקטוריון מידע לגבי היקף הנכסים וההתחייבויות החשופים לשינויים בשיעורי הריבית, על פי שוויים ההוגן, ולכלול ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעור הריבית, על שוויים ההוגן של מכשירים פיננסיים אלה.

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, בהתאם להוראה, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי המזומנים המהווים בריבית נכיון בשיעור המבטא את אומדן רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרימי המזומנים העתידיים וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינם סובייקטיביים. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הנתונים שיובאו להלן אינם בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת תזרימי המזומנים העתידיים נעשתה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה מתחשבת בתנדטיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. הדברים אמורים בעיקר לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית, ולא נכללה השפעת המס. עוד יצוין כי יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין הערכים המוצגים כשווי הוגן לא ימומש כיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בפרק זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. יתר על כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, ולאור השיטות וההנחות ששימשו ביישום ההוראה, יש להזהר בבחינת נתוני השווי ההוגן כשלעצמם, ובערכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, איגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים - שווי שוק, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק פעיל, או ציטוטים של ספקי מחירים בינלאומיים, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק לא פעיל.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור חושב לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (קרן וריבית), לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי. קביעת רמת הסיכון, כאמור, נגזרת ממודל דרוג לווים המשמש את הבנק ובוחן את רמת הסיכון של הלקוח בהתבסס על פרמטרים פיננסיים, ניהוליים וענפיים. בדרך כלל שיעורי הריבית ששימשו לצורך היוון תזרימי המזומנים נקבעו על פי שיעור הריבית שלפיהם נעשות בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים בגין חובות בעייתיים, חושבו לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים. חובות בעייתיים ללא מועד פירעון הוצגו בהתאם לערכם בספרי הבנק, כיוון שבנסיבות העניין לא היה זה מעשי לאמוד את עיתוי וקצב ההחזר, ולפיכך לא נערך בגינם תחשיב של תזרים המזומנים הצפוי.

ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים לא נוכו מיתרות האשראי לצורך חישוב תזרים המזומנים בהערכת השווי ההוגן. תזרימי המזומנים בגין משכנתאות הניתנות לפרעון מוקדם, ללא תשלום עמלת פרעון מוקדם, הוערכו על פי תחזית לפרעון מוקדם של אשראים אלו המבוססת על מודל.

פקדונות, איגרות חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים, או בהנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות דומים, על ידי הבנק, במועד הדיווח. השווי ההוגן מביא בחשבון פרעונות מוקדמים ומשיכות ב"נקודות יציאה" בתוכניות חסכון לפי מודל, וכן את ההנחה בדבר הפריסה של שיעור מסוים מיתרות העו"ש. כתבי התחייבות נדחים סחירים מוצגים לפי שווי שוק.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק וכאשר קיימים שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית)

30 בספטמבר 2009						
סך הכל	מטבע חוץ**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים						
177,853	2,521	8,831	52,401	30,072	84,028	נכסים פיננסיים*
103,986	10,338	11,761	28,273	386	53,228	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***
(173,151)	(1,679)	(11,615)	(57,630)	(24,260)	(77,967)	התחייבויות פיננסיות*
(104,822)	(11,487)	(9,058)	(25,020)	(5,868)	(53,389)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים***
3,866	(307)	(81)	(1,976)	330	5,900	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים

30 בספטמבר 2009									
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית****									
שינוי בשווי הוגן			מטבע ישראלי			מטבע חוץ**			השינוי בשיעורי הריבית
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	השפעות
במיליוני שקלים חדשים									
גידול מיידי מקביל של אחוז אחד									
2%	89	3,955	(64)	(312)	30	(1,840)	280	5,861	
גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז									
1%	51	3,917	17	(305)	(94)	(1,906)	325	5,880	
קיטון מיידי מקביל של אחוז אחד									
11%	30	4,296	73	(293)	(204)	(1,597)	401	5,916	

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) כגון מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן המוצג בביאור 7 בדוח הכספי.
 **** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

ג. נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית

הנתונים שהוצגו בסעיף ב' לעיל, חושבו ברבעון זה, לראשונה, על בסיס השווי ההוגן, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאמה לחישוב של תוספת ד' בסקירת ההנהלה להלן.
 לצורך הניהול השוטף של חשיפת הריבית, מובאים בחשבון נתונים נוספים המייצגים את הגישה הכלכלית של הבנק לניהול חשיפת השווי הכלכלי של הון הבנק לשינויים בריבית. בפרט נלקחים בחשבון:
 - חשיפות עתידיות שונות שאינן עונות על התנאים להכללתן בגישות חישוב חשבונאיות;
 - מחירים המייצגים את העלות האלטרנטיבית שרואה הבנק בהתאם לשינויים במחירי השוק (ולא ביחס לשינויים בסיכון האשראי של התזרימים);
 - יתרות בעלות השפעה חשבונאית שונה מהשפעתן הכלכלית (כגון תיקונים בגין חסוי המס על ההשקעה בחברות בנות בחו"ל).
 נתונים נוספים אלה מביאים לאומדן שווי כלכלי ולאומדני חשיפה לשינויים בריבית, השונים מהאומדנים המקבילים שנגזרים מהנתונים החשבונאיים.

להלן השפעת שינויים היפוטטיים של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית על השווי הכלכלי של הקבוצה:

31 בדצמבר 2008		30 בספטמבר 2009					
סך-הכל	סך-הכל	מט"ח אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	צמוד מדד	השינוי בשיעורי הריבית
במיליוני שקלים חדשים							
31	25	6	65	32	(76)		עליה של 100BP בשיעורי הריבית
(136)	(275)	(6)	(335)	(28)	93		ירידה של 100BP בשיעורי הריבית

המגבלות שקבע הדירקטוריון לגבי החשיפה לסיכונים בריבית במגזרי ההצמדה השונים מבטאות במונחי הפגיעה המקסימלית בהון הכלכלי כתוצאה מתזוזה מקבילה של עקום התשואה ב-1% בכל אחד מהמגזרים.

המגבלה שנקבעה היא בשיעור של 9% מההון העצמי על החשיפה הקבוצתית לשינוי של 1% בעקומי הריבית, בנוסף למגבלות שקבעו חברות הבת הבנקאיות. ברבעון השלישי של שנת 2009 עמדו הבנק והקבוצה במגבלות החשיפה שנקבעו. ברבעון השלישי של שנת 2009 קבע הדירקטוריון גם מגבלות על החשיפה לשינויים לא מקביליים בעקומי הריבית. לא היתה חריגה גם ממגבלות אלו.

(3) סיכוני אופציות

סיכוני אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של אופציות, לרבות סטיות התקן. דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי הפסד מקסימלי בתרחישי קיצון ובתרחיש מתון. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו בנהלי חדר עסקות מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (GREEKS). גם הדירקטוריון של חברות הבת הבנקאיות קבעו מגבלות על הפעילות באופציות. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לא נרשמו חריגות מהמגבלות שקבע הדירקטוריון.

(4) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

דירקטוריון הבנק קבע את אופן הפעילות של הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים, היקפי הפעילות ומגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו). בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לא נרשמו חריגות ממגבלות אלה. כמו כן נקבעו מסגרות פעילות של לקוחות במכשירים מובנים - מסגרת מקסימלית של 250 מיליון דולר. הניצול בפועל נמוך משמעותית מהמסגרת שנקבעה.

(1) להלן, פירוט בחתך דירוגים של יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 30 בספטמבר 2009	במיליוני שקלים חדשים
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים - כנגד מוסדות פיננסיים זרים		
-	1	בדירוג AAA
-	189	בדירוג AA+
330	190	בדירוג AA
308	245	בדירוג AA-
527	300	בדירוג A+
570	257	בדירוג A**
33	19	בדירוג A-
-	5	לא מדורגים
1,768	1,206	סך-הכל כנגד מוסדות פיננסיים זרים
576	282	סך-הכל כנגד מוסדות פיננסיים ישראלים
2,344	1,488	סך-הכל יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

* 31.12.2008 - כולל יתרות של 11 מוסדות פיננסיים זרים, שהגבוהות ביניהן מגיעות לסך של 112 מיליון ש"ח ו-109 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובין יתר המוסדות אין מוסד פיננסי אחד שיתרתו עולה על סך של 74 מיליון ש"ח.
 ** 31.12.2008 - כולל יתרות של 8 מוסדות פיננסיים זרים, שהגבוהות ביניהן מגיעות לסך של 190 מיליון ש"ח, לסך של 148 מיליון ש"ח ולסך של 110 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובין יתר המוסדות אין מוסד פיננסי אחד שיתרתו עולה על סך של 87 מיליון ש"ח.

(2) להלן, פירוט בחתך דירוגים של סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

ליום 31	ליום 30	
בדצמבר	בספטמבר	
2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים		
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים - כנגד מוסדות פיננסיים זרים		
-	61	בדירוג AAA
-	1,281	בדירוג AA+
963	1,427	בדירוג AA*
1,442	1,288	בדירוג AA-***
1,812	1,427	בדירוג A+****
1,365	1,107	בדירוג A*****
81	63	בדירוג A-
-	1	בדירוג BBB+
-	14	לא מדורגים
5,663	6,669	סך-הכל כנגד מוסדות פיננסיים זרים
2,319	1,674	סך-הכל כנגד מוסדות פיננסיים ישראלים
7,982	8,343	סך-הכל יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

* 30.9.2009 - כולל סך של 796 מיליון ש"ח ב-Deutsche Bank.
 ** 30.9.2009 - כולל סך של 875 מיליון ש"ח ב-PLC HSBC Bank וסך של 420 מיליון ש"ח ב-UBS. 31.12.2008 - כולל סך של 786 מיליון ש"ח ב-PLC HSBC Bank.
 *** 30.9.2009 - כולל סך של 506 מיליון ש"ח ב-Barclays Bank PLC וסך של 341 מיליון ש"ח ב-Dresdner Bank. 31.12.2008 - כולל סך של 663 מיליון ש"ח ב-JP Morgan Chase.
 **** 30.9.2009 - כולל סך של 848 מיליון ש"ח ב-JP Morgan Chase, סך של 232 מיליון ש"ח ב-Merrill Lynch וסך של 311 מיליון ש"ח ב-Citibank. 31.12.2008 - כולל סך של 453 מיליון ש"ח ב-Deutsche Bank, סך של 430 מיליון ש"ח ב-UBS ועוד 11 מוסדות פיננסיים זרים ביניהם אין מוסד פיננסי אחד העולה על סך של 231 מיליון ש"ח.
 ***** 30.9.2009 - כולל יתרות של 4 מוסדות פיננסיים זרים, שהגבוהות ביניהן מגיעות לסך של 457 מיליון ש"ח, לסך של 307 מיליון ש"ח, לסך של 292 מיליון ש"ח ובין יתר המוסדות אין מוסד פיננסי אחד שיתרתו עולה על סך של 46 מיליון ש"ח. 31.12.2008 - כולל יתרות של 8 מוסדות פיננסיים זרים, שהגבוהות ביניהן מגיעות לסך של 358 מיליון ש"ח, לסך של 317 מיליון ש"ח, לסך של 309 מיליון ש"ח ו לסך של 269 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובין יתר המוסדות אין מוסד פיננסי אחד שיתרתו עולה על סך של 55 מיליון ש"ח.

(3) להלן, פירוט לעמודה "אחרים" בחתך סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2008	ליום 30 בספטמבר 2009	
במיליוני שקלים חדשים		
17	16	חקלאות
		תעשייה:
262	196	מכונות, ציוד חשמלי ואלקטרוני
338	370	כרייה, תעשייה כימית ומוצרי נפט
200	164	אחר
800	729	סך-הכל תעשייה
		בינוי ונדל"ן:
238	7	רכישת נדל"ן לבניה
280	213	אחזקות נדל"ן
79	17	אחר
597	237	סך-הכל בינוי ונדל"ן
118	53	חשמל ומים
267	167	מסחר
13	11	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
57	63	תחבורה ואחסנה
101	100	תקשורת ושירותי מחשב
		שירותים פיננסיים:
588	538	מוסדות כספיים (למעט בנקים)
359	600	לקוחות פרטיים הפעילים בשוק ההון
422	289	מוסדות אחזקה פיננסיים
106	152	שירותי ביטוח וקופות גמל
1,475	1,579	סך-הכל שירותים פיננסיים
528	135	שירותים עסקיים ואחרים
12	21	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
90	96	אנשים פרטיים - אחר
4,075	3,207	סך-הכל

(5) סיכון הנזילות

נזילות מוגדרת כיכולת הבנק לעמוד בהתחייבויותיו במצב עסקים רגיל - לממן גידול בנכסים או לפרוע התחייבויות, מבלי להיקלע לקשיים ומבלי שייגרם לו הפסד.

סיכון הנזילות הוא הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התפתחות בלתי צפויה, ויאלץ לגייס מקורות באופן שיגרם לו הפסד מהותי.

הבנק מנהל את סיכוני הנזילות שלו על פי מודל פנימי לאומדן סיכון הנזילות, אשר בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון שונים, הן לגבי התפתחויות בתחום הנכסים ובתחום התחייבויות והן לגבי התפתחויות כלל מערכתיות על נזילותו של הבנק, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342. מודל זה אושר בדירקטוריון ומעודכן מעת לעת.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשמו בבנק מספר חריגות מייחס הנזילות במט"ח, אשר נסגרו תוך מספר ימים. לאחר

תום הרבעון לא נרשמו חריגות נוספות. עם זאת, לא נרשמו חריגות מיחס הנזילות הכולל. ראוי לציין כי יחס הנזילות מנוהל על פי תרחיש קיצון אשר כולל הנחות מחמירות ביחס לשיעורי משיכה של פקדונות הציבור, הגבוהים משמעותית מאלה שנצפו בפועל. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2009 אישר הדירקטוריון מסמך מדיניות חדש לניהול סיכון הנזילות ובו שודרגה המדיניות הקיימת, בהמשך לעבודה מקיפה שביצע הבנק בליווי יועץ בינלאומי בעל שם. במסמך זה הוגדרה אחריותם של הגורמים השונים בתהליך ניהול סיכון הנזילות, הורחב מערך המגבלות והוגדר מערך של אינדיקטורים המשמשים לזיהוי מגמות במצב סיכון הנזילות.

מדידת סיכוני השוק והנזילות

(1) הערך הנתון לסיכון (VaR) VALUE AT RISK

כללי. הבנק מנהל את החשיפה לסיכוני השוק באמצעים שונים, כמפורט לעיל, וכן על ידי מודל סטטיסטי - מודל ה-VaR. ה-VaR מהווה אינדיקטור מרכזי למידת חשיפתו של הבנק לסיכוני שוק. ניתוח של תוצאותיו ובחינת השתנתו על פני הזמן מאפשרים להנהלה לקבל מידע על רמת סיכון השוק הגלומה בכלל פעילויותיו של הבנק. הבנק נדרש לנהל את החשיפה לסיכוני שוק באמצעות מערכת מידע המבוססת על מודל פנימי, שמאפשרת מדידה שוטפת של החשיפה הכוללת של הבנק לסיכוני שוק באמצעות אומדן VaR. ה-VaR אומדן את הנזק המקסימלי הצפוי לבנק בשל התנמשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית מוגדרת. נזק זה מתבטא בשחיקה בערך הבנק (במונחי שווי הוגן). ה-VaR מחושב על פי מודל פרמטרי המבוסס על התנהגות גורמי הסיכון השונים של השוק בתקופה הקודמת לחישוב (שנה) ובהנחה שהשינויים בפרמטרים מתפלגים נורמלית. החישוב על כלל הבנק מבוצע בתדירות שבועית ועל פעילות המסחר בתדירות יומית. דירקטוריון הבנק קבע מגבלה לפיה ה-VaR של הקבוצה (בשיטה פרמטרית, לאופק של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%) לא יעלה על 4% מההון העצמי.

שנת 2008	רבעון שלישי 2009
בסוף שנה	בסוף תקופה
239	223 ⁽¹⁾

אומדן סכום ה-VaR (במיליוני ש"ח, הקבוצה)

(1) אומדן ה-VaR ברבעון זה כולל התייחסות לסיכון מניות בגין מניות מסוימות המוצגות בתיק ניירות הערך של הבנק, ששמשו כבטוחה להלוואה שקיבל לווה מסויים. להערכת הבנק, התוספת בגין רכיב זה לאומדן ה-VaR ליום 31 בדצמבר 2008, אינה מהותית.

משקלו של ה-VaR ביחס להון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009 עומד על 2.2%, לעומת 2.7% בסוף שנת 2008. Back Testing. בהיות מודל ה-VaR מודל סטטיסטי, עולה הצורך לבחון את טיב החיזוי שהוא מספק. מקובל לבחון את איכות החיזוי של המודל על ידי מדידה בדיעבד (Back Testing). בבחינה זו מחושב השינוי בפועל של השווי הכלכלי של הבנק. תקפותו של המודל נבחנת לפי מספר הפעמים בהן אירעו חריגות של ההפסד מאומדן ה-VaR. הבחינות שבוצעו עד כה מאשרות את תקפות המודל.

(2) ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (STRESS TESTS)

השווקים העולמיים והמקומיים נתונים מעת לעת לזעזועים הנובעים מאירועים קיצוניים. אירועים אלה עשויים להיות קשורים למשבר כללי או לזעזוע בשווקים הפיננסיים, ולהתבטא בשינויים מהותיים בריביות, שערי חליפין, או בתנודתיות גדולה במיוחד של גורמים אלה, החורגת מהתנהגות היסטורית נורמלית. על אף שה-VaR הינו אמצעי המדידה המתאים ביותר לאמידת החשיפה הכוללת לסיכוני השוק, אין הוא מספק מידע על הפסדים שעלולים להתרחש בתנאי שוק חריגים ומעבר לרמת המובהקות שנקבעה. מבחני קיצון (Stress tests) מאפשרים לבחון את השפעתם האפשרית של אירועים קיצוניים מעין אלה. בבנק פועל פורום Stress tests בראשות מנהלת סיכוני שוק ונזילות. בפורום זה נבחנו, לפחות אחת לרבעון, תוצאות תרחישי הקיצון שהוגדרו ומידת השפעתם על תיק הבנק וכן נקבעים תרחישי קיצון נוספים שאותם ראוי לבחון. הפורום קובע תרחישי קיצון גם עבור חברות הבת הבנקאיות ובוחן את השפעת תרחישי הקיצון על פעילותן. בתקופה האחרונה, בעקבות השינויים בשווקים השונים, וכחלק מניהול הסיכונים הדינאמי בבנק, הוחמרו תרחישי הקיצון, ונוספו להם תרחישים חדשים.

המגבלה על ההפסד הכלכלי המירבי, במקרה של התממשות תרחישי קיצון שהוגדרו, קובעת כי הירידה בשווי הכלכלי של ההון העצמי לא תעלה על 12.5% מההון העצמי של הבנק. הבנק עמד במגבלה זו במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009.

(3) הגישה הסטנדרטית להקצאת הון לסיכונים שוק

הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכונים שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 341. הקצאת ההון לסיכונים שוק נעשית כלהלן:

- סיכון ריבית ומניות - הקצאה בגין התיקים המנוהלים בבנק למטרות מסחר, ובכלל זה כלל פעולות חדר עסקאות;
- סיכון שער חליפין ואינפלציה - הקצאה בגין כלל פעילות הבנק;
- סיכון אופציות - הקצאה בגין כלל פעילות הבנק, לרבות אופציות גלומות.

להלן פירוט הקצאת ההון לסיכונים השוק לפי הגישה הסטנדרטית (במיליוני ש"ח):

הקצאת הון ליום		
31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2009	
במיליוני שקלים חדשים		
73	79	הבנק: סיכון ריבית
39	44	סיכון שער חליפין ואינפלציה
-	-	סיכון מניות
13	24	סיכון אופציות
125	147	סך-הכל הבנק
47	68	סך-הכל חברות בנות
172	215	סך-הכל הקבוצה הבנקאית
1,916	2,388	הקצאה במונחי נכסי סיכון

ההקצאה לסיכונים שוק במונחי נכסי סיכון היוותה כ-1.8% מסך נכסי הסיכון ליום 30 בספטמבר 2009. לפרטים נוספים בדבר החשיפה לסיכונים שוק ונזילות ודרכי ניהולם, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

סיכונים אשראי

סיכון אשראי הינו הסיכון לפגיעה בשווי הבנק ורווחיותו עקב הרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם. מדיניות הבנק במתן אשראי לציבור נועדה, בין היתר, להבטיח את איכותו של תיק האשראי ופיזור הסיכונים הגלומים בו. פיזור סיכונים אשראי מושג, בין היתר, על ידי פיזור תיק האשראי למספר רב של לוויים, בענפי משק שונים, במגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים.

הבנק נותן אשראי ללקוחותיו כנגד בטחונות מסוגים שונים ובהם: נכסים נזילים, נכסים קבועים, שעבודים, משכנתאות וערבויות לסוגיהם. היקף ו/או איכות הבטחונות נגזרים מרמת הסיכון שהבנק נוטל על עצמו בעת העמדת אשראי תוך מתן דגש מיוחד לכושר החזר של הלקוחות. במקרים מסוימים בהם הנתונים מצדיקים זאת, הבנק מעמיד אשראי ללא בטחונות ו/או כנגד התניות מסוגים שונים. מדיניות ניהול הבטחונות וקביעת שווים לבטחון של סוגי הבטחונות השונים נסמכת על עקרונות וכללים שנקבעו במסגרת נוהלי הבנק להקצאת אשראי.

לרוב, הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת שווים לבטחון של סוגי הבטחונות השונים נגזרת מאופיים, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או מצמיחה בסביבתם העסקית של הלווים.

באשראי לבניה הניתן בשיטת "ליווי פרויקטים" נוהג הבנק להסתמך כבטוחה, בין היתר, על סכום ההון העצמי ועל זכויות במקרקעין נשוא

הפרוייקט. ההסתמכות על סכום ההון העצמי נכונה גם במקרים אחרים כגון: רכישת אמצעי שליטה, מימון רכישת ציוד או רכבים וכו'. איכות הלווים והבטחונות נבדקים באופן שוטף באמצעות מודל פנימי לדירוג חבות ובאמצעות בקרה תקופתית שנערכת על ידי היחידה לבקרת אשראי.

הבנק בוחן את תיק האשראי שלו, תוך הערכת החשיפה לסיכון של הלווים בענפי המשק השונים. לאור ההתאוששות הקלה שהחלה במשק ברבעון השלישי של שנת 2009, עוקב הבנק באופן שוטף אחר המגמות במשק ואחר קצב ההתאוששות בענפי המשק השונים.

הבנק בוחן את ההשלכות הצפויות של השינויים בפרמטרים המאקרו כלכליים על לווים בענפי המשק השונים. כמו כן נבדקות ההשלכות של מצוקת המימון, אשר עדיין קיימת בשוק המוסדי בישראל ובח"ל והשפעתה על פעילות לקוחות הבנק. למרות סממני ההתאוששות הבנק ממשיך בתהליך בקרה מוגבר על ענפי המשק ועל הלקוחות ופועל בצורה זהירה וסלקטיבית בעת אישור בקשות אשראי חדשות.

בעקבות סריקה, מיפוי ובחינה של תיקי הלקוחות נמצאו במהלך השנה לווים אשר עלולים להיות מושפעים לרעה מהמשבר הפוקד את שוקי ההון והכספים והוחלט לסווגם כחובות בעייתיים בסיווג המתאים.

ניהול האשראי והמעקב אחר מצבם העסקי של הלווים נעשה בשלושה מישורי פעילות שונים: תהליכי אישור ובדיקה מקדמיים לפני קבלת החלטות אשראי; שימוש בכלי בקרה, ניתוח ודיווח שוטפים למעקב ואיתור סיכונים אשראי; תהליכי בקרה ומעקב לאחר מתן האשראי (REVIEW).

סיכונים אשראי בענפי משק מסוימים. הבנק עורך באופן תקופתי בקרה ומעקב אחרי ההתפתחויות בענפי המשק השונים המאופיינים בגישות רבה יחסית להשפעות של האטה כלכלית בשוק המקומי ובשוקים בחו"ל.

סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים נגזרים. בקרת סיכונים האשראי במכשירים פיננסיים נגזרים נעשית בתמיכת מערכות ממוחשבות אשר אומדות את החשיפה מפעילות זו ברמת הלקוח והעסקה. החשיפה ברמת הלקוח נמדדת מול מסגרת החשיפה המאושרת ללקוח. במסגרת מדיניות לפעילים בשוק ההון, נמצאים בשלבי אישור סופיים כללים ונהלי עבודה לקביעת רמת הביטחונות הנדרשת מול החשיפות, לרבות דרכי הפעולה הנדרשות לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

כללי. לאור החרפת המגמות השליליות בשווקים הפיננסיים בעולם והחשש מהשלכות המשבר על מוסדות פיננסיים זרים, נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון, החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2008, גילוי נפרד לחשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים.

הגדרת מוסדות פיננסיים זרים כוללת בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.

בשונה מהגדרת ענף משק "שירותים פיננסיים", לצורך הגילוי בסקירת הנהלה של "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק", החשיפה בגין מוסדות פיננסיים זרים המוצגת בטבלה שלהלן כוללת חשיפות לבנקים זרים ולבנקים להשקעות זרים שאינם נכללים באשראי לציבור מחד, ומאידך אינה כוללת חשיפות בגין השקעות בניירות ערך מוגובי נכסים ובגין חשיפה חוץ מאזנית פוטנציאלית.

אופן ניהול חשיפת האשראי הנובעת ממוסדות פיננסיים זרים. במחצית השנייה של שנת 2008 חלה הידרדרות במצבם של מוסדות פיננסיים שונים ברחבי העולם וניכרו קשיי נזילות בשווקים הפיננסיים השונים, אשר התמתנו רק בעקבות התערבות הרגולטורים ובניית תכניות חילוץ על ידי ממשלות שונות בעולם.

במהלך תקופה זו התמודד הבנק עם חשש לקריסה של בנקים בהם נהג הבנק להפקיד את עודפי הנזילות שלו ועימם נהג לבצע פעילות פיננסית מסוגים שונים.

- להלן פעולות בהן נקט הבנק במהלך התקופה כדי להיערך להתמודדות עם המשבר האמור:
- הגברת תדירות הדיווח ושיפור מערך הדיווחים והבקרה אחר חשיפות לבנקים בקבוצה;
- צמצום משמעותי של רשימת המוסדות הפיננסיים בהם הבנק מפקיד עודפי נזילות וצמצום קווי אשראי לבנקים. הבנק מנהל באופן דינאמי את חשיפותיו לבנקים (פקדונות, פעילות חדשה ויזומה) וזאת בהתאם להתפתחויות;
- קיום דיונים ומעקבים שוטפים בראשות ראש החטיבה העסקית, בנושא קווים למוסדות פיננסיים והחשיפה השוטפת של הבנק למוסדות פיננסיים זרים ובמידת הצורך, נקיטת צעדים מיידיים לצמצום החשיפה. יצוין כי בעקבות המשבר הקטין הבנק את היקף הפקדויות בבנקים זרים.

חשיפת האשראי הנובעת מבנקים ומוסדות פיננסיים זרים מנוהלת בחטיבה העסקית, כלהלן:

- קווי האשראי למדינות ולבנקים זרים מאושרים על ידי דירקטוריון הבנק, בהתאם להמלצות מחלקת מוסדות פיננסיים שבחטיבה העסקית. המלצה זו מבוססת על מודלים מתמטיים לקביעת תקרת הקו למדינות ולבנקים (אשר נמצאים היום בבחינה מחדשת). מודלים אלה מתבססים, בין היתר, על דירוגי המדינות והבנקים על ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ונתונים פיננסיים של הבנקים. בנוסף, נסמכת ההמלצה על מאגרי מידע אלקטרוניים, דוחות כספיים, מידע מסוכנויות דירוג ומקורות מידע ציבוריים: עיתונות מקצועית ואתרי אינטרנט יעודיים;
- הורדת דירוג ו/או הרעה בנתונים הפיננסיים של בנק זר משוקללים במודלים ובמידת הצורך, הבנק מקטין את הקו בהתאם;
- מחלקת מוסדות פיננסיים בחטיבה העסקית מקצה את קווי האשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון בין מרכיבי הקבוצה לבין היחידות השונות בבנק, לרבות לחדר עסקות של הבנק שבאחריות החטיבה הפיננסית. הקצאת קווי אשראי לחדר עסקות של הבנק נעשית במרבית המקרים לבנקים המאוגדים במדינות מפותחות. המעקב אחר עמידת הבנק במגבלות הקווים שאושרו למוסדות השונים נעשה על פי המקובל בבנק בכל הנוגע למעקב אחר עמידה במגבלות חשיפה מאושרות. המחלקה מעבירה דיווחים שוטפים להנהלת הבנק בדבר היקפי החשיפה בפועל בבנק, ואינדיקציות שליליות, ככל שמתקבלות כאלה;
- חריגות מקווי אשראי במידה ואירעו, מדווחות לדרג ממונה על ידי היחידה להקצאה הקו, על פי סמכויות האשראי;
- הבנק מבצע את מרבית העסקאות העתידיות עם בנקים בינלאומיים מובילים, עמם נחתם הסכם ISDA;
- חבר ההנהלה הממונה רשאי להקטין ו/או לבטל קווים שאושרו בעבר, על פי שיקול דעתו, בהתאם להתפתחויות בשוק, ואף להחזירם לרמה המקורית במידה והוא מוצא כי החזרה זו מוצדקת ותואמת את רמת הסיכון שאושרה בעבר. טיוטת נוהל דירקטוריון עדכני לתחום החשיפה לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים נמצאת בשלבי הכנה מתקדמים, לקראת הצגת ההמלצות לדירקטוריון הבנק;
- המחלקה למוסדות פיננסיים שבחטיבה העסקית מקבלת את נתוני החשיפה של הבנק למוסדות פיננסיים זרים מהחטיבה הפיננסית ומחברות הבת ושלוחות חו"ל. נתונים אלה מאוחדים לרמת הקבוצה ומדווחים לגורמים שונים בבנק.

אופן ניהול סיכוני השוק והסליקה. מחלקת ה-Middle Office החלה בביצוע בדיקות של דרישות מוסדות פיננסיים זרים להעברת בטוחות בהתאם להסכמי "ISDA".

בתחום ניהול סיכוני השוק והסליקה, הבנק לוקח בחשבון בשיקוליו את גובה החשיפות ופיזורן בין הבנקים הזרים. **חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים.** חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים הינה ברובה לבנקים ולבנקים להשקעות. כעולה מהנתונים שויבאו להלן, כ-88% מהחשיפה ליום 30 בספטמבר 2009 הינה למוסדות פיננסיים בדרוג "A" ומעלה. המדינות בגינן קיימת לבנק חשיפת אשראי כאמור כוללות, בין היתר, את ארצות הברית, בריטניה, גרמניה ושוויץ. (ארצות הברית היא המדינה היחידה שהחשיפה אליה עולה על 15% מבסיס ההון של הבנק ולכן רק לגביה ניתנים פרטים להלן). בגין החשיפה למוסדות פיננסיים זרים נכללת הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך בסך של 108 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾, על בסיס מאוחד, ליום 30 בספטמבר 2009 (במיליוני ש"ח):

סיכון			סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי
אשראי	חוץ מאזני	אשראי			
(4)	(3)(4)	(2)(4)(5)			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽⁶⁾					
דירוג אשראי חיצוני⁽⁷⁾					
4,028	174	3,854	AA- עד AAA		
3,479	414	3,065	A- עד A+		
387	2	385	BBB- עד BBB+		
369	-	369	B- עד BB+		
10	-	10	נמוך מ: B-		
242	86	156	ללא דירוג ⁽⁸⁾		
8,515	676	7,839	סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים		
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:					
3,144	16	3,128	בארצות הברית		
11	-	11	יתרות אג"ח בעייתיים		

להלן נתונים על חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾, על בסיס מאוחד, ליום 31 בדצמבר 2008 (במיליוני ש"ח):

סיכון			סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי
אשראי	חוץ מאזני	אשראי			
(4)	(3)(4)	(2)(4)(5)			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽⁶⁾					
דירוג אשראי חיצוני⁽⁷⁾					
4,392	217	4,175	AA- עד AAA		
8,242	495	7,747	A- עד A+		
704	39	665	BBB- עד BBB+		
389	-	389	B- עד BB+		
6	-	6	נמוך מ: B-		
522	267	255	ללא דירוג ⁽⁹⁾		
14,255	1,018	13,237	סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים		
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:					
3,817	21	3,796	בארצות הברית		
46	-	46	יתרת אג"ח בעייתיים		

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (5) למידע נוסף אודות הרכב חשיפות האשראי שנכללו בטבלה בגין מכשירים נגזרים מול בנקים/דילרים/ברוקרים, ר' ביאור 7 לדוחות הכספיים.
- (6) חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. (לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ר' ביאור 2 לדוחות הכספיים).
- (7) לפי דירוג Moody's ובהעדרו, דירוג Fitch או S&P. (עד ליום 30 ביוני 2009, לפי דירוג S&P ובהעדרו, דירוג Moody's או Fitch).
- (8) סיכון אשראי חוץ מאזני ללא דירוג מרביתו בגין ערבויות מבנקים שוויצריים פרטיים ומבנקים שוויצרים בעלות בנקים במערב אירופה שדירוגם הינו A- ומעלה.
- (9) סיכון אשראי חוץ מאזני ללא דירוג מרביתו בגין חשיפה לחברה לביטוח סחר חוץ במדינת OECD בעלת דירוג השקעה של A-.

בנוסף לחשיפה המוצגת בטבלה לעיל, לימים 30 בספטמבר 2009 ו-31 בדצמבר 2008 קיימת חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית למוסדות פיננסים זרים בגין מכשירים נגזרים (כהגדרתם בסעיף 4(א) להגדרת חבות בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לווים" דהיינו, 10% מיתרת עסקה עתידית מסוג Forward Rate agreement או Future Rate agreement) בסך של 6,669 מיליון ש"ח ושל 5,663 מיליון ש"ח, בהתאמה.

סיכונים אשראי בגין מימון ממונף. לפרטים בדבר סיכונים אשראי בגין מימון ממונף (Leveraged finance), ר' בדוח השנתי לשנת 2008. נוכח התנודתיות בשוק ההון הבנק נוקט משנה זהירות במתן אשראי למימון ממונף. בעת מתן האשראי נערכות בדיקות לרמת המימון בעסקה ולכושר החזר הנובע מניירות הערך המשועבדים. כמו כן, ברבעון הראשון של שנת 2009 נערכה בדיקה כוללת של האשראי בתיק למימון ממונף. הבדיקה כללה הערכות שווי לניירות הערך המשועבדים בעסקאות למימון הממונף. לא חלו שינויים מהותיים בסיכונים האשראי בגין מימון ממונף כאמור מיום 31 בדצמבר 2008 ועד ליום 30 בספטמבר 2009.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר בהוראות בנק ישראל כסיכון להפסד כתוצאה משיטות פגומות לעיבוד נתונים, טעויות אנוש והעדר תהליכי בידוק ובקרה נאותים.

סקר סיכונים תפעוליים. כמפורט בדוח השנתי לשנת 2008, ברבעון השלישי של שנת 2008 סיים הבנק סקר סיכונים תפעוליים נרחב. ברבעון הראשון של שנת 2009 השלימו החטיבות השונות את גיבוש התוכניות להפחתת הסיכונים התפעוליים, שזוהו כמהותיים במסגרת הסקר. מוקדי הסיכון (היחידות הנסקרות) פועלים ליישום תוכניות הפחתה ומעדכנים, מידי רבעון, בדבר התקדמות היישום של הבקורות החדשות. סטטוס הביצוע של תוכניות הפחתה מדווח להנהלה ולדירקטוריון על בסיס רבעוני. ברבעון השלישי של שנת 2009 הסתיים פיילוט על מערכת טכנולוגית חדשה לניהול הסיכונים התפעוליים. הפיילוט התקיים בבנק ובבנק מרכזי דיסקונט. המערכת תאפשר לנהל את הסיכונים התפעוליים ברמה קבוצתית. סקר הסיכונים התפעוליים בחברות הבת, אשר בוצע על פי המתודולוגיה שגובשה בבנק, הושלם אף הוא. חברות הבת נערכו לגיבוש ו/או יישום תוכניות הפחתה של הסיכונים העיקריים והמהותיים שזוהו במסגרת הסקר. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

לפרטים בדבר סיכונים משפטיים, סיכונים ציות וסיכונים רגולציה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

סיכונים סביבתיים

ביום 11 ביוני 2009 הפיץ המפקח על הבנקים מכתב בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולם. במכתב מפורטים היבטים אפשריים שונים לחשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכונים סביבתיים ומודגש בה הצורך להתייחס לסיכונים אלה באופן פרטני. כן מובהר במכתב כי זיהוי הסיכונים הסביבתיים והערכתם מהווים חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי ולפיכך, התאגידים הבנקאיים נדרשים לפעול להטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים במכלול הסיכונים המנוהלים על ידם, לרבות באמצעות הטמעת נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ובאמצעות שילוב הערכת הסיכון הסביבתי בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד ללקוחות. הדירקטוריונים של התאגידים הבנקאיים יידרשו לאשר, עד ליום 30 ביוני 2010, קריטריונים ולוחות זמנים ליישום הדרישות. על פי המכתב, התאגידים הבנקאיים יידרשו ליישמו בשים לב לנהוג בקרב המדינות המפותחות בעולם, ולהמלצות, להנחיות ולתקנים שפירסמו רשויות פיקוח על הבנקים במדינות מפותחות בנושא ניהול הסיכון הסביבתי, בהתאמה המתחייבת לתנאים החוקיים ולמערכים הקיימים במדינת ישראל. הבנק החל להעריך ליישום הוראות המכתב, בשלב זה בעיקר על דרך של לימוד הנושא ומתכונת יישומו בידי תאגידים בנקאיים בעולם. במדיניות האשראי לשנת 2010 תיכלל התייחסות מורחבת להיבטים סביבתיים רלבנטיים, ככל שאלו נוגעים לנושא האשראי בבנק.

באזל II

בהמשך להנחיות המפקח על הבנקים בדבר יישום הוראות באזל II במערכת הבנקאות בישראל, הגביר הבנק במהלך השנים 2007 ו-2008 את מהלך היערכותו לקראת יישום הגישה הסטנדרטית של ההוראות, שהשלמתו מתוכננת עד סוף שנת 2009. הבנק מתקדם על פי תוכנית העבודה לקראת השלמתה של המערכת לחישוב הלימות הון וסיכונים אשראי, כדי להיות מוכן באופן מלא ליישום

דרישות באזל II עד סוף שנת 2009. במסגרת זו הבנק שוקד על טיוב ושדרוג הנתונים. תוכנית היישום מופעלת בכל קבוצת דיסקונט, בארץ ובחול. במהלך שנת 2009 הוחל כבר בחישוב הלימות ההון בגין כל סוגי הסיכון (אשראי, שוק ותפעולי) בהתאם לדרישות באזל II, במקביל לחישוב בהתאם לדרישות הקיימות. הבנק מצוי בשלב מתקדם בהיערכותו לשילוב תוצאות באזל II (הנדבך השלישי) בדוח השנתי לשנת 2009. כעולה מדיווחי הבנק לבנק ישראל, על בסיס הנתונים ליום 30 ביוני 2009, יחס ההון לרכיבי סיכון ויחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון, כשהם מחושבים על פי דרישות באזל II, עשויים לרדת בכ-1% ובכ-0.65%, בהתאמה. הירידה ביחסי ההון נובעת בעיקר בשל הצורך לחשב הלימות הון בגין סיכונים תפעוליים. עם זאת, יחסי ההון המחושבים עשויים להשתנות שכן ישנן עוד מספר סוגיות הנוגעות לחישוב ההון, בהן הפיקוח על הבנקים מגבש את עמדתו הסופית, בהתייחס להתאמות הנדרשות בישראל ובכללן ההכרה בחברות דירוג מקומיות. הבנק ביצע סקר מקיף לבדיקת הפערים בתהליכים ובנהלים הנהוגים בקבוצת דיסקונט, ביחס לנדרש במסמכים שפרסמה ועדת באזל. תוצאות הסקר משמשות בסיס להכנת תוכנית מקיפה לטיפול בצמצום וסגירת הפערים שאותרו. הבנק התבקש על ידי הפיקוח על הבנקים להגיש לו תוכנית עבודה לסגירת הפערים, שהתבררו במסגרת סקרי הפערים של הנדבך השני. בחודש דצמבר 2008 פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיה לגבי תבנית המסמך המתעד את התהליך הפנימי של הערכת נאותות ההון - מסמך ה-ICAAP. הפיקוח על הבנקים דרש מהתאגידים הבנקאיים להגיש לו טיוטה של מסמך ה-ICAAP על בסיס נתוני דצמבר 2008 עד סוף חודש יוני 2009 לשם סקירתו. החל מהמסמך המתייחס לסוף שנת 2009 ומדי שנה, יוגש המסמך לפיקוח על הבנקים באופן שוטף. הבנק הגיש לפיקוח על הבנקים טיוטה ראשונה של מסמך ה-ICAAP במועד שנדרש. טיוטה זו כוללת תוכנית עבודה לסגירת הפערים שהתבררו במסגרת סקרי הפערים של הנדבך השני. כעולה מחישובי ה-ICAAP שהוגשו לפיקוח על הבנקים, לבנק יש הון זמין עודף כנגד הסיכונים להם הוא חשוף. מהפיקוח על הבנקים נמסר לבנק כי בשבועות הקרובים בכוונתם לקיים דיון והיזון חוזר עם הבנק לגבי טיוטת מסמך ה-ICAAP. בינתיים ממשיך הבנק בהתקדמותו לקראת יישום דרישות הנדבך השני. הפיקוח על הבנקים הבהיר לאחרונה כי בתקופת הביניים שעד להשלמת תהליך בדיקת מסמך ה-ICAAP על ידי הפיקוח, על התאגידים הבנקאיים לעמוד גם ביעדי ההון כפי שהוגדרו על ידם במונחי באזל I. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

לפרטים נוספים בדבר החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים כללי

לפרטים בדבר הוראות הדיווח לציבור הרלבנטיות, והגדרת המגזרים השונים, ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים, ר' ביאור 31 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. בנתוני המגזרים המובאים להלן מוצג גם הרווח בניטרול רכיבים מסויימים. לפירוט המרכיבים שנטרלו בתשעת החודשים ובשלושת החודשים שהסתיימו בימים 30 בספטמבר 2009 ו-2008, ר' טבלה בפרק "רווח ורווחיות" לעיל.

המגזר הקמעונאי (RETAIL) - כללי

הבנק מציג שני מגזרים קמעונאיים: מגזר "משקי הבית" ומגזר "עסקים קטנים". לפרטים נוספים אודות "המגזר הקמעונאי - כללי", ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית מתן שירותים לעובדי המדינה

בדוח השנתי לשנת 2008 הובאו פרטים בדבר זכיית הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה, לתקופה של 7 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2008. בשנת 2009 נמשכת הפעילות לגיוס עובדי מדינה. במסגרת הפעילות הבנק ממשיך להפעיל צוותי שטח ייעודיים. הצוותים פותחים חשבונות בשטח למבקשים להצטרף לבנק, בסיוע תפעולי של משרד אחורי ייחודי, שהוקם במיוחד למטרה זו.

עד ליום 30 בספטמבר 2009 נפתחו 51,611 חשבונות חדשים של עובדי מדינה, מתוכם 5,518 חשבונות תפעוליים אשר משמשים להעמדת הלוואות עובדי מדינה בלבד. סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים קיימים בבנק כ-72,864 חשבונות של עובדי מדינה, מהם כ-53,640 חשבונות חדשים שנפתחו מתחילת הפעילות בקרב עובדי המדינה. לפרטים נוספים אודות מכרז עובדי המדינה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מתן שירותים לעובדי הוראה

בדוח השנתי לשנת 2008 הובאו פרטים בדבר זכיית הבנק במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות למורים והלוואות מותנות לסטודנטים להוראה, לתקופה של 5 שנים, שתחילתה ביום 1 בנובמבר 2007. בחודש פברואר 2009 נחתם הסכם בין הבנק לבין ארגון המורים. במסגרת ההסכם ייהנו חברי ארגון המורים אשר מנהלים חשבון משמורת בבנק דיסקונט, מהתנאים המגיעים להם כעובדי הוראה ובנוסף מתנאים מועדפים ייחודיים לחברי ארגון המורים. להערכת הבנק, ההסכם צפוי לשפר את הנגישות של הבנק למורים. עד ליום 30 בספטמבר 2009 נפתחו 15,200 חשבונות חדשים של עובדי הוראה, מתוכם 9,274 חשבונות תפעוליים אשר משמשים להעמדת הלוואות עובדי הוראה בלבד. למועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים קיימים בבנק 29,103 חשבונות של עובדי הוראה, מהם 16,234 חשבונות חדשים שנפתחו מתחילת הפעילות בקרב עובדי ההוראה. לפרטים נוספים אודות מכרז עובדי הוראה, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

לפרטים בדבר מבצע לשיווק משכנתאות, ר' להלן "פעילות המשכנתאות - הלוואות לדיר", בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

התפתחויות במגזר

פתיחת סניפים חדשים. ברבעון השלישי של שנת 2009 נפתח סניף "כנפי נשרים" בירושלים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

השפעת המשבר על המגזר. בעקבות המשבר הכלכלי, אשר נותן אותותיו גם במשק הישראלי, מסתמנים שינויים בדפוסי הצריכה וההתנהגות של הלקוחות הקמעוניים בישראל. ניכר כי הלקוחות מכלכלים צעדיהם ביתר זהירות. המערכת הבנקאית מצידה כורכת את מתן האשראי בבדיקת צרכים מוקפדת יותר וביכולת החזר מוכחת.

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-118 מיליון ש"ח, לעומת 133 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 11.3%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-125 מיליון ש"ח, לעומת 126 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 0.8%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-189 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 106 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 78.3%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר משקי הבית (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית: בנקאות ופיננסים	פעילות מקומית							
	סך-הכל	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון	קרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים		
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
-	346	2	344	53	2	62	227	מחיצוניים
-	(56)	-	(56)	(26)	-	(16)	(14)	בינמיגזרי
סך-הכל רווח מפעולות מימון	290	2	288	27	2	46	213	
הכנסות תפעוליות ואחרות	429	-	429	14	61	208	146	
סך-הכל הכנסות	719	2	717	41	63	254	359	
הפרשה לחובות מסופקים	56	3	53	3	-	21	29	
רווח נקי	46	-	46	3	20	22	1	
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	40	-	40	3	20	22	(5)	
יתרה ממוצעת של נכסים	32,280	2	32,278	14,942	7	8,349	8,980	
יתרה ממוצעת של התחייבויות	63,238	13	63,225	1,777	-	884	60,564	

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
-	(76)	1	(77)	58	3	*57	*(195)	מחיצוניים
-	424	-	424	(29)	-	(15)	*468	בינמיגזרי
סך-הכל רווח מפעולות מימון	348	1	347	29	3	42	273	
הכנסות תפעוליות ואחרות	334	-	334	13	53	*154	114	
סך-הכל הכנסות	682	1	681	42	56	196	387	
הפרשה לחובות מסופקים	46	-	46	(1)	-	16	31	
רווח נקי	64	1	63	7	5	*38	*13	
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	56	1	55	7	4	*37	*7	
יתרה ממוצעת של נכסים	28,802	-	28,802	13,451	7	*7,095	*8,249	
יתרה ממוצעת של התחייבויות	59,362	-	59,362	2,389	-	*934	*56,039	

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות מגזר משקי הבית (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות בינלאומית: בנקאות ופיננסים	פעילות מקומית								
	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך-הכל			
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
-	(176)	5	(181)	139	8	191	(519)	-	מחיצוניים
-	1,073	-	1,073	(55)	-	(46)	1,174	-	בינמיזרי
סך-הכל רווח מפעולות מימון	897	5	892	84	8	145	655		
הכנסות תפעוליות ואחרות	1,220	-	1,220	37	185	570	428		
סך-הכל הכנסות	2,117	5	2,112	121	193	715	1,083		
הפרשה לחובות מסופקים	189	12	177	5	-	59	113		
רווח (הפסד) נקי	118	(8)	126	17	53	82	(26)		
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	125	(8)	133	17	54	82	(20)		
יתרה ממוצעת של נכסים	31,222	82	31,140	14,588	7	7,807	8,738		
יתרה ממוצעת של התחייבויות	62,858	27	62,831	1,811	-	850	60,170		

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
-	1,179	3	1,176	161	8	*164	*843	-	מחיצוניים
-	(210)	-	(210)	(73)	-	(43)	(94)	-	בינמיזרי
סך-הכל רווח מפעולות מימון	969	3	966	88	8	121	749		
הכנסות תפעוליות ואחרות	940	-	940	38	141	*439	*322		
סך-הכל הכנסות	1,909	3	1,906	126	149	560	1,071		
הפרשה לחובות מסופקים	106	-	106	-	-	29	77		
רווח (הפסד) נקי	133	2	131	21	(1)	*116	*(5)		
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	126	2	124	21	-	*101	*2		
יתרה ממוצעת של נכסים	27,568	126	27,442	12,485	7	*6,816	*8,134		
יתרה ממוצעת של התחייבויות	57,436	4	57,432	2,133	-	*778	*54,521		

* סווג מחדש.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

עמלות. לפרטים בדבר הרפורמה בעמלות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

ישנן מספר הצעות חוק פרטיות בהן הוצע להטיל מגבלות נוספות על גובה העמלות, סוגיהן, האוכלוסיות מהן ייגבו וכיוצ"ב וכן לחייב את הבנקים לשלם ריבית על יתרות זכות בחשבונות ע"ש.

בשלב זה לא ניתן עדיין להעריך האם יחולו שינויים נוספים בחקיקה וברגולציה הנוגעים לשירותים הבנקאיים ולעמלות ו/או לריביות

בגינם, מה יהיו ההסדרים שיקבעו, אם בכלל, וכיצד ישפיעו על הרגלי צריכת השירותים הבנקאיים בידי הלקוחות. לפיכך, לא ניתן עדיין להעריך את ההשלכות שיהיו לכך על תוצאות פעולותיו של הבנק בעתיד. לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר משקי הבית", ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר עסקים קטנים היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

השפעת המשבר על המגזר. השפעות המשבר הפיננסי הגלובלי וההאטה בפעילות הכלכלית בישראל על המגזר באות לידי ביטוי במספר מישורים:

- ירידה במחזור והיקף הפעילות העסקית של החברות והעסקים הקטנים;
- עליה בקיזוז בטחונות נזילים מול אשראי בנקאי, כתוצאה מירידה בשיעורי הריבית על הפקדונות;
- פגיעה מסויימת במוסר התשלומים, שבאה לידי ביטוי בעיכוב תשלומים.

לאור שינויים אלה עדכן הבנק את מדיניות האשראי של המגזר, תוך ביצוע התאמות והעלאת מרווחי האשראי והתאמתם לרמת סיכון האשראי.

בנוסף, הבנק הגביר את הבקרות על תיקי האשראי במגזר תוך שימת דגש על הענפים שעלולים להיות מושפעים באופן ניכר מהמשבר. לגבי לווים הפועלים בענפים אלה נערכת בקרה הדוקה יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם.

מאידך, בחודשים האחרונים מסתמנים אינדיקטורים המצביעים על שיפור במצב הכלכלי, ועל סימנים ראשוניים של יציאה מהמשבר. **הרווח הנקי** של המגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-170 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 137 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 24.1%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-173 מיליון ש"ח, לעומת 138 בתקופה נמקבילה אשתקד, עליה של 25.4%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-145 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 114 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 27.2%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית						
סך-הכל	משכנתאות	בנייה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009						
						רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
273	20	22	2	7	222	- מחיצוניים
(67)	(14)	(5)	-	-	(48)	- בינמיגזרי
						סך-הכל רווח מפעולות מימון הכנסות תפעוליות ואחרות
206	6	17	2	7	174	
130	-	5	10	21	94	
						סך-הכל הכנסות הפרשה לחובות מסופקים
336	6	22	12	28	268	
33	(1)	2	-	-	32	
						רווח נקי
73	3	10	3	13	44	
						רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
71	3	10	3	13	42	
						יתרה ממוצעת של נכסים
14,541	1,406	1,563	3	271	11,298	
						יתרה ממוצעת של התחייבויות
13,908	72	663	-	1,330	11,843	

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008						
						רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
301	*19	27	1	*6	*248	- מחיצוניים
(89)	*(10)	(10)	-	-	*(69)	- בינמיגזרי
						סך-הכל רווח מפעולות מימון הכנסות תפעוליות ואחרות
212	9	17	1	6	179	
139	-	4	8	*42	*85	
						סך-הכל הכנסות הפרשה לחובות מסופקים
351	9	21	9	48	264	
34	2	3	-	-	*29	
						רווח נקי
60	*3	8	1	*4	*44	
						רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
55	*3	8	1	*4	*39	
						יתרה ממוצעת של נכסים
15,078	*894	1,809	3	*241	*12,131	
						יתרה ממוצעת של התחייבויות
12,026	136	624	-	*1,050	*10,216	

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות מקומית					
סך-הכל	משכנתאות	בנייה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
613	41	63	3	15	491
-	-	-	-	-	-
613	41	63	3	15	491
-	-	-	-	-	-
(10)	(24)	(13)	-	-	27
603	17	50	3	15	518
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
395	1	13	31	74	276
הכנסות תפעוליות ואחרות					
998	18	63	34	89	794
סך-הכל הכנסות					
145	2	17	-	-	126
הפרשה לחובות מסופקים					
170	7	20	8	27	108
רווח נקי					
173	7	20	8	27	111
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
14,465	1,276	1,603	3	259	11,324
יתרה ממוצעת של נכסים					
13,660	82	643	-	1,308	11,627
יתרה ממוצעת של התחייבויות					

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
1,026	*46	97	2	*9	*872
-	-	-	-	-	-
1,026	*46	97	2	*9	*872
-	-	-	-	-	-
(429)	*(25)	(49)	-	-	*(355)
597	21	48	2	9	517
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
376	1	11	22	*96	*246
הכנסות תפעוליות ואחרות					
973	22	59	24	105	763
סך-הכל הכנסות					
114	4	16	-	-	*94
הפרשה לחובות מסופקים					
137	*7	17	(1)	*10	*104
רווח (הפסד) נקי					
138	*7	18	-	*8	*105
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
14,540	*1,134	1,567	3	*241	*11,595
יתרה ממוצעת של נכסים					
11,766	132	658	-	*1,124	*9,852
יתרה ממוצעת של התחייבויות					

* סווג מחדש.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

לפרטים בדבר הרפורמה בעמלות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.
 לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

מגזר עסקים קטנים בפעילות בנק מרכנתיל דיסקונט

קרן למתן הלוואות לעסקים בינוניים. במסגרת הצעדים שנקטו על ידי הממשלה במטרה לבלום את ההאטה הכלכלית במשק, הקימה הממשלה קרן למתן הלוואות לעסקים בינוניים (שהכנסותיהם השנתיות נעות בין 15 מיליון ש"ח לבין 400 מיליון ש"ח). ההלוואות ניתנתה בערבות המדינה (בשיעור של 70% ובתנאי שהסכום הכולל של השתתפות המדינה לא יעלה על 20% מסך ההלוואות באמצעות הקרן). בחודש ינואר 2009 פרסם החשב הכללי במשרד האוצר מרכז במסגרתו הוזמנו הבנקים להשתתף בקרן זו, עד לסכום מקסימלי של 1.3 מיליארד ש"ח. עם פרסום תוצאות המרכז התברר כי בנק מרכנתיל דיסקונט נבחר כבנק המממן העיקרי של הקרן (בהיקף הלוואות מקסימלי של 600 מיליון ש"ח). עד ליום 30 בספטמבר 2009 אושרו על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט הלוואות באמצעות הקרן בהיקף של כ-163 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הקמעונאית - מגזר עסקים קטנים", ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

המגזר העסקי

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-243 מיליון ש"ח, לעומת 240 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 1.3%.

בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-245 מיליון ש"ח, לעומת 240 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 2.1%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-215 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 100 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 115.0%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (במיליוני ש"ח):

	פעילות בינלאומית			פעילות מקומית			קרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
	בנקאות בנייה ופיננסים ונדל"ן	בנקאות בנייה	סך-הכל	בנייה ונדל"ן	שוק ההון	סך-הכל			
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
- מחיצוניים	293	136	5	131	157	184	-	6	(33)
- בינמיזרי	(31)	(96)	-	(96)	65	(112)	-	-	177
סך-הכל רווח מפעולות מימון	262	40	5	35	222	72	-	6	144
הכנסות תפעוליות ואחרות	110	6	-	6	104	5	7	24	68
סך-הכל הכנסות	372	46	5	41	326	77	7	30	212
הפרשה לחובות מסופקים	113	7	-	7	106	55	-	-	51
רווח (הפסד) נקי	65	-	3	(3)	65	2	3	16	44
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסויימים	62	-	3	(3)	62	1	3	16	42
יתרה ממוצעת של נכסים	45,126	4,417	22	4,395	40,709	12,134	10	377	28,188
יתרה ממוצעת של התחייבויות	26,236	2,518	-	2,518	23,718	1,910	2	1,875	19,931

נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית							
סך-הכל	סך-הכל	בנייה ופידנסיס ונדל"ן	בנקאות	סך-הכל	בנייה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסיס	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008									
									רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
390	(2)	5	(7)	392	*78	1	*2	*311	- מחיצוניים
(129)	52	-	52	(181)	*9	(1)	-	*171	- בינמיגזרי
261	50	5	45	211	69	-	2	140	סך-הכל רווח מפעולות מימון
103	22	1	21	81	*5	8	*36	32	הכנסות תפעוליות ואחרות
364	72	6	66	292	74	8	38	172	סך-הכל הכנסות
76	5	2	3	71	49	-	-	22	הפרשה לחובות מסופקים
65	31	3	28	34	4	3	*1	*26	רווח נקי
62	31	3	*28	31	*4	3	*1	*23	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
47,565	7,671	1,007	6,664	39,894	*11,490	13	*318	*28,073	יתרה ממוצעת של נכסים
22,287	5,168	29	5,139	17,119	*2,003	3	*1,388	*13,725	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009									
									רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,546	151	14	137	1,395	554	2	12	827	- מחיצוניים
(722)	(5)	-	(5)	(717)	(329)	-	-	(388)	- בינמיגזרי
824	146	14	132	678	225	2	12	439	סך-הכל רווח מפעולות מימון
299	20	-	20	279	17	21	82	159	הכנסות תפעוליות ואחרות
1,123	166	14	152	957	242	23	94	598	סך-הכל הכנסות
215	34	-	34	181	78	-	-	103	הפרשה לחובות מסופקים
243	12	8	4	231	67	7	30	127	רווח נקי
245	12	8	4	233	67	7	30	129	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
47,748	5,579	590	4,989	42,169	12,448	10	359	29,352	יתרה ממוצעת של נכסים
25,708	2,770	-	2,770	22,938	1,934	2	1,839	19,163	יתרה ממוצעת של התחייבויות

נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (במיליוני ש"ח) (המשך):

	פעילות בינלאומית				פעילות מקומית				
	בנקאות ופיננסים ונדל"ן	בנקאות בנייה	סך-הכל	סך-הכל	בנייה ונדל"ן	סך-הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	
	לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008								
	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
- מחיצוניים	15	585	-	15	570	*333	2	*6	*229
- בינמיזרי	148	164	148	-	16	*(133)	(1)	-	*150
סך-הכל רווח מפעולות מימון	163	749	148	15	586	200	1	6	379
הכנסות תפעוליות ואחרות	32	269	30	2	237	*12	21	*105	*99
סך-הכל הכנסות	195	1,018	178	17	823	212	22	111	478
הפרשה לחובות מסופקים	11	100	7	4	89	72	-	-	17
רווח נקי	71	240	67	4	169	*54	-	*8	*107
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	71	240	*67	4	169	*54	-	*6	*109
יתרה ממוצעת של נכסים	7,431	44,179	6,410	1,021	36,748	*10,796	3	*318	*25,631
יתרה ממוצעת של התחייבויות	5,476	21,751	5,423	53	16,275	*2,251	3	*1,460	*12,561

* סווג מחדש.

התפתחויות בסקטור העסקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009

ברבעון השלישי של שנת 2009 נמשך המפנה במשק הישראלי. התוצר המקומי הגולמי צמח ב-2.2%, בהמשך ל-1% ברבעון השני ולעומת נסיגה של 3.2% ברבעון הראשון (כל נתוני החשבונות הלאומיים במונחים שנתיים מנוכי עונתיות). מגמה דומה נרשמה בסקטור העסקי, כאשר תוצר הסקטור העסקי צמח ברבעון השלישי ב-1.6% (לעומת גידול של 1.1% ונסיגה של 4.9% ברבעון השני והראשון, בהתאמה). הצמיחה ברבעון השלישי הובלה על ידי מספר גורמים:

- ייצוא סחורות ושירותים - על רקע התרחבות הסחר העולמי, הואץ קצב הגידול לרמה של 21.8%, בהמשך לצמיחה בשיעור של 14.6%. עליה חדה בקצב של 189% נרשמה בייצוא יהלומים, אך גם בייצוא התעשייתי ללא יהלומים נרשמה צמיחה של 33.4%;
- השקעה בנכסים קבועים - התאוששות המשק הביאה להאצה גם בהשקעה בנכסים קבועים, אשר גדלו ברבעון השלישי בקצב של 23.2%, בהמשך לצמיחה בשיעור של 2.7% ברבעון השני. ההשקעה בבניה למגורים רשמה עליה בשיעור של 6.7% וההשקעה בענפי המשק צמחה בשיעור של 33.6%, במידה רבה כתוצאה מגידול חד בהשקעה בכלי תחבורה עקב הטלת מס על רכבים מזהמים בחודש אוגוסט ("חם הירוק"), אשר גרמה להקדמה של רכישת מכוניות;
- הוצאה לצריכה הפרטית - הצריכה הפרטית גדלה ברבעון השלישי בשיעור של 8.9%, בהמשך ל-8.1% ברבעון השני. גידול חד, בקצב של 137.1%, נרשם ברכישת רכבים לשימוש פרטי וגם הוא תוצאה של "חם הירוק". הדבר הביא לעלייה של 54.4% בצריכת מוצרים בני-קיימא, אך גם צריכת מוצרים שאינם בני-קיימא גדלה בקצב נאה של 5.9%.

במקביל, נרשמה ברבעון השלישי של השנה עליה חדה, בשיעור של 61.9%, ביבוא הסחורות והשירותים, בהמשך לעליה של 4.8% ברבעון השני של שנת 2009. בייבוא הסחורות האזרחיות נרשמה עליה בשיעור של 76.9% ובייבוא השירותים נרשמה עליה בשיעור של 42.5%. סקר החברות של בנק ישראל, מלמד שברבעון השלישי של שנת 2009 החלה הפעילות הכלכלית להתאושש מהר מציפיות החברות בעבר. שיעור החברות אשר דיווחו על עליה בפעילות, היה גבוה במקצת מאלה שדיווחו על ירידה. השיפור במאזן הנטו של דיווחי החברות מבטא שיפור בפעילות הסקטור העסקי, בעיקר גידול בפעילות ענפי התעשייה, המסחר, ובמידה פחותה, ענף השירותים. המדד המוביל בסקר החברות מגלם שיפור נוסף בפעילות במגזר העסקי ברבעון הרביעי של שנת 2009. הדבר נכון לכל המגזרים פרט לענף הבניה, בו המדד המוביל על הגבול בין התכווצות והתרחבות, וענף התחבורה והתקשורת, בו צפויה על-פי המדד המשך התמתנות בפעילות.

התפתחויות בחוב המגזר העסקי

ברבעון השלישי של שנת 2009 נרשמה עלייה של 7 מיליארד ש"ח (1%) בסך החוב של המגזר העסקי. זאת, לאחר ירידה של 16 מיליארד ש"ח (כ-2%) במהלך המחצית הראשונה של השנה (השינויים הינם במונחים נומינליים, ומושפעים משינויים בשער החליפין). העלייה ביתרת החוב ברבעון השלישי נובעת מירידה בחוב המגזר העסקי לבנקים (כ-1%), לצד גידול בחוב החוץ-בנקאי (כ-4%). חוב המגזר העסקי לגופים המוסדיים, המהווה 43.2% מסך החוב לגופים חוץ-בנקאיים, גדל ברבעון השלישי של שנת 2009 ב-6.2%, לאחר ירידה של 8% במחצית הראשונה של השנה. העלייה ברבעון השלישי נובעת, במידה רבה, מהגידול בהיקף ההנפקות (ללא בנקים וחברות ביטוח).

לעומת זאת, באשראי הבנקאי חלה ברבעון השלישי ירידה בשיעור של 1.2%, בין היתר בשל התיסוף שנרשם במהלך הרבעון (כ-4%). ירידה זו בחוב לבנקים הינה בהמשך לירידה מצטברת של כ-3% במהלך המחצית הראשונה של השנה. כתוצאה מכך, ירד משקל הבנקים בסך החוב של המגזר העסקי מ-57.2% בחודש דצמבר 2008 ל-55.4% בחודש ספטמבר 2009.

הירידה בהיקף החוב של המגזר העסקי לבנקים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נבעה, בעיקר, מהגורמים הבאים:

- הגברת הסלקטיביות במתן אשראי מצד הבנקים המקומיים כתוצאה מגידול בפרופיל הסיכון של לקוחות מסוימים והצורך בשיפור הנדילות והלימות ההון;

- ירידה בהיקף העסקאות למימון רכישת אמצעי שליטה;

- ירידה בהיקף הפעילות הריאלית של החברות, לרבות קיטון מלאים, שתרמה לירידה בצרכי האשראי השוטפים למימון הון חוזר;
- האצה בהיקף הגיוס באמצעות איגרות החוב (לא כולל הנפקות של המיגזר הפיננסי), מאפס גיוסים ברבעון הרביעי של שנת 2008 ל-10.4 מיליארד ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2009 ו-9.3 מיליארד ש"ח ברבעון השלישי של השנה.

הגידול בהיקף הגיוסים לווה בעליות ניכרות במחירי איגרות החוב הקונצרניות, תוך ירידה ניכרת בתשואות בהשוואה לסוף שנת 2008 וסגירת הפער במרווחים הגדולים שנוצרו מול איגרות החוב הממשלתיות.

התפתחויות שחלו בשוקים של המגזר

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 חלה ירידה בפעילות במרבית ענפי המשק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עם זאת, החל מהרבעון השני של שנת 2009 נרשמה התאוששות בצריכה הפרטית וביצוא, בהשוואה לירידה רציפה בשני הרבעונים הקודמים.

להלן כיווני ההתפתחות העיקריים ברמה הענפית בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2008:

- ירידה בביקושים למוצרי יצואנים ישראלים, בענפי ההי-טק, הענפים המסורתיים (בעיקר: טקסטיל, חשמל - מתכת, נייר, גומי - פלסטיקה ומוזון) ושירותי הובלה אווירית וימית, כאשר החל מהרבעון השני הסתמנה התמתנות בקצב הירידה, בעיקר בענפי ההי-טק;

- ירידה מתמשכת בפעילות ענף היהלומים, שהחלה במחצית השנייה של שנת 2008 ולוותה בצמצום בהוצאות של הפעילים בשוק (השבתת מלטשות יהלומים ופיטורי עובדים) יחד עם זאת, יש לציין כי החל מהרבעון השלישי ניכרת התאוששות בענף;

- המשך הגידול בהיקף הפעילות של התעשיות הביטחוניות על רקע קבלת הזמנות לעסקאות גדולות;

- ירידה בפעילות של לקוחות מקומיים מוטי יצוא, אשר תרמה לקיטון שולי הרווח התפעולי, כאשר הקיפאון בשערי החליפין תרם להתחזקות מגמה זו;

- צמצום בהיקף ההשקעות בנכסים קבועים בהשוואה להיקפי הפחת;

- ירידה בהיקף הביקושים בשוק המקומי למוצרים ושירותים של פירמות בענפי המסחר, התעשייה והשירותים, כאשר החל מהרבעון השני של שנת 2009 הסתמנה התמתנות בקצב הירידה הענפים העיקריים שהושפעו מהירידה בביקושים המקומיים הינם יבואני רכב, שירותי ליסינג, יבואני רכיבים אלקטרוניים, יבואני מותגי קוסמטיקה ואופנה;

- בענף המלונאות נמשכה הירידה בפעילות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כתוצאה מירידה במספר לינות התיירים, כאשר ברבעון השלישי של השנה הסתמנה מגמת שיפור במספר הלינות בהשוואה לשני הרבעונים הקודמים.

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר

בהמשך שנת 2009 צפויה התאוששות איטית בפעילות הסקטור העסקי, שתקיף בעיקר את ענפי המסחר והשירותים המקומיים, ובאופן חלקי את ענפי התעשייה, בעיקר בתחומי ההיי טק, פלסטיק ומוזון.

להלן ההתפתחויות העיקריות הצפויות:

- גידול ביצוא סחורות ושירותים, כתוצאה משיפור בביקושים בחלק מהשוקים המפותחים למוצרי הי-טק ולמוצרי הענפים המסורתיים;
  - גידול בצריכה הפרטית של משקי הבית, כתוצאה מגידול ברצון האוכלוסייה לצרוך על רקע שיפור ב"אפקט העושר האישי" (עליה בשוק ההון), זאת לצד סביבת ריבית נמוכה;
  - התאוששות מסוימת בהשקעות על רקע עליה באופטימיות במגזר העסקי;
  - גידול באשראי הבנקאי למגזר העסקי כתוצאה מהגורמים הבאים:
  - ירידה בהיצע מקורות מימון מצד הבנקים הזרים הפועלים בשוק המקומי.
  - הצורך במקורות מימון ניכרים למימון מס' עסקאות גדולות לרכישת אמצעי שליטה שחלו במשק ברבעון האחרון של השנה;
  - שיפור בהלימות ההון של המערכת הבנקאית;
  - הצורך במחזור חובות שהגיע זמן פירעונם כדי להקטין את עומס הפירעונות ולשפר את נזילות הפירמות.
  - בלימת המגמה של העלאת מרווחי האשראי והעמלות בעקבות התגברות התחרות במערכת הבנקאית.
- האמור לעיל בדבר ההתפתחויות הצפויות בשוקי המגזר הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק, בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים, באשר למצב המשק והכלכלה העולמית, כמפורט לעיל בסעיף זה וכן בפרק "קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם במחצית הראשונה של שנת 2009". האמור עשוי שלא להתממש במידה ותחול התמתנות חדה יותר בפעילות, ירידה ניכרת ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, ירידה משמעותית נוספת בהיצע מקורות המימון בשוקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, האטה ניכרת בקצב הצמיחה עד כדי התפתחות תנאי מיתון ממושכים בשוקים הגלובליים והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים, שאינם בשליטת הבנק.

התפתחויות במגזר

אשראי לענף היהלומים. החל מהמחצית השנייה של שנת 2008 ניכרת האטה בפעילות ענף היהלומים, בו הבנק הינו מממן משמעותי. הבנק עוקב מקרוב אחר ההתפתחויות בענף, תוך שימת דגש מיוחד על השפעת השינויים על לקוחותיו. כתוצאה מצמצום היקף הפעילות בענף, קטן היקף המימון של הבנק לענף, תוך שמירה על איכות תיק האשראי. יחד עם זאת, יש לציין כי החל מהרבעון השלישי ניכרת התאוששות בענף.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

ליום 30 בספטמבר 2009 לא היתה חריגה מהמגבלות שנקבעו בהוראות המפקח בעניין לווה בודד, קבוצת לווים וששת קבוצות הלווים הגדולות. כמו כן, ליום 30 בספטמבר 2009 לא היתה חריגה ממגבלת "אנשים קשורים".

לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "המגזר העסקי", ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מגזר הבנקאות המסחרית

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-70 מיליון ש"ח, לעומת 100 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 30.0%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-71 מיליון ש"ח לעומת 101 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 29.7%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב-143 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 86 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 66.3%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית										פעילות בינלאומית									
בנקאות כרטיסי					שוק בנייה					בנקאות בנייה					סך-הכל				
ופיננסים אשראי					ההון					משכנתאות סך-הכל					ופיננסים ונדל"ן				
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים																			
- מחיצוניים																			
- בינמיגזרי																			
סך-הכל רווח מפעולות מימון																			
הכנסות תפעוליות ואחרות																			
סך-הכל הכנסות																			
הפרשה לחובות מסופקים																			
רווח (הפסד) נקי																			
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים																			
יתרה ממוצעת של נכסים																			
יתרה ממוצעת של התחייבויות																			

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים																			
- מחיצוניים																			
- בינמיגזרי																			
סך-הכל רווח מפעולות מימון																			
הכנסות תפעוליות ואחרות																			
סך-הכל הכנסות																			
הפרשה לחובות מסופקים																			
רווח (הפסד) נקי																			
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים																			
יתרה ממוצעת של נכסים																			
יתרה ממוצעת של התחייבויות																			

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית								
בנקאות בנייה		משכנתאות סך-הכל ופיננסים ונדל"ן		בנייה		שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים		
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל		סך-הכל		סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל		
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009										
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים										
445	235	68	167	210	(3)	108	-	4	101	- מחיצוניים
49	(2)	4	(6)	51	2	(50)	-	-	99	- בינמיגזרי
494	233	72	161	261	(1)	58	-	4	200	סך-הכל רווח מפעולות מימון
199	61	39	22	138	-	11	16	26	85	הכנסות תפעוליות ואחרות
693	294	111	183	399	(1)	69	16	30	285	סך-הכל הכנסות
143	70	38	32	73	1	17	-	-	55	הפרשה לחובות מסופקים
70	27	16	11	43	(1)	21	4	10	9	רווח (הפסד) נקי
71	27	16	11	44	(1)	21	4	10	10	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
19,644	8,443	2,359	6,084	11,201	100	2,639	1	119	8,342	יתרה ממוצעת של נכסים
10,486	4,289	627	3,662	6,197	-	586	-	435	5,176	יתרה ממוצעת של התחייבויות

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008										
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים										
801	61	-	*61	740	*3	*85	-	*2	*650	- מחיצוניים
(284)	197	56	*141	(481)	(2)	(35)	-	-	(444)	- בינמיגזרי
517	258	56	202	259	1	50	-	2	206	סך-הכל רווח מפעולות מימון
192	56	11	45	136	1	*11	15	*33	*76	הכנסות תפעוליות ואחרות
709	314	67	247	395	2	61	15	35	282	סך-הכל הכנסות
86	15	8	7	71	0	*4	-	-	*67	הפרשה לחובות מסופקים
100	98	17	81	2	*2	*27	-	*2	(29)	רווח (הפסד) נקי
101	98	*17	*81	3	*2	*27	-	*2	(28)	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
20,118	8,696	2,760	5,936	11,422	*147	*2,350	1	*112	*8,812	יתרה ממוצעת של נכסים
9,672	3,849	370	3,479	5,823	-	*565	-	*456	*4,802	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

לפרטים בדבר ההשלכות האפשריות של ההוראה החדשה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסד אשראי", ר' ביאור 1 לתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות המסחרית", ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מגזר הבנקאות הפרטית (PRIVATE BANKING) היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-52 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 79 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 34.2%. בניטרול השפעת רכיבים מסוימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכם ב-54 מיליון ש"ח, לעומת 80 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 32.5%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית				
סך-הכל	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009						
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
146	(231)	-	(231)	377	-	377
- מחיצוניים						
(60)	283	-	283	(343)	-	(343)
- בינמיגזרי						
86	52	-	52	34	-	34
סך-הכל רווח מפעולות מימון						
55	26	16	10	29	15	14
הכנסות תפעוליות ואחרות						
141	78	16	62	63	15	48
סך-הכל הכנסות						
5	5	-	5	-	-	-
הפרשה לחובות מסופקים						
8	(8)	1	(9)	16	6	10
רווח (הפסד) נקי						
9	(8)	1	(9)	17	7	10
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים						
5,729	4,022	-	4,022	1,707	6	1,701
יתרה ממוצעת של נכסים						
38,352	17,036	-	17,036	21,316	-	21,316
יתרה ממוצעת של התחייבויות						

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008						
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים						
(41)	171	-	*171	(212)	(1)	*(211)
- מחיצוניים						
135	(109)	-	(109)	244	-	*244
- בינמיגזרי						
94	62	-	62	32	(1)	33
סך-הכל רווח מפעולות מימון						
63	41	15	26	22	11	*11
הכנסות תפעוליות ואחרות						
157	103	15	88	54	10	44
סך-הכל הכנסות						
2	2	-	2	-	-	-
הפרשה לחובות מסופקים						
39	30	7	*23	9	*-	*9
רווח נקי						
39	32	7	*25	7	*-	*7
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים						
4,637	3,293	-	3,293	1,344	8	*1,336
יתרה ממוצעת של נכסים						
34,630	16,241	-	16,241	18,389	-	*18,389
יתרה ממוצעת של התחייבויות						

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית					
סך-הכל	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009							
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
192	99	-	99	93	1	92	- מחיצוניים
76	67	-	67	9	-	9	- בינמיזרי
268	166	-	166	102	1	101	סך-הכל רווח מפעולות מימון
157	84	44	40	73	33	40	הכנסות תפעוליות ואחרות
425	250	44	206	175	34	141	סך-הכל הכנסות
12	12	-	12	-	-	-	הפרשה לחובות מסופקים
52	12	6	6	40	7	33	רווח נקי
54	12	6	6	42	8	34	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
5,851	4,000	-	4,000	1,851	6	1,845	יתרה ממוצעת של נכסים
39,174	17,690	-	17,690	21,484	-	21,484	יתרה ממוצעת של התחייבויות

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008							
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
1,337	511	-	*511	826	-	*826	- מחיצוניים
(1,060)	(323)	-	(323)	(737)	-	(737)	- בינמיזרי
277	188	-	188	89	-	89	סך-הכל רווח מפעולות מימון
130	72	43	29	58	29	*29	הכנסות תפעוליות ואחרות
407	260	43	217	147	29	118	סך-הכל הכנסות
3	3	-	3	-	-	-	הפרשה לחובות מסופקים
79	56	10	*46	23	1	*22	רווח נקי
80	56	*10	*46	24	*1	*23	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
4,473	2,823	-	2,823	1,650	6	*1,644	יתרה ממוצעת של נכסים
34,594	15,504	-	15,504	19,090	-	*19,090	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

התפתחויות במגזר

בנק דיסקונט חנך מרכז בנקאות פרטית בתל אביב, שהועתק למשכנו החדש במגדלי עזריאלי. המרכז משרת את לקוחות הבנקאות הפרטית, מקומיים ובינלאומיים, בעלי עושר פיננסי.

המרכז מהווה נדבך נוסף, במסגרת היערכות הבנק לחווית שירות הולמת ומותאמת לקבוצות אוכלוסיה בדיסקונט. המרכז הינו אחד מ-4 מרכזי הבנקאות הפרטית הקיימים גם בירושלים, בנתניה ובחיפה, תוך מטרה להרחיב את היקף הפעילות של קבוצת דיסקונט, בתחום הבנקאות הפרטית המקומית, לצד המשך הפעילות הענפה הקיימת בפעילות הבינלאומית. לפרטים נוספים אודות "מגזר הבנקאות הפרטית", ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מגזר הניהול הפיננסי התפתחויות במגזר

התפתחויות בתיק הנוסטרו. לפרטים בדבר תיק הנוסטרו של הבנק והתפתחויות שחלו בו, ובכלל זה פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה ובדבר השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים, ר' לעיל "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח של המגזר, ללא הפעילות של תת מגזר החברות הריאליות, הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-129 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 234 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של המגזר לתקופה מסתכמת ב-76 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 221 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סך כל ההכנסות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 448 מיליון ש"ח, לעומת סך של 120 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, והן כוללות שלושה מרכיבים עיקריים:

1. הכנסה מפעילות הנוסטרו של הבנק (בעיקר מנגזרים פיננסיים) בסך של 305 מיליון ש"ח, כולל רווח של 255 מיליון ש"ח ממכירה של ניירות ערך (בעיקר איגרות חוב ממשלתיות) ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר. זאת לעומת הפסד מפעילות נוסטרו בסך של 92 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, לאחר קיזוז של 26 מיליון ש"ח רווח ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר.

2. הפסד נטו, מניהול נכסים והתחייבויות (מניהול הפוזיציות וממסחר ותיווך במטבעות ובנגזרים פיננסיים) בסך של 57 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של 280 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3. הכנסות מפעילות בחו"ל בסך של 200 מיליון ש"ח, לעומת סכום שלילי של 68 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הניהול הפיננסי (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית		פעילות בינלאומית סך-הכל		פעילות מקומית סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר							
2008				2009			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
6	(54)	60	331	144	187		
(74)	(55)	(19)	(2)	(16)	14		
הכנסות תפעוליות ואחרות סך-הכל הכנסות							
(68)	(109)	41	329	128	201		
הפרשה לחובות מסופקים							
4	3	1	1	1	-		
רווח (הפסד) נקי							
(108)	(94)	* (14)	61	82	(21)		
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסויימים							
(99)	(93)	* (6)	95	84	11		
יתרה ממוצעת של נכסים							
51,853	12,459	* 39,394	78,290	21,576	56,714		
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
22,872	5,426	* 17,446	31,784	11,384	20,400		

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות מגזר הניהול הפיננסי (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות מקומית		פעילות בינלאומית		פעילות מקומית		פעילות בינלאומית	
סך-הכל		סך-הכל		סך-הכל		סך-הכל	
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר							
2008				2009			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
198	(35)	233	452	251	201		
(78)	(33)	* (45)	(4)	(51)	47		
הכנסות תפעוליות ואחרות							
120	(68)	188	448	200	248		
סך-הכל הכנסות							
5	5	0	25	25	-		
הפרשה לחובות מסופקים							
(234)	(118)	(116)	129	93	36		
רווח (הפסד) נקי							
(221)	* (118)	* (103)	76	94	(18)		
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים							
55,525	14,147	* 41,378	70,324	20,118	50,206		
יתרה ממוצעת של נכסים							
22,182	7,505	* 14,677	28,020	11,814	16,206		
יתרה ממוצעת של התחייבויות							

* סווג מחדש.

לפרטים נוספים אודות "מגזר הניהול הפיננסי", ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

תת מגזר החברות הריאליות כללי

תת המגזר כולל את פעילות קבוצת הבנק בהשקעות ריאליות. עיקר פעילות תת המגזר הינה השקעות המבוצעות על ידי חברת הבת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") ועל ידי הבנק במישרין.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תת המגזר

ליום 30 בספטמבר 2009, הבנק היה רחוק ממגבלת ההשקעה בתאגידים ריאליים בהתאם לסעיף 23 א' לחוק הבנקאות (רישוי). לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

הצעה לתיקון חוק הבנקאות (רישוי). בחודש יולי 2009 פורסמה ועברה קריאה ראשונה ההצעה לתיקון חוק הבנקאות (רישוי)

- בכל הנוגע למגבלה לפיה תאגיד בנקאי לא יחזיק ביותר מתאגיד החזקה ריאלי אחד. על פי ההצעה המוגבלת תשונה באופן הבא:
  - תתאפשר החזקה, ישירה או עקיפה, בתאגיד החזקה ריאליים בשיעור נמוך של עד אחוז אחד, שאינו משקף השפעה של התאגיד הבנקאי על תאגידים כאמור;
  - ייקבע כי לעניין ההגדרה "תאגיד החזקה ריאלי" יראו מבטח כפועל בענף הביטוח בלבד, וזאת ללא תלות בהשקעותיו הפיננסיות בתאגידים אחרים או בפעולותיו בענפי משק נוספים;
  - תאגיד בנקאי יהיה רשאי להחזיק בשיעור העולה על 1% באמצעי השליטה במבטח אחד בלבד, שהונו עולה על 2,000 מיליון ש"ח;
  - המונח "פועל בעקיפין" יוגדר כך שתאגיד ייחשב כפועל בעקיפין רק אם הוא מחזיק 5% או יותר מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד הפועל באותו ענף משק, שיעור המשקף יכולת השפעה על אותו ענף משק.
- להערכת הבנק, אם תתקבל הצעת החוק לא תהיה לכך השפעה מהותית על פעילות הבנק.

היקף הפעילות של תת המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד של תת המגזר הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-13 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 89 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות תת מגזר החברות הריאליות (במיליוני ש"ח):

לתשעת החודשים		לשלושת החודשים		
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2008	2009	2008	2009	
(53)	(3)	(18)	-	הפסד מפעולות מימון
(2)	23	(11)	26	הכנסות תפעוליות ואחרות
(55)	20	(29)	26	סך-הכל הכנסות
(40)	(6)	(25)	(1)	חלקו של הבנק בהפסדי חברות כלולות
-	(17)	-	-	רווח בלתי רגיל ממימוש השקעות
(89)	(13)	(53)	15	רווח (הפסד) נקי
(89)	4	(53)	15	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים

השקעות הקבוצה בקרנות השקעה פרטיות, בקרנות הון סיכון ובחברות

דש"ה שותפה במספר חברות פרטיות, קרנות השקעה פרטיות וקרנות הון סיכון. יתרת ההשקעה של דש"ה בחברות ובקרנות האמורות עמדה ביום 30 בספטמבר 2009 על כ-142.4 מיליון דולר. היתרה המקסימלית של ההתחייבויות העתידיות של דש"ה להשקעה בחברות ובקרנות אלה הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2009 ב-190.2 מיליון דולר.

בנוסף להשקעה בקרנות באמצעות דש"ה, השקיע הבנק במישרין בקרן נוספת. יתרת ההשקעה של הבנק בקרן האמורה עמדה ביום 30 בספטמבר 2009 על סך של 7.9 מיליון דולר. יתרת ההתחייבויות העתידיות של הבנק להשקעה בקרן זו הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2009 בכ-4.1 מיליון דולר.

כמו כן, בנק מרכנתיל דיסקונט התקשר בהסכמים להשקעה בחמש קרנות הון סיכון. השקעת בנק מרכנתיל דיסקונט בקרנות אלה עמדה ביום 30 בספטמבר 2009 על כ-3.4 מיליון דולר. סך ההתחייבויות העתידיות המקסימליות הנוספות של בנק מרכנתיל דיסקונט להשקעה בקרנות אלה הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2009 ב-0.6 מיליון דולר.

התפתחויות במגזר

מכירת ההשקעה ב-KFS. ביום 30 במרס 2009, נחתם הסכם במסגרתו מכרה דש"ה את מלוא החזקותיה במניות KFS לקרדן בתמורה לסך של 38.5 מיליון יורו. התמורה האמורה תשולם כלהלן: סך של 30 מיליון יורו שולם ביום 31 במרס 2009 וסך של 8.5 מיליון יורו ישולם בתום 7 שנים ממועד החתימה, ללא ריבית.

במקביל, חתמה דש"ה על הסכם אופציה לרכישת 5% מהון המניות של KFS בדרך של הקצאה. האופציה הינה לתקופה של 6 שנים, שתחילתה במועד חתימת ההסכם, לפי שווי של 386 מיליון יורו בתוספת 5% לשנה (בכפוף להתאמות הקבועות בהסכם). היה והאופציה תמומש במהלך השנתיים הראשונות, יראה הדבר כאילו האופציות מומשו בתום שנתיים מלאות, לענין צבירת הריבית. האופציה תהיה ניתנת למימוש בכל עת במהלך 6 שנים ממועד חתימת ההסכם, אלא אם התקופה האמורה תתקצר עקב אירוע של רישום למסחר של מניות KFS או אירוע מכירה אחר (כפי שאלה הוגדרו בהסכם האופציה). אם וככל שדש"ה תמומש את האופציה אזי תעמודנה לה זכויות הכוללות זכות הצטרפות במקרה של מכירת שליטה על ידי קרדן וזכות השתתפות בהקצאות עתידיות וכן מנייתיה תהיינה כפופות לזכות הצעה ראשונה של קרדן, והכל בכפוף ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם האופציה.

בנוסף לאמור, אישר הבנק העמדת אשראי חדש לקבוצת קרדן בסכומים העולים על התמורה כאמור. בדוחות הכספיים לימים 31 בדצמבר 2008, 31 במרס 2009, 30 ביוני 2009 ו-30 בספטמבר 2009, מטעמי זהירות, בחישוב ההפרשה לירידת ערך לא הביא הבנק בחשבון את ייחוס השווי הכלכלי לאופציה.

בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2009 נרשם הפסד נוסף בגין מימוש ההשקעה ב-KFS, בסך של 18 מיליון ש"ח (עיקרו בשל הפרשי שער שנרשמו בגין ההשקעה עד למועד המימוש). זאת, בהמשך להפרשות לירידת ערך ההשקעה, בסך של כ-85 מיליון ש"ח, שנרשמו בשנת 2008. לפרטים נוספים אודות ההשקעה ב-KFS, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

השקעה בחברת מניח - שירותים פיננסיים בע"מ. בדוח השנתי לשנת 2008 תוארה ההשקעה בחברה, ובכלל זה הסכם שחתמה דש"ה לרכישת השליטה בחברה. ביום 20 באוגוסט 2009, לאור אי קיום התנאים המתלים שנקבעו בהסכם, הודיעה דש"ה על ביטולו. **מכירת השקעות.** לפרטים בדבר מכירת השקעות בהוט, בזק והראל, בהן הבנק החזיק במישרין, ר' ביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים אודות תת מגזר החברות היראלייות, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים

הפעילות בתחום כרטיסי אשראי

פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת הן באמצעות כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל"), חברת כרטיסי אשראי, המוחזקת על ידי הבנק בשיעור של 71.8%, והן בהנפקת כרטיסי אשראי של כאל ללקוחות הבנק כמנפיקים משותפים, כחלק מסל השירותים והמוצרים המוצע על ידי הבנק.

הכנסות הבנק מהפעילות בכרטיסי אשראי כוללת, בראש ובראשונה, עמלות שונות הקשורות לפעילות כאל בכרטיסי אשראי (הן כמנפיקה של כרטיסי אשראי והן כסולקת של כרטיסי אשראי), וכן את הכנסות המימון מאשראי בעסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. בנוסף, לבנק הכנסות הנובעות מתשלומים המועברים לו בגין כרטיסי אשראי שהונפקו על ידי כאל ביחמת הבנק, עבור לקוחותיו.

מידע כללי על הפעילות

רווחי כאל הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-202 מיליון ש"ח לעומת 169 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 19.5%. פעילות החברה מתמקדת בשני אפיקים עיקריים: הנפקה וסליקה. במסגרת אפיק ההנפקה פועלת החברה להעמיד אשראי ללקוחותיה.

להלן יובאו נתונים כמותיים על פעילות כאל:

מספר כרטיסים תקפים ⁽³⁾					
31.12.2008			30.9.2009		
סך-הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים ⁽⁴⁾	סך-הכל	כרטיסים לא פעילים	כרטיסים פעילים ⁽⁴⁾
באלפים					
993	151	842	1,041	152	889
506	105	401	529	102	427
1,499	256	1,243	1,570	254	1,316

מחזור עסקאות ⁽⁵⁾		
בשנת החודשים	בשנת החודשים	בשנת החודשים
בשנה שהסתיימה ביום	שהסתיימו ביום	שהסתיימו ביום
31 בדצמבר 2008	30 בספטמבר 2008	30 בספטמבר 2009
במיליוני שקלים חדשים		
32,917	24,825	25,443
8,365	6,296	6,342
41,282	31,121	31,785

הערות:

- (1) "כרטיס בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק במשותף עם הבנקים שבהסדר ובאחריותם.
- (2) "כרטיס חוץ-בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק על ידי כאל, שלא במשותף עם הבנקים.
- (3) "כרטיס תקף" - כרטיס אשראי בתוקף, שאינו חסום.
- (4) "כרטיס פעיל" - כרטיס אשראי שביצע לפחות פעולה אחת ברבעון האחרון.
- (5) "מחזור עסקאות" - כולל עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיס וחייבים בגין עסקאות בתשלום נדחה, בניכוי הזיכויים בהם זוכו הבנקים או זוכו לקוחותיהם בגין השימוש בכרטיסי האשראי במשך אותה תקופה ועמלות שנגבו עבור הבנקים או עבור כאל. מחזור העסקאות אינו כולל משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים בישראל.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-149 מיליון ש"ח, לעומת 136 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 9.6%. הרווח הנקי בניטרול רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה מסתכם בסך של 149 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת סך של 117 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 27.3%. **ההפרשה לחובות מסופקים** הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-59 מיליון ש"ח, לעומת 29 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 103.4%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי האשראי (במיליוני ש"ח):

מסקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
62	7	6	2	77	- מחיצוניים
(16)	-	-	-	(16)	- בינמיגזרי
46	7	6	2	61	סך-הכל רווח מפעולות מימון
208	21	24	8	261	הכנסות תפעוליות ואחרות
254	28	30	10	322	סך-הכל הכנסות
21	-	-	-	21	הפרשה לחובות מסופקים
22	13	16	6	57	רווח נקי
22	13	16	6	57	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
8,349	271	377	123	9,120	יתרה ממוצעת של נכסים
884	1,330	1,875	433	4,522	יתרה ממוצעת של התחייבויות

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
*57	*6	*2	*1	66	- מחיצוניים
(15)	-	-	-	(15)	- בינמיגזרי
42	6	2	1	51	סך-הכל רווח מפעולות מימון
*154	*42	*36	*10	242	הכנסות תפעוליות ואחרות
196	48	38	11	293	סך-הכל הכנסות
16	-	-	-	16	הפרשה לחובות מסופקים
*38	*4	*1	-	43	רווח נקי
*37	*4	*1	*1	43	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
*7,095	*241	*318	*112	7,766	יתרה ממוצעת של נכסים
*934	*1,050	*1,388	*466	3,838	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי האשראי (במיליוני ש"ח) (המשך):

	משקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
-	191	15	12	4	222
-	(46)	-	-	-	(46)
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
	145	15	12	4	176
הכנסות תפעוליות ואחרות					
	570	74	82	26	752
סך-הכל הכנסות					
	715	89	94	30	928
הפרשה לחובות מסופקים					
	59	-	-	-	59
רווח נקי					
	82	27	30	10	149
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
	82	27	30	10	149
יתרה ממוצעת של נכסים					
	7,807	259	359	119	8,544
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
	850	1,308	1,839	435	4,432

	משקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008					
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים					
-	*164	*9	*6	*2	181
-	(43)	-	-	-	(43)
סך-הכל רווח מפעולות מימון					
	121	9	6	2	138
הכנסות תפעוליות ואחרות					
	*439	*96	*105	*33	673
סך-הכל הכנסות					
	560	105	111	35	811
הפרשה לחובות מסופקים					
	29	-	-	-	29
רווח נקי					
	*116	*10	*8	*2	136
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים					
	*101	*8	*6	*2	117
יתרה ממוצעת של נכסים					
	*6,816	*241	*318	*112	7,487
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
	*778	*1,124	*1,460	*456	3,818

* סווג מחדש.

חקיקה תקינה והסדרה

הסדרים בין חברות כרטיסי אשראי. כמפורט בדוח השנתי לשנת 2008, כאל, הבנק והבנק הבינלאומי הגישו ערעור על החלטת בית הדין להגבלים עסקיים בעניין המתודולוגיה לקביעת עמלה צולבת. דיון בערעור קבוע ליום 28 בדצמבר 2010.

הסכם משולש לסליקה צולבת. לפרטים בדבר ההסכם ר' בדוח השנתי לשנת 2008. כמפורט שם, ביום 11 בנובמבר 2007 החליט בית הדין להגבלים עסקיים למנות מומחה שתפקידו יהא לבחון את שיעור העמלה הצולבת שנקבע בהסדר.

ביום 4 בינואר 2009, הומצאה חוות דעת המומחה. במסגרת חוות הדעת הציג המומחה סקירה תמציתית של שוק כרטיסי האשראי בישראל; תיאור של החלטות בית הדין והמתודולוגיה הכללית שנקבעה לצורך חישוב עמלת המנפיק, המבוססת רובה ככולה על עלות השירותים שמספק המנפיק באופן ישיר לבית העסק; תיאור איכותי של אותם שירותים שבית הדין קבע כמזכים, ושעל בסיס עלותם יש לחשב את עמלת המנפיק; שיטת תמחור מבוססת עלויות, על פיה, לדידו, יש לחשב את עמלת המנפיק בהתאם למתודולוגיה שקבע בית הדין; היבטים יישומיים של שיטת התמחור שנבחרה, בהתחשב במאפיינים הייחודיים של חברות כרטיסי האשראי והענף

בו הן פועלות; מבנה העלויות של שלוש חברות כרטיסי האשראי, מהותן וסיווגן בין עלויות מזכות לעלויות שאינן מזכות; ודיון בסוגיית הקטגוריות והמתווה הראוי לשינוי העמלה מרמתה הנוכחית לרמתה הנורמטיבית. הצדדים ובכללם כאל, ויתרו על חקירת המומחה ועל הגשת סיכומי טענות בשלב זה ובית הדין התבקש להורות למומחה להמשיך בעבודתו לשלב השני, עד למתן חוות דעתו הסופית. בהתאם, בית הדין קבע בהחלטה מיום 4 ביוני 2009, כי מועד חקירת המומחה שהיה קבוע ליום 7 ביוני 2009 יבוטל.

ביום 24 בפברואר 2009 הוגשו לבית הדין להגבלים עסקיים שני מסמכים (להלן: "בקשות הגילוי"): האחד, הודעה ובקשה מטעם חברת "פרטנר" בנוגע לחוות דעת המומחה, במסגרתו התבקש בית הדין להורות לשלוש חברות כרטיסי האשראי והבנקים השולטים בהם לבסס את התשתית העובדתית שמסרו למומחה בתצהירים ערוכים ומאומתים כדין. השני, בקשה להורות על גילוי מסמכים, אשר הוגשה מטעם "סופר פארם", "שירותי בריאות כללית" ו-"סלקום", במסגרתה התבקש בית הדין להורות למומחה להעביר לידיהן את כל המידע, המסמכים והתרשומות שקיבל ממבקשות האישור, ואשר מתייחסים לעניינים שפורטו בנספח לבקשה. ביום 6 במאי הגישה כאל את תשובתה, במסגרתה הודיעה על התנגדותה לבקשות הגילוי, על דרך של הצטרפות לתשובה לבקשת הגילוי אשר הוגשה מטעם בנק הפועלים וישראל כרטיס. ביום 10 במאי 2009, הגישה הממונה את התנגדותה לבקשה להורות על גילוי מסמכים. ביום 11 במאי 2009 הגישו בנק לאומי ולאומי-קארד את התנגדותן לבקשות הגילוי.

ביום 27 במאי 2009 דחה בית הדין את בקשות הגילוי בקובעו כי הן אינן עולות בקנה אחד עם החלטת בית הדין בעניין מינוי מומחה. הכנסות הסליקה הן פונקציה של עמלות סליקה מבתי עסק, עמלה צולבת בין חברות כרטיסי אשראי ומוחזרי הסליקה של כאל. להערכת הבנק וכאל, לירידה בשיעור העמלה הצולבת צפויה להיות השפעה על שיעורי עמלות הסליקה מבתי עסק. כמפורט בדוח השנתי לשנת 2008, האריך בית הדין להגבלים עסקיים את תוקפו של ההיתר הזמני עד ליום 30 באפריל 2009. מאז הוארך פעמיים תוקף ההיתר הזמני, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2010.

יזומות חקיקה להפרדת חברות כרטיסי האשראי מן הבנקים. עם חידוש פעילות הכנסת לאחר הבחירות והקמת הממשלה החדשה, הוגשה מחדש הצעת חוק פרטית לפיה ייאסר על תאגיד בנקאי להחזיק בחברה מנפיקה של כרטיסי אשראי. הפיקוח על הבנקים התנגד בעבר ליזומת חקיקה מסוג זה והממשלה נמנעה מלתמוך בהן. לא ניתן להעריך בשלב זה האם הצעות ברוח זו יקודמו בידי הממשלה והכנסת ומה יהיו ההסדרים שייקבעו בתחום זה, אם בכלל.

ניהול סיכונים הנובעים משימוש בכרטיסי אשראי. ביום 9 ביוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב בדבר "הבהרות בנושא ניהול סיכונים הנובעים משימוש בכרטיסי אשראי בביצוע עסקות לא חוקיות בעסקת מסמך חסר, בה לא הוצג כרטיס אשראי, ברשת האינטרנט". המכתב מבהיר מספר סוגיות בנושא כיבוד עסקות הימורים וכן עסקות בלתי חוקיות אחרות. במסגרת המכתב קובע המפקח כי חברת האשראי לא תאשר עסקה שבוצעה במסמך חסר שבה לא הוצג כרטיס אשראי אם מתעורר לגביה אחד מן חששות הבאים: (א) היא בלתי חוקית במקום עריכתה (ב) החיוב אמור להתבצע בכרטיס של תושב ישראל או של תושב חוץ אשר יש לגביו מידע כי הוא שוהה בישראל. בנוסף נאסר על חברות האשראי להתקשר בהסכם סליקה עם בתי עסק אשר על פי המידע המצוי בידי חברת האשראי תחום פעילותו של בית העסק מהווה הפרה של הדין החל עליו. לפרטים נוספים אודות חקיקה הנוגעת לפעילות כרטיסי אשראי, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

התפתחויות במגזר

התפתחויות מסויימות בתחום הסליקה הבינלאומית. בעקבות ריבוי חיובים חוזרים בגין ביטולי עסקאות, בעיקר בתחום ענף תוספי המזון, שנשלקו על ידי חברה בת של כאל, כאל אינטרנשיונל, הוטלו על ידי ארגון ויזה אירופה סנקציות כספיות בסכום של כ-9 מיליון אירו, זאת בגין חיובים חוזרים כאמור שארעו עד סוף חודש אוגוסט 2009. כאל אינטרנשיונל צפויה לסנקציות כספיות נוספות, בגין התקופה שעד סוף חודש ספטמבר 2009, בסכום הנאמד בכ-3 מיליון אירו. יצוין כי בהתאם להסכמים עם בתי העסק, יש בידי כאל אינטרנשיונל לחייב את בתי העסק הרלוונטיים בעלות הסנקציות הכספיות. כאל ערכה הפרשות נאותות בדוחות הכספיים בגין החשיפה הנובעת מהסנקציות האמורות. כאל נוקטת בתכנית להפחתת החיובים החוזרים לרמות הקבועות בכללי ויזה אירופה על ידי הפסקת התקשרות עם מספר בתי עסק, אשר גרמו לעיקר החשיפה. תרומת בתי העסק, עמום הופסקה ההתקשרות כאמור בשנת 2009, נאמדת ברווח נקי של כ-3 מיליון דולר, במונחים שנתיים. בחודש ספטמבר 2009 הטילה ויזה אירופה על כאל אינטרנשיונל איסור להתקשר עם בתי עסק חדשים לתקופה של שלושה חודשים שתסתיים ביום 15 בדצמבר 2009.

בחדש נובמבר 2009 הודיע ארגון ויזה אירופה לכאל כי הוא מצפה לפעולה נמרצת וקפדנית לטיפול בחריגות וליישום תכנית הפחתת הסיכונים לה היא מחויבת, זאת בתקופה של שלושה חודשים המתחילה ביום 1 בדצמבר 2009. במידה וכאל לא תעמוד בתכנית ותחרוג מכללי הארגון תישקל שלילת רישיונה לסליקה בינלאומית ובמקרים קיצוניים ביותר, הפסקת חברותה בארגון. כאל נקטה ונוקטת שורה של צעדים על מנת להבטיח עמידה בכללי ארגון ויזה אירופה ובתכנית ההפחתה, ובין היתר החליט דירקטוריון כאל, בישיבה מיום 12 בנובמבר 2009, על השעייתם המיידית של נושאי משרה מסוימים בכאל אינטרנשיונל. לאור האמור, להערכת כאל, הסיכוי להתממשות הסיכון לשלילת רישיון הסליקה הבינלאומית והסיכוי לשלילת חברותה בארגון, הינם קלושים.

הסכם הנפקה משותפת עם בנק יהב. ביום 22 בספטמבר 2009 חתמו כאל ובנק יהב על הסכם הנפקה משותפת של כרטיסי ויזה, מסטר קארד ודיינרס. ההסכם כולל את כל הסדרי התפעול ומתן השירותים לכרטיסים שיונפקו על ידי כאל ויופצו על ידי בנק יהב ללקוחותיו.

רכישת פעילות פקטורינג. ביום 5 בינואר 2009 חתמה כאל על הסכם לרכישת פעילות הפקטורינג של חברת פסגות מימון פקטורינג תמורת סך של 1 מיליון ש"ח. הפעילות הנרכשת תפעל תחת חברה חדשה (להלן: "כאל פקטורינג") בבעלות משותפת של כאל (75%) ושל פסגות מימון פקטורינג (25%). במסגרת ההסכם כאל תעמיד קו אשראי לכאל פקטורינג בסכום שלא יעלה על 150 מיליון ש"ח (קבוע בהיתר המפקח על הבנקים). בתום שלוש שנים ממועד ההשלמה ובתום ארבע שנים ממועד ההשלמה, תעמוד לכאל הזכות, למשך 12 חודשים, לרכוש את מלוא החזקות פסגות מימון בחברה המשותפת בהתאם לנוסחת מימוש ("להלן: אופציית "call"). ככל שלא נוצלה אופציית ה-call, אזי בתום חמש שנים ממועד ההשלמה, תעמוד לפסגות מימון הזכות, למשך 12 חודשים, לחייב את כאל לרכוש ממנה את מלוא החזקות פסגות מימון בחברה המשותפת.

הרכישה תאפשר לכאל כניסה ישירה לתחום הפקטורינג, ובכך להרחיב את פעילותה בתחום האשראי העסקי החוץ-בנקאי. ביום 7 באפריל 2009, לאחר שהתקיימו התנאים המתלים להשלמת העסקה, הושלמה עסקת הרכישה של פעילות פסגות על ידי כאל פקטורינג. תוקפו של היתר המפקח על הבנקים להחזקת אמצעי שליטה בכאל פקטורינג הינו עד לשנת 2013.

לפרטים נוספים אודות הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

פעילות בשוק ההון

מגמות אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית

שוק ההון. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשמו עליות שערים בשוק המניות בארץ, בעיקר על רקע המגמה החיובית בשוקי העולם ותנאי המאקרו החיוביים במשק, בהם: הריבית הנמוכה, רמת הנזילות הגבוהה, החזרה לתוואי של צמיחה כבר ברבעון השני של השנה, והציפיות להאצת קצב ההתאוששות בארץ ובעולם. גורמים אלה הביאו להפחתת הסיכון במשק, אשר בא לידי ביטוי בשוק אג"ח החברות בישראל, בירידת התשואות (ומרווחי התשואה מול איגרות החוב הממשלתיות) וחיזוש הנפקות, אשר נעצרו לחלוטין בסוף שנת 2008. בנוסף, נרשמה בתשעת החודשים הראשונים של השנה חזרה של המשקיעים הזרים לבורסה של תל אביב. בתקופה האמורה הסתכמו השקעות זרים במניות בבורסה של תל אביב ב-1.1 מיליארד דולר, לעומת מימושים של 1.8 מיליארד דולר בשנת 2008. באיגרות החוב הממשלתיות (ומק"מ) עמדו השקעות זרים בתשעת החודשים הראשונים של השנה על 921 מיליון דולר, לעומת מימושים נטו של 1.5 מיליארד דולר בשנת 2008. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשמו עליות שערים בולטות במדדים יתר 50 (142.4%), תל דיבידנד 20 (120.8%), מדד נדל"ן 15 (110.2%), מדד תל-טק 15 (73.7%), מדד פיננסים 15 (95.3%), מדד הבנקים (76.7%), מדד ת"א 100 (64.5%) ומדד ת"א 25 (52%).

שוק קרנות הנאמנות. שוק קרנות הנאמנות עלה מתחילת השנה בכ-14.6 מיליארד ש"ח, מרמה של כ-110.95 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2008, לרמה של כ-125.6 מיליארד ש"ח בסוף חודש ספטמבר 2009. בחודשים ינואר עד ספטמבר 2009 נרשמו גיוסים בכל סוגי הקרנות, פרט לקרנות הכספיות.

נכסי קרנות האג"ח עלו בתקופה האמורה בכ-21.7 מיליארד ש"ח, נכסי הקרנות השקליות עלו בכ-3.7 מיליארד ש"ח, נכסי הקרנות המנייתיות עלו בכ-1.6 מיליארד ש"ח ונכסי קרנות חו"ל עלו בכ-175 מיליון ש"ח. מנגד, נכסי הקרנות הכספיות ירדו בכ-12.8 מיליארד ש"ח. העליה בנכסי קרנות האג"ח והמניות נובעת מהריבית הנמוכה במשק, פרסום אינדיקטורים מאקרו כלכליים חיוביים, האופטימיות לגבי יציאה מהמשבר הכלכלי במהלך שנת 2010, רמת הנזילות הגבוהה במשק וירידה בחששות המשקיעים. מנגד, הירידה בקרנות הכספיות נבעה בעיקר מהתשואות הנמוכות שקיימות באפיק השקלי לטווח קצר ומהמעבר לאפיקי השקעה ברמת סיכון גבוהה יותר, כגון מניות ואיגרות חוב קונצרניות.

שוק קופות הגמל. קופות הגמל השיגו עד סוף הרבעון השלישי של שנת 2009 תשואה חיובית בשיעור של כ-23.69% במוצע. עליות אלה נבעו מהעליות החדות במדדים השונים בבורסה.

לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בקופות גמל מסוג "קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים" היתה ברבעון השלישי של שנת 2009 צבירה נטו שלילית בהיקף של כ-2,122 מיליון ש"ח, לעומת צבירה נטו שלילית של כ-4,342 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היקף קופות הגמל בסוף הרבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם בכ-268.3 מיליארד ש"ח, לעומת כ-248.3 מיליארד ש"ח בסוף התקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ-20 מיליארד ש"ח (כ-8%).

שוק קרנות הפנסיה החדשות. קרנות הפנסיה החדשות השיגו עד סוף הרבעון השלישי של שנת 2009 תשואה חיובית של כ-22.24% במוצע.

לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בסך קרנות הפנסיה החדשות היתה ברבעון השלישי של שנת 2009 צבירה חיובית בהיקף של כ-6.72 מיליארד ש"ח, לעומת צבירה חיובית נטו של כ-5.79 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. היקף קרנות הפנסיה החדשות בסוף הרבעון השלישי של שנת 2009 הסתכם בכ-65.24 מיליארד ש"ח, לעומת כ-49.86 מיליארד ש"ח בסוף הרבעון השלישי של שנת 2009, עליה של כ-15.38 מיליארד ש"ח (כ-30%).

מגבלות חקיקה תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות בשוק ההון

ממשקים אחידים. בחודש אוגוסט 2009 פורסם חוזר בנושא "מבנה אחיד מצומצם להעברת מידע מגוף מוסדי לבעל רשיון", כשלב ראשון ביצירת ממשק אחיד להעברת מידע בין הבנקים היועצים לבין מנהלי המוצרים הפנסיוניים והשחקנים האחרים בשוק.

מסלקה פנסיונית. בחודש יולי 2009 מינה משרד האוצר צוות היגוי שיבחן הקמת חברה שתפעיל מסלקה, אשר הגורמים השונים הפועלים בשוק הפנסיוני יחויבו להעביר מידע באמצעותה. משרד האוצר הזמין את כל הגורמים המעוניינים בדבר לתתם על מזכר הבנות ולהצטרף ליוזמה. הבנק הצטרף ליוזמה.

חוזר בדבר תוכנו של מסמך ההנמקה. בחודש פברואר 2009 פורסם חוזר בדבר תוכנו של מסמך ההנמקה שיימסר ללקוח לאחר כל פעולת ייעוץ פנסיוני, ובכלל זה מסירת חלקים מסויימים ממסמך זה לחברה המנהלת שהלקוח בחר לבצע חסכון פנסיוני באמצעות מוצריה. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט נערכו ליישום האמור בחוזר, שייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2010.

לפרטים נוספים בדבר תיקוני חקיקה ותקינה בתחום החיסכון הפנסיוני, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

הצעה לתיקון חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות. בחודש יולי 2009 פורסמה ועברה קריאה ראשונה הצעה לתיקון חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות.

במסגרת התיקון מוצע, בין היתר, לכלול את תעודות הסל בהגדרה של נכס פיננסי, כך שמי שיש לו "זיקה" לתעודות סל (כמשמעות מונח זה בחוק) לא יוכל לשמש כיועץ השקעות.

אם יאושר התיקון האמור, יהיה על הבנק לפעול לביטול הזיקה אל החברות המנפיקות תעודות סל ו/או למכור את אחזקותיו בהן, עד שנת 2013.

קופות גמל בניהול אישי. בחודש אוקטובר 2009 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (קופות גמל בניהול אישי), התשס"ט-2009. התקנות מאפשרות לחוסכים לנהל את כספי קרנות ההשתלמות והרוכד המשני של קופות הגמל שלהם בקופת גמל בניהול אישי, וקובעות מגבלות מסויימות על אופן השקעת הכספים. בהתאם לתקנות לא תשולם עמלת הפצה בגין קופת גמל בניהול אישי. בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעת התקנות על הייעוץ ללקוחות הבנק.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-63 מיליון ש"ח. זאת, לעומת רווח של 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט לעיל, היה הרווח של הפעילות מסתכם בתקופה האמורה ב-66 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 11 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון (במיליוני ש"ח):

פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית								
	בנקאות פרטית	סך-הכל	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	עסקים קטנים	משקי בית	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
-	4	-	4	-	-	-	2	2	מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	בינמיגרי
סך-הכל רווח מפעולות מימון	4	-	4	-	-	-	2	2	
הכנסות תפעוליות ואחרות	137	16	121	19	15	9	7	10	61
סך-הכל הכנסות	141	16	125	19	15	9	7	12	63
רווח (הפסד) נקי	14	1	13	(22)	6	3	3	3	20
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים									
	15	1	14	(21)	7	2	3	3	20

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
-	4	-	4	(1)	-	1	1	3	מחיצוניים
-	(1)	-	(1)	-	-	(1)	-	-	בינמיגרי
סך-הכל רווח מפעולות מימון	3	-	3	(1)	-	-	1	3	
הכנסות תפעוליות ואחרות	100	15	85	11	5	8	8	8	53
סך-הכל הכנסות	103	15	88	10	5	8	9	9	56
רווח נקי	16	7	9	*	-	3	1	1	5
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים									
	15	7	8	*	-	3	1	1	4

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית							רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים		
	בנקאות פרטית	סך-הכל	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	עסקים קטנים			משקי בית
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009										
	14	-	14	-	1	-	2	3	8	- מחיצוניים
		-	-	-	-	-	-	-	-	- בינמיגזרי
	14		14	-	1	-	2	3	8	סך-הכל רווח מפעולות מימון
	349	44	305	19	33	16	21	31	185	הכנסות תפעוליות ואחרות
	363	44	319	19	34	16	23	34	193	סך-הכל הכנסות
	63	6	57	(22)	7	4	7	8	53	רווח (הפסד) נקי
	66	6	60	(21)	8	4	7	8	54	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים

פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית							רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים		
	בנקאות פרטית	סך-הכל	ניהול פיננסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	עסקים קטנים			משקי בית
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008										
	12	0	12	-	-	2	2	2	8	- מחיצוניים
	(1)	0	(1)	-	-	(1)	-	-	-	- בינמיגזרי
	11	0	11	-	-	1	2	2	8	סך-הכל רווח מפעולות מימון
	271	43	228	29	15	21	22	22	141	הכנסות תפעוליות ואחרות
	282	43	239	29	15	22	24	24	149	סך-הכל הכנסות
	9	10	(1)	1	-	-	(1)	(1)	(1)	רווח (הפסד) נקי
	11	10	1	*1	-	-	-	-	-	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים

* סווג מחדש.

להלן נתונים אודות היקפי הפעילות בתחומים השונים

ניירות ערך. ביום 30 בספטמבר 2009 עמדה יתרת ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחות הבנק על סך של כ-94.3 מיליארד ש"ח, כולל סך של 9.5 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, לעומת סך של 73.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, אשר כולל סך של 8.7 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים. (לפרטים בדבר הכנסות מפעילות בניירות ערך, ר' ביאור 24 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008).

בנוסף, בנק מרכנתיל דיסקונט החזיק עבור לקוחותיו ביום 30 בספטמבר 2009 ניירות ערך בסך של 10.5 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 8.6 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008.

ניהול תיקי השקעות. ביום 30 בספטמבר 2009 ניהלה תכלית 1,464 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-2,127 מיליון ש"ח, לעומת 1,456 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-2,161 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008. הנתונים דלעיל מצביעים על ירידה של 0.5% במספר התיקים שבניהול, ועל ירידה של כ-1.6% בהיקף הכספי של התיקים שבניהול.

בנוסף, בנק מרכנתיל דיסקונט מנהל באמצעות חברה בת שלו תיקי השקעות עבור לקוחותיו. ביום 30 בספטמבר 2009 נוהלו תיקי

לקוחות כאמור בשווי כספי כולל של כ-1,538 מיליון ש"ח, עליה בשיעור של כ-12.0% לעומת 31 בדצמבר 2008. לפרטים בדבר הגבלות על חברות ניהול תיקים ועל בעלות ושליטה של תאגידים בנקאיים בהן, בהתאם לחקיקה שנחקקה בעקבות המלצות ועדת בכר, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

תעודות סל. החברות מקבוצת מייקל דיוויס, בהן מחזיקה חברת הבת תכלית (במישרין ובעקיפין) כ-20% מאמצעי השליטה, הרחיבו את פעילותן, והנפיקו במהלך המחצית הראשונה תעודות סל נוספות. סך הפוזיציה בתעודות סל הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2009 ב-10,998 מיליון ש"ח, לעומת 7,667 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה של 43.4%. (לפרטים בדבר הצעת חוק, שהיה ותקבל יהיה על הבנק למכור את אחזקותיו בחברות המנפיקות תעודות סל, ר' לעיל "הצעה לתיקון חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות").

ייעוץ פנסיוני. החל מתחילת הפעילות, בחודש מרס 2008, ועד סוף חודש ספטמבר 2009, ניתן ייעוץ לכ-38 אלף לקוחות. הצבירה בתקופה האמורה של נכסי לקוחות שניתן להם ייעוץ הסתכמה בכ-4.7 מיליארד ש"ח. בנוסף, בנק מרכנתיל לדיסקונט נתן ייעוץ לכ-2,800 לקוחות, שתיק נכסיהם הפנסיוניים מסתכם בכ-510 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים אודות הפעילות בשוק ההון, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

פעילות בניה ונדל"ן התפתחויות בשווקים של הפעילות

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 נרשמה התרחבות מתונה בפעילות ענף הבניה והנדל"ן בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, וזאת על רקע גידול בתחום הבניה למגורים, לצד נסיגה בבניה שלא למגורים.

היקף ההשקעה בבניה למגורים גדל בשיעור של 5.3% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר ברבעון השלישי נרשם קצב גידול שנתי של 6.7%.

לעומת זאת, תחום ההשקעה בבניה שלא למגורים ועבודות בניה אחרות רשם ירידה בשיעור שנתי של 3.7% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בהשוואה לרבעונים מקבילים אשתקד, וברבעון השלישי של השנה אף נרשמה נסיגה חדה בשיעור שנתי של 23%.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 חלו במגזרי הפעילות השונים ההתפתחויות הבאות:

בניה למגורים. עליה בשיעור של כ-8% במספר יחידות הדירור החדשות שנמכרו ביוזמה פרטית בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר העלויות הקיפו את מרבית חלקי הארץ למעט מחוז תל-אביב ואזור יהודה ושומרון.

- כ-62% מיחידות הדירור שנמכרו היו באזור ת"א והמרכז, בו חלה עליה של כ-8.1% בהיקף המכירות של דירות חדשות בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד;

- מחוז חיפה וירושלים רשמו, בהתאמה, עליה בשיעורים של 33.6% ו-28.5%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד;

- מלאי הדירות החדשות ביזמה הפרטית, בסוף חודש ספטמבר 2009, היה נמוך ב-27% בהשוואה לסוף חודש ספטמבר 2008;

- העליה בביקושים לדירות חדשות באזורי ביקוש במרכז ובפריפריה בצד קיטון היצע לוותה בעליית מחירים.

במחירי הדירות באזור הביקוש במרכז ובפריפריה הסתמנה עלית מחירים, בהשוואה ליציבות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008.

דירות יוקרה. הסתמנה מגמת שיפור בביקושים בעיקר מצד משקיעים מקומיים שמיתנה את הירידה בביקושים מצד תושבי חוץ. השיפור לעיל ניכר, בעיקר, באזור ירושלים ותל אביב, ולוה ביציבות מחירים, לאחר ירידת מחירים ניכרת בשנת 2008.

נדל"ן מניב משרדים. הסתמנה ירידה בביקוש למשרדים באזורי ביקוש בתל אביב רבתי, בעיקר בשל מעבר חברות וגופים מוסדיים למשרדים בערי הלוויין של גוש דן במטרה להקטין את דמי השכירות שלוותה בירידה מתונה במחירים ובתשואות.

נדל"ן מניב מסחרי. הסתמנה יציבות בביקושים לנכסים מסחריים איכותיים באזורי ביקוש במרכז ובפריפריה, בעיקר קניונים ומרכזי קניות פתוחים, מצד גופים מוסדיים ומשקיעים פרטיים, שלוותה ביציבות מחירים.

פעילות נדל"ן בחו"ל. חלה ירידה ניכרת בהשקעות של חברות ישראליות בנדל"ן יזמי ומניב בחו"ל, כתוצאה מההתפתחויות הבאות:

- ירידה בהיצע מקורות מימון העומדים לרשות חברות הנדל"ן ורוכשים פוטנציאליים של נכסי נדל"ן בשווקים הפיננסיים בחו"ל;

- הגברת הסלקטיביות מצד הבנקים המקומיים בהעמדת מימון לחברות השקעה ממונפות הפועלות בחו"ל בתחום הנדל"ן;

- צורך בהזרמת הון עצמי בשיעורים גבוהים, בהשוואה לעבר, למימון השקעות נדל"ן;

- ירידה בשווי נכסי הנדל"ן באזורים מסוימים בארה"ב בריטניה מדינות גוש האירופה, מרכז, מזרח אירופה ורוסיה שלוותה בקושי לבצע מימושים במחירים ראויים.

התפתחויות במקורות המימון של המגזר

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 חלו עליות חדות בשעריהן של אגרות החוב הקונצרניות של חברות במגזר וירידה בתשואות. בשוק ההון נרשם שיפור בגיוס איגרות חוב קונצרניות על ידי החברות במגזר. היקף גיוס איגרות החוב בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בכ-2.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-4.9 מיליארד ש"ח בכל שנת 2008 וכ-2.2 מיליארד ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2009.

עיקר גיוס האג"ח התמקד בחברות נדל"ן גדולות המדורגות בדירוג גבוה, בעיקר AA, שבמקרים מסוימים נסמך על העמדת בטחונות. בקרב חברות הנדל"ן קטנות ובינוניות נמשך הקיפאון בגיוס אג"ח, דבר שיצר תלות גבוהה בהשגת מקורות מימון מהמערכת הבנקאית המקומית.

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר בשנת 2009

בהמשך שנת 2009 צפויה ירידה מתונה בביקושים לנדל"ן למגורים ויציבות בביקושים לנדל"ן מניב באזורי ביקוש במרכז הארץ. להלן ההתפתחויות הצפויות בהמשך השנה במגזרי הפעילות השונים:

בניה למגורים. ירידה ברמת הביקושים באזורי ביקוש במרכז ובפריפריה שתלווה ביציבות מחירי הדירות. זאת, לאור עלית המחירים הניכרת שהייתה מתחילת השנה מחד והמשך הירידה במלאי הדירות החדשות מאידך.

דירות יוקרה. התייצבות בביקושים לדירות יוקרה מצד תושבי חוץ ומשקיעים ישראלים, בעיקר בת"א ובירושלים, שתלווה ביציבות מחירים.

נדל"ן מניב - משרדים. התייצבות בביקושים למשרדים באזורי ביקוש במרכז הארץ שתלווה ביציבות מחירים כתוצאה מקיטון היצע המשרדים באזורים אלה. צפוי המשך תנועה של שוכרים למשרדים מחוץ למעגל היקר של תל אביב רבתי.

נדל"ן מניב - מסחרי. התייצבות בביקושים לנכסי מסחר איכותיים שתלווה ביציבות מחירים כתוצאה מביקושים מצד גופים מוסדיים לנכסים בעלי שיעורי תשואה יציבים לטווח ארוך.

תשתיות. היקף ההשקעות בסקטור זה יושפע, במידה רבה, מסימום של תהליכים רגולטורים שונים ותלוי בזמינות מקורות המימון לזמן ארוך בהיקף כספי ניכר, בשל היקפם של פרויקטים אלה.

מימון פעילות בחו"ל. המשך הירידה בהיקף ההשקעות של חברות ישראליות בנדל"ן יזמי בחו"ל, והמשך הקפאת חלק מהפרויקטים בתהליכי ביצוע, בשל ירידה בביקושים ליחידות דיור ונכסים מניבים, המשך קיפאון בהיצע מקורות המימון לרוכשי נדל"ן פוטנציאליים במרבית השווקים, המשך ירידה בערך הנכסים בשווקים מסוימים וקשיים במימון מחדש של חלק מהנכסים בתנאים המקוריים.

התפתחות במקורות מימון. ברבעון הרביעי של שנת 2009 צפוי היקף הנפקות האג"ח המדורג בדרג גבוה להתרחב לאור סגירת המרווחים הגדולים שנוצרו באגרות החוב הקונצרניות מול איגרות החוב הממשלתיות, שיפור במצב שוק ההון, והצורך של הגופים המוסדיים להתכסות בנכסי אג"ח המונפקים בתשואות גבוהות יחסית לתשואות בהן נסחרות כיום האג"ח הקונצרניות בעלות הדרג הגבוה. מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים כמפורט בסעיף זה לעיל, והמתבסס על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד השיכון, בנק ישראל ואחרים. המידע עשוי שלא להתממש במידה ויימשך ו/או תחול חרפה בקיטון ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון נוסף עד כדי קיפאון בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, חחרפת תנאי המיתון בשווקים הגלובלים, המשך תנודתיות בשיעורי הריבית ובשערי החליפין בעולם ובמשק המקומי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים שאינם בשליטת הבנק.

התפתחויות בפעילות בניה ונדל"ן

דירקטוריון הבנק ודירקטוריון בנק דיסקונט למשכנתאות החליטו להעביר בהדרגה את כל פעילות ליווי הפרויקטים לבניה מבנק דיסקונט למשכנתאות לבנק דיסקונט וכן לא לאשר ליווי פרויקטים חדשים בתחום הבניה בבנק דיסקונט למשכנתאות ולרכז פעילות זו בבנק דיסקונט בלבד, פרט לפרויקטים שהסתיימו או שנמצאים בשלבי סיום, אשר ימשיכו להיות מנוהלים בבנק דיסקונט למשכנתאות, עד לסיומם. בהקשר זה נחתם בחודש ספטמבר 2009 הסכם עם בנק דיסקונט למשכנתאות להעברת מספר פרויקטים בהיקף כספי של כ-26 מיליון ש"ח אשראי, ערבויות בהיקף של כ-309 מיליון ש"ח והתחייבויות לתמוך אשראי בהיקף של כ-64 מיליון ש"ח.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי של הפעילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-132 מיליון ש"ח, לעומת רווח של 119 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 10.9%. בניטרול השפעת רכיבים מסויימים, כמפורט להלן, היה הרווח מפעילות זו מסתכם ב-132 מיליון ש"ח, לעומת 120 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 10.0%.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-150 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה של 104 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד עליה בשיעור של 44.2%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן (במיליוני ש"ח):

	פעילות בינלאומית				פעילות מקומית			
	סך-הכל	סך-הכל	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	מסחרית	מגזר עסקי	עסקים קטנים
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009								
	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים							
- מחיצוניים	283	55	5	50	228	22	184	22
- בינמיגזרי	(149)	(29)	-	(29)	(120)	(3)	(112)	(5)
סך-הכל רווח מפעולות מימון	134	26	5	21	108	19	72	17
הכנסות תפעוליות ואחרות	25	12	-	12	13	3	5	5
סך-הכל הכנסות	159	38	5	33	121	22	77	22
הפרשה לחובות מסופקים	73	13	-	13	60	3	55	2
רווח נקי	23	4	3	1	19	7	2	10
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסויימים	23	4	3	1	19	8	1	10
יתרה ממוצעת של נכסים	17,847	1,519	22	1,497	16,328	2,631	12,134	1,563
יתרה ממוצעת של התחייבויות	3,766	619	-	619	3,147	574	1,910	663

נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן (במיליוני ש"ח) (המשך):

סך-הכל	פעילות בינלאומית			פעילות מקומית			עסקים קטנים	
	סך-הכל	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי		
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
153	(3)	5	(8)	156	*51	*78	27	- מחיצוניים
(33)	19	-	19	(52)	*(33)	*(9)	(10)	- בינמיגזרי
120	16	5	11	104	18	69	17	סך-הכל רווח מפעולות מימון
18	7	1	6	11	2	*5	4	הכנסות תפעוליות ואחרות
138	23	6	17	115	20	74	21	סך-הכל הכנסות
49	4	2	2	45	*(7)	49	3	הפרשה לחובות מסופקים
34	7	3	4	27	*15	4	8	רווח נקי
34	7	3	4	27	*15	*4	8	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
19,330	3,773	1,007	2,766	15,557	*2,258	*11,490	1,809	יתרה ממוצעת של נכסים
3,531	173	29	144	3,358	*731	2,003	624	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סוג מחדש.

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
807	82	14	68	725	108	554	63	- מחיצוניים
(388)	4	-	4	(392)	(50)	(329)	(13)	- בינמיגזרי
419	86	14	72	333	58	225	50	סך-הכל רווח מפעולות מימון
80	39	-	39	41	11	17	13	הכנסות תפעוליות ואחרות
499	125	14	111	374	69	242	63	סך-הכל הכנסות
150	38	-	38	112	17	78	17	הפרשה לחובות מסופקים
132	24	8	16	108	21	67	20	רווח נקי
132	24	8	16	108	21	67	20	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
19,639	2,949	590	2,359	16,690	2,639	12,448	1,603	יתרה ממוצעת של נכסים
3,790	627	-	627	3,163	586	1,934	643	יתרה ממוצעת של התחייבויות

נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית						
סך-הכל	סך-הכל	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי	עסקים קטנים	
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
530	15	15	-	515	*85	*333	97	- מחיצוניים
(161)	56	-	56	(217)	*(35)	*(133)	(49)	- בינמיגזרי
369	71	15	56	298	50	200	48	סך-הכל רווח מפעולות מימון
47	13	2	11	34	*11	*12	11	הכנסות תפעוליות ואחרות
416	84	17	67	332	61	212	59	סך-הכל הכנסות
104	12	4	8	92	*4	72	16	הפרשה לחובות מסופקים
119	21	4	17	98	*27	*54	17	רווח נקי
120	21	4	*17	99	*27	*54	18	רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
18,494	3,781	1,021	2,760	14,713	*2,350	*10,796	1,567	יתרה ממוצעת של נכסים
3,897	423	53	370	3,474	*565	*2,251	658	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

לפרטים נוספים אודות הפעילות בתחום בניה ונדל"ן, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

פעילות המשכנתאות - הלוואות לדירור היקף הפעילות והרווח הנקי

היקפי ביצוע של הלוואות לדירור. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם היקף הלוואות לדירור שבוצעו בסך של 3,073 מיליון ש"ח, לעומת 3,635 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 15.5%. הסך האמור כולל כ-174 מיליון ש"ח הלוואות שמוחזרו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 105 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 65.7%.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-23 מיליון ש"ח, לעומת 30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 23.3%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-8 מיליון ש"ח, לעומת הפרשה של 4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 100%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות – הלוואות לדיור (במיליוני ש"ח):

פעילות מקומית			
מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך-הכל
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
-	53	(6)	67
מחיצוניים			
-	(26)	4	(36)
בינמיגזרי			
סך-הכל רווח מפעולות מימון	27	(2)	31
הכנסות תפעוליות ואחרות	14	-	14
סך-הכל הכנסות	41	(2)	45
הפרשה לחובות מסופקים	3	1	3
רווח (הפסד) נקי	3	(1)	5
רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	3	(1)	5
יתרה ממוצעת של נכסים	14,942	38	16,386
יתרה ממוצעת של התחייבויות	1,777	0	1,849

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
-	58	*19	77
מחיצוניים			
-	(29)	* (10)	(39)
בינמיגזרי			
סך-הכל רווח מפעולות מימון	29	-	38
הכנסות תפעוליות ואחרות	13	1	14
סך-הכל הכנסות	42	1	52
הפרשה לחובות מסופקים	(1)	2	3
רווח נקי	7	*-	10
רווח נקי, בניטרול רכיבים מסוימים	7	*-	10
יתרה ממוצעת של נכסים	13,451	*379	14,724
יתרה ממוצעת של התחייבויות	2,389	-	2,525

* סווג מחדש.

נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות – הלוואות לדיור (במיליוני ש"ח) (המשך):

פעילות מקומית			
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך-הכל
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009			
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
139	41	(3)	177
(55)	(24)	2	(77)
84	17	(1)	100
37	1	0	38
121	18	(1)	138
5	2	1	8
17	7	(1)	23
17	7	(1)	23
14,588	1,276	100	15,964
1,811	82	0	1,893

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008			
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך-הכל
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים			
161	*46	*3	210
(73)	*(25)	*(2)	(100)
88	21	1	110
38	1	1	40
126	22	2	150
0	4	0	4
21	*7	*2	30
21	*7	*2	30
12,485	*1,134	*147	13,766
2,133	132	0	2,265

* סווג מחדש.

מגבלות חקיקה

מגבלת ריכוזיות אשראי ענפית. על פי הוראות ניהול בנקאי תקין נדרשת הפרשה נוספת בגין ריכוזיות אשראי בהלוואות לדיור כאשר יתרת הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה לפי עומק הפיגור, בניכוי הפרשה, עולה על 1.5% מיתרת הלוואות לדיור. ליום 30 בספטמבר 2009 הייתה בבנק דיסקונט למשכנתאות חריגה לא מהותית מהיחס האמור (יחס של 1.52%, אשר הצריך הפרשה בסך של 0.1 מיליון ש"ח).
רפורמה בחוק ההוצאה לפועל. לפרטים, ר' להלן בפרק "חקיקה ופיקוח".
פס"ד בבית דין לחוזים אחידים. לפרטים בדבר פסק דין שניתן בעניין תנאים מקפחים בחוזה הלוואה של הבנק הבינלאומי הראשון, ר' בסעיף "חקיקה ופיקוח" להלן. להערכת בנק דיסקונט למשכנתאות, לפסק הדין עלולה להיות השפעה מהותית עליו.

מבצע לשיווק משכנתאות - מתווה דיסקונט

הבנק יחד עם בנק דיסקונט למשכנתאות יצאו בחודש יולי 2007 במתווה משכנתא בריבית אטרקטיבית, שלווה בקמפיין פרסומי נרחב. המבצע נועד להגדיל את תיק האשראי של בנק דיסקונט למשכנתאות ואת חלקו בשוק המשכנתאות. לפרטים נוספים, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

ההתאם לנתוני בנק ישראל, נתח השוק של בנק דיסקונט למשכנתאות בהלוואות משכנתא לדיור, שעמד בחודשים ינואר-יוני 2007 על כ-5.6%, עלה משמעותית בעקבות המתווה החדש ל-9.7% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, לעומת 13.3% בתקופה המקבילה אשתקד. בנק דיסקונט למשכנתאות מעריך כי נתח השוק בו ימצא בחודשים הבאים ימשיך להיות גבוה יחסית לזה שהיה ערב כניסתו למתווה. האמור הינו מידע צופה פני עתיד, המתבסס על הערכת בנק דיסקונט למשכנתאות בשים לב לגידול שנרשם בנתח השוק מאז הפעלת המתווה.

סה"כ האשראי שניתן לדיור במסגרת מתווה דיסקונט בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בכ-2,210.2 מיליון ש"ח. סה"כ האשראי לדיור שניתן שלא במסגרת מתווה דיסקונט בתקופה האמורה 179.2 מיליון ש"ח.

	מגזר צמוד מדד	מגזר לא צמוד	מגזר צמוד מט"ח	מגזר סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים				
אשראי לדיור במסגרת מתווה דיסקונט	532.8	1,675.5	1.9	2,210.2
אשראי לדיור שלא במסגרת מתווה דיסקונט	72.8	102.2	4.2	179.2
הפקדונות שהעמיד הבנק	513.4	1,641.2	1.9	2,156.5

פקדונות בסך של 53.7 מיליון ש"ח הועמדו בתחילת חודש אוקטובר 2009, מזה 19.4 מיליון ש"ח במגזר צמוד המדד ו-34.3 מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד בריבית משתנה.

שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הצמוד למדד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 היה 3.3%. שיעור הריבית הממוצעת על הלוואות שניתנו במסגרת מתווה דיסקונט במגזר הלא צמוד בריבית משתנה היה 1.33%. המקורות שהעמיד הבנק לבנק דיסקונט למשכנתאות הינם בשיעור הריבית על הלוואות בניכוי מרווח כלכלי שנקבע מראש.

לפרטים נוספים אודות פעילות המשכנתאות - הלוואות לדיור, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

הפעילות הבינלאומית

כללי

פעילות קבוצת בנק דיסקונט בחו"ל מתבצעת בעיקר באמצעות חברות הבת בארה"ב, בדרום אמריקה (כולל נציגויות) ובשוויץ ובאמצעות סניף הבנק באנגליה. הפעילות הבינלאומית מתאפיינת כפעילות עסקית מסחרית ובנקאות פרטית.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-136 מיליון ש"ח, לעומת 109 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 24.8%.

ההפרשה לחובות מסופקים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכמה ב-153 מיליון ש"ח, לעומת 34 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 350.0%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (במיליוני ש"ח):

משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	אחר	סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009						
2	40	63	52	144	301	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	6	19	26	(16)	35	הכנסות תפעוליות ואחרות
2	46	82	78	128	336	סך-הכל הכנסות
3	7	23	5	1	39	הפרשה לחובות מסופקים
-	-	(4)	(8)	82	70	רווח (הפסד) נקי
-	-	(4)	(8)	84	72	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
2	4,417	6,753	4,022	21,576	36,770	יתרה ממוצעת של נכסים
13	2,518	4,173	17,036	11,384	35,124	יתרה ממוצעת של התחייבויות

משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	אחר	סך-הכל	
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008						
1	50	73	*62	(54)	132	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	22	41	41	(55)	49	הכנסות תפעוליות ואחרות
1	72	114	103	(109)	181	סך-הכל הכנסות
-	5	7	2	3	17	הפרשה לחובות מסופקים
1	31	39	*30	(94)	7	רווח (הפסד) נקי
1	*31	40	*32	(93)	11	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
-	7,671	9,106	3,293	12,459	32,529	יתרה ממוצעת של נכסים
-	5,168	2,955	16,241	5,426	29,790	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	אחר	סך-הכל	
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009						
5	146	233	166	251	801	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	20	61	84	(51)	114	הכנסות תפעוליות ואחרות
5	166	294	250	200	915	סך-הכל הכנסות
12	34	70	12	25	153	הפרשה לחובות מסופקים
(8)	12	27	12	93	136	רווח (הפסד) נקי
(8)	12	27	12	94	137	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
82	5,579	8,443	4,000	20,118	38,222	יתרה ממוצעת של נכסים
27	2,770	4,289	17,690	11,814	36,590	יתרה ממוצעת של התחייבויות

נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (במיליוני ש"ח) (המשך):

משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחריות	בנקאות פרטיות	אחר	סך-הכל	
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008						
3	163	258	*188	(35)	577	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
-	32	56	72	(33)	127	הכנסות תפעוליות ואחרות
3	195	314	260	(68)	704	סך-הכל הכנסות
-	11	15	3	5	34	הפרשה לחובות מסופקים
2	71	98	*56	(118)	109	רווח (הפסד) נקי
2	*71	*98	*56	*(118)	109	רווח (הפסד) נקי, בניטרול רכיבים מסוימים
126	7,431	8,696	2,823	14,147	33,223	יתרה ממוצעת של נכסים
4	5,476	3,849	15,504	7,505	32,338	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר.

מגבלת החשיפה לשלוחות בחו"ל. בהתאם למכתב הסדרה של המפקח על הבנקים, קיימת מגבלה לגבי היקף החשיפה של הבנק בגין פעילות שלוחותיו בחו"ל. מחדש מאי 2001 עומד שיעור החשיפה המירבי על 32%. שיעור החשיפה המחושבת של הבנק לשלוחות חו"ל עמד על 24.32% ביום 30 בספטמבר 2009, בהשוואה לשיעור של 31.47% ביום 31 בדצמבר 2008.

יצוין כי במכתב ההסדרה של בנק ישראל לא נקבעה סנקציה לחריגה מהמגבלה האמורה. הבנק עוקב בתדירות חודשית אחר התפתחות שיעור החשיפה בגין פעילותו בשלוחות חו"ל.

בסוף חודש אוגוסט 2008 הפיץ המפקח על הבנקים הנחיה חדשה בעניין חשיפת התאגיד הבנקאי לפעילות שלוחות חו"ל. בהנחיה נקבע שעל דירקטוריון תאגיד בנקאי שפועל או שבכוונתו לפעול באמצעות שלוחות חו"ל, לדון ולאשר מסמך מדיניות מקיף בנושא הפעילות בשלוחות חו"ל. במסגרת המסמך האמור, דירקטוריון התאגיד הבנקאי נדרש, בין היתר, לקבוע מגבלה, או מערכת מגבלות, על החשיפה לפעילות שלוחות חו"ל, אשר ישקפו את התיאבון לסיכון לגבי פעילות שלוחות חו"ל, ובלבד שעיקר פעילות התאגיד הבנקאי והקבוצה הבנקאית תהיה בישראל. התאגידים הבנקאיים נדרשו להיערך ליישום ההנחיה החדשה לא יאוחר מסוף חודש פברואר 2009. המגבלה שנקבעה בעבר במכתב ההסדרה שהוזכר לעיל תבטל במקביל לאישור מגבלת החשיפה בידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי.

באמצע חודש פברואר 2009 התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים, לפיו יישום ההנחיה נדחה עד סוף חודש מאי 2009. עד אז על הבנק לפעול בהתאם למכתב ההסדרה.

הבנק פנה אל המפקח על הבנקים וביקש ארכה קצרה במועד יישום ההנחיה החדשה, עד ליום 15 ביולי 2009. ביום 8 ביולי 2009 אישר הדירקטוריון את מסמך המדיניות, במסגרתו נקבעו מגבלות על פעילות השלוחות בחו"ל. ביום 24 בנובמבר 2009 הודיע הפיקוח על הבנקים כי הבנק מתבקש לערוך תיקונים מסוימים במסמך המדיניות, עד סוף חודש פברואר 2010, ועד אז להמשיך לפעול בהתאם למכתב ההסדרה.

התפתחויות במגזר

ניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות הבנק בניירות ערך מגובי נכסים, ר' לעיל: "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים.

ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה. לפרטים בדבר ניירות ערך מסוימים בתיק של אי די בי ניו יורק, עם הפסד שטרם מומש ביחס לעלות המופחתת בשיעור של 40% ומעלה ושהתקופה בה השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת עולה על 12 חודשים, ר' לעיל בסעיף "ניירות ערך".

לפרטים נוספים אודות הפעילות הבינלאומית, ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

חברות מוחזקות עיקריות

התרומה של החברות המוחזקות, בארץ ובחוץ לארץ, לתוצאות העסקיות של הבנק, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, הסתכמה ברווח בסך של 609 מיליון ש"ח (כולל סך של 130 מיליון ש"ח בגין ביטול ההפרשה למס בגין ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון), לעומת סך של 56 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ורווח בסך של 269 מיליון ש"ח בכל שנת 2008. בניטרול ההשפעה של חיסוי ההשקעה בחברות מאוחדות בחו"ל, בניכוי השפעת המס, היתה התרומה של החברות המוחזקות בארץ ובחוץ לארץ, לרווח הנקי של הבנק, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, מסתכמת ב-639 מיליון ש"ח (כולל סך של 130 מיליון ש"ח בגין ביטול ההפרשה למס בגין ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון), לעומת 346 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ו-294 מיליון ש"ח בכל שנת 2008. להלן יובאו עיקרי ההתפתחויות בחברות המוחזקות העיקריות.

דיסקונט בנקורפ אינק.

דיסקונט בנקורפ אינק. הינה חברת בת בבעלות מלאה של הבנק. דיסקונט בנקורפ אינק. היא חברת אחזקות בנקאיות שהתאגדה על פי חוקי מדינת דלאוור. בנקורפ מחזיקה במלוא הבעלות והשליטה ב-אי די בי ניו יורק. אי די בי ניו יורק הינו הגדול בין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל.

סך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמו ב-9,324 מיליון דולר, לעומת 9,450 מיליון דולר בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 1.3%. לפרטים בדבר השקעות אי די בי ניו יורק באיגרות חוב מגובות משכנתא, ר' "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" לעיל וביאור 2 לתמצית הדוחות הכספיים להלן.

האשראי נטו ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכם ב-3,723 מיליון דולר, לעומת 3,937 מיליון דולר בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 5.4%.

סך כל הפקדונות ליום 30 בספטמבר 2009, הסתכמו ב-5,719 מיליון דולר, לעומת 6,205 מיליון דולר בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 7.8%.

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-29 מיליון דולר, לעומת 33 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 12.1%, ולעומת 35 מיליון דולר בשנת 2008 כולה.

הירידה ברווח הנקי הושפעה, בעיקר, מהפרשות לירידת ערך של איגרות חוב בתיק הזמין למכירה ונידול בהפרשה לחובות מסופקים. **ההון העצמי** הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב-696 מיליון דולר, לעומת 624 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008, עליה של 11.4%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 30 בספטמבר 2009 על 13.5%, בהשוואה ל-12.1% ביום 31 בדצמבר 2008. **התשואה להון** העצמי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 6.1% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 6.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 5.5% בשנת 2008 כולה.

התרומה של השקעת הבנק בבנקורפ לתוצאות העסקיות של הבנק הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לרווח בסך של 83 מיליון ש"ח, (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך 16 מיליון ש"ח), לעומת הפסד בסך של 188 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך של 18 מיליון ש"ח) בתקופה המקבילה אשתקד.

התרומה האמורה מורכבת מהרווח הנקי של בנקורפ בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 (לאחר ניכוי הפרשה למס כאמור) בסך של 113 מיליון ש"ח ובניכוי הפרשי שער על ההשקעה בסך 30 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של 81 מיליון ש"ח (לאחר ניכוי הפרשה למס כאמור) בניכוי הפרשי שער שליליים על ההשקעה בסך של 269 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במקביל להפרשי השער על ההשקעה האמורה, נרשמו בבנק בישראל, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, הכנסות מימון בגין עודף ההתחייבויות במטבע חוץ, שהבנק יצר כחיסוי להשקעה בבנקורפ.

חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון. לפרטים בדבר חקירות שניהל משרד התובע המחוזי של ניו יורק בשנת 2005 במספר בנקים ומוסדות כספיים, בנושא עמידתם בחובות הנובעות מדיני איסור הלבנת הון וזאת בעניין העברת כספים מברזיל לארה"ב, במסגרתן נחקר גם אי די בי ניו יורק, ממצאי החקירה וכתבי הוראות שהוציאו רשויות הפיקוח לאי די בי ניו יורק, ר' ביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 וביאור 11 לתמצית הדוחות הכספיים.

הפעולות שנדרשו בכתבי ההוראות הושלמו. ביום 3 ביוני 2009 הודיעו רשויות הפיקוח בארה"ב לאי די בי ניו יורק על ביטול כתבי ההוראות (Cease and Desist orders), שהוטלו על אי די בי ניו יורק ביום 15 בדצמבר 2005. הסרת הצוים לוותה בהחלטה של דירקטוריון אי די בי ניו יורק המתייחסת לנושאים בהם יחזק אי די בי ניו יורק את אמצעי הפיקוח והבקרה בתחום איסור הלבנת הון.

דרישת יו"ר הדירקטוריון לשעבר של אי די בי ניו יורק. בחודש מרס 2009 פנה יו"ר הדירקטוריון לשעבר של אי די בי ניו יורק, מר לן גרונשטיין, אל יו"ר אי די בי ניו יורק בדרישה לקבלת תשלומים שונים (לרבות שכר, פיצויים והוצאות), עבורו ועבור אדם נוסף, שכיהן כדירקטור באי די בי ניו יורק, בגין תקופת כהונתם כדירקטורים באי די בי ניו יורק. בעקבות זאת, התנהל בין הצדדים משא ומתן, וביום 19 במאי 2009 החליט דירקטוריון אי די בי ניו יורק לאשר פשרה, אשר במסגרתה ישולם לגרונשטיין ולדירקטור הנוסף סך של 925 אלף דולר ארה"ב, לסילוק סופי ומלא של תביעותיהם נגד אי די בי ניו יורק. לפרטים בדבר הודעות צד ג' שהגיש Arab bank, שנדחו על הסף בחודש אפריל 2009, ר' ביאור 6 ב', סעיף 3.2, לתמצית הדוחות הכספיים וביאור 19 ג', סעיף 12.4, לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בנק מרכנתיל דיסקונט הינו חברת בת בבעלות מלאה של הבנק.

סך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-21,927 מיליון ש"ח, לעומת 20,311 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה של 8.0%.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-14,031 מיליון ש"ח, לעומת 14,326 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 2.1%.

פקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכמו ב-18,351 מיליון ש"ח, לעומת 17,037 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 7.7%.

ההון העצמי הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב-1,691 מיליון ש"ח, לעומת 1,479 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של 14.3%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 30 בספטמבר 2009 על 12.9%, לעומת 12.4% ביום 31 בדצמבר 2008. דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט החליט לשמר יחס הון לרכיבי סיכון שלא יפחת משיעור של 12%.

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-158 מיליון ש"ח, לעומת 138 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 14.5%, ולעומת 148 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

הגורמים העיקריים אשר השפיעו על התוצאות העסקיות של בנק מרכנתיל דיסקונט בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד: ירידה בהפרשה לחובות מסופקים (ירידה של 4 מיליון ש"ח, המהווה 4.5%); עליה בהכנסות התפעוליות והאחרות (עליה של 60 מיליון ש"ח, המהווה 25.9%) ועליה בהוצאות התפעוליות והאחרות (עליה של 25 מיליון ש"ח, המהווה 5.2%).

התשואה להון העצמי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 13.5%, על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 13.0% בתקופה המקבילה אשתקד, ו-10.3% בכל שנת 2008.

לפרטים בדבר הודעות צד ג' שהגיש Arab bank, שנדחו על הסף בחודש אפריל 2009, ר' ביאור 6 ב', סעיף 3.2, לתמצית הדוחות הכספיים, וביאור 19 ג', סעיף 11.5, לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה, בין היתר, נגד בנק מרכנתיל דיסקונט ונגד הבנק, בעניין תשלומים שקיבלו בגין עיקולים בהוצאה לפועל במדיה מגנטית, ר' ביאור 19 ג', סעיף 11.8, לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. לפרטים בדבר בקשה למתן פסק דין הצהרתי בעניין חיוב חשבוננו של חייב בריבית הפרה, ר' ביאור 6 ב', סעיף 3.9 לתמצית הדוחות הכספיים.

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ

בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ הינו חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

סך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-15,249.7 מיליון ש"ח, לעומת 14,297.4 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 6.7%.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-14,959.1 מיליון ש"ח, לעומת 13,742.1 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 8.9%.

ההון העצמי הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב-924.7 מיליון ש"ח, לעומת 899.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008, עליה בשיעור של 2.8%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 30 בספטמבר 2009 על 10.4% לעומת 10.8% ביום 31 בדצמבר 2008. דירקטוריון בנק דיסקונט למשכנתאות קיבל החלטה כי יחס הלימות ההון המינימלי לא יפחת מ-10%.

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-25.6 מיליון ש"ח, לעומת 25.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 0.8%, ולעומת 28.4 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

הרווח הנקי בנטרול השפעת התאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים הסתכם ב-25.4 מיליון ש"ח, לעומת 40.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התוצאות העסקיות של בנק דיסקונט למשכנתאות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הושפעו, בין היתר, מירידה ברווח מפעילות מימון במגזר הצמוד למדד, מירידה בשיעור הריבית במגזר הלא צמוד, ירידה בהפרשה לחובות מסופקים, ירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות בשיעור של 3.7% ועליה בהפרשה למסים.

התשואה להון העצמי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 3.8% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 3.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ושיעור של 3.2% בשנת 2008 כולה.

התרומה של בנק דיסקונט למשכנתאות לתוצאות העסקיות של הבנק הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-24.9 מיליון ש"ח, לעומת 24.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, וסך של 27.4 מיליון ש"ח בשנת 2008 כולה.

לפרטים בדבר תלויות בבנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ ר' ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008: סעיף 11.6 בעניין גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים, סעיף 12.2 בעניין ביטוח נכסים בסכום העולה על סכום הכינון שלהם, סעיף 12.8 בעניין מנגנון ההצמדה בנספח להסכם ההלוואה ולביאור 6ב', סעיף 3.8 לתמצית הדוחות הכספיים, בעניין גביית עמלת פרעון מוקדם במקרים של מימוש פוליסת ביטוח חיים של לווים שנפטרו.

הבנק הבינלאומי לישראל בע"מ

הבנק הבינלאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק הבינלאומי") הינו חברה כלולה של הבנק. ליום 30 בספטמבר 2009 הבנק מחזיק ב-26.4% מהון המניות וב-11.1% מזכויות הצבעה.

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם ב-416 מיליון ש"ח, לעומת 241 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 72.6%.

חלק הבנק ברווח הנקי של הבנק הבינלאומי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-111 מיליון ש"ח, לעומת 64 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 73.4%.

התשואה להון העצמי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הגיעה לשיעור של 9.6% על בסיס שנתי, לעומת שיעור של 5.8% בתקופה המקבילה אשתקד, ולעומת שיעור של 2.9% בשנת 2008 כולה.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 30 בספטמבר 2009 על 14.3%, לעומת שיעור של 12.3% ביום 31 בדצמבר 2008.

הנפקה בבנק הבינלאומי. לפרטים בדבר פרסום תשקיף מדף של הבנק הבינלאומי, להנפקת מניות ואופציות, בין בדרך של הצעת זכויות ובין בדרך של הצעה לציבור, והסדר אליו הגיע הבנק עם בנק ישראל בעניין מימוש הזכויות שיוצעו לבנק על פי התשקיף כבעל מניות בבנק הבינלאומי, ר' ביאור 6 ו' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. למיטב ידיעת הבנק הסתיימה התקופה שבמהלכה ניתן היה לפרסם דוח הצעת מדף על פי התשקיף האמור, והבנק הבינלאומי פועל לקבלת היתר לפרסום תשקיף מדף חדש.

לאור עמדת הבנק הבינלאומי, לפיה הבנק אינו רשאי לממש את הזכויות שיוצעו, שקל הבנק לנקוט בהליכים משפטיים נגד הבנק הבינלאומי. בעקבות קיום המגעים בין הצדדים, בידעת בנק ישראל ובהמשך לבקשתו, השהה הבנק בשלב זה את הגשת ההליכים. לבקשת הבנק הבינלאומי ובעלת השליטה בו ועל רקע המשבר בשווקים הפיננסיים בכלל ואי הוודאות בשוק ההון הישראלי בפרט, הופסקו המגעים בין הצדדים. בנסיבות אלה מעריך הבנק כי בעתיד הנראה לעין לא צפוי שינוי בהחזקתו בבנק הבינלאומי ובהתאם, בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2009 ביטל הבנק את ההפרשה, בסך של 130 מיליון ש"ח, שנערכה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (כאל)

כרטיסי אשראי לישראל ("כאל") הינה חברה בת של הבנק. ליום 30 בספטמבר 2009 הבנק החזיק 71.8% מזכויות ההון ו-79.0% מזכויות הצבעה בכאל. יתרת המניות מוחזקת בידי הבנק הבינלאומי.

סך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-8,520 מיליון ש"ח, לעומת סך של 7,484 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 13.8%.

ההון העצמי הסתכם ביום 30 בספטמבר 2009 ב-1,002 מיליון ש"ח, לעומת סך של 802 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, עליה בשיעור של 24.9%.

יחס ההון לרכיבי סיכון עמד ביום 30 בספטמבר 2009 על 21.5%, לעומת יחס של 19.9% בסוף שנת 2008. דירקטוריון כאל קבע יעד של יחס הון שלא יפחת מ-15.0% עד סוף שנת 2009.

סך כל ההכנסות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-872 מיליון ש"ח, לעומת 777 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 12.2%.

הרווח הנקי הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-202 מיליון ש"ח, לעומת 169 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 19.5%.

התשואה להון העצמי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 לשיעור של 31.5%, במונחים שנתיים, בהשוואה לשיעור של 39.9% בתקופה המקבילה אשתקד, ולשיעור של 44.5% בשנת 2008 כולה.

מדיניות דיבידנד. בחודש מרס 2009 אימץ דירקטוריון כאל מדיניות, לפיה החברה לא תחלק דיבידנד מרווחים שנצברו ו/או ייצברו עד ליום 31 בדצמבר 2009.

התרומה של כאל לרווח הנקי של הבנק הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בסך של 121 מיליון ש"ח, לעומת סך של 97 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפרטים בדבר הפעילות בתחום כרטיסי האשראי בישראל, ר' "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" בסעיף "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים" לעיל וביאור 33 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. לפרטים בדבר תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשה נגד כאל וחברות כרטיסי אשראי נוספות, ר' ביאור 6 ב' לתמצית הדוחות הכספיים, סעיף 4.5. לפרטים בדבר התפתחויות מסויימות בתחום הסליקה הבינלאומית, ר' ביאור 17 לתמצית הדוחות הכספיים.

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") הינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, הפועלת בתחום ההשקעות בחברות פרטיות, בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון, בתחום הבנקאות להשקעות ובתחום חיתום להנפקות וניהולן (באמצעות חברה בת).

סך כל הנכסים ליום 30 בספטמבר 2009 הסתכם ב-676 מיליון ש"ח, לעומת סך של 723 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 6.5%.

ההפסד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 הסתכם בכ-5 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של כ-84 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2008. ההפסד נבע בעיקר מהפסדים מנימוש ההשקעה ב-AFS (ר' להלן) בסך של כ-12 מיליון ש"ח (יצוין כי הפער בין ההפסד מהעסקה, כפי שנרשם בדוחות הכספיים של דש"ה, לבין ההפסד שנרשם בבנק, נובע מהבדלים ביישום כללי החשבונאות).

התרומה של השקעת הבנק בדש"ה לתוצאות העסקיות של הבנק, הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 בהפסד בסך של 17 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של 85 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (הפער בין הרווח הנקי של דש"ה

לבין תרומתה לתוצאות העסקיות של הבנק נובע מהבדלים ביישום כללי חשבונאות). בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, השתתפה דש"ה, באמצעות חברה בת, ב-8 הנפקות לציבור וב-2 הנפקות פרטיות, בהיקף כולל של כ-7 מיליארד ש"ח. זאת לעומת 5 הנפקות לציבור והנפקה פרטית אחת בהיקף כולל של כ-3 מיליארד ש"ח ושתי עסקאות תיווך בניירות ערך בתקופה המקבילה אשתקד. מבין ההנפקות האמורות, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, שתי הנפקות לציבור והנפקה פרטית אחת היו של קבוצת דיסקונט. לעניין כתב אישום שהוגש נגד דש"ה ושני עובדים לשעבר שלה, החלטת בית המשפט לזכות אותם מהאישומים ודחיית הערעור שהוגש על החלטה זו, ר' ביאור 6 ב' לתמצית הדוחות הכספיים, סעיף 3.6.

יחסי עבודה

הסכם שכר לעובדי הבנק בדרג הניהולי. בחודש פברואר 2008 נחתם הסכם שכר, אשר על פיו תשלומנה לשנים 2007-2009 למרבית עובדי הבנק בדרג הניהולי, תוספות שכר בשיעור ממוצע של 15% לכל תקופת ההסכם, ולשאר אוכלוסית המנהלים, הכוללת עובדים בכירים ו/או בעלי שכר גבוה, תוספות שכר בשיעור ממוצע של 7% לכל תקופת ההסכם, ובנוסף מספר משכורות בונס שתחולקנה על בסיס דיפרנציאלי. כמו כן, התחייבו הצדדים על שמירת השקט התעשייתי עד ליום 30 באפריל 2010, ביחס לנושאים שהוסדרו בהסכם. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

העסקת עובדים ארעיים. ביום 1 בפברואר 2009 נחתם עם נציגות העובדים הסכם המאפשר לבנק להעסיק עובדים שסיימו 7 שנות העסקה כארעיים, ואשר הועד ייתן הסכמתו לגביהם, לתקופה בלתי מוגבלת בזמן וזאת בתנאים דומים לתנאי העסקתם כארעיים. **ויתור על שכר.** ביחס לעובדים בחחים אישיים וארעיים לסוגיהם, בעלי רמת שכר כוללת של 10 אלפים ש"ח לפחות, נעשתה הפחתה משכרם בשיעור של 5.5%, החל מחודש פברואר 2009 למשך 12 חודשים, מבלי שייפגע גובה השכר להפרשות סוציאליות. עובדים בדרג הניהולי, על פי הסכמות עם ועד המנהלים, ויתרו על משכורת 13 לשנת 2009, כאשר בנסיבות מסוימות תישקל החזרה של 40% מנמנה, בתחילת שנת 2010. עובדים בדרג הפקידותי, על פי הסכמות עם ועד הפקידים, ויתרו על 5 ימי חופשה ועל תשלום ההנהלה בגין מתנת ראש השנה. **מענק בגין שנת 2008.** התשואה על ההון בשנת 2008 לא הקימה זכות למענק בגין שנת 2008 בהתאם לתכנית המענקים לעובדי ומנהלי הבנק לשנת 2008. בחודש מרס 2009 החליט דירקטוריון הבנק להעניק לעובדי הבנק מענק מיוחד בגין שנת 2008 בגובה חצי משכורת. **שינויים בחוקת העבודה.** הנהלת הבנק שיגרה לאחזונה מכתב לנציגות העובדים, לפיו היא נתבקשה לקיים סדרה של התדיינות (בהמשך למספר התדיינות קודמות שנערכו בנושא), במגמה להגיע להסכמות על הכנסת שינויים בחוקת העבודה, על מנת להתאימה לצרכי הבנק העכשוויים והעתידיים, ולהבטחת חוסנו הכלכלי של הבנק ובטחונם התעסוקתי של עובדיו בהווה ובעתיד.

חקיקה ופיקוח כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים נועת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בת וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור. בצידם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום יעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, השקעות משותפות בבאננות, כלל הפעילות של קופות הגמל, דיני ניירות ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח). חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'. בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין

היתר, את חוקי ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים.

פעילותו של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים.

הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות. במסגרת החקיקה שהתקבלה בעקבות ועדת בכר, נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם. להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויזומות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

רפורמה בחוק ההוצאה לפועל

בחדש נובמבר 2008 פורסם תיקון מקיף לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967. בתיקון לחוק נקבעו, בין היתר, הוראות בנוגע לחובת מתן הגנת דיור חלופי, אשר יבטיחו, במקרה של מימוש משכנתא על דירת מגורים ופינוי החייב, מתן סיוע כספי להשגת דיור חלופי. הסיוע הכספי יהיה בסכום המאפשר לחייב לשכור דירת מגורים באזור מגוריו, התואמת את צרכיו ואת צרכי בני משפחתו הגרים עמו, במשך תקופה מוגבלת של 18 חודשים. בנסיבות מיוחדות יוכל ראש ההוצאה לפועל לקצר או להאריך את התקופה. ההוצאות בגין דיור חלופי יהיו חלק מהחוב וניתן יהיה לגבות אותן מהחייב. ההגנה האמורה תוחל רטרואקטיבית גם על שטרי משכנתא או משכון שנחתמו לפני תחילת החוק, ואשר נקבע בהם כי הגנת הדיור החלופי לא תחול, אם החייב יוכיח לראש ההוצאה לפועל שלא הובהרה לו על ידי הבנק זכותו לדיור חלוף ומשמעות הויתור עליה. התיקון האמור נכנס לתוקף בחדש מאי 2009. להערכת הבנק והחברות הבנות הרלבנטיות התיקון האמור צפוי להשפיע באופן מהותי על שוק הלוואות לדיור בארץ ועל הבנקים הפועלים בשוק זה, כמו גם על ההכנסות מפעילות המשכנתאות.

בתיקון נקבע עוד כי ראש ההוצאה לפועל רשאי לצוות על הבנקים למסור מידע על זכויות החייב בתאגיד בנקאי, ערבויות בנקאיות שבתוקף שהוצאו לבקשתו והלוואות שניתנו לו שטרם נפרעו. הדבר מחייב היערכות למסירת המידע הנדרש באמצעים ממוכנים. תיקון זה נכנס לתוקף ביום 16 באוקטובר 2009.

בנוסף, בהתאם לתיקון, בקשה לצו עיקול בגין מזונות תוגש פעם אחת בכל שנה והצו יתחדש מידי חודש ללא הגשת בקשה חדשה, כאשר בתקנות הוסדר מנגנון לפיו תשלח לשכת ההוצאה לפועל מידי חודש צו חדש, המעדכן את סכום העיקול ומבטל את קודמו. הבנקים יהיו זכאים לתשלום אחד בלבד בגין כל הצוים התקופתיים הנובעים מבקשה אחת. תיקון זה נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2009. הבנק, יחד עם שאר הבנקים, פועל לתאם עם לשכת ההוצאה לפועל את אופן היערכות המיכונית לתיקון החוק האמור.

העלאת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים

ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"ם ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009, לפיו בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יהיה שיעור מס השכר ומס הרווח המוטלים על מוסדות כספיים 16.5% במקום 15.5% (להלן: "התיקון"). בהתאם לתיקון, שיעור מס הרווח החדש יחול ביחס למחצית מהרווח בשנת 2009. בהתאם, השיעור הממוצע של מס רווח יעמוד בשנת 2009 על 16% ובשנת 2010 על 16.5%.

הפחתת שיעורי מס חברות

בחדש אוגוסט 2005 פורסם תיקון מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005 (להלן: "התיקון"). התיקון קבע הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד לשיעור של 25% בשנת המס 2010 ואילך. ביום 14 ביולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס חברות, עד לשיעור של 18% בשנת המס 2016 ואילך. לפרטים נוספים, ר' ביאור 15 לתמצית הדוחות הכספיים.

תיקון 24 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958

ביום 1 בפברואר 2009, נכנס לתוקף תיקון 24 לחוק הגנת השכר, על פיו על מעסיק ליתן לעובדיו תלוש שכר מידי חודש עם פירוט התשלומים המשולמים לעובד. בתיקון נקבעה חובה לציין בתלוש השכר פרטים מסויימים לגבי הרכב השכר. כמו כן, יש לפרט את מספר ימי העבודה שבהם עבד העובד בפועל ומספר שעות העבודה בפועל של העובד, לרבות השעות הנוספות, בהתאם לרישום הנוכחות, על פי החלופות שנקבעו בחוק. בתיקון נקבעו סנקציות פליליות וסעדים אזרחיים. הבנק נערך על מנת להתאים את מבנה תלוש השכר ורישום הנוכחות לנדרש על פי תיקון 24 לחוק הגנת השכר.

הסכמי קונסורציום למתן אשראי

כמפורט בדוח השנתי לשנת 2008, ביום 5 בינואר 2009 הודיעה הרשות להגבלים עסקיים למנהלי הבנקים כי הממונה עורכת בחינה מחדשת של התנאים לחבירת בנקים בקונסורציום אשראי, ובינתיים הורתה על הארכת תוקף התנאים שנקבעו במכתבה מיום 8 במרס 2007 בשישה חודשים, מיום 5 בינואר 2009. למיטב ידיעת הבנק, בכוונת הממונה להאריך את הפטור.

הצעות לחקיקה ורגולציה בתחום איכות הסביבה

בחודש יוני 2009, הוגשה בשנית הצעת חוק פרטית בנושא קרקעות מזהמות, הכוללת גם חלק מההסדרים שהוצעו בהצעת החוק הפרטית הקודמת ו/או בתזכיר החוק הממשלתי, ובמסגרתה עשויה להיות מוטלת על גורמים מממנים אחריות בקשר עם זיהום קרקע ובין היתר, למניעתו והפסקתו של הזיהום. לפרטים נוספים ר' בדוח השנתי לשנת 2008 ובסעיף "סיכונים סביבתיים" לעיל.

פס"ד בבית הדין לחוזים אחידים

ביום 5 במאי 2009, ניתן פסק דין בבית הדין לחוזים אחידים בענין תנאים מקפחים בחוזה הלוואה לדיור של הבנק הבינלאומי הראשון. כן ניתנה ביום 1 באוקטובר 2009, החלטה בבקשה לעיכוב ביצוע. פסק הדין קבע כי קיימים סעיפים בהסכם הלוואה, שהינם סעיפים מקפחים ולכן יש לבטלם וכן הורה על תיקון סעיפים אחרים. הגם שפסק הדין ניתן בהתייחס לחוזה הלוואה לדיור, כלולות בו קביעות שיכול וישפיעו גם על חוזים נוספים המשמשים במערכת הבנקאית. למיטב ידיעת הבנק, ביום 12 ביולי 2009 הגיש הבנק הבינלאומי לבית הדין לחוזים אחידים נוסח מתקן של הסכמי הלוואה קיימים, נוסח חדש לגבי התקשרויות עתידיות וכן הגיש בקשות שונות בקשר עם פסק הדין. למיטב ידיעת הבנק, בכוונת הבנק הבינלאומי לערער על פסק דינו של בית הדין לחוזים אחידים. הבנק לומד את פסק הדין והשלכותיו, ועוקב אחר התפתחות התהליכים.

לפרטים נוספים אודות יוזמות חקיקה שונות, ר' "חקיקה ופיקוח" בדוח השנתי לשנת 2008.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחוייב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים. יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך איפוא לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מהאומדנים ומההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה שהשתנתם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים".

הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים והערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדן השווי ההוגן של ניירות ערך

ירידת ערך ניירות ערך בעלת אופי אחר מזמני. ביום 1 במרס 2009, הפיץ המפקח על הבנקים הנחיה בדבר התנאים שבהתקיימם תוכר ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

בהתאם להנחיה, על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות בנין ירידת ערך של כל נייר ערך, המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
  - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, יש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
  - איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
  - איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית;
  - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;
  - נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי התאגיד הבנקאי ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של בטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- ההנחיה כוללת גם, בין היתר, רשימה תמציתית של דוגמאות לליקויים אפשריים בתיעוד, שבהתקיימם עולה ספק משמעותי האם מתקיימת רמת הבטחון הנדרשת כדי להגיע למסקנה כי באותן הנסיבות ירידת הערך של נייר הערך אינה בעלת אופי אחר מזמני.
- תחילת ההנחיה מיום 1 בינואר 2009.
- הבנק פועל בהתאם להנחיית המפקח.
- לפרטים בדבר מכתב בנושא "מדידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני", בעקבות תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, ר' בסעיף "שוונות" להלן.

להלן פירוט שווי הוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שנמדדים במאזן ו/או בדוח רווח והפסד לפי שווי הוגן, תוך הבחנה בין מכשירים שהשווי ההוגן שלהם נקבע לפי מחירים מצוטטים בשוק פעיל ואחר, על בסיס מאוחד (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2008		ליום 30 בספטמבר 2009	
מחירים מצוטטים		מחירים מצוטטים	
משוק פעיל	אחר	משוק פעיל	אחר
נכסים:			
-	2,033	-	2,246
ניירות ערך למסחר			
15,343	12,242	16,996	14,570
ניירות ערך זמינים למכירה			
3,432	90	2,038	121
יתרות חובה בגין מכשירים פיננסיים נגזרים			
התחייבויות:			
4,157	149	2,803	128
יתרות זכות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים			

סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים" הובאה בדוח השנתי לשנת 2008.

הביקורת הפנימית בקבוצה

- פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית הביקורת השנתית והשיקולים בקביעתה נכללו בדוח השנתי לשנת 2008. ברבעון השלישי של שנת 2009 הוגשו ונידונו דוחות כלהלן:
- הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון השני של שנת 2009 הוגש ביום 12 באוגוסט 2009 ונידון בוועדת הביקורת ביום 24 בספטמבר 2009;
  - הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון השלישי של שנת 2009 הוגש ביום 12 בנובמבר 2009 וטרם נידון.

הליכים משפטיים

לפרטים בדבר "תביעות תלויות נגד הבנק" ו-"הליכי גביית חובות" ר' בדוח השנתי לשנת 2008, וביאור 6 לתמצית הדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים נוספים שהבנק צד להם

1. בדוח השנתי לשנת 2008 תוארו הליכים המתקיימים בעניין נכסים וכספים של קבוצת להמן המצויים ברשות הבנק. ביום 10 ביוני 2009 הוטל עיקול זמני לטובת כלל פיננסים בטוח ניהול והשקעות בע"מ, על סך של כ-7 מיליון ש"ח. ביום 7 בספטמבר 2009 דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב את בקשת להמן ברדרס יורופ למתן סעד של הקפאת הליכים בישראל, אשר נתבקש במטרה לאכוף בארץ את הליך חדלות פירעון המתנהל בבריטניה. בהחלטה נקבע, בין היתר, כי בפני להמן ברדרס עומדות שתי אפשרויות: להסכים להליך הקפאה מקומי, שבמסגרתו ימונה נאמן ניטרלי, אשר יוכל להיות כתובת לנושים הישראלים, על כל המשתמע מכך, ולחלופין לעתור בבקשה לאכיפת פסק דין חוץ, במטרה לאכוף את פסק הדין בעניין כינוס הנכסים באנגליה.
2. פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות. ביום 13 במאי 2009 התקבלה בבנק פניה על פי סעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, לפיה נדרש הבנק להגיש, תוך 45 יום, תביעה מטעמו נגד חברי הדירקטוריון, שכינהו בבנק ב-7 השנים האחרונות, נגד מנכ"ל הבנק, נגד נושאי משרה שונים בהווה ובעבר, נגד עובדים של הבנק ונגד בעלי השליטה בבנק. הדרישה הוגשה מטעם תאגיד המחזיק במניות הבנק. על פי האמור בפניה, מתבקש הבנק להגיש תביעה נגד הגורמים האמורים להשבת כל סכום שיחוייב לשלם, אם וכאשר ייפסק כך על ידי בית המשפט, או אם וכאשר יקבע כך בהסכם פשרה, במסגרת אחת התביעות שהוגשו נגד הבנק או יוגשו נגד הבנק, שעניינן הסדר כובל בגין תיאום עמלות ו/או תיאום ריביות. ביום 17 ביוני 2009 דחה דירקטוריון הבנק את הדרישה והודיע על כך לפונה. יצוין כי התביעות האמורות טרם נדונו לגופן, וממילא טרם ניתנה בהן החלטה לגוף העניין. לפרטים נוספים בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק בעניין זה, ר' ביאור 6 לתמצית הדוחות הכספיים, סעיפים 3.3 ו-4.4.

הליכים משפטיים מהותיים שהסתיימו ברבעון השלישי של שנת 2009

בביאור 19 ג' 11.11 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, שהוגשו ביום 25 בספטמבר 2007 לבית המשפט המחוזי בתל אביב. התביעה הוערכה על ידי התובע בסך של 61 מיליון ש"ח. ביום 30 בספטמבר 2009 אשר בית המשפט הסדר פשרה, שעיקריו הינם מתן פטור מעמלת המינימום בגין פעולות בניירות ערך למשך שנה לחברי הקבוצה ותשלום בסך של 450 אלף ש"ח לתובע, ולבא כוחו. לפרטים נוספים, ר' ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 סעיף 11.11.

הליכים של רשויות

קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים בדבר הסדרים כובלים בין הבנקים. ביום 26 באפריל 2009, התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה קובעת הממונה שבין הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וכי לפי

הממצאים שבידיה, הסדרים כובלים אלה התקיימו מראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת ועד תחילת חקירת הרשות להגבלים עסקיים בעניין, בחודש נובמבר 2004.

על פי קביעת הממונה, העברות המידע, בקביעה האמורה, מהוות הסדרים כובלים כמשמעותם בחוק ההגבלים העסקיים. עוד נקבע על ידי הממונה כי בהתאם לסעיף 43(ה) לחוק ההגבלים העסקיים, הקביעה האמורה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

הבנק חולק על הקביעה, ממצאיה ומסקנותיה. בכונת הבנק להגיש ערר על החלטת הממונה. למיטב ידיעת הבנק, גם הבנקים האחרים שנכללו בקביעת הממונה מתכוונים להגיש ערר על החלטתה.

ביום 26 באוגוסט 2009 נעתר בית המשפט לבקשה שהוגשה, והורה על הארכת המועד להגשת הערר עד ליום 6 בדצמבר 2009. ביום 25 בנובמבר 2009 הורה בית המשפט על הארכת נוספת של המועד, עד ליום 15 בינואר 2010.

בשלב זה לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.

לפרטים בדבר הליכים נוספים של רשויות ר' בדוח השנתי לשנת 2008.

מעורבות ותרומה לקהילה

בנק דיסקונט פועל למען הקהילה מיום היווסדו, מתוך תפיסה ניהולית כוללת שעל פיה פעילות למען הקהילה היא חלק ממחויבות עסקית חברתית ותרבותית. את העשייה החברתית והמעורבות הקהילתית מבצע הבנק באמצעות פרויקט "למען", תרומות וחסינות.

פרוייקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה

ברבעון השלישי של שנת 2009 נמשכה הפעילות העניפה, תוך התמקדות בפעילות התנדבותית במסגרת עמותות שונות הפועלות למען נוער במצבי סיכון ומצוקה ובסיוע לעמותות שונות.

ראויים לציון הפרוייקטים והפעילויות הבאים, אשר התקיימו ברבעון השלישי של שנת 2009:

סיוע למשפחות נזקקות בכל רחבי הארץ לקראת ראש השנה. כמידי שנה נרכשו 1,100 כרטיסי מזון טעונים ב-300 ש"ח, שחולקו על ידי עובדי הבנק ישירות לבתי המשפחות הנזקקות. התיאום נעשה מול מחלקות הרווחה של עיריות ומועצות מקומיות, בערים בהם מצוי סניף דיסקונט. בחלוקה נכללו השנה גם חיילים, בני נוער מ"הזנק דיסקונט" ונשים מוכות - כולם ממשפחות נזקקות.

באזור מוצרים שהוכנו על ידי בעלי מוגבלויות. לקראת ראש השנה הבנק סייע בהקמת באזור (במתחם הבנק) בו נמכרו לעובדי הבנק מוצרים שיוצרו על ידי בעלי מוגבלויות. ההכנסות מהמכירות נתרמו להמשך פעילות העמותות אשר מעסיקות את בעלי המוגבלויות.

אמץ לוחם - אימוץ פלגה 916. במהלך חודש אוגוסט התקיימה פגישה בבסיס של הפלגה, בה השתתפו מפקדי הפלגה ונציגי הנהלת הבנק ובהם מנכ"ל הבנק. בפגישה סוכמו שלוש שנות אימוץ וסוכם עקרונות על המשך האימוץ לשלוש שנים נוספות.

תרבות ואמנות

תערוכה מיצירות האמן משה קופפרמן. בחודש ספטמבר 2009 נפתחה התערוכה של משה קופפרמן ב-"הרצילנבלום", מוזיאון לבנקאות ונוסטלגיה של בנק דיסקונט. התערוכה הוצגה בשני החללים לאמנות במוזיאון. באחד הוצגו יצירות קופפרמן מאוסף הבנק ובשני הוצגו עבודות על נייר מעזבון האמן, במסגרת שיתוף פעולה עם עמותת אוסף קופפרמן.

קופפרמן, ממיסדי קיבוץ לוחמי הגיטאות, אמן חשוב וחתן פרס ישראל לציור לשנת 2000, הלך לעולמו בשנת 2003.

חסינות

ברבעון השלישי של שנת 2009 ניתנו חסינות לפעילויות בתחומים שונים. ראויים לציון החסינות הבאות:

חסינות בתחום הבריאות

האגודה למלחמה בסרטן. חסות לאירוע של האגודה למלחמה בסרטן בהוד השרון, לגיוס תרומות.

חסויות בתחום התרבות והאמנות

לאונרד כהן. הבנק נתן חסות למופע היחיד בארץ של הזמר הבינלאומי, לאונרד כהן. במופע, שהתקיים באצטדיון רמת גן ב-24 בספטמבר 2009, נכחו 50 אלף איש, החלק הארי מתוכם לקוחות הבנק, שנהנו ממכירה מוקדמת של כרטיסים במקומות שמורים. המופע המרגש, שנחשב לאחד מהמוצלחים שהתקיימו בישראל, היווה שלב ראשון ביישום הקמפיין השיווקי, המבטיח כי "כדאי להיות לקוח בדיסקונט".

מוזיאון ת"א. חסות לערב של "מועדון החברות העסקיות", שהתמקד בתערוכתו של יעקב דורצ'ין "קפלים בברזל ומחוות של קווים", שנפתחה במוזיאון תל אביב בחודש יולי 2009. באירוע, שכלל הרצאה של האמן, השתתפו גם לקוחות נבחרים של הבנקאות הפרטית והעסקית.

מוזיאון ת"א. חסות לתערוכה של מנחם שמי שנפתחה בחודש ספטמבר 2009.

פסטיבל כרמיאל למחולות. זאת השנה ה-21 שהבנק נותן חסות לפסטיבל הבינלאומי בו משתתפות להקות ייצוגיות מכל העולם ולקוחות הבנק מוזמנים ליטול בו חלק.

שירי אריק איינשטיין. חסות באמצעות רכישת כרטיסים למופע "אני ואתה בפארק" - מיטב שירי אריק איינשטיין בפארק הירקון, שהכנסותיו נועדו לתמיכה בפרייקט לגעת באופק של עמותת "פתחון לב".

חסויות בתחום הספורט

איגוד האתלטיקה הקלה. לאיגוד ולתחרויות במסגרת אליפות ישראל באתלטיקה שנערכה באצטדיון הדר יוסף.

מרכז קוסל. חסות לפעילות מרכז הספורט באוניברסיטה העברית.

פרסום דוח חברתי מס' 2

בחודש אוקטובר 2009, השיק הבנק את הדוח החברתי השני, לשנים 2007-2008. אירוע השקת הדוח הינו הראשון באירועי חגיגות שנת ה-75 לבנק דיסקונט, אשר מאז היווסדו ולאורך כל שנות קיומו היה מוביל בעשייה החברתית.

איסוף החומר לדוח ועיבודו נעשה לאור הקוד לניהול חברתי של ארגון מעלה, המציג קריטריונים שונים לבחינת מחויבות עסקים לתחום האחריות החברתית בישראל. בנוסף, על מנת להימנות עם החברות והארגונים המובילים בעולם, הדוח נכתב גם על פי עקרונות הדיווח של ה-GRI (ארגון לא ממשלתי הפועל מעל לעשור בשיתוף עם האו"ם וארגונים מכל העולם על מנת לפתח ולהטמיע בקרב ארגונים ברחבי העולם מדדי דיווח חברתיים גלובליים).

במסגרת המחויבות לעקרונות הדיווח האמורים, נבנה הדוח על פי מסגרת הדיווח החדשה של GRI (G3) המכילה את כל האינדיקטורים של התוספות הענפיות לסקטור הפיננסיים.

הדוח החברתי של הבנק עבר תהליך בקרת נאותות (Assurance) על ידי גוף חיצוני אובייקטיבי - המחלקה לאחריות חברתית תאגידית בפירמה BSR זיו האפט יעוץ וניהול, אשר קבעו כי הבנק עומד בדרישות ה-GRI לדיווח בדרגה B. לאור ביצוע תהליך בקרת נאותות, אושרה לדוח דרגת דיווח B+.

אות מעלה 2009. האות הוענק בטקס חגיגי שנערך במהלך כנס מעלה 2009. האות הוענק ל-16 תאגידיים, ובכלל זה הבנק, אשר פרסמו דוח אחריות חברתית לשנים 2007-2009.

עסקאות עם בעלי שליטה ובעלי עניין

אישור עסקאות. לפרטים בדבר הצעה לחידוש ביטוח אחריות נושאי משרה, אשר אושרה באסיפה השנתית של הבנק מיום 3 ביוני 2009, ר' ביאור 12 לתמצית הדוחות הכספיים.

פטור ושיפוי לדירקטורים. ביום 12 ביולי 2009, אישר דירקטוריון הבנק (לאחר אישור וועדת הביקורת של הדירקטוריון, מיום 28 ביוני 2009) מתן שיפוי ופטור לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים, שהתמנו לאחר יוני 2007, המועד בו אישרה האסיפה הכללית של הבנק שיפוי ופטור לנושאי משרה מכהנים ולא לה שכיחנו בעבר. במסגרת זו אושרו תיקונים מסויימים לנוסח כתב השיפוי, אשר יחול גם על דירקטורים ונושאי משרה שאושר להם כתב שיפוי בחודש יוני 2007. ביום 27 באוגוסט 2009 אישרה האסיפה הכללית את ההחלטה האמורה.

עסקאות זניחות

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון") לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות "פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה; בפסקה זו, "עסקה" - למעט עסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות".

המונח "עסקה זניחה" מקורו בתקנה 64(3) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשנ"ג-1993 (להלן: "תקנות דוחות כספיים") שעניינה מתן מידע בדוחות הכספיים לגבי עסקאות של התאגיד עם בעל עניין בו. נקבע בה מהו הגילוי אותו יש לתת לגבי עסקאות אלה וכן נקבע בה פטור ממתן המידע לגבי עסקה שהינה עסקה זניחה.

הואיל ועל בנקים לא חלות תקנות דוחות כספים, אלא הוראות המפקח לעניין עריכת הדוחות, פנה איגוד הבנקים לרשות ניירות ערך באשר לאופן יישום הוראה לעניין "עסקה זניחה" לגבי בנקים. במענה לפניית איגוד הבנקים בעניין זה, הודיעה רשות ניירות ערך לאיגוד הבנקים, במכתב מיום 6 באוגוסט 2008, כי היא לא תתערב במקרים בהם לא יינתן גילוי בדוח מידי בקשר עם עסקאות בנקאיות שאינן מהוות עסקה חריגה, כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות, ובלבד שיתקיימו כל אלה:

- במסגרת הדוחות הרבעוניים ליום 30 בספטמבר 2008 (ולאחר מכן במסגרת הדוחות התקופתיים) יינתן תיאור כללי של העסקאות, מאפייניהן, והקריטריונים שנקבעו להגדרת העסקאות כזניחות או ככאלה שאינן חריגות, תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעות אלה;

- ועדת הביקורת של התאגיד תקבע קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה;

- במסגרת תיאור ההתקשרות עם בעל שליטה בקשר עם תנאי כהונה והעסקה, יינתן תיאור כללי של עסקאות המיומן בהן התקשר עם הבנק (ככל שישנן) ומאפייניהן.

ביום 24 באוגוסט 2008 קבעה וועדת הביקורת של הדירקטוריון קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה. למיטב ידיעת הבנק, גם תאגידים בנקאיים אחרים שהם תאגידים מדווחים קבעו לעצמם קריטריונים לעניין זה.

במהלך שנת 2009, התנהלו מגעים נוספים בין רשות ניירות ערך לבין הבנקים ואיגוד הבנקים בשאלות שונות הנוגעות לסוגיית העסקאות הזניחות ועסקאות שאינן חריגות.

בחודש אוגוסט 2009, אגב הטיפול בבקשה להיתר לפרסום תשקיף מדף של הבנק, התקיימו דיונים בין הבנק לבין הרשות, במהלכם גובש מתווה גילוי ודיווח בנושא ומתכונת יישומו בתשקיף המדף ולאחר מכן בדוחות השנתיים של הבנק ובדיווחים מידיים, ככל שיידרשו. במסגרת האמור, עידכנה וועדת הביקורת את החלטתה בנושא.

החזר חוב המדינה בגין המענק לעובדים

כמפורט בדוח השנתי לשנת 2008, יתרת החוב של מדינת ישראל לבנק בגין המענק לעובדי בנק דיסקונט נותרה בסך של כ-55 מיליון ש"ח, ומועד תשלומה חל ביום 1 בפברואר 2009.

ביום 27 באפריל 2009 העביר הבנק לחשב הכללי, בהתאם לבקשתו מיום 1 במרס 2009, אישורים של התאגידים הרלבנטיים בקבוצת דיסקונט, ובכלל זה הבנק, אשר שילמו מענק לעובדים הזכאים לכך, בדבר תשלומי המענק והתשלומים לרשויות המס אותם ביצעו, בצירוף אישור מיוחד ("אימות") של רואי החשבון המבקרים של אותן חברות, בהתאמה. למועד פרסום הדוחות הכספיים טרם נפרעה יתרת החוב וטרם נחתם ההסכם בגינה.

קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט

כחלק מהתוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2007-2011, הבנק נערך לאימוץ "קוד ממשל תאגידי" לקבוצת דיסקונט. מטרת אימוץ הקוד הינה לקיים, ברמת הקבוצה, מדיניות של Best Practice של כללי ממשל תאגידי, אשר ינחו את קבוצת דיסקונט בפעילותה. קוד זה נערך, בין היתר, לאור הדינים והכללים הבאים ותוך התאמתו למאפיינים ולצרכים הייחודיים של קבוצת דיסקונט:

- הוראות הדין והרגולציה החלות על הבנק;
  - המלצות ועדת גושן, אשר פורסמו על ידי רשות ניירות ערך בחודש ינואר 2006. דוח ועדת גושן כלל המלצות, בין היתר, בדבר הרכב הדירקטוריון ועבודתו, לרבות שיפור עצמאותו, הרכב ועדת הביקורת ועבודתה, אישור עסקאות עם בעלי שליטה ויצירת מנגנוני בקרה נוספים;
  - הנחיות באזל II בנושא חיזוק הממשל התאגידי בתאגידים בנקאיים - בחודש מרס 2008 פרסם בנק ישראל טיוטה בנושא זה, הקובעת כי ממשל תאגידי נוגע לאופן שבו עסקיהם וענייניהם של התאגידים הבנקאיים מנוהלים על ידי הדירקטוריונים וההנהלות הבכירות שלהם. טיוטה זו כוללת מספר עקרונות לממשל תאגידי נאות הנוגעים להרכב הדירקטוריון, הצורך באישור מטרת אסטרטגיות וערכים בקבוצת הבנק, אחריות דיווחית בקבוצת הבנק, פיקוח על ההנהלה, בקרות, תגמול הדירקטוריון וההנהלה הבכירה ושקיפות;
  - הוראות ניהול בנקאי תקין - המפקח על הבנקים פירסם במהלך השנים הוראות ניהול בנקאי תקין במגוון נושאים, אשר חלות על התאגידים בנקאיים ואשר מהוות חלק מקוד ממשל תאגידי, כגון: הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301 בדבר דירקטוריון התאגידי הבנקאי, הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 339 בדבר ניהול סיכונים, הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 357 בדבר ניהול טכנולוגיות המידע, וכו';
  - פרקטיקה מקובלת במדינות אחרות בעולם.
- במסגרת יישום תוכנית הממשל התאגידי פועל הבנק, בין היתר, לקביעת מנגנוני פיקוח ובקרה, אשר נועדו להבטיח את התנהלות התקינה והיעילה של קבוצת דיסקונט ובכלל זה בקשר עם הנושאים הבאים: פעולות ועסקאות עם צדדים קשורים; פיקוח דירקטוריון הבנק על חברות הקבוצה; ארגון מחדש ושינויים מבניים; גיבוש מדיניות ניהול סיכונים קבוצתי (לרבות באזל II); איסור הלבנת הון ומימון טרוו, מדיניות ציות ועוד.
- בחודש אוגוסט 2007 אימץ דירקטוריון הבנק חוות דעת משפטית של מומחה משפטי בעל שם, לפיה עסקאות בין בעלי עניין בבנק לבין חברות בנות יאושרו בהתאם להליכים שנקבעו בדין הישראלי בנוגע לאישור עסקאות עם הבנק עצמו.
- בחודש אפריל 2009, הוקמה ועדה אד הוק של הדירקטוריון, אשר פעלה לקידומו ולהשלמתו של קוד ממשל תאגידי. ביום 23 בספטמבר 2009 סיימה הוועדה האמורה את דיוניה בהצעה לקוד ממשל תאגידי והמליצה לדירקטוריון הבנק לאשר, עקרונית, את הקוד המוצע. קוד הממשל התאגידי של קבוצת דיסקונט והצהרת עקרונות ממשל תאגידי בקבוצת דיסקונט אושרו בידי הדירקטוריון, בישיבתו מיום 28 באוקטובר 2009. בהחלטתו קבע הדירקטוריון כי אחת לשנה ייבחנו המסמכים האמורים, על מנת לבחון את התאמתם לעסקי הבנק והסביבה העסקית והרגולטורית בה הוא פועל.
- יישום קוד ממשל תאגידי בפועל כרוך בגיבוש נהלים, שנועדו להסדיר את פעילות הדירקטוריון וועדותיו, אישור עסקאות עם בעלי עניין, וכן תהליכי העבודה מול חברות בנות. הבנק פועל לגיבוש נהלים כאמור, ועם השלמת עיבודם, יועברו הנהלים לאישור דירקטוריון הבנק. להערכת הבנק, תהליך השלמת נהלי ממשל תאגידי צפוי להסתיים עד סוף שנת 2010.

מדיניות תגמול בתאגידי בנקאי

בדוח שפורסם בחודש אפריל 2008 על ידי ה-FSF לחיזוק עמידתם של שוקי ההון והכלכלה, נמנתה ההשפעה השלילית של מדיניות תגמול לא נאותה על היקף וסוג הסיכונים שתאגידים בנקאיים לקחו על עצמם, ובהתאם, נכללה המלצה המתייחסת לצורך להתאים את מדיניות התגמול של חברות בסקטור הפיננסי לרווחיות הכלל ארוגנית של החברה בטווח הארוך.

ביום 5 באפריל 2009, הודיע המפקח על הבנקים כי במסגרת אימוץ המלצות ה-FSF ובמטרה להפחית סיכונים הנובעים ממבני תמריצים בלתי נאותים, התאגידים הבנקאיים ותאגידים שבשליטתם נדרשים לאמץ מדיניות תגמול הולמת, לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2009.

מדיניות זו תיקבע על ידי הדירקטוריון בהתבסס על שיקולים כלל ארגוניים רחבים (כלל עלויות השכר, פערי שכר רצויים בין הדרגים השונים ועוד) ועל העקרונות הבאים:

- תמריצי התגמול יותאמו לרווחיות כלל ארגונית ולמטרות ארוכות טווח של התאגיד הבנקאי;
  - תמריצי התגמול לא יעודדו לקחת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי;
  - תשלום של תמריצי תגמול יתבסס על רווח מותאם לסיכון ולעלות ההון;
  - תמריצים לתגמול יכללו מרכיב שישקף את השפעת התרומה של היחידה העסקית על הערך הכולל של יחידות עסקיות אחרות ולא יתייחסו ליחידה העסקית במנותק מהתאגיד הבנקאי בכללותו;
  - תמריצים לתגמול יכללו מרכיב שישקף עמידה ביעדים כלליים של התאגיד הבנקאי בתחום ניהול הסיכונים ובתחום הציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלי התאגיד הבנקאי;
  - התאגיד הבנקאי יקיים הליכים קפדניים של פיקוח ובקרה על מדיניות התגמולים;
  - הסכמים המסדירים תשלומים בגין פרישה לחברי הנהלה בכירה יקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת הפרישה;
  - התגמול של פונקציות המעורבות בתהליכי פיקוח ובקרה, לרבות דיווח כספי, ייקבע לפי סטנדרטים הולמים, הלווקחים בחשבון את חשיבות ורגישות התפקידים המוטלים על פונקציות אלו;
  - המתודולוגיה, העקרונות והיעדים של תמריצי התגמול יהיו שקופים בפני בעלי האינטרסים השונים הקשורים לתאגיד הבנקאי (Stake holders).
- מדיניות התגמול תהיה מדיניות כוללת אשר תתייחס לכלל העובדים בתאגיד, כאשר דגש מיוחד יינתן לתגמול הנהלה הבכירה ועובדים אשר להם השפעה על נטילת הסיכונים של התאגיד.
- התאגידים הבנקאיים נדרשים לבחון את ההסכמים הקיימים אל מול מדיניות התגמול שתיקבע ולפעול, ככל שניתן, לשינוי/עדכון הסכמים, אשר אינם עולים בקנה אחד עם מדיניות זו.
- הבנק נוקט בפעולות הנדרשות לצורך יישום הודעת המפקח במועד שנקבע.

מכתב בנושא "מדידת שווי הוגן, גילוי על שווי הוגן, זיהוי והצגת ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני" (להלן: "המכתב") - אימוץ תיקונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 9 ביוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב שמתייחס לשלושה תיקונים שפרסם ה-FASB בתחילת חודש אפריל 2009 (להלן: "התיקונים"), כלהלן:

- FSP FAS 157-4 - קביעת שווי הוגן כאשר נפח ורמת הפעילות עבור הנכס או ההתחייבות ירדו באופן משמעותי וזיהוי עסקאות שאינן רגילות (orderly);
  - APB 28-1 and FSP 107-1 גילוי רבעוני על שווי הוגן של מכשירים פיננסיים;
  - FSP FAS 115-2 and FAS 124-2 - זיהוי והצגה של ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני.
- התיקונים אלה חלים בארה"ב החל מהדוחות הרבעוניים ליום 30 ביוני 2009 ואילך.
- התיקונים משפיעים, בין היתר, על הנסיבות בהן נדרש להכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של ניירות ערך, על הצגתה בדוח רווח והפסד ובדוח על השינויים בהון העצמי ועל הגילוי הנדרש בדוח רבעוני ושנתי. במכתב צויין כי בכוונת הפיקוח לשקול בהמשך פרסום הבהרות בדבר הטיפול בנושאים אלה.
- במכתב הובהר כי הפיקוח יבחן בזהירות את המועד בו ניתן יהיה להחיל את התיקונים וזאת בשים לב לכך שיישומם מחייב היערכות משמעותית בפרק זמן קצר. תאגיד בנקאי שביקש לאמץ את התיקונים יידרש להוכיח מבעוד מועד כי הוא פיתח מדיניות, שיטות ונהלים ברורים ומפורטים, שיאפשרו לו ליישם באופן נאות את התיקונים. בהתאם לכך, תאגיד בנקאי כאמור נדרש להעביר לפיקוח על הבנקים, עד ליום 23 ביולי 2009, תיאור מפורט של המדיניות החשבונאית שבכוונתו ליישם בנושא זה.

היערכות לשפעת החזירים

- הבנק נערך לתרחישים שונים של התפרצות שפעת החזירים בישראל ובמסגרת זו, בין היתר, ננקטו הצעדים הבאים:
- הוכנו תוכניות מענה אופרטיביות ביחידות הבנק השונות לקיום המשכיות עסקית בהיתן תרחיש של התפרצות מגיפה ומחסור בעובדים;
- עודכנה המדיניות לניהול המשאב האנושי בחירום;
- בוצעה חלוקת ערכת מיגון אישית לכלל עובדי הבנק;
- הוקם חדר מצב המרכז את היערכות הבנק, בשיתוף נציגים מכל החטיבות/מערכים.

ריכוז משרדי הנהלת בנק מרכזית דיסקונט

הנהלת בנק מרכזית דיסקונט ויחידות המטה המרכזיות שלה פועלות כיום בחמישה מבנים נפרדים. במטרה לייעל את עבודת הנהלה והמטה, חתם בנק מרכזית דיסקונט ביום 22 בספטמבר 2009 על הסכם לרכישת חלק ממבנה משרדים במרכז תל אביב, בתמורה לסך של כ-110 מיליון ש"ח. השלמת העסקה כפופה לקיום תנאים מתלים שונים, שעד כה טרם מולאו.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

כללי. ביום 27 באפריל 2008, פרסם המפקח על הבנקים הוראת שעה בעניין: "גילוי בדוח הדירקטוריון בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים". ההוראה מאמצת את הנחית רשות ניירות ערך בנושא זה, שאושרה על ידה בחודש יולי 2007. על פי ההוראה הוטל על התאגידים הבנקאים לכלול בדוחות הדירקטוריון, הרבעוניים והשנתיים, מידע בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים.

בקרת העל בבנק. דירקטוריון הבנק הינו הארגון המופקד על בקרת העל בבנק. הדירקטוריון מינה את "ועדת המאזן", המופקדת מטעמו על הפיקוח, הבקרה וההכוונה של תהליך אישור הדוחות הכספיים בבנק, ומגישה לדירקטוריון, בסיום עבודתה, את המלצותיה בנוגע לאישור הדוחות הכספיים. ועדת המאזן כוללת תשעה דירקטורים, ששמונה מהם הינם דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית כלהלן: שלמה זהר* - יו"ר הדירקטוריון; מר יצחק פורר* - יו"ר ועדת מאזן; מר אילן בירן*, גב' גתית גוברמן*, מר בן ציון גרניט*, פרופ' בן ציון זילברפרב*, מר אילן עייש*, מר יוסף צ'חנובר-צ'הר*, מר צבי שטריינגולד.

תהליך אישור הדוחות הכספיים ביניים. תהליך אישור הדוחות הכספיים ביניים כולל את השלבים והאורגנים הבאים:

ועדת גילוי. כחלק מיישום הוראות בנק ישראל בנושא הגילוי בדוחות הכספיים המתבססת על סעיף 302 בחוק (Sarbanes Oxley) בסעיף "שונות" להלן), הוקמה בבנק ועדת גילוי, בראשות המנהל הכללי של הבנק ובה חברים חברי הנהלה הבאים: מר יוסי ברסי, סמנכ"ל בכיר - חשבונאי ראשי; גב' אסתר דויטש, סמנכ"ל בכירה - היועצת המשפטית ומנהלת הסיכונים המשפטיים; גב' דורית בן סימון, סמנכ"ל בכירה - ראש החטיבה הפיננסית ומנהלת הסיכונים של הבנק; מר אהוד ארנון, סמנכ"ל בכיר - ראש החטיבה העסקית ומנהל סיכונים האשראי; מר נעם הנגבי, סמנכ"ל בכיר - ראש חטיבת תפעול ומידע. לדיוני הוועדה מוזמנים מזכירת הבנק וגורמים נוספים בבנק. המבקר הפנימי וראי החשבון המבקרים מוזמנים אף הם לדיוני ועדת גילוי, כמשקפים. הוועדה מתכנסת אחת לרבעון (או פעמיים, אם עולה הצורך בכך) ודנה בנושאי גילוי מהותיים, בהתאם לעקרונות שנקבעו במסגרת מדיניות הגילוי שאימץ דירקטוריון הבנק.

ועדת מאזן. כאמור, הוועדה דנה בטיטת הדוחות הכספיים של הבנק, וממליצה לדירקטוריון ביחס אליהם.

לקראת הדיון בוועדת מאזן, נמסרת לעיונם של חברי הוועדה טיטת הדוחות הכספיים בצירוף מסמכים נוספים שנועדו לסייע בהבנה וניתוח של הדוחות הכספיים, ופירוטים נרחבים בנושא חובות בעייתיים וההפרשות לחובות מסופקים. ועדת המאזן מקיימת דיון מפורט בדוחות בו נוטלים חלק גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדיווח הכספי (המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, וגורמים נוספים בבנק, אם עולה הצורך בכך). לדיון מוזמנים, כמשקפים, וראי החשבון המבקרים של הבנק.

במסגרת הדיון נמסרים לוועדה דיווחים של החשבונאי הראשי בנושאים הקשורים לדוחות הכספיים, או נושאים שיש להם השלכה על הדוחות הכספיים, כגון הוראות רגולטוריות חדשות או כאלה שצפויות להתקבל. הוועדה מוסמכת לדון ולהחליט בעניין גילוי על מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים.

במסגרת הדיון בדוחות הכספיים הוועדה דנה בעניינם של לקוחות שהפרשה שמומלץ לבצע בגין חובותיהם לבנק עולה על סכום שקבע הדירקטוריון, וממליצה לדירקטוריון על סכום הפרשה שיש לבצע בגינם.

לועדת המאזן, כמו גם לועדת הביקורת של הדירקטוריון, נמסר דיווח על הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או

* דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית.

בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח הכספי, אם עולה הצורך בכך, ועל תרמית, במידה ובוצעה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאים שעלו, אם עלו, במהלך סקירת הדוחות הרבעוניים ועל עניינים אחרים שלדעת רואי החשבון יש להביאם לידיעת חברי ועדת המאזן. בתום הדיון מגישה ועדת המאזן את המלצותיה לדירקטוריון בנוגע לאישור הדוחות הכספיים, לקראת הדיון שעורך הדירקטוריון בדוחות הכספיים.

דירקטוריון הבנק. לאחר הדיון בוועדת המאזן מתקיים דיון נוסף במליאת הדירקטוריון, לצורך אישור הדוחות הכספיים. לקראת הדיון נמסרת לחברי הדירקטוריון הטייטה המתוקנת של הדוחות הכספיים (לאחר ששולבו בה המלצות וההחלטות שהתקבלו בוועדת המאזן), בצירוף המסמכים שהונחו בפני חברי ועדת המאזן לצורך הדיון בדוחות הכספיים. לדיון במליאת הדירקטוריון מוזמנים גם נושאי משרה בכירה הקשורים לדיווח הכספי (המנהל הכללי, החשבונאי הראשי וגורמים נוספים בבנק, אם עולה הצורך בכך). לדיון מוזמנים כמשקיפים גם רואי החשבון המבקרים של הבנק. הדיון כולל סקירת הדוחות הכספיים על ידי המנהל הכללי והחשבונאי הראשי ודיווח על יישום המלצות ועדת המאזן. רואי החשבון המבקרים מדווחים על ממצאי סקירת הדוחות הרבעוניים, ככל שהיו, ועל עניינים אחרים שלדעת רואי החשבון ראוי להביאם לידיעת חברי הדירקטוריון. במהלך הדיון מפנים חברי הדירקטוריון להנהלה ולגורמים אחרים הקשורים לדיווח הכספי שאלות ובקשות לקבלת הבהרות לגבי נושאים שונים שנכללו (או שאמורים היו להיכלל) בדוחות הכספיים. בתום הדיון, בכפוף לקבלת תשובות מספקות מצד הנהלת הבנק, מאשר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי שלו בשיתוף הנהלת הבנק העריכו לתום תקופת הדיווח את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי הגיעו למסקנה כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הדיווח הכספי, פרט לשינויים בבנק מרכזתיל דיסקונט, אשר עשויים להחשב מהותיים גם ברמת הקבוצה, כמפורט להלן, ופרט לשינוי בבנק ובבנק מרכזתיל דיסקונט, כמפורט להלן. לפרטים בדבר התפתחויות מסוימות בחברת כאל אינטרנשיונל, שבעטיין נאלצה כאל לנקוט בצעדים שונים ובכלל זה, להחליט על השעיה מיידית של נושאי משרה מסוימים בכאל אינטרנשיונל, ר' ביאור 17 לתמצית הדוחות הכספיים. **שינויים בבקרה הפנימית בבנק מרכזתיל דיסקונט.** בתקופת הדוח הטמיע בנק מרכזתיל דיסקונט מערכות מידע מקומיות חדשות, במקום אלה ששימשו אותו בעבר, כלהלן:

- מערכת הספר הראשי (G.L.), אשר מהווה את המערכת המרכזית לניהול ספרי בנק מרכזתיל דיסקונט ולהפקת דוחות כספיים;
  - מערכת לניהול חובות בעייתיים והפרשות לחובות מסופקים ודיווח לגביהם (מערכת "חותם").
- להערכת בנק מרכזתיל דיסקונט, המערכות החדשות משפרות את תהליכי זרימת הנתונים הכספיים, יכולת התיחקור שלהם, מכילות מידע מפורט יותר (במערכת הספר הראשי) ומשפרות את הבקורות בדיווח ובניהול החובות הבעייתיים (במערכת חותם). במהלך הטמעת המערכות האמורות ננקטו על ידי בנק מרכזתיל דיסקונט אמצעי בקרה שנועדו להבטיח את הסבתן הנאותה של המערכות. הטמעת המערכות היתה כרוכה בשינויים ארגוניים ובשינוי תהליכי עבודה ובהתאם, נכללו בתהליכי העבודה החדשים בקורות שנועדו להבטיח את נאותות המידע המופק באמצעות המערכות החדשות.
- יצוין כי הבנק הטמיע מערכות זהות החל מחדש ינואר 2007 ומחדש דצמבר 2006, בהתאמה.
- שינויים בבקרה הפנימית בבנק ובבנק מרכזתיל דיסקונט.** בחודש אפריל 2009, הוטמעה בבנק ובבנק מרכזתיל דיסקונט מערכת מידע לניהול, תפעול ומדידה של עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים (מערכת Treasury), שהחליפה מערכת מידע קודמת בנושא זה שפעלה בסביבת ה-Unisys.

המערכת החדשה משפרת את תהליכי זרימת הנתונים הכספיים, יכולת התיחקור של נתונים אלה, מכילה מידע מפורט יותר ומשפרת את הבקורות הקיימות במדידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. במהלך ההטמעה של המערכת ננקטו על ידי הבנק אמצעי בקרה שנועדו להבטיח הסבה נאותה.

סיום כהונת יו"ר הדירקטוריון

ביום 30 באוקטובר 2009 נמסר לבנק על ידי יו"ר הדירקטוריון כי נעשתה אליו פניה בעל פה מצד בעלי השליטה, קבוצת ברונפמן-שראן, במסגרתה נתבקש לסיים את תפקידו בבנק עד סוף שנת 2009. תקופתו של חוזה ההעסקה בין יו"ר הדירקטוריון לבין הבנק נקבעה לחמש שנים, החל מיום 6 בפברואר 2006 ועד ליום 5 בפברואר 2011. ביום 11 בנובמבר 2009 הודיע מר זהר לבנק כי לנוכח הנסיבות שנוצרו הוא מודיע על הפסקת כהונתו כדירקטור וכיו"ר הדירקטוריון של הבנק ושל חברות בת של הבנק שבהן הוא מכהן כדירקטור או כיו"ר הדירקטוריון, זאת מיום 1 בינואר 2010. פרטים בדבר הסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון הובאו בביאור 22 ח' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. פרטים בדבר תוכנית אופציות ליו"ר הדירקטוריון הובאו בביאור 13 (2) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. יצוין כי בהתאם להסכם ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון הוא זכאי, בנסיבות מסוימות, לפיצוי מוסכם בסכום השווה לתשלום משכורתו המלאה בגין יתרת תקופת ההסכם או, בנסיבות אחרות, למענק בסכום השווה ל-12 חודשי משכורת, אך בכל מקרה אין הוא זכאי לכפל פיצוי כאמור. יצוין עוד כי עם פרישת היו"ר, יפקע חלק יחסי מכתבי האופציה שהוקצו לנאמן עבורו (1,618,055). לפי מה שנמסר לבנק, בין מר זהר לבין חברה מקבוצת ברונפמן נחתם הסכם ייעוץ ולפיו, עם סיום כהונתו בבנק, יעניק מר זהר לחברה שירותי ייעוץ בנושאים עסקיים ופיננסיים, לתקופה של שנתיים, בתמורה כוללת בסך של 1 מיליון דולר.

שינויים בדירקטוריון

על סדר יומה של האסיפה המיוחדת, אשר זומנה ליום 29 בדצמבר 2009, הונחה הצעה למנות את ד"ר יוסף בכר כדירקטור בדירקטוריון הבנק, בתוקף מיום 1 בינואר 2010 או ממועד קבלת הסכמת המפקח על הבנקים למינוי, המאוחר מבין השניים. ד"ר בכר הינו בעל מומחיות חשובונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית.

סקירת רואי החשבון המבקרים

בסקירה של רואי החשבון המבקרים על תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים של הבנק לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009, הפנו רואי החשבון המבקרים את תשומת הלב לאמור בביאור 6 ב' סעיפים 3.3, 4.4 ו-4.6 - בדבר בקשות לאשר תובענות מסוימות כתובענות ייצוגיות וסעיף 6 בדבר קביעת הממונה על הגבלים העסקיים ולאמור בביאור 17 בדבר התפתחויות מסוימות בחברה מאוחדת העוסקת בסליקה בינלאומית. בביאור הנ"ל הובאו פרטים בדבר הנושאים האמורים.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009, קיים הדירקטוריון 29 ישיבות. כן התקיימו 65 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

ג'ורא עופר
המנהל הכללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

30 בנובמבר 2009

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	
מטבע ישראלי לא צמוד:							
6.26		*1,042	*68,140	3.75		816	88,222
נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾							
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
		-	46			-	63
נגזרים מגדרים							
		626	48,445			388	56,957
נגזרים משובצים ו-ALM							
5.84		1,668	116,631	3.36		1,204	145,242
סך-הכל נכסים							
(2.94)		* (485)	* (66,762)	(1.12)		(231)	(83,068)
התחייבויות ⁽⁵⁾							
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
		(1)	(46)			-	(65)
נגזרים מגדרים							
		(580)	(45,732)			(356)	(55,852)
נגזרים משובצים ו-ALM							
(3.84)		(1,066)	(112,540)	(1.70)		(587)	(138,985)
סך-הכל התחייבויות							
2.00	3.32			1.66	2.63		
פער הריבית							
מטבע ישראלי צמוד למדד:							
13.25		*843	*26,675	14.46		982	28,592
נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾							
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
		6	479			4	200
נגזרים משובצים ו-ALM							
13.11		849	27,154	14.42		986	28,792
סך-הכל נכסים							
(12.81)		(585)	* (19,123)	(14.42)		(743)	(21,697)
התחייבויות ⁽⁵⁾							
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
		39	(4,868)			(182)	(6,017)
נגזרים משובצים ו-ALM							
(9.42)		(546)	(23,991)	(14.03)		(925)	(27,714)
סך-הכל התחייבויות							
3.69	0.44			0.39	0.04		
פער הריבית							

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 112.

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר						
2008			2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)			שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	⁽²⁾
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	
סה"כ מטבע חוץ:⁽⁶⁾						
5.75		*904	*64,272	(9.77)	(1,692)	66,693
נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾						
השפעת נגזרים: ⁽³⁾						
		(23)	915		(61)	1,775
		(105)	39,090		(879)	41,355
						ALM-ו
3.01		776	104,277	(9.25)	(2,632)	109,823
סך-הכל נכסים						
(3.45)		* (575)	* (67,557)	12.18	2,289	(71,660)
התחייבויות ⁽⁵⁾						
השפעת נגזרים: ⁽³⁾						
		6	(924)		16	(1,839)
						ALM-ו
		81	(37,327)		805	(37,534)
(1.86)		(488)	(105,808)	10.74	3,110	(111,033)
סך-הכל התחייבויות						
1.15	2.30			1.49	2.41	
פער הריבית						

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 112.

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	

סך-כל:

7.20		2,789	159,087	0.23		106	183,507	הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
								השפעת נגזרים ⁽³⁾ :
		(23)	961			(61)	1,838	נגזרים מגדרים
		527	88,014			(487)	98,512	נגזרים משובצים ו-ALM
5.42		3,293	248,062	(0.62)		(442)	283,857	סך-הכל נכסים
(4.36)		(1,645)	(153,442)	2.95		1,315	(176,425)	ההתחייבויות הכספיות שגרמו להוצאות מימון ⁽⁵⁾
								השפעת נגזרים ⁽³⁾ :
		5	(970)			16	(1,904)	נגזרים מגדרים
		(460)	(87,927)			267	(99,403)	נגזרים משובצים ו-ALM
(3.51)		(2,100)	(242,339)	2.28		1,598	(277,732)	סך-הכל התחייבויות
1.91		2.84		1.66		3.18		פער הריבית
		(14)				48		בגין אופציות
								בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו) ⁽³⁾
		2				5		עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁷⁾
		(93)				143		הוצאות מימון אחרות
		(31)				(23)		רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
		1,057				1,329		הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
		(182)				(246)		רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
		875				1,083		

הערות לטבלה ראה בעמ' הבא.

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		
2008	2009	
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
במיליוני שקלים חדשים		
סך-כל:		
159,087	183,507	הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
1,950	2,148	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
* 2,397	2,541	נכסים כספיים אחרים ⁽⁵⁾
(603)	(591)	הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
162,831	187,605	סך-כל הנכסים הכספיים
סך-כל:		
(153,442)	(176,425)	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁵⁾
(2,553)	(2,958)	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
* (3,542)	(4,435)	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁵⁾
(159,537)	(183,818)	סך-כל ההתחייבויות הכספיות
3,294	3,787	סך-הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
6,556	6,637	נכסים לא כספיים
(392)	(527)	התחייבויות לא כספיות
9,458	9,897	סך-כל האמצעים ההוניים

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הווגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הווגן" (לרבות בגין איגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון) 2009 - בסך (89) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (35) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-393 מיליון ש"ח במגזר מטבע חוץ. 2008 - בסך (75) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (4) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-448 מיליון ש"ח במגזר במטבע חוץ.
- (5) למעט מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (7) לרבות רווחים/הפסדים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הווגן של איגרות חוב למסחר.
- (8) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	כולל	ללא	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾	השפעת נגזרים			השפעת נגזרים ⁽³⁾	השפעת נגזרים		
במיליוני דולר של ארה"ב*				במיליוני דולר של ארה"ב*			
מטבע חוץ-נומינלי ב-\$ ארה"ב⁽⁶⁾:							
				נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾			
5.03		223	18,057	3.58	152	17,217	
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
				נגזרים מגדרים			
		(5)	263			(2)	462
				נגזרים משובצים ו-ALM			
		97	11,421			40	10,954
4.30		315	29,741	2.68	190	28,633	
סך-הכל נכסים							
				התחייבויות ⁽⁵⁾			
(2.35)		(111)	(19,076)	(1.18)	(55)	(18,655)	
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
				נגזרים מגדרים			
		-	(266)			(9)	(481)
				נגזרים משובצים ו-ALM			
		(88)	(10,945)			(28)	(9,928)
(2.65)		(199)	(30,287)	(1.27)	(92)	(29,064)	
סך-הכל התחייבויות							
1.65	2.68	116		1.41	2.40	98	
פער הריבית							

* תרגום הנתונים השקליים על בסיס נומינלי לשער היציג של הדולר של ארצות הברית. הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופקדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה (לרבות בגין איגרות חוב שהועברו מהתיק הזמין למכירה לתיק המוחזק לפדיון) 2009 - בסך 460 מיליון דולר.
- (5) 2008 - בסך 150 מיליון דולר של ארה"ב. למעט מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	
מטבע ישראלי לא צמוד:							
6.04	3,002	*66,800		3.73	2,231	80,046	נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
	1	46			16	55	נגזרים מגדרים
	1,539	50,579			1,453	55,117	נגזרים משובצים ו-ALM
5.19	4,542	117,425		3.66	3,700	135,218	סך-הכל נכסים
(2.81)	*(1,340)	*(63,890)		(1.00)	(576)	(77,084)	התחייבויות ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
	(3)	(46)			(15)	(59)	נגזרים מגדרים
	(1,507)	(48,884)			(1,371)	(52,358)	נגזרים משובצים ו-ALM
(3.38)	(2,850)	(112,820)		(2.03)	(1,962)	(129,501)	סך-הכל התחייבויות
1.81	3.23			1.63	2.73		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד:							
11.46	*2,126	*25,087		9.18	1,880	27,598	נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
	21	405			18	310	נגזרים משובצים ו-ALM
11.38	2,147	25,492		9.17	1,898	27,908	סך-הכל נכסים
(10.72)	(1,491)	(18,785)		(8.86)	(1,375)	(20,909)	התחייבויות ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
	(317)	(4,394)			(617)	(6,073)	נגזרים משובצים ו-ALM
(10.53)	(1,808)	(23,179)		(9.96)	(1,992)	(26,982)	סך-הכל התחייבויות
0.85	0.74			(0.79)	0.32		פער הריבית

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 117.

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	
(11.28)		* (5,505)	* 64,100	4.31		2,285	71,129
מטבע חוץ:⁽⁶⁾							
נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾							
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
		(215)	849			213	1,753
		(3,372)	38,696			1,053	39,267
							ALM-1
(11.52)		(9,092)	103,645	4.24		3,551	112,149
סך-הכל נכסים							
13.77		* 7,158	* (68,053)	(1.94)		(1,080)	(74,454)
התחייבויות ⁽⁵⁾							
השפעת נגזרים: ⁽³⁾							
		204	(866)			(235)	(1,841)
		2,974	(36,297)			(977)	(37,090)
							ALM-1
12.88		10,336	(105,216)	(2.70)		(2,292)	(113,385)
סך-הכל התחייבויות							
1.36	2.49			1.54	2.37		
פער הריבית							

* סווג מחדש.
הערות לטבלה ראה בעמ' 117.

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	לא	הכנסות	יתרה	כולל	לא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון	
באחוזים		במיליוני שקלים חדשים		באחוזים		במיליוני שקלים חדשים	
סך-כל:							
הנכסים הכספיים שהניבו							
(0.32)	(377)	155,987		4.80	6,396	178,773	הכנסות מימון ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
	(214)	895			229	1,808	נגזרים מגדרים
	(1,812)	89,680			2,524	94,694	נגזרים משובצים ו-ALM
(1.30)	(2,403)	246,562		4.46	9,149	275,275	סך-הכל נכסים
ההתחייבויות הכספיות							
3.81	4,327	(150,728)		(2.35)	(3,031)	(172,447)	שגרמו להוצאות מימון ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾ :							
	201	(912)			(250)	(1,900)	נגזרים מגדרים
	1,150	(89,575)			(2,965)	(95,521)	נגזרים משובצים ו-ALM
3.13	5,678	(241,215)		(3.10)	(6,246)	(269,868)	סך-הכל התחייבויות
1.83	3.49			1.36	2.45		פער הריבית
	(56)				27		בגין אופציות
בגין מכשירים נגזרים אחרים							
(לא כולל אופציות, נגזרים							
	21				33		בגידור, ב-ALM ונגזרים
משובצים שהופרדו) ⁽³⁾							
עמלות מעסקי מימון							
	66				584		והכנסות מימון אחרות ⁽⁷⁾
	(52)				(12)		הוצאות מימון אחרות
רווח מפעילות מימון לפני							
	3,254				3,535		הפרשה לחובות מסופקים
הפרשה לחובות מסופקים							
	(414)				(729)		(לרבות הפרשה כללית ונוספת)
רווח מפעילות מימון לאחר							
	2,840				2,806		הפרשה לחובות מסופקים
הערות לטבלה ראה בעמ' הבא.							

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

סכומים מדווחים

לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר	
2008	2009
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים	

סך-כל:

155,987	178,773	הנכסים הכספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
2,180	2,850	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
*2,857	2,627	נכסים כספיים אחרים ⁽⁵⁾
(589)	(609)	הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
160,435	183,641	סך-כל הנכסים הכספיים

סך-כל:

(150,728)	(172,447)	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁵⁾
(2,693)	(3,548)	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁸⁾
* (3,918)	(4,351)	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁵⁾
(157,339)	(180,346)	סך-כל ההתחייבויות הכספיות

3,096	3,295	סך-הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
6,622	6,453	נכסים לא כספיים
(310)	(341)	התחייבויות לא כספיות
9,408	9,407	סך-כל האמצעים ההוניים

* סווג מחדש. הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי ההוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן": 2009 - בסך (180) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (9) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-654 מיליון ש"ח במגזר מטבע חוץ, 2008 - בסך (97) מיליון ש"ח במגזר הלא צמוד, (11) מיליון ש"ח במגזר הצמוד למדד ו-249 מיליון ש"ח במגזר מטבע חוץ.
- (5) למעט מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (7) לרבות רווחים/הפסדים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- (8) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

תוספת א' - שיעורי הכנסה והוצאה מימוניים של הבנק והחברות המאוחדות שלו⁽¹⁾ (המשך)

לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר								
2008				2009				
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)				
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון		
באחוזים		במיליוני דולר של ארה"ב*		באחוזים		במיליוני דולר של ארה"ב*		
מטבע חוץ-נומינלי ב-\$ ארה"ב⁽⁶⁾								
4.88				3.59				נכסים ⁽⁴⁾⁽⁵⁾
653				472				השפעת נגזרים ⁽³⁾
17,943				17,587				נגזרים מגדרים
(35)				57				נגזרים משובצים ו-ALM
359				180				סך-הכל נכסים
11,231				9,984				התחייבויות ⁽⁵⁾
977				709				השפעת נגזרים ⁽³⁾
29,421				28,043				נגזרים מגדרים
(395)				(191)				נגזרים משובצים ו-ALM
(19,122)				(18,683)				סך-הכל התחייבויות
(2.76)				(1.37)				השפעת נגזרים ⁽³⁾
32				(63)				נגזרים מגדרים
(252)				(493)				נגזרים משובצים ו-ALM
(349)				(163)				סך-הכל התחייבויות
(10,583)				(9,354)				השפעת נגזרים ⁽³⁾
(712)				(417)				נגזרים מגדרים
(29,957)				(28,530)				נגזרים משובצים ו-ALM
(1.95)				(417)				סך-הכל התחייבויות
(3.18)				(28,530)				השפעת נגזרים ⁽³⁾
265				292				פער הריבית
1.27				2.22				פער הריבית
2.12				1.44				פער הריבית

* תרגום הנתונים השקליים על בסיס נומינלי לשער היציג של הדולר של ארצות הברית. הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין איגרות חוב זמינות למכירה: 2009 - בסך 153 מיליון דולר, 2008 - בסך 79 מיליון דולר של ארה"ב.
- (5) למעט מכשירים נגזרים.
- (6) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

תוספת ב' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

סכומים מדווחים

30 בספטמבר 2009

ההוצאה התקופתית בגין הפרשה					
יתרת חובות בעיתיים ⁽³⁾	ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים					
בגין פעילות לווים בישראל					
46	9	1,103	290	813	חקלאות
908	71	18,780	7,005	11,775	תעשייה
2,372	135	24,100	9,621	14,479	בינוי ונדל"ן
1	-	1,574	497	1,077	חשמל ומים
331	37	11,057	2,665	8,392	מסחר
776	13	2,120	231	1,889	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
66	4	3,597	497	3,100	תחבורה ואחסנה
473	15	2,925	455	2,470	תקשורת ושירותי מחשב
350	82	9,750	1,447	8,303	שירותים פיננסיים
329	39	8,995	2,632	6,363	שירותים עסקיים אחרים
276	2	2,181	700	1,481	שירותים ציבוריים וקהילתיים
425	7	16,969	1,365	15,604	אנשים פרטיים-הלוואות לדיור
807	146	34,975	18,768	16,207	אנשים פרטיים-אחר
7,160	560	138,126	46,173	91,953	סך-הכל
-	-	(58)	-	(58)	בניכוי פיקדון בחו"ל הצמוד לסיכון האשראי של לווה
7,160	560	138,068	46,173	91,895	סך-הכל
2,335	202	41,518	14,088	27,430	בגין פעילות לווים בחו"ל
9,495	762	179,586	60,261	119,325	סך-הכל
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:					
104	-	265	18	247	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
8	-	251	42	209	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

הערות:

- (1) אשראי לציבור בסך 116,413 מיליוני ש"ח, השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך של 2,431 מיליוני ש"ח, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור בסך של 481 מיליוני ש"ח.
  - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של חבות של לווה. מידע בדבר מסגרות שאינן מנוצלות נכלל באופן חלקי בחברה מאוחדת, בשל העדר נתונים.
  - (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
  - (4) קבוצים ומושבים, אירגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
  - (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ב' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

30 בספטמבר 2008*				
ההוצאה התקופתית בגין הפרשה				
סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי כולל לציבור	ספציפית לחובות מסופקים	יתרת חובות בעייתיים ⁽³⁾
במיליוני שקלים חדשים				
בגין פעילות לווים בישראל				
797	309	1,106	(1)	33
חקלאות				
13,961	8,093	22,054	66	844
תעשייה				
14,417	11,341	25,758	97	2,692
בינוי ונדל"ן				
1,083	692	1,775	-	3
חשמל ומים				
9,342	3,967	13,309	36	378
מסחר				
2,031	301	2,332	28	823
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל				
3,767	659	4,426	6	96
תחבורה ואחסנה				
2,578	727	3,305	5	449
תקשורת ושירותי מחשב				
8,778	3,000	11,778	(3)	270
שירותים פיננסיים				
6,680	3,729	10,409	48	463
שירותים עסקיים אחרים				
1,521	1,245	2,766	4	240
שירותים ציבוריים וקהילתיים				
13,803	706	14,509	1	404
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
15,188	11,522	26,710	97	619
אנשים פרטיים - אחר				
93,946	46,291	140,237	384	7,314
סך-הכל				
(53)	-	(53)	-	-
בניכוי פיקדון בחו"ל הצמוד לסיכון האשראי של לווה				
93,893	46,291	140,184	384	7,314
סך-הכל				
23,874	12,077	35,951	45	1,057
בגין פעילות לווים בחו"ל				
117,767	58,368	176,135	429	8,371
סך-הכל				
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
271	112	383	2	107
תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾				
228	186	414	-	57
רשויות מקומיות ⁽⁵⁾				

* סווג מחדש.

הערות:

- (1) אשראי לציבור בסך 114,037 מיליוני ש"ח והשקעות באגרות חוב של הציבור בסך של 3,035 מיליוני ש"ח ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור בסך של 695 מיליוני ש"ח.
  - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של חבות של לווה. מידע בדבר מסגרות שאינן מנוצלות נכלל באופן חלקי בחברה מאוחדת, בשל העדר נתונים.
  - (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים ליכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
  - (4) קיבוצים ומושבים, אירגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
  - (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ב' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2008				
ההוצאה התקופתית בגין הפרשה				
סיכון	סיכון	סיכון	סיכון	סיכון
אשראי מאזני ⁽¹⁾	אשראי חוץ מאזני ⁽²⁾	אשראי כולל לציבור	ספציפית לחובות מסופקים	יתרת חובות בעייתיים ⁽³⁾
במיליוני שקלים חדשים				
בגין פעילות לווים בישראל				
891	259	1,150	1	64
14,111	8,568	22,679	121	1,137
14,816	10,171	24,987	165	2,388
1,010	509	1,519	-	3
9,615	3,634	13,249	54	422
1,974	321	2,295	40	786
3,408	667	4,075	12	80
2,661	620	3,281	7	436
8,749	3,121	11,870	28	726
6,735	3,423	10,158	105	436
1,523	868	2,391	4	195
14,095	728	14,823	3	419
15,346*	17,991	33,337	139	684
94,934	50,880	145,814	679	7,776
(59)	-	(59)	-	-
94,875	50,880	145,755	679	7,776
26,393	12,327	38,720	95	2,059
121,268	63,207	184,475	774	9,835
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:				
239	34	273	4	107
218	119	337	-	11

* סוג מחדש הערות:

- אשראי לציבור בסך 117,276 מיליוני ש"ח, השקעות באגרות חוב של הציבור בסך של 3,017 מיליוני ש"ח, נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור בסך של 975 מיליוני ש"ח.
  - סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של חבות של לווה. מידע בדבר מסגרות שאינן מנוצלות נכלל באופן חלקי בחברה מאוחדת, בשל העדר נתונים.
  - יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
  - קיבוצים ומושבים, אירגונים איזוריים וארציים ותאגידיים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
  - לרבות תאגידיים בשליטתם.
- סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ג' - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2009

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם	מעל חודש	מעל 3 חודשים
דרישה	עד 3 חודשים	עד שנה
עד חודש	עד חודשים	עד שנה
מטבע ישראלי לא צמוד		
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים		
נכסים פיננסיים*	6,264	3,294
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	15,417	13,555
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	467	454
סך-הכל שווי הוגן	22,148	17,303
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים		
התחייבויות פיננסיות*	5,576	7,842
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	14,362	10,458
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	631	483
סך-הכל שווי הוגן	20,569	18,783
מכשירים פיננסיים, נטו		
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	1,579	(1,480)
החשיפה המצטברת במגזר	7,221	5,741
מטבע ישראלי צמוד למדד		
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים		
נכסים פיננסיים*	787	5,374
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	215
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-
סך-הכל שווי הוגן	787	5,589
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים		
התחייבויות פיננסיות*	1,333	3,275
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	213	880
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	-
סך-הכל שווי הוגן	1,546	4,155
מכשירים פיננסיים, נטו		
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(759)	1,434
החשיפה המצטברת במגזר	(1,085)	349

* לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- הנתונים לפי תקופות בלוח זה מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. (לפרטים ר' "חשיפת ריבית" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם").
- שיעור תשואה פנימי היווה מכשיר פיננסי ממוצע של שיעור הריבית המנוכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן שלו.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- לוח זה אינו כולל מידע על החשיפה לשינויים בשיעורי ריבית בגין מכשירים פיננסיים מורכבים.

מסך חיים	שיעור	סך הכל	ללא	מעל	מעל 10	מעל	מעל 3	מעל שנה
ממוצע אפקטיבי	תשואה פנימי	שווי	תקופת	20	עד	5 עד	עד 5	עד 3
בשנים	באחוזים	הוגן	פרעון	שנה	20 שנה	10 שנים	שנים	שנים
0.45	3.55%	84,028	1,178	-	398	2,341	944	1,948
1.35		51,475	-	-	27	4,515	2,856	5,159
0.03		1,753	-	-	1	6	10	148
**0.78		137,256	1,178	-	426	6,862	3,810	7,255
0.43	0.79%	77,967	-	-	12	2,218	1,973	3,398
1.20		51,537	7	-	-	3,899	2,963	4,880
0.02		1,852	-	-	-	-	1	21
**0.73		131,356	7	-	12	6,117	4,937	8,299
		5,900	1,171	-	414	745	(1,127)	(1,044)
			5,900	4,729	4,729	4,315	3,570	4,697
2.29	1.78%	30,072	115	37	1,986	6,937	5,488	8,785
0.53		236	-	-	-	-	-	21
0.00		150	-	-	2	1	-	147
**2.26		30,458	115	37	1,988	6,938	5,488	8,953
2.47	1.17%	24,260	-	2	2,477	5,223	3,913	7,201
4.27		5,868	-	-	336	1,731	1,392	1,263
0.00		-	-	-	-	-	-	-
**2.82		30,128	-	2	2,813	6,954	5,305	8,464
		330	115	35	(825)	(16)	183	489
			330	215	180	1,005	1,021	838

תוספת ג' - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 בספטמבר 2009 (המשך)

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	
מטבע חוץ****			
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים			
31,009	11,930	8,711	נכסים פיננסיים*
17,173	6,456	5,660	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
4,698	1,811	2,776	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
52,880	20,197	17,147	סך-הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים			
34,172	17,331	10,096	התחייבויות פיננסיות*
13,108	5,391	7,285	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
4,675	1,648	2,736	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
51,955	24,370	20,117	סך-הכל שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו			
925	(4,173)	(2,970)	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
925	(3,248)	(6,218)	החשיפה המצטברת במגזר
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית			
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים			
99,233	18,981	17,379	נכסים פיננסיים***
27,120	21,873	19,430	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
5,365	2,278	3,230	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
131,718	43,132	40,039	סך-הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים			
91,956	24,239	21,213	התחייבויות פיננסיות*
28,129	19,966	18,624	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
5,391	2,279	3,219	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
125,476	46,484	43,056	סך-הכל שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו			
6,242	(3,352)	(3,017)	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
6,242	2,890	(127)	החשיפה המצטברת במגזר

* לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

*** כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".

**** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

הערות כלליות:

- (1) הנתונים לפי תקופות בלוח זה מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. (לפרטים ר' "חשיפת ריבית" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם").
- (2) שיעור תשואה פנימי היוו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן שלו.
- (3) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (4) לוח זה אינו כולל מידע על החשיפה לשינויים בשיעורי ריבית בגין מכשירים פיננסיים מורכבים.

מסך חיים	שיעור	סך הכל	ללא	מעל	מעל 10	מעל	מעל 3	מעל שנה
ממוצע אפקטיבי	תשואה פנימי	שווי	תקופת	20	עד	עד 5	עד 5	עד 3
בשנים	באחוזים	הוגן	פרעון	שנה	20 שנה	10 שנים	שנים	שנים
1.04	4.01%	63,753	288	-	1,300	2,302	2,344	5,869
0.92		41,066	-	-	299	2,869	1,227	7,382
0.01		9,306	-	-	-	-	1	20
** 0.91		114,125	288	-	1,599	5,171	3,572	13,271
0.84	1.63%	70,924	-	-	19	3,341	3,795	2,170
1.19		36,208	-	-	298	1,476	1,120	7,530
0.01		9,357	-	-	3	7	9	279
** 0.88		116,489	-	-	320	4,824	4,924	9,979
		(2,364)	288	-	1,279	347	(1,352)	3,292
			(2,364)	(2,652)	(2,652)	(3,931)	(4,278)	(2,926)
0.97	3.41%	178,931	2,658	37	3,684	11,581	8,776	16,602
1.16		92,777	-	-	326	7,383	4,084	12,561
0.01		11,209	-	-	3	7	11	315
** 1.00		282,917	2,658	37	4,013	18,971	12,871	29,478
0.88	1.19%	173,151	-	2	2,507	10,782	9,682	12,770
1.39		93,613	7	-	634	7,106	5,475	13,672
0.01		11,209	-	-	3	7	10	300
** 1.02		277,973	7	2	3,144	17,895	15,167	26,742
		4,944	2,651	35	869	1,076	(2,296)	2,736
			4,944	2,293	2,258	1,389	313	2,609

תוספת ד' - חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך.

30 בספטמבר 2009			
חשיפה מאזנית			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
המדינה	לממשלות ⁽³⁾	לבנקים	לאחרים
ארצות הברית	1,207	2,162	1,715
בריטניה	-	709	160
הולנד	11	47	2,184
גרמניה	23	605	825
אחרות	15	2,302	2,805
סך כל החשיפות למדינות זרות	1,256	5,825	7,689
סך החשיפות למדינות LDC	-	444	1,420
31 בדצמבר 2008			
חשיפה מאזנית			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול*			
המדינה	לממשלות ⁽³⁾	לבנקים	לאחרים
ארצות הברית	252	2,336	1,892
בריטניה	-	1,344	378
הולנד	-	209	1,902
גרמניה	8	1,266	836
אחרות	7	5,475	3,232
סך כל החשיפות למדינות זרות	267	10,630	8,240
סך החשיפות למדינות LDC	4	651	1,366

* סווג מחדש.

הערות:

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות ובטחונות נזילים.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

30 בספטמבר 2009

חשיפה מאזנית מעבר לגבול		חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾			חשיפה מאזנית				
					חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	יתרת חובות בעייתיים ⁽⁴⁾	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		
					נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות
2,434	2,650	-	9,347	892	22,804	17,720	12,128	29,848	
265	604	-	1,107	37	2,281	1,412	288	1,700	
1,517	725	-	83	-	2,242	-	-	-	
344	1,109	32	63	-	1,453	-	-	-	
1,706	3,416	-	601	44	5,275	153	1,415	1,568	
6,266	8,504	32	11,201	973	34,055	19,285	13,831	33,116	
977	887	-	292	9	1,864	-	1,165	1,165	

31 בדצמבר 2008

חשיפה מאזנית מעבר לגבול*		חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾			חשיפה מאזנית				
					חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים				
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	יתרת חובות בעייתיים ⁽⁴⁾	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית		
					נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	סך כל החשיפה המאזנית	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות
1,630	2,850	-	8,479	797	19,000	14,520	16,957	31,477	
383	1,339	-	1,014	23	3,306	1,584	239	1,823	
1,390	721	-	472	-	2,111	-	-	-	
820	1,290	23	82	-	2,110	-	-	-	
3,155	5,559	11	1,221	59	8,713	-	1,097	1,097	
7,378	11,759	34	11,268	879	35,241	16,104	18,293	34,397	
1,170	851	-	351	24	2,021	-	989	989	

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה המאזנית אליהן היא בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמון ליום 30 בספטמבר 2009 לא הייתה לבנק חשיפה כאמור.

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות ליום 30 בספטמבר 2009 לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

הצהרה (Certification)

אני, גיורא עופר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיורא עופר
המנהל הכללי

30 בנובמבר 2009

הצהרה (Certification)

אני, יוסף ברסי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2009 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יוסף ברסי, סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

30 בנובמבר 2009

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק דיסקונט לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן: "הבנק") הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2009 ואת דוחות הביניים התמציתיים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-84 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2009 וחלקו של הבנק בתוצאות העיסוקיות שלהן הינו הפסד בסך של כ-8 מיליון ש"ח וכ-3 מיליון ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידיים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 6 ב' סעיפים 3.3, 4.4 ו-4.6 בדבר בקשות לאשר תובענות מסויימות כתובענות ייצוגיות וסעיף 6 בדבר קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים, ולאמור בביאור 17 בדבר התפתחויות מסויימות בחברה מאוחדת העוסקת בסליקה בינלאומית.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

30 בנובמבר 2009

תמצית מאזן מאוחד

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר		
31.12.08	30.9.08	30.9.09	
במיליוני שקלים חדשים			
נכסים			
21,554	*16,094	23,083	מזומנים ופקדונות בבנקים
31,535	29,860	35,866	ניירות ערך
25	119	513	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
*116,669	*113,461	115,840	אשראי לציבור
1,491	1,496	1,833	אשראי לממשלות
1,827	*1,887	1,783	השקעות בחברות כלולות
3,039	2,909	3,062	בניינים וציוד
5,904	5,129	5,555	נכסים אחרים
182,044	170,955	187,535	סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
139,232	*127,686	140,390	פקדונות הציבור
4,555	4,733	5,200	פקדונות מבנקים
206	*193	255	פקדונות הממשלה
7,194	8,175	7,639	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
9,373	9,538	10,837	כתבי התחייבות נדחים
*12,461	*11,664	12,945	התחייבויות אחרות
173,021	161,989	177,266	סך כל ההתחייבויות
226	194	283	זכויות בעלי מניות חיצוניים
8,797	8,772	9,986	הון עצמי
182,044	170,955	187,535	סך כל ההתחייבויות וההון

* סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

יוסף ברסי
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

ג'ורא עופר
מנהל כללי

שלמה זהר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

30 בנובמבר 2009

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

סכומים מדווחים

מבוקר		בלתי מבוקר		
לשנה שהסתיימה	לתשעת החודשים 30 בספטמבר	לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר
31.12.08-1	2008	2009	2008	2009
במיליוני שקלים חדשים				
רווח מימוני				
4,127	3,254	3,535	1,057	1,329
780	414	729	182	246
3,347	2,840	2,806	875	1,083
הכנסות תפעוליות ואחרות				
2,495	* 1,846	1,961	* 663	664
51	(43)	98	(36)	65
27	* 24	230	* 12	82
2,573	1,827	2,289	639	811
הוצאות תפעוליות ואחרות				
3,106	2,241	2,314	733	812
910	671	730	240	248
1,332	* 967	966	* 341	315
5,348	3,879	4,010	1,314	1,375
572	788	1,085	200	519
169	397	477	65	252
403	391	608	135	267
(70)	26	236	(8)	46
(78)	(47)	(57)	(17)	(21)
255	370	787	110	292
(10)	(4)	(18)	-	-
245	366	769	110	292
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)				
0.26	0.38	0.80	0.11	0.30
(0.01)	(0.01)	(0.02)	-	-
0.25	0.37	0.78	0.11	0.30
980,639	980,639	980,639	980,639	980,639

* סוג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים

	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			קרנות הון		
	רווחים (הפסדים)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי התאמות ⁽¹⁾	סך כל הון המניות הנפרע וקרנות ההון	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס הון אחרות	קרנות הון מפרמיה	הון המניות הנפרע

במיליוני שקלים חדשים

א. דוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009 ו-2008 (בלתי מבוקר)

יתרה ליום 30 ביוני 2009	9,537	-	5,867	(1)	(232)	42	3,861	212	52	2,939	658
רווח נקי בתקופה	292	-	292	-	-	-	-	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות פקיעת אופציות ⁽³⁾	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	-	-	-	-	-	-	-	-	(4)	4	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	382	-	-	-	-	382	-	-	-	-	-
שסוגו מחדש לדוח רווח הפסד	(141)	-	-	-	-	(141)	-	-	-	-	-
השפעת המס המתייחס להתאמות מתרגום דוחות כספיים	(83)	-	-	-	-	(83)	-	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2009	9,986	-	6,159	(1)	(234)	200	3,862	212	49	2,943	658
יתרה ליום 30 ביוני 2008	9,255	250	5,402	(1)	(250)	2	3,852	212	43	2,939	658
רווח נקי בתקופה	110	-	110	-	-	-	-	-	-	-	-
דיבידנד מוצע	(250)	(250)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	4	-	-	-	-	-	4	-	4	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	(657)	-	-	-	-	(657)	-	-	-	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שסוגו מחדש לדוח רווח הפסד	156	-	-	-	-	156	-	-	-	-	-
השפעת המס המתייחס להתאמות מתרגום דוחות כספיים	182	-	-	-	-	182	-	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2008	8,772	-	5,512	(1)	(278)	(317)	3,856	212	47	2,939	658

הערות:

- (1) כולל התאמות מתרגום של פעילות חוץ, בעיקר מחברה מאוחדת של הבנק - ישראל דיסקונט בנק אופ ניו-יורק, בסך של 231 מיליון ש"ח, אשר סווגה בדוחות הכספיים של הבנק עד ליום 31 בדצמבר 1994 כיחידה אוטונומית.
- (2) כולל סך של 2,704 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה.
- (3) בגין כתבי אופציות שלא מומשו.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי (המשך)

סכומים מדווחים

	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר					קרנות הון				
	התאמות בגין הצגת					מהטבה בשל עסקאות				
	רווחים (הפסדים)	נטו בגין גידורי תזרים	התאמות ⁽¹⁾ מתרגום מזומנים	ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך כל הון הנפרע	קרנות הון	קרנות תשלום מבוטס הון	קרנות הון	קרנות הון	הון המניות הנפרע
במיליוני שקלים חדשים										
ב. דוח על השינויים בהון העצמי לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2009 ולשנת 2008 (בלתי מבוקר)										
יתרה ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)	8,797	5,390	(1)	(255)	(196)	3,859	212	50	2,939	658
רווח נקי בתקופה	769	769	-	-	-	-	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוטס מניות	3	-	-	-	-	3	-	3	-	-
פקיעת אופציות ⁽³⁾	-	-	-	-	-	-	-	(4)	4	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	1,008	-	-	-	1,008	-	-	-	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד	(385)	-	-	-	(385)	-	-	-	-	-
השפעת המס המתייחס התאמות מתרגום דוחות כספיים	(227)	-	-	-	(227)	-	-	-	-	-
	21	-	-	21	-	-	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2009	9,986	6,159	(1)	(234)	200	3,862	212	49	2,943	658
יתרה ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)	9,204	5,398	(1)	(234)	197	3,844	212	35	2,939	658
השפעת יישום IFRS לראשונה בחברות כלולות-יישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בחברה בת בחו"ל	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי בתקופה	(3)	(3)	-	-	-	-	-	-	-	-
דיבידנד מוצע	366	366	-	-	-	-	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוטס מניות	(250)	(250)	-	-	-	-	-	-	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	12	-	-	-	-	12	-	12	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד	(881)	-	-	-	(881)	-	-	-	-	-
השפעת המס המתייחס התאמות מתרגום דוחות כספיים	70	-	-	-	70	-	-	-	-	-
	297	-	-	-	297	-	-	-	-	-
	(44)	-	-	(44)	-	-	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2008	8,772	5,512	(1)	(278)	(317)	3,856	212	47	2,939	658

הערות:

- (1) כולל התאמות מתרגום של פעילות חוץ, בעיקר מחברה מאוחדת של הבנק - ישראל דיסקונט בנק אוף ניו-יורק, בסך של 231 מיליון ש"ח, אשר סווגה בדוחות הכספיים של הבנק עד ליום 31 בדצמבר 1994 כיחידה אוטונומית. בהתאם לכך נכללו בסעיף זה מקורות המימון של השקעה זו והשפעת המס המתייחס, עד לתאריך זה.
- (2) כולל סך של 2,704 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה.
- (3) בגין 784,511 כתבי אופציות שלא מומשו.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי (המשך)

סכומים מדווחים

	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			קרנות הון			
	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי התאמות ⁽¹⁾ מתרגום	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי התאמות ⁽¹⁾ מתרגום	סך כל הון המניות הנפרע וההון	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	קרנות הון מפרמיה	הון המניות הנפרע
במיליוני שקלים חדשים							

ג. דוח על השינויים בהון העצמי לשנת 2008 (מבוקר)

יתרה ליום 31 בדצמבר										
2007	9,204	5,398	(1)	(234)	197	3,844	212	35	2,939	658
השפעת יישום IFRS לראשונה בחברות כלולות יישום לראשונה של כללי חשבונאות חדשים בחברה בת בחו"ל	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
רווח נקי לשנת החשבון דיבידנד	(4)	(4)	-	-	-	-	-	-	-	-
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	245	245	-	-	-	-	-	-	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	(250)	(250)	-	-	-	-	-	-	-	-
התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה ששווה מחדש לדוח רווח והפסד	15	-	-	-	-	15	-	15	-	-
השפעת המס המתייחס להתאמות מתרגום דוחות כספיים	(873)	-	-	-	(873)	-	-	-	-	-
יתרה ליום 31 בדצמבר	249	-	-	-	249	-	-	-	-	-
2008	231	-	-	-	231	-	-	-	-	-
הערות:	(21)			(21)						
2008	8,797	5,390	(1)	(255)	(196)	3,859	212	50	2,939	658

הערות:

- כולל התאמות מתרגום של פעילות חוץ, בעיקר מחברה מאוחדת של הבנק - ישראל דיסקונט בנק אופי ניו-יורק, בסך של 231 מיליון ש"ח, אשר סווגה בדוחות הכספיים של הבנק עד ליום 31 בדצמבר 1994 כיחידה אוטונומית.
- בהתאם לכך נכללו בסעיף זה מקורות המימון של השקעה זו והשפעת המס המתייחס, עד לתאריך זה.
- כולל סך של 2,704 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים מאוחד

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר		
לשנה שהסתיימה 31.12.08	לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009	
במיליוני שקלים חדשים			
245	769	292	רווח נקי לתקופה
			ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:
73	(98)	(45)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
78	57	21	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח של חברות בת שאוחדו
417	351	120	פחת על בניינים וציוד
34	25	8	הפחתת מוניטין
(21)	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
380	144	40	הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך
838	760	253	הפרשה לחובות מסופקים
(161)	(437)	(180)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
65	(27)	15	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
-	17	-	הפסד ממימוש השקעה בחברות מוחזקות
15	3	1	הטבה בשל הקצאת אופציות
11	5	-	הפרשה לירידת ערך בגין בניינים
22	-	-	הפסד ממימוש בניינים וציוד
(33)	-	-	דיבידנד בעין מויזה אירופה
(415)	144	162	מסים נדחים, נטו
267	(152)	(64)	פצויי פרישה - (גידול) קיטון בעודף היעודה על העתודה
987	720	1,194	הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון אחר
			שינויים בסעיפים מאזניים:
(1,569)	349	980	נכסים אחרים, נטו
*2,468	339	(17)	התחייבויות אחרות, נטו
3,701	2,969	2,780	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת

* סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

מבוקר	בלתי מבוקר		
לשנה שהסתיימה 31.12.08	לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009	
במיליוני שקלים חדשים			
תזרימי מזומנים מפעילות בנכסים			
(640)	(985)	(89)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
1,820	863	256	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(15,676)	(18,946)	(4,965)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
17,093	11,706	4,691	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
1,120	3,360	1,138	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
51	361	1,475	פקדונות בבנקים, נטו
941	(185)	182	ניירות ערך למסחר, נטו
(15,831)	1,077	1,160	אשראי לציבור, נטו
(1,117)	(342)	(24)	אשראי לממשלות, נטו
321	(488)	(205)	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נטו
(29)	165	(4)	הקטנת (תוספת) השקעה בחברות מוחזקות
(690)	(404)	(123)	רכישת בניינים וציוד
6	-	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(50)	-	-	רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה (נספח א')
(12,681)	(3,818)	3,492	מזומנים, נטו, לפעילות בנכסים
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון			
8,790	568	(2,700)	פקדונות מהציבור, נטו
(516)	645	45	פקדונות מבנקים, נטו
81	48	19	פקדונות מהממשלה, נטו
1,299	444	(1,228)	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר, נטו
2,131	1,608	809	הנפקת כתבי התחייבות נדחים
(800)	(574)	(125)	פדיון כתבי התחייבות נדחים
(250)	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
10,735	2,739	(3,180)	מזומנים נטו מפעילות בהתחייבויות ובהון
1,755	1,890	3,092	גידול במזומנים
17,313	19,068	17,866	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
19,068	20,958	20,958	יתרת מזומנים לסוף התקופה

* סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

נספח א' - רכישת חברת בת שאוחדה לראשונה

מבוקר	
לשנה שהסתיימה 31.12.08	
במיליוני שקלים חדשים	
	נכסים והתחייבויות של חברת הבת שאוחדה, ליום הרכישה:
130	נכסים (כולל עודף עלות מיוחס בסך 78 מיליון ש"ח ולמעט מזומנים בסך 83 מיליון ש"ח)
(80)	התחייבויות
-	מוניטין
50	זרימת מזומנים לרכישת חברת בת שאוחדה לראשונה

נספח ב' - פעולות בנכסים ובהתחייבויות שלא במזומן בתקופת הדוח:

מבוקר	בלתי מבוקר		
לשנה שהסתיימה 31.12.08	לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009	לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009	
	במיליוני שקלים חדשים		
-	31	-	אשראי בגין מימוש השקעה
28	1	1	רכישת רכוש קבוע
252	(1,029)	(178)	השאלת ניירות ערך

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד ממנה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

1. מדיניות חשבונאית

א. כללי. תמצית הדוחות הכספיים נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המשמשים לצורך עריכת דוחות כספיים ביניים. הדוחות הכספיים נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2008, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות כספיים אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008 ולביאורים אשר נכללו בהם.

ב. יישום לראשונה של כללי חשבונאות

תקן חשבונאות מס' 15 (מעודכן 2009). בחודש ינואר 2009 פירסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 15 (מעודכן 2009) "ירידת ערך נכסים" (להלן – "התקן") הבהרה מספר 10, הטיפול החשבונאי בירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ובנוסח מחודש של הבהרות מס' 1 ו-6 בנושא "הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ו-"הטיפול בירידת ערך נכסים של חברה מוחזקת, שאינה חברה בת", בהתאמה.

תקן 15 (מעודכן 2009) משנה בעיקר את הטיפול החשבונאי באופן ההקצאה במאחד של מוניטין ליחידות מניבות מזומנים. הבהרה מס' 10 קובעת כיצד יוקצה הפסד מירידת ערך של חברה מוחזקת שאינה בת, לרבות הטיפול בביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות. בהתאם לתקן, לצורך בחינת ירידת ערך מוניטין, שנרכש במהלך של צירוף עסקים, הוא יוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות מזומנים של הנרכש ולכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות מזומנים של הרוכש, אשר צפויות ליהנות מהסינרגיות של הצירוף, זאת ללא קשר אם נכסים אחרים או התחייבויות אחרות של הגוף שנרכש שויכו ליחידות או קבוצות של יחידות אלה. בסיס ההקצאה יהיה לפי יחסי שווי הוגן של היחידות נכון ליום הרכישה. ירידת ערך של מוניטין תיבחן ברמה המשקפת את הדרך שבה הישות מנהלת את פעילויותיה ואשר אליהן משויך המוניטין. עוד קובע התקן כי כל יחידה או קבוצות של יחידות, אליהן הוקצה המוניטין, תייצג את הרמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב של מוניטין לצרכים הפנימיים של ההנהלה, שלא תהיה גדולה ממגזר כפי שנקבע בהתאם לתקן חשבונאות מספר 11, "דיווח מגזרי". בכך ביטל התקן את הטיפול החשבונאי שנקבע בתקן המקורי בדבר יישום מבחן דו-שלבי לבחינת הכרה בירידת ערך (מבחני 'מעלה-מטה' ו-'מטה-מעלה').

בהתאם להבהרה מס' 10, על הישות לקבוע בכל תאריך מאזן אם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של השקעה בחברה כלולה. אם מתקיים סימן, על הישות לאמוד את הסכום בר ההשבה של השקעה בהתאם להוראות התקן. במידה ומוכר הפסד מירידת ערך, בהתאם לתקן, הפסד זה יוקצה להשקעה בכללותה. ביטול הפסד מירידת ערך של השקעה ייעשה אף הוא תוך בחינת השקעה בכללותה. בכך מבטלת הבהרה מס' 10 את הכללים שנקבעו בתקן 15 המקורי לפיהם הפסד מירידת ערך של השקעה בחברה כלולה יוקצה תחילה למוניטין בחשבון השקעה ויתרת הפסד תירשם כנגד השקעה בכללותה.

הנוסח המחודש של הבהרה מס' 1 הותאם לטיפול החשבונאי בירידת ערך של חברות מוחזקות נקבע בתקן 15 מעודכן 2009 ובהבהרה מס' 10. הוראות התקן וההבהרות ייושמו מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחר מכן. ביום 23 באפריל 2009 הודיע המפקח על הבנקים כי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יערכו את הדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 ואילך על פי תקן 15 (מעודכן 2009), לרבות הבהרות המתייחסות אליו. הבנק יישם את הוראות תקן 15 (מעודכן 2009). ליישום כאמור לא היתה השפעה על הדוחות הכספיים.

ירידת ערך ניירות ערך בעלת אופי אחר מזמני. ביום 1 במרס 2009 הפיץ המפקח על הבנקים הנחיה בדבר התנאים שבהתקיימם תוכר ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

בהתאם להנחיה, על התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להכיר בתקופת הדיווח בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות בגין ירידת ערך של כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, יש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי התאגיד הבנקאי לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי התאגיד הבנקאי כבעייתית;
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה;

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב – העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי התאגיד הבנקאי ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. ההנחה כוללת גם, בין היתר, רשימה תמציתית של דוגמאות לליקויים אפשריים בתייעוד, שבהתקיימם עולה ספק משמעותי האם מתקיימת רמת הבטחון הנדרשת כדי להגיע למסקנה כי באותן הנסיבות ירידת הערך של נייר הערך אינה בעלת אופי אחר מזמני. תחילת ההנחה מיום 1 בינואר 2009.

ג. **גילוי ההשפעה של כללים חדשים בתקופה שלפני יישומם.** להלן יובאו פרטים אודות ההשפעה של תקני חשבונאות חדשים. **תקן חשבונאות מס' 29.** בחודש יולי 2006 פירסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" (להלן: "התקן") וזאת בהמשך להחלטת הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות מחודש נובמבר 2005.

בהתאם להוראות התקן, תאגידים שחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חל עליהם ומחויבים לדווח על פי תקנות שהותקנו מכח חוק זה, יחויבו לערוך את דוחותיהם הכספיים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים החל בדוחות הכספיים לתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2008 ואילך.

האמור אינו חל על תאגידים שלפי תקנות ניירות ערך דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בחודש יוני 2009, פירסם המפקח על הבנקים חוזר בעניין "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך יידרשו התאגידים הבנקאיים לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שיימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים;

- בנושאים שהם בליבת העסק הבנקאי – החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר כוונת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. החלטה סופית תיקבע בהתחשב בלוח הזמנים שייקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת תהליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים ישמור הפיקוח על סמכותו לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישת רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח, הוראות הקשורות לבקרה פנימית על דיווח כספי והוראות הקשורות לביקורת של רואי החשבון.

לפיכך, ועד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה-IFRS, כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי או חברת כרטיסי אשראי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בשלב זה לא נקבעו הוראות המעבר שתחולנה בעת אימוץ התקנים הבינלאומיים לראשונה.

ביום 8 בנובמבר 2009 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראה שנועדה להתאים את הוראות הדיווח לציבור לתקני דיווח כספי בינלאומיים, בנושאים מסויימים שאינם בליבת העסק הבנקאי: מדיניות חשבונאית, שינויים חשבונאיים, שינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ, רווח למניה, תשלום מבוסס מניות, כלכלות היפר אינפלציוניות, דוחות כספיים, צירופי עסקים, דוחות מאוחדים והשקעות בחברות כלולות, ירידת ערך נכסים, חכירות, רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה.

בהתאם לטיטה, תחילת התיקונים תהיה מיום 1 בינואר 2011 ואילך. הבנק לומד את השינויים המתוכננים בהוראות הדיווח לציבור שנכללו בטיטת ההוראה.

תקן חשבונאות מס' 23. בחודש דצמבר 2006 פירסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 23 "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות כספיים), התשנ"ו-1996, אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן מושתת על העקרון לפיו בסיס ההערכה בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה הוא השווי ההוגן. הפרשים בין התמורה שנקבעה בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה לבין השווי ההוגן של אותן עסקאות ייזקפו להון העצמי. התקן מפרט את הטיפול החשבונאי לגבי סוגים נפוצים של עסקאות. התקן חל על עסקאות בין ישות לבין

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

בעל השליטה בה שיבוצעו לאחר 1 בינואר 2007 וכן על הלוואה שניתנה לבעל השליטה או שהתקבלה מבעל השליטה לפני מועד תחילת התקן, ממועד תחולתו.

ביום 4 במאי 2008 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הנחיות בדבר אופן אימוץ התקן על ידי התאגידים הבנקאים. על פי הטיטה יחולו על עסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים. על סוגי עסקאות מסוימות, שעבורן לא נקבעה התייחסות בתקנים הבינלאומיים, יחולו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. ההוראות שבתקן חשבונאות מס' 23 תיושמה על ידי התאגידים הבנקאים רק אם אינן סותרות את תקני החשבונאות הבינלאומיים או את תקני החשבונאות המקובלים בארה"ב, או בעסקאות שלגביהן לא נקבעו כללים מחייבים בתקנים ובכללי החשבונאות האמורים.

לתאריך פרסום הדוח הכספי טרם פורסמו הוראות המפקח על הבנקים בנוגע לאופן אימוץ התקן על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי, אם בכלל.

הוראה בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (להלן: "ההוראה"). ההוראה מתאימה את כללי הדיווח החלים על התאגידים הבנקאים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארצות הברית והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב וה-SEC. העקרונות שבבסיס ההוראה, מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סיווג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

השינויים העיקריים שנכללו בהוראה, ביחס להוראות הקיימות, הינם:

- על התאגידים הבנקאיים לערוך הפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי, שתוערך באחד משני המסלולים הבאים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית", כמפורט להלן:

- "הפרשה פרטנית להפסדי אשראי" – תיושם בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות ביותר חשבונאי, ריבית

שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר וכן בגין חובות אחרים שמזוהים על ידי התאגיד הבנקאי לצורך הערכה פרטנית ואשר ההפרשה לירידת ערך בגינם אינה נכללת ב"הפרשה קבוצתית". ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, המהוונים בשיעור ריבית האפקטיבי של החוב, או, כאשר החוב מותנה בבטחון או שהתאגיד הבנקאי קובע שצפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הבטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי.

- "הפרשה קבוצתית" – תיושם עבור הפרשות לירידת ערך של קבוצות גדולות של חובות קטנים והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי תיערך בהתבסס על שיעורי ההפסד שתועדו בעבר בגין כל אחת מהקבוצות ההומוגניות.

- הוגדרו סוגים חדשים של חובות בעייתיים, כגון:

א. "סיכון אשראי נחות" (substandard) – מוגדר כאשראי שאינו מוגן באופן מספק על ידי בטחונות ו/או יכולת התשלום של החייב, באופן שקיימת אפשרות שהבנק יספוג הפסד מסוים בגין אשראי זה אם לא יתוקנו הליקויים.

ב. "חוב פגום" – אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה כי לא יגבה במועד את כל הסכומים המגיעים בגינו, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול "הפרשה פרטנית".

על פי ההוראה יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור העולה על 90 יום, חובות ש"אורגנו מחדש", ועל יתרות בחשבונות עובר ושב הנמצאים בחריגה, שהוגדרו כ"חובות בעייתיים בפיגור" בהתאם לסעיף 4(ג) בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325. על פי ההוראה נאסר על התאגידים לרשום הכנסות ריבית (לא כולל הפרשי הצמדה ושער על קרן החוב) על בסיס צבירה בגין חובות פגומים.

ג. "סיכון אשראי בסיווג שלילי" (classified) – המונח מתייחס לקבוצת אשראים (לרבות סיכונים אשראי) בעייתיים הכוללת את כל האשראים שסווגו כ-"סיכון אשראי נחות" או כ-"חוב פגום".

- הוחמרו ההוראות בגין מחיקה חשבונאית של חובות בעייתיים. בין היתר נקבע בטיטת ההוראה בנושא זה כי:

א. יש למחוק חשבונאית כל חוב שנחשב בלתי ניתן לגביה, או חוב בעל ערך נמוך מאוד, שהותרתו כנכס, אינה מוצדקת.

ב. יש למחוק חשבונאית באופן מיידי (כנגד הפרשה להפסד אשראי), כל חלק של חוב העודף על שווי הבטחונות, שזוהה כסכום שאינו בר גביה.

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

- ג. אין לדחות מחיקה חשבונאית של חוב, שנערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי, אלא אם צפויים אירועים ספציפיים שיחזקו את שווי החוב. דחיה זו לא תימשך, בדרך כלל, למעלה משנתיים.
- לגבי חובות בעייתיים שהפרשה בגינם נמדדת על בסיס "הפרשה קבוצתית", נקבע כי:
1. חובות בפיקוד המובטחים בבטחון שאינו דירת מגורים, או חובות שאינם מובטחים, יימחקו חשבונאית, אם תקופת הפיקוד עולה על 150 יום.
  2. בחובות המובטחים בבטחון דירת מגורים יש לקבל הערכת שווי מעודכנת ולמחוק את חלק החוב העודף על שווי הבטחון, אם תקופת הפיקוד עולה על 180 יום.
  3. חובות של יחידים בפשיטת רגל או של תאגידים שניתן לגביהם צו פירוק, יימחקו חשבונאית תוך 60 יום ממועד מתן צו הכינוס או הפירוק, לפי העניין.
- הורחבו דרישות הגילוי בדוחות הכספיים בגין חובות בעייתיים ונקבעו כללים לעריכת נהלים, תיעוד ובקרה פנימית בגין השיטות והתהליכים לזיהוי, מדידה ודיווח של חובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי בגינם.
- ההנחיות הכלולות בהוראה המקורית מיום 31 בדצמבר 2007 נועדו להיכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2010 ואילך (ראה עדכונים צפויים להלן). בנוסף, כוללת ההוראה הוראות מעבר, שיחולו בעת יישומה לראשונה של ההוראה:
- ימחקו חשבונאית יתרות החובות הבעייתיים העומדים בקריטריונים למחיקה חשבונאית;
- יבוטלו כל הכנסות הריבית שנצברו למועד יישום ההוראה וטרם נגבו בפועל, בגין חובות פגומים העונים על הקריטריונים שנקבעו בהוראה;
- הפרשים שיווצרו במועד היישום לראשונה של ההנחיות החדשות, בין יתרת הפרשות להפסדי אשראי, על פי ההנחיות הקיימות, לבין יתרתן המחושבת על פי ההנחיות החדשות, יזקפו לסעיף העודפים בהון העצמי.
- בהמשך להוראה מיום 31 בדצמבר 2007 (להלן: "ההוראה המקורית") הוציא המפקח על הבנקים, ביום 20 באוגוסט 2009, טיוטת הוראה אשר כוללת בעיקר עדכונים והבהרות להוראה המקורית, וכן עדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין, במטרה להתאים את הכללים והמינוחים הקיימים, למנחים ולהנחיות שנכללו בהוראה המקורית ובטיטוטת ההוראה מיום 20 באוגוסט 2009 (להלן: "ההוראות החדשות").
- להלן עיקרי השינויים והתוספות שנכללו בטיטוטת ההוראה:
- א. יישום ההוראות החדשות יידחה ליום 1 ביולי 2010 (במקום 1 בינואר 2010).
  - ב. החל מיום 30 ביוני 2010, יבוטלו סעיפים מסוימים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325 (בנושא: "ניהול מסגרות אשראי"), אשר נוגעים להיבטים חשבונאיים של סיווג חשבונות מסוימים כבעייתיים, ולהכרה בהכנסות ריבית. נושאים אלו יטופלו במסגרת ההוראה הכללית למדידת הפרשות להפסדי אשראי וגילוי לגבי חובות בעייתיים.
  - ג. בהתאמה לתיקונים המוצעים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 325, כמפורט בסעיף ב' לעיל, מוצע בטיטוטה למעט יתרות בחשבונות ח"ד, שחויבו ב"ריבית חריגה", מהגדרת "חובות פגומים".
  - ד. במטרה להתאים את ההגדרות והמנחים הכלולים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315 ("הפרשה נוספת לחובות מסופקים"), למנחים שנכללו בהוראות החדשות, תכלול הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, החל מיום 30 ביוני 2010, שלושה סוגי חובות בעייתיים בלבד: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו-"חובות בהשגחה מיוחדת".
- שיעורי הפרשה הנוספת שיחולו על הסוגים השונים של החובות הבעייתיים יהיו כלהלן:
סיכון אשראי "בהשגחה מיוחדת"	-	1%
סיכון אשראי "נחות"	-	2%
סיכון אשראי "פגום"	-	4%
- ה. במטרה לפשט את הכללים למדידת הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, אשר דורשות שימוש במודלים סטטיסטיים מורכבים והיסטוריים נתונים לגבי מחיקות חשבונאיות, שלא קיימים במערכת הבנקאית, נכללה בשלב זה בטיטוטת ההוראה הוראת שעה, שתיושם בין השנים 2010-2012 (להלן: "תקופת המעבר"), אשר קובעת מודל פשוט יותר לחישוב הפרשות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי. על פי הכללים המוצעים בהוראת השעה, שיעורי הפרשות להפסדי אשראי ייקבעו בתקופת המעבר על בסיס קבוצתי, בהתבסס על טווח שיעורי הפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים (והפרשות לריבית בגין חובות שאינם נושאי הכנסה), בתקופה

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

- שמיום 1 בינואר 2008 ועד 30 ביוני 2010 – בפילוח לפי ענפי משק (כהגדרתם בהוראות הדיווח).
- תאגיד בנקאי שיישם את הכללים למדידת הפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, כמוגדר בהוראת השעה, יוכל שלא לשמר בספריו את ההפרשה הנוספת וההפרשה הכללית לחובות מסופקים, שעריכתה נדרשת מכח הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, ובתנאי שסכום ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מכל מועד בתקופת המעבר, לא יפול מסכום ההפרשה הכללית והנוספת לאותו מועד, שהיה מתקבל מחישוב סכומי הפרשות אלה על פי הכללים שבהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315.
- בהמשך לטיוטת ההוראה, כאמור, ולאור החשיבות שהפיקוח רואה ביישום ההוראות החדשות, וההשפעה המהותית הצפויה לנבוע מיישום ההוראות אלה, הוציא המפקח על הבנקים, ביום 20 באוגוסט 2009, טיוטת הוראות המרחיבות את דרישות הדיווח לפיקוח על הבנקים בכל הנוגע לתהליך יישום ההוראה. בין היתר נדרשים התאגידים הבנקאיים:
- א. לדווח לפיקוח על הבנקים, עד ליום 15 באפריל 2010 (במתכונת שנקבעה בטיטה), על השינויים הצפויים בהון העצמי, באשראי לציבור, ובסיכון האשראי בחתכים שונים, ליום 31 בדצמבר 2009, לו יושמו ההוראות החדשות באותו מועד.
- ב. לכלול בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2010 ביאור "פרופורמה", שיפרט את ההשפעה הצפויה מיישום ההוראה על הסעיפים המאזניים העיקריים, לו ההוראה היתה מיושמת באותו מועד.
- ג. למסור לפיקוח על הבנקים הצהרה, שתיחתם על ידי יו"ר הדירקטוריון, המנכ"ל והחשבונאי הראשי, לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי שיושמה על ידי הבנק לצורך קביעת יתרת החוב הרשומה על האשראי לציבור, וההפרשות להפסדי אשראי שנכללו בביאור ה"פרופורמה" ליום 30 ביוני 2010, להעריך את האפקטיביות של בקרה זו, ולציין כי האפקטיביות שלה בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים.
- ד. להתקשר עם רואי החשבון המבקרים לשם ביצוע ביקורת מיוחדת שתיערך על ידם בנושא "האשראי לציבור וההפרשות להפסדי אשראי", במטרה לאפשר לרואי החשבון המבקרים לחוות את דעתם כי התאמות ה"פרופורמה" שנערכו ביחס ליתרת החוב הרשומה של סעיף האשראי לציבור ויתרת ההפרשה להפסדי אשראי ושנכללו בביאור ה"פרופורמה" בדוחות הכספיים של הבנק ליום 30 ביוני 2010, משקפות באופן נאות מכל הבחינות המהותיות את התאמות ה"פרופורמה" בגין היתרות של סעיפים אלה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- ישום ההוראות מחייב היערכות ושינויים מהותיים במערכות המידע הקיימות, שאינן מותאמות, בשלב זה, לדיווח על פי הכללים החדשים. כמו כן הכללים החדשים דורשים מכל בנק לגבש מתודולוגיה בנושאים שונים. בכלל זה, לדוגמא, הערכת ההשפעה על יתרת האשראי במסלול הקבוצתי לא ניתנת לביצוע ללא זיהוי וקביעת המודלים והפרמטרים המובילים לבניית קבוצות הומוגניות בעלות מאפייני סיכון דומים ואיסוף נתונים מספקים לצורך חישוב אומדן שיעור הפסדי העבר בכל קבוצת חובות.
- לאור האמור לעיל, לא ניתן לכמת בשלב זה את ההשפעה הצפויה של יישום ההוראות על תוצאות הפעילות של הבנק, לרבות ההשפעה של יישום ההוראה לראשונה על ההון העצמי של הבנק. עם זאת, צפוי כי יישום ההוראה ישפיע לרעה על תוצאות הפעילות של הבנק ועל מצבו הכספי.
- שווי הוגן וחלופות שווי הוגן.** ביום 18 באוקטובר 2009, הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת הוראה בדבר "מדידות שווי הוגן וחלופות שווי הוגן", המבוססת על תקני חשבונאות שפורסמו בארה"ב, כלהלן:
- FAS - 157 – העוסק בכללים למדידת שווי הוגן.
- FAS - 159 – העוסק בכללים ובתנאים הנדרשים ליישום שיטת השווי ההוגן גם עבור נכסים והתחייבויות הנמדדים בדרך כלל לפי "בסיס צבירה".
- טיוטת ההוראה מאפשרת שימוש בשלוש גישות שונות להערכת שווי הוגן, כלהלן:
- "גישת השוק", לפיה השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות יוערך בהתבסס על מחירים ומידע רלבנטי שמקורו בעסקאות שוק לגבי נכסים והתחייבויות זהים או בני השוואה;
  - "גישת ההכנסה", לפיה השווי ההוגן יוערך על בסיס סכום מהוון הנדרש כדי להמיר סכומים עתידיים, כאשר שווי הסכומים העתידיים נגזר מהצפייות הנוכחיות של השוק בהתייחס אליהם (טכניקות הערכת שווי הוגן בגישה זו כוללות: ערך נוכחי, מודלים לתימחור אופציות ושיטת רווחים עודפים רב-תקופתית לעניין קביעת שווי הוגן של נכסים בלתי מוחשים מסוימים).
  - "גישת העלות", לפיה השווי ההוגן יוערך בהתבסס על עלות השחלוף של הנכס או ההתחייבות הרלבנטיים.
- טיוטת ההוראה מבחינה בין שני סוגי נתונים המשמשים בקביעת השווי ההוגן:

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

- "נתונים נצפים" - המשקפים את ההנחות שמשותפים אחרים בשוק משתמשים בהן לתמחור הנכס או ההתחייבות ומבוססים על נתוני שוק שהושגו ממקורות בלתי תלויים;
  - "נתונים לא נצפים" - המשקפים את הערכות התאגיד הבנקאי, לגבי ההנחות של משותפים אחרים בשוק ובהתבסס על המידע הטוב ביותר של התאגיד הבנקאי.
- טיטות ההוראה מנחה את התאגידים הבנקאיים לעשות שימוש גדול ככל האפשר בנתונים נצפים, ושימוש מועט ככל האפשר בנתונים לא נצפים בתהליך קביעת השווי ההוגן של נכסים או התחייבויות הנמדדים בשיטה זו. בנוסף, נקבע בטיטות ההוראה מדרג איכותי לנכסים והתחייבויות הנמדדים לפי שיטת השווי ההוגן, כלהלן:
- (א) קבוצת איכות גבוהה (רמה 1) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים;
  - (ב) קבוצת איכות ביניים (רמה 2) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים נצפים במישרין או בעקיפין (אך אינם מחירים מצוטטים בשוק פעיל), לרבות מחירים מצוטטים בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות דומים;
  - (ג) קבוצת איכות נמוכה (רמה 3) - אליה משתייכים נכסים או התחייבויות שקביעת השווי ההוגן שלהם מבוססת על נתונים לא נצפים (כאשר נתונים נצפים רלבנטיים אינם זמינים).
- הדוחות הכספיים יכללו גילוי לגבי הגישות השונות למדידת שווי הוגן שבהן נעשה שימוש לגבי הנכסים וההתחייבויות שנמדדו בשיטה זו, ולגבי קבוצת האיכות שאליה משויכים הנכסים וההתחייבויות שנמדדו בשיטת השווי ההוגן, תוך מתן גילוי נרחב להשפעת הנכסים וההתחייבויות המשתייכים לקבוצת האיכות הנמוכה על התוצאות העסקיות.
- בנוסף, מאפשרת טיטות ההוראה לתאגידים הבנקאיים לבחור במדידה על פי שיטת השווי ההוגן עבור מכשירים פיננסיים מסוימים, שעל פי הוראות הדוח לציבור של בנק ישראל לא נדרש ליישם לגביהם שיטת מדידה זו.
- עם זאת, ההוראה מתירה ליישם את שיטת המדידה על בסיס "שווי הוגן" רק עבור פריטים שמדידת השווי ההוגן שלהם תשוך לקבוצת האיכות הגבוהה (רמה 1) ואשר לגביהם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה, שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. יישום המדידה כאמור בהתייחס לפריטים שלא מתקיים לגביהם האמור לעיל, יחייב קבלת אשור המפקח על הבנקים.
- כן נקבעו בטיטות ההוראה כללים לגבי סוגי הנכסים וההתחייבויות ש"אינם כשירים" למדידה לפי שווי הוגן ולגבי המועדים בהם ניתן לבחור בחלופת המדידה לפי בסיס "שווי הוגן".
- ההנחיות הכלולות בטיטות ההוראה צפויות להכנס לתוקף החל מיום 1 בינואר 2011.
- לפריטים נוספים, ר' ביאור 1 כד' (1) ו- (3) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.
- קיצוז נכסים והתחייבויות.** בעקבות שינויים שחלו בתקינה החשבונאית בארה"ב, הפיץ הפיקוח על הבנקים ביום 20 באוקטובר 2009 טיטות הוראה בדבר "קיצוז נכסים והתחייבויות", במטרה להתאים את הוראות הדיווח הקיימות לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה. הוראות הדיווח הקיימות מאפשרות לתאגיד בנקאי לקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי בהתקיים תנאים מסוימים. טיטות ההוראה כוללת הרחבות להוראות הדיווח ומכילה תניות נוספות, כלהלן:
- קיצוז נכסים והתחייבויות יותר, רק אם קיימת זכות חוקית בת אכיפה לקיצוז וקיים בטחון סביר שזכות התאגיד הבנקאי לקיצוז תהיה תקפה גם במקרה שהצד הנגדי יפשוט את הרגל.
  - ניתן יהיה לקזז סכומי שווי הוגן בגין מכשירים נגזרים הנובעים מעסקאות במכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי, בכפוף לקיום הסדר להתחשבות נטו בין הצדדים. בהקשר לכך דורשת טיטות ההוראה מהתאגידים הבנקאיים לקבוע מדיניות חשבונאית בנושא זה וליישם אותה בעקביות.
  - הותר לתאגידים בנקאיים שהתקשרו בעסקאות לרכישת ומכירת אופציות זהות המקוזזות זו את זו (להלן: "אופציות הפוכות") עם צד נגדי, לגרוע אופציות הפוכות אלו מהדוחות הכספיים, בהתקיים תנאים מסוימים, ובכלל זה חוות דעת משפטית ואשור בכתב מהלקוח.
- ההנחיות הכלולות בטיטות ההוראה יחולו על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009 ואילך.
- העברות ושירות של נכסים פיננסיים ואיחוד ישויות בעלות זכויות משתנות.** בעקבות שינויים שחלו בחקיקה החשבונאית בארה"ב, אשר שינו בצורה משמעותית את הטיפול החשבונאי בעסקאות העברת נכסים פיננסיים בכלל ובפרט הגדירו מחדש את התנאים הדרושים כדי שתאגיד

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

בנקאי יגרע נכסים פיננסיים בעסקאות איגוח ויאחד ישויות למטרה מיוחדת, הפיץ הפיקוח על הבנקים ביום 6 בספטמבר 2009 מכתב במסגרתו נדרשים התאגידים הבנקאיים לוודא שהטיפול החשבונאי המיושם על ידם, לרבות הגילוי הניתן על ידם, תואמים לנוסח המעודכן של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושאים האמורים. זאת, מיום 1 בינואר 2010 ואילך.

ד. **סיווג מחדש של נתוני העמלות התפעוליות.** לאור השינוי במבנה העמלות, עם כניסתו לתוקף של חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 12) התשס"ז-2007, ובהתאם לגילוי המקובל בדוחות כספיים של בנקים בעולם, פירסם המפקח על הבנקים, בחודש מרס 2009, חוזר בדבר "הגילוי על עמלות תפעוליות בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים". בחוזר נקבע כי סיווג העמלות יתבסס על תחום הפעילות ששימש להפקתן, כך שתקובצנה יחדיו עמלות הנובעות מפעילויות דומות במהותן. השינוי העיקרי הנובע מהחוזר הוא שעמלות מהפצת מוצרים פיננסיים תוצגנה בסעיף "עמלות תפעוליות" ולא בסעיף "הכנסות אחרות" כפי שהיה עד כה. תחילת החוזר מיום 1 בינואר 2009. הבנק סיווג מחדש את מספרי ההשוואה לשנים קודמות.

2. ניירות ערך א. המאוחד

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2009				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן ⁽¹⁾
		מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	
במיליוני שקלים חדשים				

(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון

איגרות חוב ומלוות:				
ממשלתיים	1,581	1,581	68	1,648
סוכנויות של ממשלת ארה"ב	14	14	1	15
של אחרים	459	459	6	445
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון	2,054	2,054	75	2,108

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾
		רווחים	הפסדים	

(2) ניירות ערך זמינים למכירה

איגרות חוב ומלוות:				
ממשלתיים	17,675	17,416	277	17,675
סוכנויות של ממשלת ארה"ב	9,249	9,006	248	9,249
של אחרים	3,608	4,028	35	3,608
סך-הכל איגרות חוב	30,532	30,450 ⁽²⁾	560	30,532

מניות:

קרן של קרנות גידור (Fund of Hedge Funds)	55	55 ⁽⁶⁾	-	55
של אחרים	979	883	96	979
סך-הכל מניות	1,034	938	96	1,034
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה	31,566	31,388	656 ⁽³⁾	31,566 ⁽⁴⁾

הערות לטבלה ר' בעמוד הבא.

2. ניירות ערך (המשך)
א. המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2009				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
2,116	2,055	61	-	2,116
ממשלתיים				
6	5	1	-	6
סוכנויות של ממשלת ארה"ב				
82	85	2	5	82
של אחרים				
2,204	2,145	64	5	2,204
סך-הכל איגרות חוב מניות:				
42	51	1	10	42
של אחרים				
2,246	2,196	65 ⁽⁵⁾	15 ⁽⁵⁾	2,246
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
35,920	35,638	796	514	35,866
סך-הכל ניירות ערך				

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 7,639 מיליון ש"ח (כ-2,033 מיליון דולר).
- (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות ואגרות חוב שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין המוצגים לפי העלות בסך 678 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) יתרת ההשקעה ליום 30 בספטמבר 2009 הינה לאחר ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני, בסך של 54 מיליון ש"ח, ולאחר פדיון חלק מיחידות הקרן. לאחר תאריך המאזן פדתה הקרן יחידות נוספות, בסכום כולל של 9 מיליון ש"ח.

2. ניירות ערך (המשך)
א. המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2008				
שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן
במיליוני שקלים חדשים				

(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון

איגרות חוב ומלוות:					
642	29	5	666	666	ממשלתיים
504	6	4	506	506	סוכנויות של ממשלת ארה"ב
556	35	6	585	585	של אחרים
1,702	70	15	1,757	1,757	סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון

שווי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	עלות מופחתת (במניות-עלות) רווחים	הערך במאזן
--------------------------	----------------------------	----------------------------------	------------

(2) ניירות ערך זמינים למכירה

מניות:					
10,438	65	80	10,423	10,438	ממשלתיים
10,146	54	37	10,163	10,146	סוכנויות של ממשלת ארה"ב
4,670	631	8	5,293	4,670	של אחרים
25,254	750	125	⁽²⁾ 25,879	25,254	סך-הכל איגרות חוב
מניות:					
148	-	-	⁽⁶⁾ 148	148	קרן של קרנות גידור (Fund of Hedge Funds)
1,231	9	100	1,140	1,231	של אחרים
1,379	9	100	1,288	1,379	סך-הכל מניות
⁽⁴⁾ 26,633	⁽³⁾ 759	⁽³⁾ 225	27,167	26,633	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה

הערות לטבלה ר' בעמוד הבא.

2. ניירות ערך (המשך)

א. המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
1,008	1,004	20	16	1,008
ממשלתיים				
6	6	-	-	6
סוכנויות של ממשלת ארה"ב				
414	514	3	103	414
של אחרים				
1,428	1,524	23	119	1,428
סך-הכל איגרות חוב מניות:				
42	44	-	2	42
של אחרים				
1,470	1,568	23 ⁽⁵⁾	121 ⁽⁵⁾	1,470
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
29,805	30,492	263	950	29,860
סך-הכל ניירות ערך				

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 7,174 מיליון ש"ח (כ-2,097 מיליון דולר).
- (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות ואגרות חוב שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין המוצגים לפי העלות בסך 754 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) יתרת ההשקעה ליום 30 בספטמבר 2008 הינה לאחר ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני, סך של 67 מיליון ש"ח, ולאחר פדיון חלק מיחידות הקרן. לאחר תאריך המאזן פדתה הקרן יחידות נוספות, בסכום כולל של 22 מיליון ש"ח.

2. ניירות ערך (המשך)
א. המאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים				

(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון

איגרות חוב ומלוות:					
830	830	12	28	814	ממשלתיים
533	533	7	12	528	סוכנויות של ממשלת ארה"ב
554	554	3	44	513	של אחרים
1,917	1,917	22	84	1,855	סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾	
------------	---------------------------	----------------------------	--------------------------	--

(2) ניירות ערך זמינים למכירה

מניות:					
10,313	10,313	344	24	10,313	ממשלתיים
11,487	11,487	118	32	11,487	סוכנויות של ממשלת ארה"ב
4,460	4,460	8	836	4,460	של אחרים
26,260	26,260	470	892	26,260	סך-הכל איגרות חוב
120	120	120 ⁽⁶⁾	-	120	קרן של קרנות גידור (Fund of Hedge Funds)
1,205	1,205	1,162	41	1,205	של אחרים
1,325	1,325	1,282	41	1,325	סך-הכל מניות
27,585	27,585	27,964	933 ⁽³⁾	27,585 ⁽⁴⁾	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה

הערות לטבלה ר' בעמוד הבא.

2. ניירות ערך (המשך)
א. המאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	שווי הוגן ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
1,608	1,563	46	1	1,608
ממשלתיים				
7	6	1	-	7
סוכנויות של ממשלת ארה"ב				
376	458	2	84	376
של אחרים				
1,991	2,027	49	85	1,991
סך-הכל איגרות חוב מניות:				
42	52	-	10	42
של אחרים				
2,033	2,079	49 ⁽⁵⁾	95 ⁽⁵⁾	2,033
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
31,473	31,960	625	1,112	31,535
סך-הכל ניירות ערך				

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חזרת בחברה מאוחדת בחו"ל בשווי שוק של 7,194 מיליון ש"ח (כ-1,892 מיליון דולר).
- (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (4) כולל מניות ואגרות חוב שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין המוצגים לפי העלות בסך 731 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (6) יתרת ההשקעה ליום 31 בדצמבר 2008 הינה לאחר ירידת ערך בעלת אופי שאינו זמני, בסך של 63 מיליון ש"ח, ולאחר פדיון חלק מיחידות הקרן. לאחר תאריך המאזן פדתה הקרן יחידות נוספות, בסכום כולל של 48 מיליון ש"ח.

2. ניירות ערך (המשך)

- ב. (1) הסעיף כולל יתרה בסך של 213 מיליון ש"ח (במאוחד), המייצגת את חלקם היחסי של הבנק ושל בנק מרכזית דיסקונט בע"מ בבטוחה שקיבלו מלווה מסויים, כמפורט בביאור 3 ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.
- ביום 10 באוגוסט 2009 אישר בית המשפט את בקשת כונס הנכסים, לאשר מכירה של כשליש מהמניות המשועבדות. חלקם של הבנק ושל בנק מרכזית דיסקונט בתמורה ממימוש המניות, בניכוי שכר טרחה והוצאות הכונס, הסתכם בכ-159 מיליון ש"ח. הבנק ובנק מרכזית דיסקונט רשמו בגין האמור, בדוחות כספיים אלה, רווח נטו בסך של כ-30 מיליון ש"ח.
- ביום 19 באוקטובר 2009, הודיע כונס הנכסים כי הושלמה העסקה למכירת כ-4.52% מהון המניות של בזק. ביום 9 בנובמבר 2009 הודיע כונס הנכסים כי הושלמה העסקה למכירת יתרת מניות בזק. חלקם של הבנק ושל בנק מרכזית דיסקונט בתמורה ממימושי המניות כאמור, בניכוי שכר טרחה והוצאות הכונס, הסתכם בכ-280 מיליון ש"ח. הבנק ובנק מרכזית דיסקונט ירשמו בגין האמור, בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009, רווח נטו בסך של כ-41 מיליון ש"ח.
- לפרטים בדבר תביעה שהוגשה נגד הבנק, בנק מרכזית דיסקונט ובנקים נוספים, ר' ביאור 6 להלן, סעיף 3.9.
- במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 קיבלו הבנק ובנק מרכזית דיסקונט דיבידנד בסך של כ-20 מיליון ש"ח בגין מניות בזק. הכנסה זו נכללה במסגרת "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו" (ר' ביאור 9).
- ביום 5 באוקטובר 2009 קיבלו הבנק ובנק מרכזית דיסקונט דיבידנד בסכום כולל של כ-18 מיליון ש"ח בגין מניות בזק. הכנסה זו תרשם בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2009.
- (2) כמפורט בביאור 3 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, הבנק החזיק במניות "הוט" אשר התקבלו במסגרת הסדר נושים של חברה מסוימת. בתקופת הדוח של שנת 2009 מימש הבנק את יתרת מניות הוט, בתמורה כוללת של 55 מיליון ש"ח, ורשם בגין מכירה זו רווח נקי בסך של כ-19 מיליון ש"ח.
- (3) בחודש יולי 2009 מכר הבנק מניות הראל בתמורה כוללת של 190 מיליון ש"ח. בגין המימוש האמור רשם הבנק, בדוחות כספיים אלה, רווח נטו בסך של כ-3 מיליון ש"ח.

2. ניירות ערך (המשך)

ג. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

בלתי מבוקר			
30 בספטמבר 2009			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
עלות מופחתת	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			

1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

173	-	7	166	ניירות ערך בערבות GNMA
4,739	-	159	4,580	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
4,912	-	166	4,746	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):				
7,130	13	110	7,033	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם
75	17	-	92	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
7,205	30	110	7,125	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים
12,117	30	276	11,871	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך מוחזקים לפדיון

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

11	-	1	10	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):				
247	20	2	265	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
258	20	3	275	סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפדיון מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך למסחר

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

6	-	-	6	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
6	-	-	6	סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)
12,381	50	279	12,152	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)

2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)

5	-	-	5	אשראי לרכישת רכב
1	-	-	1	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
6	-	-	6	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)
12,387	50	279	12,158	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

הערה:

(1) רווח כולל אחר מצטבר-לניירות ערך זמינים למכירה.

2. ניירות ערך (המשך)

ג. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

בלתי מבוקר			
30 בספטמבר 2008			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
שווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו
עלות מופחתת	מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	עלות מופחתת
במיליוני שקלים חדשים			

1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

204	2	1	205	ניירות ערך בערבות GNMA
6,373	34	27	6,380	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
6,577	36	28	6,585	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC ו-STRIPPED MBS):				
3,211	14	9	3,216	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם
78	16	-	94	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
3,289	30	9	3,310	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים
9,866	66	37	9,895	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך מוחזקים לפדיון

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

9	-	-	9	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC ו-STRIPPED MBS):				
271	28	-	299	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
280	28	-	308	סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפדיון מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך למסחר

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

6	-	-	6	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
6	-	-	6	סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)
10,152	94	37	10,209	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)

2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)

8	-	-	8	אשראי לרכישת רכב
2	-	-	2	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
10	-	-	10	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)
10,162	94	37	10,219	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

הערה:

(1) רווח כולל אחר מצטבר-לניירות ערך זמינים למכירה.

2. ניירות ערך (המשך)

ג. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

מבוקר			
31 בדצמבר 2008			
רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾			
עלות מופחתת	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו
	שווי הוגן	שווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			

1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

195	-	4	191	ניירות ערך בערבות GNMA
6,359	24	55	6,328	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
6,554	24	59	6,519	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO, REMIC ו-STRIPPED MBS):				
4,586	8	53	4,541	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA, FHLMC או GNMA או בערבותם
78	26	-	104	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
4,664	34	53	4,645	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים
11,218	58	112	11,164	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך מוחזקים לפדיון

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

10	-	-	10	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO, REMIC ו-STRIPPED MBS):				
276	44	-	320	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים
286	44	-	330	סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפדיון מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך למסחר

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):

6	-	-	6	ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC
6	-	-	6	סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)
11,510	102	112	11,500	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)

2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)

אשראי לרכישת רכב

6	1	-	7	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
1	-	-	1	
7	1	-	8	סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)
11,517	103	112	11,508	סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

הערה:

(1) רווח כולל אחר מצטבר-לניירות ערך זמינים למכירה.

- ד. תיק ניירות הערך של הבנק ליום 30 בספטמבר 2009 כולל השקעה בניירות ערך מגובי נכסים, בעיקר איגרות חוב מגובות משכנתא (MBS) אשר מוחזקות בעיקר בידי חברה מאוחדת בחו"ל.
- פרטים בדבר המונחים "נייר ערך המגובה במשכנתא MBS" ניירות ערך מסוג העבר באמצעות – "Mortgage Pass – Through" התחייבויות משכנתא מובטחות – "Collateralized Mortgage Obligation – CMO" ו-תיק חובות מאוגחים "CDO" הובאו בביאור 3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.
- ליום 13 בנובמבר 2009, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) רווחים נטו שטרם מומשו בסך של כ-73 מיליון דולר.
- ה. בתיק הזמין למכירה של קבוצת דיסקונט נכללו איגרות חוב קונצרניות, לרבות איגרות חוב של בנקים, בהיקף כולל של כ-3,608 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: 4,460 מיליון ש"ח). יתרת איגרות החוב האמורות כללה, ליום 30 בספטמבר 2009, הפסדים שטרם מומשו בסך של כ-455 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: כ-836 מיליון ש"ח). במחצית חודש נובמבר 2009 כללה יתרת איגרות החוב האמורות הפסדים שטרם מומשו בסך של כ-430 מיליון ש"ח.
- ו. מרבית הפסדים שטרם מומשו ליום 30 בספטמבר 2009 נובעים מניירות ערך בדירוג השקעה, והם מיוחסים למספר גורמים, לרבות שינויים בשיעורי ריבית השוק לאחר מועד הרכישה, גידול במרווחים שחל בשוק האשראי לגבי סוגים דומים של ניירות ערך, השפעת השווקים הלא פעילים והבלתי נזילים ושינויים בדירוג ניירות הערך.
- בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 רשמה אי די בי ניו יורק הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לגבי מספר ניירות ערך בסך של 27 מיליון דולר.
- כיוון שלבנק ולחברות הבת הרלבנטיות יש את היכולת והכוונה להמשיך ולהחזיק בניירות הערך בעלי הפסד שלא מומש עד להתאוששות במחיר השוק (כאשר לגבי איגרות חוב הדבר עלול לקרות רק בעת מועד פדיון), הבנק וחברות הבת הרלבנטיות אינם רואים בירידת הערך של השקעות אלה ליום 30 בספטמבר 2009, ירידה בעלת אופי אחר מאשר זמני, פרט לניירות ערך מסויימים, שבגינם נערכה הפרשה לירידת ערך.
- ז. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 30 בספטמבר 2009 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של Federal Home Loan Bank (FHLB) ו-Freddie Mac, Fannie Mae (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 172 מיליון דולר (לעומת 203 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2008).

2. ניירות ערך (המשך)

ה. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש:

בלתי מבוקר			
30 בספטמבר 2009			
12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through):			
-	18	-	41
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
-	18	-	41
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO-1 STRIPPED MBS):			
3	206	10	792
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם			
17	72	-	-
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
20	278	10	792
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
20	296	10	833
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפדיון:			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO-1 STRIPPED MBS):			
20	215	-	-
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
20	215	-	-
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפדיון מגובי משכנתאות (MBS)			
40	511	10	833
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			

2. ניירות ערך (המשך)

ח. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך):
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך):

בלתי מבוקר			
30 בספטמבר 2008			
12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			

ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):

ניירות ערך זמינים למכירה:

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through):

ניירות ערך בערבות GNMA			
1	42	1	124
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
18	1,017	16	2,148
19	1,059	17	2,272

סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות

ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):

ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם			
1	23	13	1,938
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
4	8	12	69
5	31	25	2,007
24	1,090	42	4,279

סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)

ניירות ערך מוחזקים לפדיון:

א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through):

ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
-	-	-	9
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
-	-	28	271

ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים

סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפדיון מגובי משכנתאות (MBS)

24	1,090	70	4,559
----	-------	----	-------

סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)

2. ניירות ערך (המשך)

ה. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך):
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש (המשך):

מבוקר			
31 בדצמבר 2008			
12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (pass through):			
-	42	-	-
ניירות ערך בערבות GNMA			
18	927	6	1,309
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
18	969	6	1,309
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO-1, STRIPPED MBS):			
1	36	7	1,000
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם			
7	15	19	63
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
8	51	26	1,063
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
26	1,020	32	2,372
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון:			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO-1, STRIPPED MBS):			
-	-	44	276
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
-	-	44	276
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
26	1,020	76	2,648
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS):			
-	-	1	1
אשראי לרכישת רכב			
-	-	1	1
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
26	1,020	77	2,649
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

3. הפרשה לחובות מסופקים

המאוחד

בלתי מבוקר								
לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר								
2008					2009			
סך-הכל	הפרשה ספציפית ⁽¹⁾				הפרשה ספציפית ⁽¹⁾			
	הפרשה נוספת ⁽²⁾	לפי עומק הפיגור	אחרת	סך-הכל	הפרשה נוספת ⁽²⁾	לפי עומק הפיגור	אחרת	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים								
5,953	653	5,137	163	6,411	650	5,595	166	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
253	18	221	14	305	-	291	14	הפרשות במהלך התקופה
(65)	(23)	(29)	(13)	(58)	(14)	(32)	(12)	הקטנת הפרשות
(6)	-	(6)	-	(1)	-	(1)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
182	(5)	186	1	246	(14)	258	2	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(112)	-	(111)	(1)	(52)	-	(52)	-	מחיקות נטו*
-	-	-	-	(6)	-	(6)	-	הפרשי שער
6,023	648	5,212	163	6,599	636	5,795	168	יתרה הפרשה לסוף התקופה
מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי לציבור								
241	72	169	-	233	62	171	-	

לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר								
2008					2009			
5,975	663	5,149	163	6,302	669	5,470	163	יתרת הפרשה לתחילת התקופה
661	48	573	40	969	47	883	39	הפרשות במהלך התקופה
(233)	(63)	(133)	(37)	(232)	(80)	(118)	(34)	הקטנת הפרשות
(14)	-	(14)	-	(8)	-	(8)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
414	(15)	426	3	729	(33)	757	5	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(356)	-	(353)	(3)	(429)	-	(429)	-	מחיקות נטו*
(10)	-	(10)	-	(3)	-	(3)	-	הפרשי שער
6,023	648	5,212	163	6,599	636	5,795	168	יתרה הפרשה לסוף התקופה
מזה: יתרת ההפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי לציבור								
241	72	169	-	233	62	171	-	

* בינוי חובות שנגבו במהלך השנה. הערות:

- בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב בפיגור.
- בהלוואות אחרות, לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
- כולל יתרת הפרשה כללית לחובות מסופקים.

3. הפרשה לחובות מסופקים (המשך)

פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור במאוחד

בלתי מבוקר						
30 בספטמבר 2009						
הפרשה ספציפית						
סך-הכל	אחרת	לפי עומק הפיגור ⁽⁵⁾	יתרה בפיגור	יתרת חוב מאזנית ⁽⁴⁾	יתרת אשראי	
במיליוני שקלים חדשים						
153	-	153	103	265	10,813	הלוואות לדיור ⁽¹⁾⁽⁶⁾
34	29	5	39	111	3,960	הלוואות גדולות ⁽²⁾
27	17	10	16	49	849	הלוואות אחרות ⁽³⁾
214	46	168	158	425	15,622	סך-הכל
30 בספטמבר 2008						
143	-	143	96	277	9,992	הלוואות לדיור ⁽¹⁾⁽⁶⁾
35	29	6	33	73	3,038	הלוואות גדולות ⁽²⁾
33	19	14	20	53	799	הלוואות אחרות ⁽³⁾
211	48	163	149	403	13,829	סך-הכל

הערות:

- (1) הלוואות שעל פי הוראות בנק ישראל, קיימת חובה לערוך בגין הפרשה לפי עומק הפיגור.
- (2) הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 871 אלפי ש"ח. (30 בספטמבר 2008: 845 אלפי ש"ח).
- (3) הלוואות במישכון דירת מגורים - נערך בהתאם לחוזר שפרסם בנק ישראל ביום 1 בינואר 2006, לפיו נקבע כי הלוואה לדיור לצורך הדיווח הכספי תכלול הלוואות שיינתנו לכל מטרה במישכון דירת מגורים.
- (4) יתרת אשראי בעייתי (מעל עומק פיגור של 3 חודשים) ולאחר ניכוי יתרת הפרשות.
- (5) כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר להפרשה על פי עומק הפיגור בסך של 21.5 מיליון ש"ח. (30 בספטמבר 2008: 17.5 מיליון ש"ח).
- (6) כולל יתרת אשראי בבנק בסך של 117 מיליון ש"ח. (30 בספטמבר 2008: 105 מיליון ש"ח).

4. הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים

1. הון לצורך חישוב יחס הון

מבוקר		בלתי מבוקר	
ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר	
2008	2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים			
הון ראשוני:			
8,907	8,983	9,833	הון ראשוני מקורי
1,223	1,230	1,633	הון ראשוני מורכב
10,130	10,213	11,466	סך-הכל הון ראשוני
הון משני:			
256	256	1,567	הון משני עליון
5,065	5,106	5,733	הון משני אחר
5,321	5,362	7,300	סך-הכל הון משני
(1,472)	(1,483)	(1,625)	ניכויים
13,979	14,092	17,141	סך-הכל הון כולל

2. יתרות משוקללות של סיכון

מבוקר		בלתי מבוקר	
ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר	
2008	2008	2009	
יתרות סיכון	יתרות סיכון ⁽¹⁾	יתרות סיכון ⁽¹⁾	יתרות סיכון ⁽¹⁾
במיליוני שקלים חדשים			
סיכון אשראי			
* 117,306	* 182,255	* 114,418	* 171,166
17,446	25,240	* 17,678	* 25,229
134,752	207,495	132,096	196,395
1,916	1,863		2,388
136,668	207,495	133,959	196,395
נכסים			
מכשירים חוץ מאזניים			
סך-הכל נכסי סיכון אשראי			
סיכון שוק			
סך-הכל נכסי סיכון			

* סווג מחדש הערה:

(1) נכסים - יתרות מאזניות: מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

4. הלימות ההון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

מבוקר	בלתי מבוקר		
ליום 31	ליום 30 בספטמבר		
בדצמבר	2008	2009	
אחוזים			
א. הבנק			
6.5	*6.7	7.4	יחס הון ראשוני מקורי
7.4	*7.6	8.6	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
10.2	*10.5	12.9	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
ב. חברות בת משמעותיות			
1. בנק מרכזי דסקונט בע"מ וחברות מאוחדות שלו			
9.8	*9.6	11.1	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
12.4	*12.2	12.9	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
2. בנק דסקונט למשכנתאות בע"מ			
7.2	7.2	6.9	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
10.8	10.9	10.4	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
3. דסקונט בנקורפ אינק.⁽¹⁾			
9.9	9.7	11.2	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
12.1	10.6	13.5	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
(2)8.0	(2)8.0	(2)8.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
4. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ			
19.3	*15.9	21.2	יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון
19.9	*16.4	21.5	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

* סווג מחדש.

הערות:

(1) הנתונים בסעיף זה חושבו בהתאם לכללים המחייבים בארה"ב.

(2) אי די בי ניו יורק, חברת הבת של דסקונט בנקורפ אינק., סווגה על ידי ה-FDIC כ-"Well Capitalized". שמירת הסיווג האמור מחייבת שמירה על יחס הון כולל מזערי בשיעור של 10%, ושל יחס הון ראשוני מזערי בשיעור של 6%.

5. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד

בלתי מבוקר						
30 בספטמבר 2009						
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
במיליוני שקלים חדשים						
23,083	-	622	1,113	4,946	840	15,562
35,866	1,076	266	1,056	18,026	6,776	8,666
513	-	-	-	-	-	513
115,840	-	3,383	6,673	26,550	20,049	59,185
1,833	-	1	-	318	1,514	-
1,783	1,663	-	9	-	53	58
3,062	3,062	-	-	-	-	-
5,555	1,080	288	160	1,809	23	2,195
187,535	6,881	4,560	9,011	51,649	29,255	86,179
התחייבויות						
140,390	-	3,442	11,274	44,221	13,024	68,429
5,200	-	27	49	3,001	448	1,675
255	-	-	-	67	46	142
7,639	-	-	-	7,639	-	-
10,837	-	-	-	-	8,890	1,947
12,945	775	422	514	1,590	783	8,861
177,266	775	3,891	11,837	56,518	23,191	81,054
10,269	6,106	669	(2,826)	(4,869)	6,064	5,125
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	(981)	2,832	3,384	(5,035)	(200)
-	-	-	29	19	-	(48)
-	2	(2)	23	(78)	150	(95)
10,269	6,108	(314)	58	(1,544)	1,179	4,782
-	-	-	65	(150)	-	85
-	2	(75)	123	369	486	(905)

הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

5. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד (המשך)

בלתי מבוקר							
30 בספטמבר 2008							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
16,094	-	*2,492	2,363	4,550	1,018	5,671	מזומנים ופקדונות בבנקים
29,860	1,421	263	1,381	15,090	3,011	8,694	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
119	-	-	-	-	-	119	
113,461	-	3,623	5,609	27,506	21,373	*55,350	אשראי לציבור
1,496	-	-	-	19	1,468	9	אשראי לממשלה
1,887	*1,108	-	5	-	48	726	השקעות בחברות כלולות
2,909	2,909	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
5,129	620	317	154	2,204	63	1,771	נכסים אחרים
170,955	6,058	6,695	9,512	49,369	26,981	72,340	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
127,686	-	*3,617	10,180	42,919	11,652	59,318	פקדונות הציבור
4,733	-	69	117	2,381	542	1,624	פקדונות מבנקים
193	-	-	-	38	21	*134	פקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
8,175	-	-	-	7,174	-	1,001	
9,538	-	-	-	-	7,588	1,950	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
11,664	*284	222	103	1,701	734	8,620	התחייבויות אחרות
161,989	284	3,908	10,400	54,213	20,537	72,647	סך-כל ההתחייבויות
8,966	5,774	2,787	(888)	(4,844)	6,444	(307)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(2,885)	923	3,367	(4,415)	3,010	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(2)	(30)	(375)	-	407	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(8)	8	1	1	(2)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
8,966	5,774	(108)	13	(1,851)	2,030	3,108	סך-הכל כללי
-	-	(4)	(42)	(588)	-	634	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	-	(48)	31	163	(146)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* סווג מחדש.
הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

5. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד (המשך)

מבוקר						
31 בדצמבר 2008						
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד
במיליוני שקלים חדשים						
21,554	-	2,504	1,887	6,904	970	9,289
31,535	1,367	185	1,384	16,866	3,527	8,206
25	-	-	-	-	-	25
116,669	-	3,691	6,203	29,526	21,016	*56,233
1,491	-	-	-	20	1,461	10
1,827	1,711	-	11	-	48	57
3,039	3,039	-	-	-	-	-
5,904	465	676	231	2,093	39	2,400
182,044	6,582	7,056	9,716	55,409	27,061	76,220
התחייבויות						
139,232	-	3,926	10,540	47,480	12,516	64,770
4,555	-	43	101	2,587	516	1,308
206	-	-	-	41	27	138
7,194	-	-	-	7,194	-	-
9,373	-	-	-	-	7,394	1,979
12,461	108	936	402	1,826	418	*8,771
173,021	108	4,905	11,043	59,128	20,871	76,966
9,023	6,474	2,151	(1,327)	(3,719)	6,190	(746)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	-	(2,339)	1,177	2,726	(5,423)	3,859
-	-	(1)	94	(427)	262	72
-	-	(2)	(9)	(113)	2	122
9,023	6,474	(191)	(65)	(1,533)	1,031	3,307
-	-	(1)	109	(933)	481	344
-	-	3	(6)	(525)	4	524

* סוג מחדש.
הערה:
(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

מבוקר	בלתי מבוקר	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2008	2008	2009
במיליוני שקלים חדשים		

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה

עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:

1,417	1,505	1,476	אשראי תעודות
2,928	3,493	2,959	ערבויות להבטחת אשראי
3,644	3,715	4,130	ערבויות לרוכשי דירות
4,946	4,603	4,860	ערבויות והתחייבויות אחרות
16,508	21,214	15,923	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ⁽¹⁾
9,943	10,335	9,752	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
18,101	*22,002	17,935	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן
4,568	*4,955	4,088	התחייבות להוצאת ערבויות

* סווג מחדש.

הערה:

(1) מסגרות האשראי של כרטיסי אשראי ניתנות לביטול בכל עת וללא תנאי.

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

מבוקר	בלתי מבוקר	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2008	2008	2009
במיליוני שקלים חדשים		

1. חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות לתשלום בשנים הבאות⁽¹⁾:

81	83	81	שנה ראשונה
72	75	77	שנה שניה
62	64	62	שנה שלישית
53	55	49	שנה רביעית
35	41	34	שנה חמישית
148	150	154	שנה שישית ואילך
451	468	457	סך הכל
32	53	164	2. התקשרויות לרכישת בניינים וציוד

הערה:

(1) פרטים אודות חוזי שכירות לזמן ארוך הובאו בביאור 19' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. תובענות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו:

כמפורט בביאור 19 ג' 11 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין, בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו.

סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות שלו, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably possible) הסתכם בכ-1,033 מיליון ש"ח.

בביאור 19 ג', סעיפים 11 עד 13, לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, הובא תיאור של הליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה. בביאור 1 יט' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 פורטו אמות המידה שעל פיהן מגדיר הבנק, דרך כלל, הליך משפטי כמהותי.

להלן יובאו בתמצית עדכונים מהותיים בנוגע לתובענות מהותיות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו:

3.1 בביאור 19 ג' 11.5 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה תביעה בסכום של 300 מיליון דולר שהגיש לקוח לשעבר של הבנק (להלן: "התובע") ביום 8 בדצמבר 2005 בבית המשפט של מדינת קליפורניה בארה"ב, וזאת כתביעה שכנגד בעקבות הליך בו נקט הבנק, בארה"ב, לאכיפת פסקי דין שניתנו בישראל נגד התובע, בסכום שהועמד על כ-13 מיליון דולר.

ביסוד התביעה שכנגד עמדה טענה כי הבנק הפר התחייבות להעמיד אשראי לתובע ולחברה שהוא היה מבעליה (להלן: "החברה"), וזאת לשם רכישת חברה אחרת. כן נטען, כי ניתנו לתובע מצגים כוזבים ומצגים רשלניים.

הנזקים הישירים הועמדו על סכומים של לפחות 100 מיליון דולר בגין אובדן רווחים כתוצאה מכשלון העסקה לרכישת החברה האחרת, ולפחות 200 מיליון דולר בגין אובדן רווחים כתוצאה מהתמוטטות החברה. בנוסף נתבעו נזקים עונשיים בסכום שלא הוערך על-ידי התובע.

הבנק הגיש לבית המשפט בארה"ב בקשה לדחיית התביעה על הסף, מטעמים של חוסר סמכות ופורום לא נאות.

ביום 26 ביוני 2007, נדחתה על הסף התביעה בנימוק שהפורום אינו נאות. ביום 4 בספטמבר 2007 ערער התובע על ההחלטה האמורה של בית המשפט הפדרלי. ביום 10 באפריל 2009 דחה בית המשפט לערעורים את הערעור. התובע לא הגיש ערעור על ההחלטה, ובכך באה התביעה אל סיומה.

3.2 בביאור 19 ג' 11.15 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארו הודעות צד ג' שהגיש Arab bank בחמש תובענות שהגישו נגדו בשנת 2005 אלפי נפגעי טרור ישראלים, יורשיהם או מנהלי עזבונו, בבית המשפט בניו יורק, לתשלום פיצוי עקב מעורבותו הנטענת של Arab bank בפעולות הקשורות למימון טרור, סיוע למעשי השמדת עם וסיוע לביצוע פשעים נגד האנושות. התביעות מתבססות על הדין האמריקאי, אינן מכומתות והן מפנות בין היתר לחוקים הקובעים פיצוי קבוע לכל נפגע ללא הוכחת נזק.

Arab bank הגיש את הודעות צד ג' נגד הבנק ונגד בנק הפועלים, אי די בי ניו יורק ובנק מרכנתיל דיסקונט.

הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ואי די בי ניו יורק הגישו בקשה לסילוק על הסף של ההודעה לצד ג'. הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט טענו כי אין סמכות בינלאומית לבית המשפט בארה"ב וכי הפורום בארה"ב אינו נאות. כל הבנקים טענו כי אין אפשרות להגיש הודעת צד ג' בתביעות מכח חקיקה נגד טרור.

בתגובה שהוגשה על ידי Arab bank נטען, בין היתר, כי למערכת המשפט האמריקאית יש סמכות שיפוט כלפי דיסקונט ומרכנתיל, שכן אי די בי ניו יורק מהווה זרוע ארוכה של דיסקונט בארה"ב, ודי בכך כדי לקנות סמכות על כל קבוצת דיסקונט. התובעים הגישו אף הם התנגדות לבקשת הודעת צד ג' בתביעות.

בתחילת חודש פברואר 2008 הגיש Arab bank לבית המשפט בניו יורק הודעות צד ג' במסגרת תביעה נוספת שהוגשה נגדו. הודעות צד ג' הוגשו נגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט ו-אי די בי ניו יורק. התובעים בתביעה זו הינם חיילי צה"ל, אזרחי ארה"ב שנפגעו במהלך שירותם הצבאי. הטענות של Arab bank דומות לטענות בתביעות הקודמות ואולם כאן נטענו טענות נוספות, לפיהן הבנקים הישראלים ידעו ביחס להעברות בנקאיות מסוימות כי הן אסורות ונועדו לצרכים לא רשמיים, או שעצמו עיניהם ברשלנות נוכח מידע כזה. הבנקים הגישו בקשה לדחיה על הסף גם בגין הודעת צד ג' זו.

ביום 2 באפריל 2009, קיבל בית המשפט בניו יורק את בקשת הבנק, החברות הבנות האמורות ובנק הפועלים, ודחה על הסף את תביעת Arab bank נגדם מחוסר עילה.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

לא הוגש ערעור על החלטה. עם זאת, ל-Arab bank שמורה הזכות להגיש ערעור על החלטה עם סיום כל ההליכים בתיק, במסגרת ערעור על פסק דין סופי בתביעה העיקרית.

ביום 22 במאי 2009 דחה בית המשפט בניו יורק את בקשת Arab bank לגילוי מסמכים נגד הבנק ונגד בנק מרכזי דיסקונט, שהוגשה קודם להגשת הודעות צד ג' במסגרת התביעה העיקרית. הבקשה נגד אי די בי ניו יורק התקבלה בחלקה.

3.3 בביאור 19 ג' 11.16 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה שהוגשה ביום 30 ביוני 2008 לבית המשפט המחוזי, לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי. ביסוד התובענה טענת התובעים כי שלושת הבנקים יצרו קרטל לתיאום מחירי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם. התובעת מעריכה את הפער בין העמלות שנגבו בפועל לבין העמלות שהיו נגבות אלמלא פעלו הבנקים כפי שפעלו ב-25%, על בסיס הערכה זו טוענים התובעים לנזק אישי בסך של 3,750 ש"ח ולנזק לכל חברי הקבוצה בסך של 3.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק בסכום הנתבע הינו בשיעור של 22% (דהיינו, סך של כ-770 מיליון ש"ח). הבנק הגיש את תגובתו ביום 19 במאי 2009.

לבקשה זו צורפו, בין היתר, מסמכים אשר לטענת התובעים נתפסו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. בעניין זה יצויין כי ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה קביעה כמפורט בסעיף 6 להלן.

לפי החלטת בית המשפט המחוזי מיום 7 באוקטובר 2009, התביעה תידון יחד עם התביעה המתוארת בסעיף 4.4 להלן.

3.4 בביאור 19 ג' 12.5 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, תוארה תביעה שהוגשה ביום 15 בפברואר 2009 בבית המשפט המחוזי בתל אביב כנגד בנק דיסקונט למשכנתאות, על סך של 2,155 ש"ח, ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית. טענות התובע מתייחסות להלוואה צמודה לדולר שנטל עם רעיייתו בשנת 2004 כאשר לטענתו מנגנון ההצמדה בנספח להסכם ההלוואה, הקובע כי החזר ההלוואה יהא לפי שער דולר שלא יפחת מהשער היסודי שנקבע בעת העמדת ההלוואה, מהווה תנאי מקפח בחוזה אחיד הנותן יתרון בלתי הוגן לבנק דיסקונט למשכנתאות.

התובע מבקש להכיר בקבוצת הלקוחות שנטלו הלוואות במסלול צמוד דולר עם הצמדה חד כיוונית בשבע השנים האחרונות כזכאית לסעד של השבת הכספים שגבה הבנק לפי מנגנון ההצמדה בתוספת הפרשי ריבית והצמדה. התובע העריך כי סכום התביעה הינו בסמכות בית משפט מחוזי (היינו מעל 2.5 מיליון ש"ח) אולם לא העריך מהו סכום התביעה המשוער. תגובת בנק דיסקונט למשכנתאות הוגשה ביום 11 במאי 2009.

ביום 25 ביוני 2009 הגיש התובע תגובה לתשובת בנק דיסקונט למשכנתאות, בצירוף חוות דעת כלכלית. דיון בבקשה קבוע ליום 6 בינואר 2010.

בנק דיסקונט למשכנתאות הגיש בקשה לדחיית הבקשה להכיר בתובענה כייצוגית ולחילופין למחיקת תגובת התובע לאור הניסיון לתקן את הבקשה המקורית תוך הוספת עילות וטענות חדשות. התובע הגיש תגובה לבקשה ובנק דיסקונט למשכנתאות הגיש תשובה לתגובה.

3.5 בביאור 19 ג' 12.4 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, תוארה תובענה שהוגשה ביום 28 בספטמבר 2008 לבית המשפט המחוזי בתל אביב ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק אוצר החייל. הבקשה הוגשה בשם כל מי שהתקשר עם מנהלי תיקי השקעות בקשר עם מסחר באופציות על מדד תל אביב 25, באמצעות חשבונות בנק שהתנהלו אצל הנתבעים ואשר הבנקים המשיבים גבו באותם חשבונות עמלה הנקראת עמלת מימוש. המבקשים טוענים שהבנקים גבו בסתר עמלת מימוש בשיעור חצי אחוז מהכספים שהגיעו למחזיקי אופציות בעת פקיעתן וזאת מבלי שנתנו על כך גילוי נאות ומספק. עוד טוענים המבקשים כי עמלת המימוש נגבית על ידי המשיבים למרות שהמשיבים אינם מבצעים כל פעולה מיוחדת בגינה הם גובים את העמלה, כי אין כל יחס הגיוני בין שיעור העמלה לבין הפעולה הנדרשת, כביכול, מהמשיבים וכי המשיבים לא קיבלו אישור בנק ישראל לגביית העמלה.

הנזק המשותף לכל חברי הקבוצה מוערך על ידי המבקשים ב-672 מיליון ש"ח. התובעים לא מפרטים מהו הנזק המיוחס לכל אחד מהמשיבים. ביום 9 בפברואר 2009 הוגשה תגובת הבנק. התיק קבוע לדיון ליום 10 בדצמבר 2009.

3.6 ביום 21 בדצמבר 1999 הוגש לבית משפט השלום בתל-אביב כתב אישום כנגד מספר גופים בהם דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") ושני עובדים לשעבר שלה, כאשר העבירות המיוחסות לחברה כמו גם לעובדיה הינן עבירות על חוק ניירות ערך, אשר נעברו לכאורה במהלך השנים 1994-1995.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

דש"ה כפרה באישום. ביום 18 במאי 2006 החליט בית המשפט, בין היתר, לזכות את דש"ה ואת שני העובדים לשעבר שלה מהעבירות שיוחסו להם.

ביום 26 ביוני 2006 הגישה פרקליטות המדינה ערעור על פסק הדין.

ביום 24 ביוני 2009, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור שהגישה המדינה על החלטת בית משפט השלום לזכות את דש"ה ושני העובדים לשעבר שלה.

3.7 בביאור 19 ג' 11.11 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, שהוגשו ביום 25 בספטמבר 2007 לבית המשפט המחוזי בתל אביב. התביעה הוערכה על ידי התובע בסך של 61 מיליון ש"ח.

ביום 30 בספטמבר 2009 אישר בית המשפט הסדר פשרה, שעיקריו הינם מתן פטור מעמלת המינימום בגין פעולות בניירות ערך למשך שנה לחברי הקבוצה ותשלום בסך של 450 אלף ש"ח לתובע, ולבא כוח.

3.8 ביום 1 ביוני 2009 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות.

התובעת ובעלה המנוח היו לוויים של בנק דיסקונט למשכנתאות והמציאו לבנק דיסקונט למשכנתאות פוליסת ביטוח חיים להבטחת סילוק ההלוואה במקרה של פטירת אחד הלוויים. לאחר פטירת הבעל ביקשה הלווה להפעיל את הפוליסה ובהתאם הודיע בנק דיסקונט למשכנתאות לחברת הביטוח מהי יתרת ההלוואה, בתוספת עמלת פרעון מוקדם.

לטענת התובעת גביית העמלה מנוגדת לדין. לטענתה, דין התביעה להתקבל בגין העילות הבאות: עילה חוזית, עשיית עושר ולא במשפט, אי מתן גילוי נאות והטעיית לקוח.

התובעת טוענת לנזק אישי בסך של 25,296 ש"ח. בבקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית מבקשת התובעת שבית המשפט יורה לבנק דיסקונט למשכנתאות להשיב עמלות פרעון מוקדם, שנגבו בהלוואות בהן נפטרו אחד מהלוויים בשבע השנים האחרונות, בסכום כולל הנאמד על ידה בלא פחות מ-75 מיליון ש"ח.

בנק דיסקונט למשכנתאות הגיש תגובה לבקשה להכיר בתובענה כייצוגית. קדם משפט לדיון בבקשה להכיר בתובענה כייצוגית נקבע ליום 3 במרס 2010.

3.9 ביום 29 באוקטובר 2009 הגישו שתי חברות תביעה נגד הבנק, בנק מרכזית דיסקונט וחמישה בנקים נוספים, למתן פסק דין הצהרתי

לפיו אין הבנקים הנתבעים זכאים לחייב את חשבונותיהם בריבית הפרה בסכום של כ-840 מיליון ש"ח, אלא בסך של 37 מיליון ש"ח בלבד. לחילופין, הבנקים זכאים לחייב אותם בהפרשי הצמדה וריבית בלבד ולפיכך יש לזכות את חשבונותיהם בהפרש בסך של כ-521 מיליון ש"ח. התובעות טוענות כי ריבית ההפרה הינה פיצוי מוסכם, שעל כן רשאי בית המשפט להפחיתו מכח סעיף 15 לחוק החוזים ("תרופות"), התשל"א-1970, שכן אין יחס סביר בין הפיצוי המוסכם לגובה הנזק שנגרם לבנקים כתוצאה מההפרה. הפחתת ריבית ההפרה מתחייבת גם מפרשנות ההסכמים לפי אומד דעת הצדדים. חיוב התובעות בריבית ההפרה הינו אכיפה בלתי צודקת של ההסכם. עמידת הבנקים על חיוב התובעות בריבית ההפרה מהווה חוסר תום לב וגבייתה על ידי הבנקים מהווה עשיית עושר ולא במשפט.

הנימוק העיקרי לנסיבות המצדיקות, לדעת התובעות, את הפחתת הריבית, הוא משך הזמן בין מועד הכינוס למועד מימוש המניות. חלקו של הבנק בנזק הנטען, בהתאם לחלקו בקונסורציום, הינו 10% וחלקו של בנק מרכזית דיסקונט הינו 4%.

טרם הוגש כתב הגנה.

4. בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן:

נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות בקשות לאשר תובענות מסוימות כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות, אשר לדעת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, ו/או על עמדת ההנהלות של החברות המאוחדות, אשר נסמכת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולפיכך לא נערכה בגינן הפרשה.

4.1 בביאור 19 ג' 12.1 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה לפטור מאגרה שהוגשה ביום 1 בספטמבר 2004 לבית המשפט המחוזי בתל אביב בגין תביעה בסך של 500 מיליון ש"ח שהוגשה על ידי מפרקי חברה נגד כארבעים נתבעים ובכללם הבנק. בית המשפט קיבל חלקית את בקשת הפטור והעמיד את האגרה על סך של 320 אלף ש"ח.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

התביעה נגד הבנק מתמצית בשלוש עילות בלבד, שעניינן נזק בסך של 4 מיליון דולר בגין עסקה שבוצעה בין החברה בפירוק לצד ג' למכירת נכס המשועבד לבנק ואשר לטענת המפרקים נמכר בשווי מופחת משווי האמיתי; שחרור בעלי מניות של אחת החברות בקבוצה מערבותם לחובות החברה לבנק בסכום של 3 מיליון ש"ח, החזרת ממסרים דחויים לידי החברה שבפירוק מבלי שהוצגו בחשבון החברה ובכך נגרם נזק של 9 מיליון ש"ח. יצויין כי המפרקים טוענים שהתנהגות הבנק כמפורט לעיל הביאה לחיסולה הסופי של החברה ואולם אין הם נוקבים בנזק שיש לייחס לבנק בעילה זו.

הבנק הגיש ביום 16 בינואר 2008 בקשה לתיקון כתב התביעה שהוגש נגדו כך שיוגדר במדויק סכום התביעה כנגד הבנק. ביום 15 במאי 2009 מחק בית המשפט המחוזי את בקשת הבנק מהטעם שהבנק נתבע לסעדים הצהרתיים בלבד. הבנק הגיש ערעור על החלטת בית המשפט. ביום 15 במאי 2009 מחקה ערכאת הערעור את הערעור וקבעה כי הבנק יוכל לשוב ולעתור לתיקון כתב התביעה לאחר שתידון טענת ההתיישנות בערכאת הערעור.

ביום 28 בפברואר 2008 הגיש הבנק בקשה לדחות את התביעה על הסף מחמת התיישנות. ביום 12 בספטמבר 2008 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת הבנק. ביום 16 בנובמבר 2008 הגיש הבנק בקשת רשות ערעור על ההחלטה האמורה לבית המשפט המחוזי.

4.2 בביאור 19 ג' 12.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה שהגישו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב שניים מלווי בנק דיסקונט למשכנתאות ביום 19 ביוני 2000, לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ, בה מבוטחים נכסי הלווים. סכום התובענה 105 מיליון ש"ח. בין היתר טוענים הלווים כי בנק דיסקונט למשכנתאות ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים, וכי סכום הביטוח העולה מעבר לעליית המדד. ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות שהוגשו בתובענות הייצוגיות המפורטות בביאור 19 ג', 14.6 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, ועל כן החליט בית המשפט לדחות את הדיון בתובענה האמורה עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל.

התיק הועבר לדיון בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז. בית המשפט המחוזי במחוז מרכז החליט כי התיק מעוכב עד החלטה בעליון בעניין דומה, בהתאם להחלטה שניתנה בתיק זה על ידי בית המשפט המחוזי כבר בשנת 2000.

4.3 בביאור 19 ג' 12.3 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תוארה בקשה לפטור מאגרה שהוגשה ביום 6 בפברואר 2008 לבית המשפט המחוזי בתל אביב בגין תביעה בסך כ-96 מיליון ש"ח, התביעה הוגשה על ידי בעל השליטה בחברה, חייבת של הבנק, שניתן לגביה הן צו כינוס נכסים והן צו פירוק.

התובע טוען כי ברשלנות ובחוסר תום לב הבנק הגיש בקשה לצו כינוס נכסים נגד החברה ובשלב מאוחר יותר הגיש בקשה לפירוק החברה וזאת חרף העובדה ששך נכסיה של החברה עלה על היקף חובותיה לבנק, התובע מייחס לבנק אחריות למעשי ו/או מחדלי כונס הנכסים ו/או מפרק החברה אשר גרמו לחברה, לטענתו, נזק כבד.

על פני הדברים אין כל בסיס עובדתי ו/או משפטי לתביעת התובע נגד הבנק והסכומים הנתבעים מופרזים ביותר. כל עוד לא אושרה בקשת הפטור או לא שולמה האגרה, התביעה אינה נחשבת כמוגשת. ביום 9 באפריל 2008 הוגשה תגובת הבנק לבקשה לפטור מאגרה.

בשלב מוקדם זה, בטרם ניתנה החלטה בבקשה לפטור מאגרה, לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה.

4.4 ביום 12 במאי 2009 התקבלו בבנק תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק ונגד בנק לאומי, בנק הפועלים בנק מזרחי-טפחות והבנק הבינלאומי הראשון.

הבקשה והתובענה ענינן קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים (ר' סעיף 6 להלן) לפיה בין הבנקים הנתבעים התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות.

לטענת התובעים התקיים הסדר כובל בין הבנקים הנתבעים שעניינו תעריפי העמלות של הבנקים וכי הבנקים קיימו מדיניות מתואמת, אשר לטענת התובעים התאפיינה בשיתוף פעולה ובחילופי מידע אסורים.

התובעים טוענים כי הבנקים יצרו ביניהם הסדר כובל בניגוד לסעיפים 2 ו-4 לחוק ההגבלים העסקיים וכי לפי סעיף 50 לחוק ההגבלים העסקיים מעשה או מחדל בנגוד להוראות החוק מהווים עוולה נזיקית.

הנזק האישי מוערך על ידי התובעים בסך של 1,800 ש"ח לכל תובע.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הקבוצה המוגדרת בתביעה הינה כלל לקוחות הבנקים הנתבעים, הן הפרטיים והן העסקיים, משנת 1990 ועד שנת 2004. הנזק מוערך לצורך התביעה בסך כולל של כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעים, ללא חלוקה ביניהם. התובעים שומרים על זכותם לתקן את הסכום הנתבע לאחר קבלת מלוא הנתונים מהבנקים.

ביום 7 באוקטובר 2009 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשות שהוגשו למחיקת התביעה על הסף והורה על איחוד הדיון בתביעה זו עם התביעה המתוארת בסעיף 3.3 לעיל.

4.5 ביום 12 ביולי 2009 הוגשה בקשה לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד לאומי קארד, ישראלכרט, אמריקן אקספרס אינטרנשיונל אינק, דיינרס קלוב ישראל בע"מ וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ בגדרה נטען לעשיית עושר ולא במשפט על ידי חברות כרטיסי האשראי וכן כי הן פעלו בניגוד להוראות חוק הגנת הצרכן התשמ"א-1981.

עיון בבקשה ובתביעה מעלה כי היא נסובה על חיוב כרטיס אשראי של לקוח חברת לאומי קארד שהלך לעולמו, בה נטען כי החיוב האמור אינו שייך ללקוח, חברת האשראי של הלקוח אמנם החזירה ליורשי הלקוח את סכום החיוב, ואולם ההחזר האמור בוצע כנטען ללא החזר ריבית, ומכאן טענות יורשי הלקוח כנזכר לעיל, אשר מופנות כלפי כל חברות כרטיסי האשראי, מתוך הנחה שהן פועלות באותו אופן. הצדדים מנהלים מו"מ אשר ייתר הגשת תגובה לבית המשפט לבקשה, ויביא לסילוק הבקשה והתביעה כנגד החברה, ובהתאם הוסכם על הארכת מועד להגשת התגובה מטעמה של החברה עד לחלוף 30 יום ממתן הודעה מצד התובע אם וככל שתינתן על סיום המו"מ. במקביל, המועד להגשת כתב הגנה יידחה עד לחלוף שלושים ימים לאחר הכרעה סופית וחלוטה בבקשה שבנדון ובכפוף לתוצאותיה.

4.6 ביום 29 באוקטובר 2009 הוגשה בבית המשפט המחוזי בירושלים בקשה לאשר תביעה כתביעה ייצוגית כנגד הבנק, החשב הכללי במשרד האוצר, המפקח על הבנקים והממונה על הרשות להגנת הצרכן.

לטענת התובע, הבנק מפלה שלא כדין לקוחות שאינם נהנים מריבית החשב הכללי בגין הלוואות, לעומת עובדי מדינה שזכאים לקבל הלוואות בריבית החשב הכללי.

התובע מסתמך על חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, חוק החוזים (חלק כללי), חוק הגנת הצרכן וחוק הבנקאות (שירות ללקוח).

התובע אינו מגלה מהו הנזק האישי שנגרם לו וטוען לנזק כללי אותו הוא אומד במיליארד ש"ח.

התובע מבקש לחייב את הבנק לפצות את כלל הלקוחות שלא נהנו מריבית החשב הכללי, להורות לבנק להפסיק להפלות לקוחות שאינם עובדי מדינה ולחייב את הבנק לתת הלוואה בריבית החשב הכללי לכלל לקוחותיו. לדעת הבנק התביעה מופרזת וחסרת כל בסיס.

5. בקשת לאישור תובענות מסויימות נגד הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ כתובענות ייצוגיות:

בדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, במסגרת פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות שתלויות ועומדות נגד בנק זה וחברות בנות שלו, אשר לדעת הנהלת הבנק הבינלאומי, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולא נערכה בגינן הפרשה, צוין, בין היתר ההליך הבא:

בשנת 1997, הוגשו תביעות בבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד שתי חברות בנות של הבנק הבינלאומי, הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות בע"מ ובנק עצמאות למשכנתאות ולפיתוח בע"מ) להלן הבנקים למשכנתאות בקבוצת הבינלאומי, (אשר מוזגו בינתיים עם ולתוך הבנק הבינלאומי, ובנקים למשכנתאות אחרים, בהן נטען, בין היתר, כי הבנקים האמורים גבו מהלווים עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין וכי הלווים זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. תביעות אלה הסתכמו בכמיליארד וחצי ש"ח (בערכים נומינליים). כן הוגשה בקשה להכיר בתביעות אלה כתובענות ייצוגיות. התביעות והבקשה הני"ל לא כללו את אופן חישוב הסכום האמור ולא כללו פירוט איזה חלק מן הסכום מיוחד לבנקים למשכנתאות בקבוצת הבינלאומי.

בחודש נובמבר 1997 ניתנה החלטה של בית המשפט המחוזי, לגבי התביעה שהוגשה בחודש יולי 1997, לפיה נדחתה התביעה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. עם זאת פסק בית המשפט, כי ניתן לדון בתביעה לסעד הצהרתי במסגרת תקנה 29 לתקנות סדרי הדין האזרחי ביחס לעילות שנוצרו קודם ליום 10 במאי 1996 (יום פרסום תיקוני החוקים הני"ל בענין תובענות ייצוגיות).

בחודש דצמבר 1997 הגישו הבנקים הני"ל לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על החלטה הני"ל וכן בקשה לעיכוב ביצוע ההליכים עד לקבלת פסקתו בערעור זה. בקשת הרשות לערער ועיכוב ביצוע ההליכים נענתה על ידי בית המשפט העליון.

6. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בדיון שנערך בבית המשפט העליון בערעור הנ"ל ביום 25 בנובמבר 2001, קיבלו הצדדים את הצעת בית המשפט העליון לעכב את הדיונים בערעורים עד למתן פסק דין בערעור אחר התלוי ועומד בבית המשפט העליון, בו נדונה תחולתה ותנאיה של תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, שאלה שעומדת אף בלב הערעור הנ"ל.

ביום 2 באפריל 2003 ניתן פסק הדין בערעור האחר בעניין מעמדה ותחולתה של תקנה 29 לצורך הגשת תובענה ייצוגית. אשר על כן, ביום 10 באפריל 2003 החליט בית המשפט העליון, כי הצדדים יגישו את עמדתם בכתב לעניין קיום המשך הליכי הערעור בתיק. כל הצדדים כבר הגישו את עמדתם כאמור. טרם ניתנה החלטה של בית המשפט העליון בעניין.

ביום 1 בספטמבר 2005 ניתן פסק דין בדיון הנוסף בעניין מעמדה ותחולתה של תקנה 29, אשר הותיר את ההלכה על כנה. בכך נסתם למעשה הגולל, לפחות בשלב זה, על השימוש בתקנה 29 כמכשיר להגשת תובענות ייצוגיות.

בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שפורסם ביום 12 במרס 2006, נקבעו הסדרים חדשים, שונים במהותם מן הדין אשר נהג ערב חקיקת החוק, לגבי הגשת תובענות ייצוגיות. על פי החוק רשאי בית המשפט להחיל את הוראות החוק אף על תובענות אשר היו תלויות ועומדות ערב חיקוקו, בתנאים אשר נקבעו בחוק. עד למועד פרסום הדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי לא הוגשו בקשות כאמור על ידי מי מהתובעים כאמור לעיל. לאחרונה, בהמלצת בית המשפט העליון, פנו כל הצדדים לתביעה לגישור.

ההכנסות ברוטו שנרשמו בבנק הבינלאומי מפעילות משכנתאות, מדמי ניהול ושירותים בגין ביטוחי חיים של מקבלי ההלוואות וביטוחי הנכסים שנמסרו כבטחון במסגרת פעילות המשכנתאות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2009 ב-119 מיליון ש"ח, לעומת 130 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ו-17.3 מיליון ש"ח בשנת 2008. אם תתקבלנה התביעות כאמור, יביא הדבר להקטנה בהכנסות הבנק הבינלאומי בתחום זה.

6. קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים בדבר הסדרים כובלים בין הבנקים:

ביום 26 באפריל 2009, התקבלה בבנק קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה קובעת הממונה שבין הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וכי לפי הממצאים שבידיה, הסדרים כובלים אלה התקיימו מראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת ועד תחילת חקירת הרשות להגבלים עסקיים בעניין, בחודש נובמבר 2004.

על פי קביעת הממונה, העברות המידע, בקביעה האמורה, מהוות הסדרים כובלים כמשמעותם בחוק ההגבלים העסקיים. עוד נקבע על ידי הממונה כי בהתאם לסעיף 43(ה) לחוק ההגבלים העסקיים, הקביעה האמורה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

הבנק חולק על הקביעה, ממצאיה ומסקנותיה ובכוונתו להגיש עליה ערר.

ביום 26 באוגוסט 2009 נעתר בית המשפט לבקשה שהוגשה, והורה על הארכת המועד להגשת הערר עד ליום 6 בדצמבר 2009. ביום 25 בנובמבר 2009 הורה בית המשפט על הארכה נוספת של המועד, עד ליום 15 בינואר 2010.

בשלב זה לא ניתן להעריך את השלכות הקביעה.

7. בביאור 19 ג' 23 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 תואר, בין היתר, מכתב הדרישה של היו"ר לשעבר של הבנק. בהמשך לאמור,

לאחר מגעים שהתקיימו בנושא, הודיעו נציגי המדינה, במכתב מיום 27 במאי 2009, כי הם עומדים על התנגדותם לביצוע התשלומים ליו"ר לשעבר ולהמשך הליך הבוררות. עוד הוסיפו נציגי המדינה כי עמדה זו מקובלת גם על קבוצת ברונפמן-שראן. עמדת המדינה הינה, בין היתר, כי ביצוע התשלומים כפוף לאישור האסיפה הכללית.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2009				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾				
-	-	506	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,339	-
Swaps				
-	-	506	1,339	-
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	1,293	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾				
-	-	-	5,189	-
חוזי Futures				
-	-	27,971	12,375	1,139
חוזי Forward				
חוזי אופציה אחרים:				
-	-	773	-	-
אופציות שנכתבו				
-	3	837	-	-
אופציות שנקנו				
-	-	6,900	43,225	-
Swaps				
-	3	36,481	60,789	1,139
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	22,293	-
הערות:				
(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.				
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.				

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2009				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
1,417	1,216	452	301	68
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
26	3,734	1,424	-	-
אופציות שנכתבו				
26	3,734	1,424	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
123	143	17,914	65	-
אופציות שנכתבו				
128	154	17,456	65	-
אופציות שנקנו				
-	-	-	811	-
Swaps				
1,720	8,981	38,670	1,242	68
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	326	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
-	-	3,579	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				

הערות:

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר					
30 בספטמבר 2009					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			שקל-מדד	אחר	
במיליוני שקלים חדשים					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים					
-	-	5	3	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	5	86	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM					
-	2	621	955	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	1,086	1,154	62	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים					
80	139	502	42	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
79	129	486	35	1	שווי הוגן ברוטו שלילי

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾				
-	-	25	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,359	-
Swaps				
-	-	25	1,359	-
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	1,285	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾				
-	-	-	533	-
חוזי Futures				
-	-	29,748	3,516	1,688
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	-	7	-	-
אופציות שנכתבו				
-	-	7	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
-	-	10	-	-
אופציות שנכתבו				
-	1	177	-	-
אופציות שנקנו				
-	-	5,719	44,992	-
Swaps				
-	1	35,668	49,041	1,688
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	23,212	-
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
1,677	862	1,095	1,296	36
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	4,643	825	-	-
אופציות שנכתבו				
-	4,643	813	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
689	274	12,830	562	-
אופציות שנכתבו				
189	288	12,904	590	-
אופציות שנקנו				
-	-	-	925	-
Swaps				
2,555	10,710	28,467	3,373	36
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	297	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
-	-	5,191	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				

* סווג מחדש.

(1) למטט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר					
30 בספטמבר 2008					
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
			שקל-מדד	אחר	
במיליוני שקלים חדשים					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים					
-	-	2	8	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	3	23	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM					
-	-	875	494	5	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	1,316	503	44	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים					
52	188	693	24	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
51	179	583	24	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾				
-	-	77	-	-
חוזי Forward				
-	-	-	1,460	-
Swaps				
-	-	77	1,460	-
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	1,414	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾				
-	-	-	2,815	-
חוזי Futures				
-	-	30,300	5,105	2,033
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	-	8	-	-
אופציות שונתבו				
-	-	12	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
-	-	4	-	-
אופציות שונתבו				
-	-	167	-	-
אופציות שנקנו				
-	-	5,969	45,585	-
Swaps				
-	-	36,460	53,505	2,033
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	23,400	-
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
2,198	713	335	237	36
חוזי Forward				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:				
-	2,465	641	-	-
אופציות שונתבו				
-	2,465	620	-	-
אופציות שנקנו				
חוזי אופציה אחרים:				
775	263	15,611	74	-
אופציות שונתבו				
209	278	14,975	105	-
אופציות שנקנו				
-	-	-	932	-
Swaps				
3,182	6,184	32,182	1,348	36
סך-הכל				
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.				
-	-	-	330	-
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
-	-	6,134	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				

הערות:

(1) למטט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)
א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים				

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים

-	-	15	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	14	109	-	שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים ALM

-	-	844	1,531	23	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	-	1,460	1,662	10	שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרים אחרים

94	184	1,040	47	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
93	173	998	44	1	שווי הוגן ברוטו שלילי

7. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2009				
סה"כ	דילרים/			בורסה
	אחרים	ברוקרים	בנקים	
במיליוני שקלים חדשים				
2,351	688	68	1,519	76
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
192	139	-	31	22
בניכוי הסכמי קיזוז				
2,159	549	68	1,488	54
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾				
11,233	2,658	125	8,343	107
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾				
13,392	3,207	193	9,831	161
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				

בלתי מבוקר				
30 בספטמבר 2008				
2,341	979	63	1,248	51
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
175	158	-	1	16
בניכוי הסכמי קיזוז				
2,166	821	63	1,247	35
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾				
10,529	2,544	40	7,831	114
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾				
12,695	3,365	103	9,078	149
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				

מבוקר				
31 בדצמבר 2008				
3,780	1,313	55	2,345	67
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
258	225	-	1	32
בניכוי הסכמי קיזוז				
3,522	1,088	55	2,344	35
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽²⁾				
11,038	2,987	34	7,982	35
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾				
14,560	4,075	89	10,326	70
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים				

הערות:

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 91 מיליוני ש"ח (30.9.2008 - 160 מיליוני ש"ח, 31.12.2008 - 115 מיליוני ש"ח).
 (2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 2,068 מיליוני ש"ח הכלולה בסעיף נכסים אחרים (30.9.2008 - 2,006 מיליוני ש"ח, 31.12.2008 - 3,407 מיליוני ש"ח).
 (3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

7. פעילות במכשירים נגזרים-היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

בלתי מבוקר					
30 בספטמבר 2009					
	מ"על	מ"על	מ"על 3	עד 3	
סה"כ	מ"על 5 שנים	שנה ועד 5 שנים	חודשים ועד שנה	חודשים	
במיליוני שקלים חדשים					
					חוזי ריבית
1,207	150	529	378	150	שקל-מדד
63,370	17,123	14,498	17,912	13,837	אחר
79,236	3,990	1,120	16,009	58,117	חוזי מטבע חוץ
8,984	-	227	311	8,446	חוזים בגין מניות
1,720	-	358	1,206	156	חוזי סחורות ואחרים
154,517	21,263	16,732	35,816	80,706	סך-הכל
2008 בספטמבר 30					
138,114	18,059	19,259	39,314	* 61,482	סך-הכל
מבוקר					
31 בדצמבר 2008					
142,601	19,860	18,299	37,137	67,305	סך-הכל

* סווג מחדש.

8. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד

בלתי מבוקר			
לתשעת החודשים		לשלושת החודשים	
שהסתיימו ב-30 בספטמבר		שהסתיימו ב-30 בספטמבר	
2008	2009	2008	2009
במיליוני שקלים חדשים			
א. בגין נכסים**			
1,482*	4,801	2,041*	420
70	12	30	24
(103)	167	4	(47)
(999)*	587	28*	25
5	1	2	1
(844)	792	667	(375)
-	15	-	12
(389)	6,375	2,772	60
ב. בגין התחייבויות**			
4,199*	(2,215)	(1,105)*	1,267
1	(2)	(3)	1
(20)	-	(3)	-
268*	(28)	(78)*	154
548	(73)	(191)	255
(670)	(713)	(266)	(361)
4,326	(3,031)	(1,646)	1,316
ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור			
(667)	(443)	67	(222)
(30)	62	(12)	55
(697)	(381)	55	(167)

* סווג מחדש.

** כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

*** מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

הערה:

(1) הכנסות המימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) הסתכמו בכ-115 מיליון דולר לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009 ובכ-36 מיליון דולר לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009 (לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2008: 91 מיליון דולר, לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2008: 35 מיליון דולר). לאחר תרגום הכנסות לשקלים ורישום השפעת הפרשי שער כתוצאה משינוי בשער החליפין של השקל מול הדולר, נרשמו הכנסות מהשקעות בניירות ערך אלה בסך של 98 מיליון ש"ח לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009 והוצאות בסך של 444 מיליון ש"ח לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2009 (לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2008: הוצאות בסך 675 מיליון ש"ח, לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר 2008: הכנסות בסך 332 מיליון ש"ח).

8. רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים - מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר				
לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		
2008	2009	2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים				
ד. אחר				
101	127	*37	45	עמלות מעסקי מימון
135	339	51	93	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, נטו
(172)	(118)	(169)	(17)	הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה
(81)	22	(86)	(17)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
9	127	*60	23	הכנסות מימון אחרות
74	87	14	16	הכנסות ריבית בגין חובות בעייתיים
(52)	(12)	(31)	(23)	הוצאות מימון אחרות
14	572	(124)	120	סך הכל
3,254	3,535	1,057	1,329	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
409	46	(8)	586	מזה: הפרשי שער, נטו

* סווג מחדש.

ה. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון

בלתי מבוקר				
לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		
2008	2009	2008	2009	
(12)	(21)	(18)	(45)	הוצאות מימון בגין נכסים (סעיף א')
(1)	-	-	-	הוצאות מימון בגין התחייבויות (סעיף ב')

9. רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו - מאוחד

בלתי מבוקר				
לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר		
2008	2009	2008	2009	
במיליוני שקלים חדשים				
7	98	-	77	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(78)	(26)	(32)	(14)	הפסדים והפרשה לירידת ערך מניות זמינות למכירה
(4)	5	(4)	2	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
32	21	-	-	דיבידנד ממניות זמינות למכירה ולמסחר
(43)	98	(36)	65	סך הכל מהשקעות במניות

10. מגזרי פעילות - מאוחד

בלתי מבוקר								
לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009								
פיננסי								
סך-הכל מאוחד	ניהול פיננסי	חברות ריאליות	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	משקי בית	
במיליוני שקלים חדשים								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
1,329	(84)	-	146	355	293	273	346	- מחיצוניים
-	415	-	(60)	(201)	(31)	(67)	(56)	- בינמיגזרי
1,329	331	-	86	154	262	206	290	סך-הכל רווח מפעולות מימון
811	(2)	26	55	63	110	130	429	הכנסות תפעוליות ואחרות
2,140	329	26	141	217	372	336	719	סך-הכל הכנסות
246	1	-	5	38	113	33	56	הפרשה לחובות מסופקים
292	61	15	8	24	65	73	46	רווח נקי
194,248	78,290	722	5,729	17,560	45,126	14,541	32,280	יתרה ממוצעת של נכסים
184,342	31,784	780	38,352	10,044	26,236	13,908	63,238	יתרה ממוצעת של התחייבויות

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008								
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
1,057	*492	(12)	* (41)	*3	*390	*301	* (76)	- מחיצוניים
-	* (486)	(6)	*135	*151	(129)	* (89)	*424	- בינמיגזרי
1,057	6	(18)	94	154	261	212	348	סך-הכל רווח מפעולות מימון
639	(74)	(11)	*63	*85	*103	*139	*334	הכנסות תפעוליות ואחרות
1,696	(68)	(29)	157	239	364	351	682	סך-הכל הכנסות
182	4	-	2	*20	76	*34	46	הפרשה לחובות מסופקים
110	* (108)	(53)	*39	*43	*65	*60	64	רווח (הפסד) נקי
169,387	*51,853	792	*4,637	*20,660	*47,565	*15,078	*28,802	יתרה ממוצעת של נכסים
159,929	*22,872	248	*34,630	*8,504	*22,287	*12,026	*59,362	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

10. מגזרי פעילות - מאוחד (המשך)

בלתי מבוקר								
לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2009								
סך-הכל מאוחד	פיננסי			בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	עסקים קטנים	משקי בית
	ניהול פיננסי	חברות ריאליות						
במיליוני שקלים חדשים								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
3,535	916	(1)	192	445	1,546	613	(176)	- מחיצוניים
-	(464)	(2)	76	49	(722)	(10)	1,073	- בינמיזרי
3,535	452	(3)	268	494	824	603	897	סך-הכל רווח (הפסד) מפעולות מימון
2,289	(4)	23	157	199	299	395	1,220	הכנסות תפעוליות ואחרות
5,824	448	20	425	693	1,123	998	2,117	סך-הכל הכנסות
729	25	-	12	143	215	145	189	הפרשה לחובות מסופקים
769	129	(13)	52	70	243	170	118	רווח (הפסד) נקי
190,096	70,324	842	5,851	19,644	47,748	14,465	31,222	יתרה ממוצעת של נכסים
180,686	28,020	780	39,174	10,486	25,708	13,660	62,858	יתרה ממוצעת של התחייבויות

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2008								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
3,254	*(1,635)	(39)	*1,337	*801	*585	*1,026	*1,179	- מחיצוניים
-	*1,833	(14)	(1,060)	*284	*164	*429	(210)	- בינמיזרי
3,254	198	(53)	277	517	749	597	969	סך-הכל רווח (הפסד) מפעולות מימון
1,827	*(78)	(2)	*130	*192	*269	*376	*940	הכנסות תפעוליות ואחרות
5,081	120	(55)	407	709	1,018	973	1,909	סך-הכל הכנסות
414	5	-	3	*86	100	*114	106	הפרשה לחובות מסופקים
366	(234)	(89)	*79	*100	*240	*137	*133	רווח (הפסד) נקי
167,057	*55,525	654	*4,473	*20,118	*44,179	*14,540	*27,568	יתרה ממוצעת של נכסים
157,649	*22,182	248	*34,594	*9,672	*21,751	*11,766	*57,436	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

10. מגזרי פעילות - מאוחד (המשך)

מבוקר								
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008								
פיננסי								
סך-הכל	ניהול	חברות	בנקאות	בנקאות	בנקאות	עסקים	משקי	
מאוחד	פיננסי	ריאליות	פרטית	מסחרית	עסקית	קטנים	בית	
במיליוני שקלים חדשים								
רווח (הפסד) מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים								
4,127	(78)	(39)	*402	798	1,736	*1,153	155	- מחיצוניים
-	123	(16)	(58)	(174)	(735)	(323)	1,183	- בינמיגזרי
4,127	45	(55)	344	624	1,001	830	1,338	סך-הכל רווח (הפסד) מפעולות מימון
2,573	*(114)	(32)	*172	*259	*368	*512	*1,408	הכנסות תפעוליות ואחרות
6,700	(69)	(87)	516	883	1,369	1,342	2,746	סך-הכל הכנסות
780	10	-	7	198	233	156	176	הפרשה לחובות מסופקים
245	*(392)	(196)	*76	*54	*268	*211	224	רווח (הפסד) נקי
169,036	57,952	1,206	4,546	19,934	42,733	14,648	28,017	יתרה ממוצעת של נכסים
159,774	24,223	684	*35,934	9,279	19,677	*11,942	58,035	יתרה ממוצעת של התחייבויות

* סווג מחדש.

11. אי די בי ניו יורק חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון ועניינים נוספים

חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון. כמפורט בביאור 6 ד' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, בשנת 2005 ניהל משרד התובע המחוזי של ניו יורק חקירות במספר בנקים ומוסדות כספיים, בנושא עמידתם בחובות הנובעות מדיני איסור הלבנת הון וזאת בעניין העברת הכספים מברזיל לארה"ב.

במסגרת חקירות אלה ובעקבותיהן, נחקר גם אי די בי ניו יורק. למיטב ידיעת הבנק, ממצאי החקירה הצביעו על כך שאי די בי ניו יורק לא פעל על פי כללים הנוגעים לאיסור הלבנת הון, לא תיעד כראוי פרטי לקוחות והחלטות בנוגע לפעילויות חשודות, לא דיווח עליהן כראוי ולא קיים תוכנית ציות ראויה בנושאים הקשורים להלבנת הון. כמו כן, ממצאי החקירה הצביעו על כך שרוב הליקויים שנתגלו הועלו בביקורות קודמות שערכו רשויות הפיקוח. במקביל, נערכה באי די בי ניו יורק בדיקה (שגרתית) משותפת של מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק ה-Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) והתגלו ליקויים רבים בנושא יעילות הבקורות והדיווח בנושאי איסור הלבנת הון (AML) ומניעת מימון טרור. כתבי הוראות. בעקבות הממצאים האמורים, הוצאו על ידי מחלקת הבנקים של מדינת ניו יורק ועל ידי ה-FDIC (להלן: רשויות הפיקוח) כתבי הוראות (Cease and Desist orders) בהם נדרש אי די בי ניו יורק, להפסיק לפעול על פי הנהלים הקיימים עקב היותם לקויים, לתקן את הליקויים, לעבות את הליכי הבקרה והפיקוח, לקבוע תוכנית אכיפה ולתקן את הנהלים הקשורים בנושאים אלה, והכל בדרך ובמועדים שנקבעו על ידי הרשויות האמורות (להלן: כתבי ההוראות).

ביום 15 בדצמבר 2005, אישר אי די בי ניו יורק כי הוא מסכים לפעול בהתאם לנדרש בכתבי ההוראות. הבנק, כחברה האם של אי די בי ניו יורק, הצהיר כי הוא מודע להסדרים דלעיל וקיבל על עצמו לפעול כמיטב יכולתו כדי להבטיח קיומן של ההתחייבויות האמורות. במקביל ובנוסף, הגיע אי די בי ניו יורק, ביום 15 בדצמבר 2005, להסדר עם התובע המחוזי של ניו יורק לסיום החקירה בדרך של הסכם פשרה. בהסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשתף פעולה עם התובע המחוזי. כן הכיר אי די בי ניו יורק בעובדות הנוגעות לחשבונות מסויימים, ובעובדה שהבקורות הפנימיים ונהלי הבנק וטיפולו בנושא איסור הלבנת הון תרמו לממצאים של רשויות הפיקוח. על פי תנאי ההסכם התחייב אי די בי ניו יורק לשלם סך של 8.5 מיליון דולר וכן לדווח תוך שנה לתובע המחוזי על כל הפעולות שנקטו לטיוב נהלי הבנק ולתיקון הליקויים שנמצאו הן על ידי התובע המחוזי והן על ידי גורמי הפיקוח על הבנקים כמפורט בכתבי ההוראות, דיווח שבוצע בהתאם לנדרש. התובע המחוזי של

11. אי די בי ניו יורק חקירה בעניינים הקשורים לדיני איסור הלבנת הון ועניינים נוספים (המשך)

מדינת ניו יורק הסכים שלא לתבוע את אי די בי ניו יורק וחברות הקשורות אליו בנוגע לחקירה.

יישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות. הנהלת אי די בי ניו יורק החלה מיד לאחר הוצאת כתבי ההוראות ביישום ההתחייבויות שבכתבי ההוראות ובהסכם שיתוף הפעולה עם התובע המחוזי ויישומן התבצע על פי לוח הזמנים. הפעילויות הנדרשות הושלמו.

ביטול כתבי ההוראות. ביום 3 ביוני 2009 הודיעו רשויות הפיקוח בארה"ב לאי די בי ניו יורק על ביטול כתבי ההוראות שהוטלו על אי די בי ניו יורק ביום 15 בדצמבר 2005.

הסרת הצווים לוותה בהחלטה של דירקטוריון אי די בי ניו יורק המתייחסת לנושאים בהם יחזק אי די בי ניו יורק את אמצעי הפיקוח והבקרה בתחום איסור הלבנת הון.

דרישת יו"ר הדירקטוריון לשעבר של אי די בי ניו יורק. בחודש מרס 2009 פנה יו"ר הדירקטוריון לשעבר של אי די בי ניו יורק, מר לן גרונשטיין, אל יו"ר אי די בי ניו יורק בדרישה לקבלת תשלומים שונים (לרבות שכר, פיצויים והוצאות), עבורו ועבור אדם נוסף, שניהן כדירקטור באי די בי ניו יורק, בגין תקופת כהונתם כדירקטורים באי די בי ניו יורק. בעקבות זאת, התנהל בין הצדדים משא ומתן, וביום 19 במאי 2009 החליט דירקטוריון אי די בי ניו יורק לאשר פשרה, אשר במסגרתה ישולם לגרונשטיין ולדירקטור הנוסף סך של 925 אלף דולר ארה"ב, לסילוק סופי ומלא של תביעותיהם נגד אי די בי ניו יורק.

12. אישור עסקאות

חידוש ביטוח אחריות נושאי משרה. ביום 3 ביוני 2009 אישרה האסיפה הכללית השנתית את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה בבנק וחברות שהבנק מחזיק בהן, במישרין או בעקיפין, 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה, לתקופה של שנה אחת, המתחילה ביום 1 באפריל 2009 ומסתיימת ביום 31 במרס 2010. פרטי הפוליסה הם כמתואר בביאור 19 ג' 10 יא' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 (פרט לשינוי לפיו דמי הביטוח עבור הפוליסה יעמדו על 900 אלף דולר וחלקו של הבנק ללא חברות הבת לא יעלה על 540 אלף דולר). פוליסת הביטוח חלה, בתנאים זהים, הן לגבי נושאי משרה המכהנים כיום והן לגבי נושאי משרה שכיהנו לפני תקופת הביטוח, ובכלל זה שני נושאי משרה לשעבר שכיהנו כדירקטורים בחברות מאוחדות ושהינם גם בעלי שליטה בבנק.

פטור ושיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק. ביום 12 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק (לאחר אישור של ועדת הביקורת מיום 28 ביוני 2009) מתן שיפוי ופטור לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים שהתמנו לאחר יוני 2007 (המועד בו אישרה האסיפה הכללית של הבנק שיפוי ופטור לנושאי משרה המכהנים ולאילו שכיהנו בעבר) ולדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בעתיד, למעט בעלי שליטה שלגביהם תידרש החלטה ספציפית. במסגרת זו אושרו תיקונים מסויימים לנוסח כתב השיפוי אשר יחול גם על דירקטורים ונושאי משרה שאושר להם כתב שיפוי בחודש יוני 2007. ביום 27 באוגוסט 2009 אישרה האסיפה הכללית את ההחלטה האמורה.

פטור ושיפוי דירקטורים ונושאי משרה בבנק מרכנתיל דיסקונט. ביום 29 בספטמבר 2009 אישר דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט מתן שיפוי ופטור לדירקטורים ונושאי משרה אחרים, בבנק מרכנתיל דיסקונט ובחברות בת מסויימות שלו, שכיהנו בבנק מרכנתיל דיסקונט ובאותן חברות החל משנת 2002 ואילך. השיפוי והפטור האמורים הוענקו בהתאם לעקרונות ומגבלות קבוצתיים, שאישר דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009.

13. מכירת ההשקעה ב-KFS

ביום 30 במרס 2009, נחתם הסכם במסגרתו מכרה דש"ה את מלוא החזקותיה במניות KFS לקרדן בתמורה לסך של 38.5 מיליון יורו. התמורה האמורה תשולם כלהלן: סך של 30 מיליון יורו שולם ביום 31 במרס 2009 וסך של 8.5 מיליון יורו ישולם בתום 7 שנים ממועד החתימה, ללא ריבית. במקביל, חתמה דש"ה על הסכם אופציה לרכישת 5% מהון המניות של KFS בדרך של הקצאה. האופציה הינה לתקופה של 6 שנים, שתחילתה במועד חתימת ההסכם, לפי שווי של 386 מיליון יורו בתוספת 5% לשנה שתצטבר החל מהשנה השלישית ממועד חתימת ההסכם (בכפוף להתאמות הקבועות בהסכם). היה והאופציה תמומש במהלך השנתיים הראשונות, יראה הדבר כאילו האופציות מומשו בתום שנתיים מלאות, לעניין צבירת הריבית. האופציה תהיה ניתנת למימוש בכל עת במהלך 6 שנים ממועד חתימת ההסכם, אלא אם התקופה האמורה תתקצר עקב אירוע של רישום למסחר של מניות KFS או אירוע מכירה אחר (כפי שאלה הוגדרו בהסכם האופציה). אם וככל שדש"ה תממש את האופציה אזי תעמודנה לה זכויות הכוללות זכות הצטרפות במקרה של מכירת שליטה על ידי קרדן וזכות השתתפות בהקצאות עתידיות וכן מניותיה תהיינה כפופות לזכות הצעה ראשונה של קרדן, והכל בכפוף ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם האופציה. בנוסף לאמור, אישר הבנק העמדת אשראי חדש לקבוצת קרדן בסכומים העולים על התמורה כאמור. בדוחות הכספיים לימים 31 בדצמבר 2008, 31 במרס 2009, 30 ביוני 2009 ו-30 בספטמבר 2009 מטעמי זהירות, בחישוב ההפרשה לירידת ערך לא הביא הבנק בחשבון את ייחוס השווי הכלכלי לאופציה. בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2009 נרשם הפסד נוסף בגין מימוש ההשקעה ב-KFS בסך של 18 מיליון ש"ח (עיקרו בשל הפרשי שער שנרשמו בגין ההשקעה עד למועד המימוש). זאת, בהמשך להפרשות לירידת ערך ההשקעה, בסך של כ-85 מיליון ש"ח, שנרשמו בשנת 2008.

14. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("הבנק הבינלאומי")

הנפקה בבנק הבינלאומי. בביאור 6 ו' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008 הובאו פרטים בדבר פרסום תשקיף מדף של הבנק הבינלאומי, להנפקת מניות ואופציות, בין בדרך של הצעת זכויות ובין בדרך של הצעה לציבור, והסדר אליו הגיע הבנק עם בנק ישראל בעניין מימוש הזכויות שיוצעו לבנק על פי התשקיף כבעל מניות בבנק הבינלאומי. למיטב ידיעת הבנק הסתיימה התקופה שבמהלכה ניתן היה לפרסם דוח הצעת מדף על פי התשקיף האמור, והבנק הבינלאומי פועל לקבלת היתר לפרסום תשקיף מדף חדש. לאור עמדת הבנק הבינלאומי, לפיה הבנק אינו רשאי לממש את הזכויות שיוצעו, שקל הבנק לנקוט בהליכים משפטיים נגד הבנק הבינלאומי. בעקבות קיום המגעים בין הצדדים, בידיעת בנק ישראל ובהמשך לבקשתו, השהה הבנק בשלב זה את הגשת ההליכים. לבקשת הבנק הבינלאומי ובעלת השליטה בו ועל רקע המשבר בשווקים הפיננסיים בכלל ואי הוודאות בשוק ההון הישראלי בפרט, הופסקו המגעים בין הצדדים. בנסיבות אלה מעריך הבנק כי בעתיד הנראה לעין לא צפוי שינוי בהחזקתו בבנק הבינלאומי ובהתאם, בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2009 ביטל הבנק את ההפרשה למס, בסך של 130 מיליון ש"ח, שנערכה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.

נתונים אודות ההשקעה בבנק הבינלאומי. ביום 30 בספטמבר 2009 החזיק הבנק ב-26.4% מהון המניות וב-11.1% מזכויות ההצבעה בבנק הבינלאומי.

השווי המאזני של השקעת הבנק בבנק הבינלאומי ליום 30 בספטמבר 2009, הוא 1,605 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: 1,453 מיליון ש"ח; 31 במרס 2009: 1,494 מיליון ש"ח; 30 ביוני 2009: 1,560 מיליון ש"ח). שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 30 בספטמבר 2009: 1,393 מיליון ש"ח. שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 25 בנובמבר 2009: 1,571 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008: 705 מיליון ש"ח; 31 במרס 2009: 798 מיליון ש"ח; 30 ביוני 2009: 970 מיליון ש"ח).

15. מסים**א. העלאת שיעור מס השכר והרווח על מוסדות כספיים**

ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכר"ים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009, לפיו בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יהיה שיעור מס השכר ומס הרווח המוטלים על מוסדות כספיים 16.5% במקום 15.5% (להלן: "התיקון"). בהתאם לתיקון, שיעור מס הרווח החדש יחול ביחס למחצית מהרווח בשנת 2009. בהתאם, השיעור הממוצע של מס רווח יעמוד בשנת 2009 על 16% ובשנת 2010 על 16.5%. השפעת התיקון על רווחי הבנק אינה מהותית.

ב. הפחתת שיעורי מס חברות

בחודש אוגוסט 2005 פורסם תיקון מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005 (להלן: "התיקון"). התיקון קבע הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד לשיעור של 25% בשנת המס 2010 ואילך.

ביום 14 ביולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס חברות, עד לשיעור של 18% בשנת המס 2016 ואילך. השפעת השינוי בשיעורי המס כאמור באה לידי ביטוי בדוחות הכספיים ביניים לרבעון השלישי של שנת 2009. השינוי הקטין את יתרת המסים הנדחים במקביל לרישום הוצאת מס חד פעמית בסך של כ-37 מיליון ש"ח.

ג. בעקבות התיקונים האמורים, שיעורי המס הסטטוטורי אשר יחולו על תאגידים בנקאיים יהיו כלהלן: בשנת המס 2009 – 36.21%, בשנת המס 2010 – 35.62%, בשנת המס 2011 – 34.20%, בשנת המס 2012 – 33.33%, בשנת המס 2013 – 32.47%, בשנת המס 2014 – 31.60% ובשנת המס 2015 – 30.74% בשנת המס 2016 ואילך 29.00%.

ד. **שומות מס בחברה מאוחדת.** ביום 27 ביולי 2009 הוצאו לבנק מרכנתיל דיסקונט שומות "ללא הסכמה" לשנים 2004-2005 להערכת הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט, חבות המס הנוספת הגלומה בשומות, לרבות ריבית והצמדה, מסתכמת בכ-12 מיליון ש"ח. בנק מרכנתיל דיסקונט חולק מכל וכל על עמדת שלטונות המס. בסוף חודש אוגוסט 2009 הגיש בנק מרכנתיל דיסקונט השגה על הודעות השומה. עד כה טרם התקבלה תגובת רשויות המס להשגה.

ה. בביאור 29 ה' לדוחות הכספיים ליום בדצמבר 2008, תוארה שומת מס לשנת 2005-2004, בגינה הגיש הבנק השגה. בתחילת חודש ספטמבר 2009 התקבלה בבנק שומה סופית בגין השנים האמורות. לשומה האמורה אין השפעה מהותית על התוצאות העסקיות של הבנק.

16. פרסום תשקיף מדר

ביום 31 באוגוסט 2009 פרסם הבנק תשקיף מדר, על פיו ניתן יהיה להציע מגוון מכשירי הון ראשוני ומשני ומכשירי חוב.

יצוין כי הנפקתם של מכשירי הון ראשוני תחייב הגדלת ההון הרשום של הבנק.

יצוין עוד כי בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 12 ביולי 2009, ביצוע בפועל של הנפקת זכויות על פי תשקיף המדר, ייעשה בתיאום ובהסכמת בעלי השליטה בבנק.

הבנק בוחן בימים אלה עם בעלי השליטה אפשרות של גיוס הון ראשוני, במהלך משולב של הנפקת מניות לציבור והנפקת זכויות. קבוצת ברונפמן-שראן נתנה הסכמתה העקרונית למהלך גיוס ההון האמור לעיל ולהגדלת ההון הרשום הנדרש לביצוע המהלך, בכפוף לקבלת היתרים נדרש. בהמשך לכך, מסרה מדינת ישראל את הסכמתה העקרונית להגדלת ההון הרשום של הבנק, על מנת לאפשר את ביצוע מהלך גיוס ההון, ובכפוף להיענות קבוצת ברונפמן-שראן להצעת הזכויות. הסכמה זו הותנתה בכך שההליך יבוצע בתיאום עם הממשלה ונכסים מ.י., בשיתוף הפעולה של הבנק עם הממשלה במידה ויוחלט על הצטרפותה להליך ובכך שהבנק יאפשר לשלב בהליך המכירה את יתרת אחזקות המדינה בבנק, כולן או חלקן, כפי שהוסכם, ובכפוף להוראות הסכם רכישת השליטה בבנק.

17. התפתחויות מסוימות בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל")

בעקבות ריבוי חיובים חוזרים בגין ביטולי עסקאות, בעיקר בתחום ענף תוספי המזון, שנסלקו על ידי חברה בת של כאל, כאל אינטרנשיונל, הוטלו על ידי ארגון ויזה אירופה סנקציות כספיות בסכום של כ-9 מיליון אירו, זאת בגין חיובים חוזרים כאמור שארעו עד סוף חודש אוגוסט 2009. כאל אינטרנשיונל צפויה לסנקציות כספיות נוספות, בגין התקופה שעד סוף חודש ספטמבר 2009, בסכום הנאמד בכ-3 מיליון אירו. יצוין כי בהתאם להסכמים עם בתי העסק, יש בידי כאל אינטרנשיונל לחייב את בתי העסק הרלוונטיים בעלות הסנקציות הכספיות. כאל ערכה הפרשות נאותות בדוחות הכספיים בגין החשיפה הנובעת מהסנקציות האמורות. כאל נוקטת בתכנית להפחתת החיובים החוזרים לרמות הקבועות בכללי ויזה אירופה על ידי הפסקת התקשרות עם מספר בתי עסק, אשר גרמו לעיקר החשיפה. תרומת בתי העסק, עמם הופסקה ההתקשרות כאמור בשנת 2009, נאמדת ברווח נקי של כ-3 מיליון דולר, במונחים שנתיים. בחודש ספטמבר 2009 הטילה ויזה אירופה על כאל אינטרנשיונל איסור להתקשר עם בתי עסק חדשים לתקופה של שלושה חודשים שתסתיים ביום 15 בדצמבר 2009.

בחודש נובמבר 2009 הודיע ארגון ויזה אירופה לכאל כי הוא מצפה לפעולה נמרצת וקפדנית לטיפול בחריגות וליישום תכנית הפחתת הסיכונים לה היא מחויבת, וזאת בתקופה של שלושה חודשים המתחילה ביום 1 בדצמבר 2009. במידה וכאל לא תעמוד בתכניות ותחרוג מכללי הארגון תישקל שלילת רישיונה לסליקה בינלאומית ובמקרים קיצוניים ביותר, הפסקת חברותה בארגון. כאל נקטה ונוקטת שורה של צעדים על מנת להבטיח עמידה בכללי ארגון ויזה אירופה ובתכנית ההפחתה, ובין היתר החליט דירקטוריון כאל, בישיבה מיום 12 בנובמבר 2009, על השעייתם המיידית של נושאי משרה מסוימים בכאל אינטרנשיונל. לאור האמור, להערכת כאל, הסיכוי להתממשות הסיכון לשלילת רישיון הסליקה הבינלאומית והסיכוי לשלילת חברותה בארגון, הינם קלושים.

18. שיעבודים

אי די בי ניו יורק שיעבד הלוואות שונות ואגרות חוב קונצרניות לבנק הפדראלי של ניו-יורק (FRBNY - Federal Reserve Bank of New York). השיעבוד נועד לשם הבטחת אשראי מתוך חלון אשראי של FRBNY וכן עבור אשראי במסגרת מכרזים (TAF) של בנק זה. ליום 30 בספטמבר 2009 וליום 31 בדצמבר 2008, הערך בספרים של ההלוואות וניירות הערך אשר שועבדו עבור אשראי מ-FRBNY הסתכמו לסך של 1,752 מיליון דולר ו-237 מיליון דולר, בהתאמה.

תרשים מבנה האחזקות של בנק דיסקונט

המשרד הראשי

תל אביב, רחוב יהודה הלוי 23, 03-5145555

סניף בחו"ל

London, United Kingdom: 65 Curzon Street

נציגויות בחו"ל

Paris, France: 33 Rue Galilee

Buenos Aires, Argentina: Corrientes 447 6°

Santiago, Chile: Av. Vitacura 2771 Of. 804

חברות בת בנקאיות בחו"ל

Israel Discount Bank of New York

website: <http://www.idbbank.com>

Main New York Office: 511 Fifth Avenue

New York Branch: 1350 Broadway

Beverly Hills, CA Branch: 9401 Wilshire Boulevard, Suite 600

Downtown Los Angeles, CA Branch: 888 South Figueroa Street, Suite 550

Aventura, FL Branch: Harbour Centre, 18851 NE 29th Avenue, Suite 600

Grand Cayman (B.W.I.) Branch: P.O.Box 694GT, 11 Dr. Roy's Drive

International Banking Facility: 511 Fifth Avenue

נציגויות תל אביב, ישראל / פריס, צרפת / סנטיאגו, צ'ילה / סאו פאולו, ברזיל / לימה, פרו / מקסיקו סיטי, מקסיקו

Discount Bank Latin America, Uruguay

Montevideo Head Office: Rincon 390

סניפים באורוגוואי: מונטבידאו / פונטה דל אסטה

IDB (Swiss) Bank Ltd.

Geneva, Switzerland Head Office: 100 Rue du Rhone

Zurich Branch: Talacker 41

נציגות: תל אביב, ישראל

חברות בת בישראל

בנקאיות בנק מרכזתיל דיסקונט | בנק דיסקונט למשכנתאות שוק ההון דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות | תכלית בית השקעות פיננסיות כרטיסי אשראי לישראל - כאל | דיינרס קלוב ישראל | דיסקונט ליסינג | דיסקונט מנפיקים נאמנות דיסקונט נאמנות

Website: www.discountbank.co.il.